YASMINA KHADRA

«Khadra... face parte dintre acei scriitori care pot transforma violența în artă... Fără a-și pierde luciditatea, el a tradus teroarea experimentată la nivel imediat într-o frumoasă operă de artă.»

New York Times

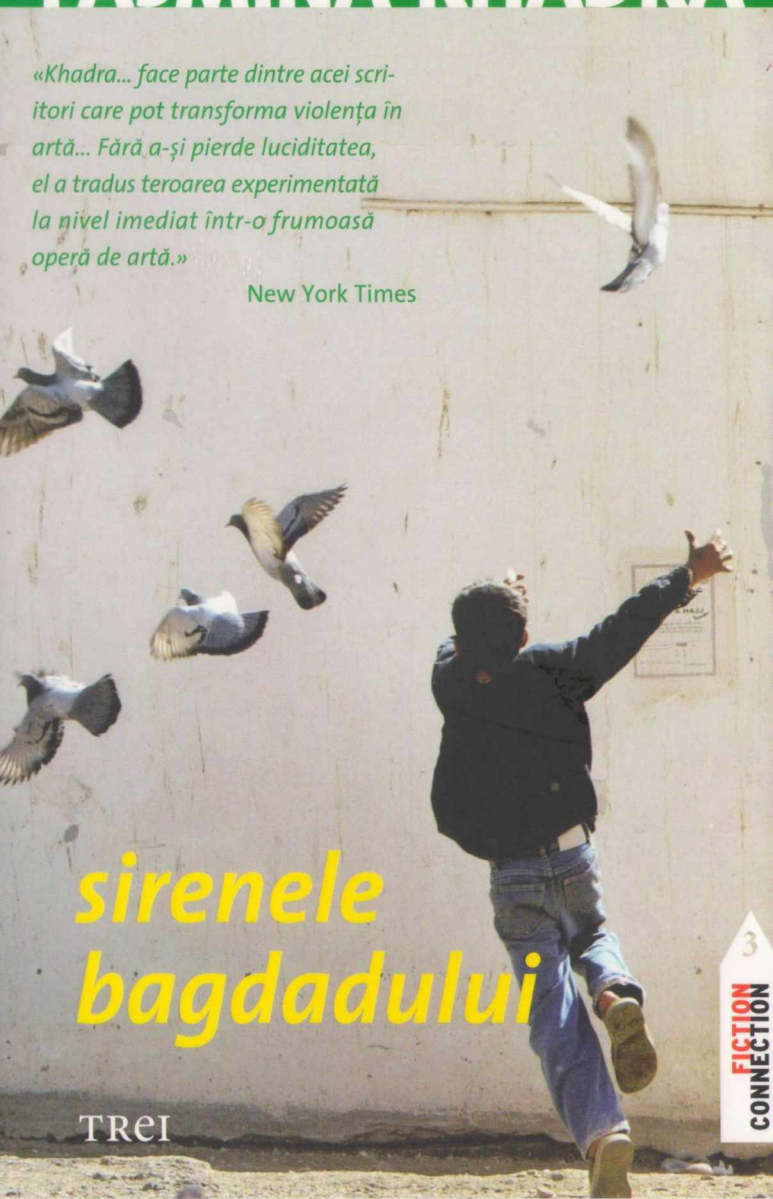

sirenele bagdadului

TREI

FICTION CONNECTION 3

Colecție coordonată de
MAGDALENA MĂRCULESCU

Culture 2000

This book was published with the support of the Culture Programme (2007-2013) of the European Union

Această carte a fost publicată cu ajutorul programului Cultura (2007-2013) al Uniunii Europene

Yasmina Khadra

Sirenele Bagdadului

Traducere din franceză și note de
Marie-Jeanne Vasiloiu

3
TREI

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta colecției:
FABER STUDIO (S. Olteanu, A. Rădulescu, D. Dumbrăvician)

Photo copertă: © Getty Image-Gulliver

Director producție
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Dtp:
VICTORIA GÂRLAN

Corectură:
ROXANA SAMOILESCU
ELENA BATU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KHADRA, YASMINA
Sirenele Bagdadului/
Yasmina Khadra / trad.: Marie-Jeanne Vasiloiu. - București
Editura Trei, 2009
ISBN: 978-973-707-284-9
I. Vasiloiu, Marie-Jeanne (trad.)

821.411.21(65)-31=135.1

Această carte a fost tradusă după LES SIRÈNES DE BAGDAD,
de Yasmina Khadra, Editura Julliard, Paris, 2006

Copyright © Editions Julliard, Paris 2006

© Editura Trei, 2009

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-284-9

Beirutul își regăsește noaptea și își învăluie chipul cu ea. Dacă tulburările din ajun nu i-au deșteptat conștiința de sine, înseamnă că doarme mergând. Conform unei tradiții ancestrale, un somnambul nu trebuie deșteptat nici chiar dacă e amenințat de vreo primejdie.

Mi-l imaginasem diferit: arab și mândru de-a fi astfel. M-am înșelat. Nu este decât un oraș greu de catalogat, mai aproape de propriile fantasme decât de propria istorie, înșelător și nestatornic, care te dezamăgește ca o păcăleală. Poate că, din cauza încăpățânării lui de a voi să semene cu cetățile vrăjmașe, sfinții protectori l-au renegat, lăsându-l pradă traumatismelor pricinuite de războaie și nesiguranței zilei de mâine. A trăit coșmarul cu vârf și îndesat... și la ce i-o fi folosit?... Cu cât îl urmăresc mai mult, cu atât îl pricep mai puțin. Este în dezinvoltura lui un soi de insolență nepotrivită. Orașul acesta minte așa cum respiră. Ifosele lui nu-s decât praf în ochii proștilor. Charisma care îi este atribuită nu se potrivește cu stările lui sufletești. E ca și cum ai acoperi cu mătase o plagă urâtă.

Fiecare zi cu grijile ei, o ține el întruna, dar fără convingere. Nu mai departe de ieri, își zbiera mânia pe bulevardele cu vitrine baricadate. În seara asta, o s-o facă lată. Nopțile lui vor fi din nou o măreață reușită. Luminile și firmele cu neon se dau deja în spectacol. În slalomul farurilor, mașinile cu multe herghelii putere își închipuie că sunt niște creații de geniu. Este sâmbătă, și bubele nopții stau să se spargă. Oamenii or să încingă niște chiolhanuri atât de strașnice, până la ziuă, încât clopotele de duminică nici n-or să răzbată până la ei.

Am sosit la Beirut acum trei săptămâni, după mai bine de un an de la asasinarea fostului prim-ministru Rafic Hariri, și i-am simțit reaua credință de îndată ce m-a lăsat taxiul pe trotuar. Doliul lui nu-i decât de fațadă, memoria — o strecurătoare veche și ruginită; l-am detestat din capul locului.

Dimineața, când îi recunosc harababura de bâlci[1], mă cuprinde o aversiune surdă. Seara, când petrecăreții vin să se dea rotunzi, la bordul bolizilor lor sclipitori, cu decibelii radiourilor stereo urlând din toți bojocii, în mine crește aceeași furie. Ce încearcă ăștia să dovedească? Că viața continuă în ciuda momentelor grele?

Nu pricep nimic din circul lor.

Sunt beduin, născut la Kafr Karam, un sat pierdut pe întinsul deșertului irakian, atât de ascuns, încât se dizolvă adesea în apele mirajelor, ca să nu mai iasă din ele decât la apusul soarelui. Marile orașe mi-au inspirat dintotdeauna o profundă neîncredere. Dar aceste „uite popa — nu e popa" ale Beirutului mă amețesc. Aici, cu cât crezi că ai dibuit ceva, cu atât ești mai lipsit de siguranța că știi despre ce este vorba cu adevărat. Beirutul

---

1 În orig.: souk (arab.) — piață, târg (*N. t.*).

este o chestie bulită; suferința îi este prefăcută, lacrimile — de crocodil. Îl urăsc din toate puterile pentru tresăririle lui de orgoliu, lipsite și de îndrăzneală, și de continuitate, pentru curul lui în două luntri, ba arab — când chimirul îi este gol —, ba occidental — când comploturile sunt rentabile. Ceea ce sanctifică dimineața, Beirutul abjură noaptea; ceea ce revendică în piață, ocolește pe plajă, și își caută cu lumânarea nenorocirile, ca un fugar plin de lehamite care crede că găsește altundeva ceea ce are chiar la îndemână...

— Ar trebui să fii afară, ca să-ți dezmorțești picioarele și mintea.

Doctorul Jalal stă în spatele meu, suflându-mi în ceafă.

De când m-o fi urmărind, în timp ce eu vorbesc cu mine însumi?

Nu l-am auzit venind și mă sâcâie să-l descopăr cățărat pe gândurile mele, ca o pasăre de pradă.

El ghicește stânjeneala pe care o stârnește în mine. Îmi arată, cu bărbia, bulevardul.

— E o seară excelentă. Vremea e frumoasă, cafenelele arhipline, străzile mișună de lume. Ar trebui să te bucuri, în loc să stai și să-ți rumegi grijile.

— N-am griji.

— Atunci, ce faci aici?

— Nu-mi place gloata și detest acest oraș.

Doctorul își dă capul pe spate, ca sub efectul unui pumn. Se încruntă.

— Te înșeli în privința dușmanului, tinere. Nimeni nu detestă Beirutul.

— Eu îl detest.

— Greșești. Este un oraș care a suferit mult. A coborât până a atins fundul. A scăpat ca prin minune. Acum,

urcă din nou, încetișor. Încă înfrigurat și buimac, dar se agață. Eu, unul, îl găsesc admirabil. Până nu demult, nu dădeai prea mulți bani pe pielea lui... Ce i se poate reproșa, de fapt? Ce îți displace la el?

— Totul.

— E vag.

— Pentru mine, nu. Nu-mi place orașul ăsta, și gata.

Doctorul nu insistă.

— Dacă așa vrei tu... O blondă?

Și îmi întinde pachetul lui de țigări.

— Nu fumez.

Îmi oferă o doză de bere:

— O bere?

— Nu beau.

Doctorul Jalal pune doza pe o măsuță de nuiele și se reazemă de balustradă, cu umărul lipit de al meu. Damful lui îmi taie respirația. Nu-mi amintesc să-l fi văzut vreodată treaz. La cincizeci și cinci de ani, este deja o epavă, cu fața violacee și cu gura suptă. În seara asta, poartă un trening în culorile echipei naționale libaneze, de sub a cărui jachetă desfăcută se vede un maiou de piele, roșu ca sângele, și niște bascheți noi, cu șireturile atârnând. Parcă s-ar fi dat jos din pat, după un somn bun, de după-masă. Gesturile îi sunt adormite, iar ochii — de obicei vii și pătrunzători — de-abia i se văd de sub pleoapele umflate.

Cu o mână plictisită, își adună părul în vârful capului, ca să-și ascundă chelia.

— Te deranjez?

— ...

— Mă cam plictiseam în camera mea. În hotelul ăsta, nu se întâmplă niciodată nimic, nici banchete, nici nunți. Parcă ar fi un salon de muribunzi.

Își duce doza de bere la gură și trage o dușcă bună. Mărul lui Adam, proeminent, îi tresaltă în gâtlej. Observ, pentru prima oară, o cicatrice urâtă, care îi traversează gâtul dintr-o parte în alta.

Încruntarea mea nu-i scapă. Se oprește din băut, se șterge la gură cu dosul mâinii; apoi, clătinând din cap, se întoarce spre bulevard, gata să se lase înfulecat de viu de către luminile isterice ale acestuia.

— Am încercat să mă spânzur, cu multă vreme în urmă, povestește, aplecându-se peste balustradă. Cu o sfoară de cânepă. Aveam abia optsprezece ani...

Trage altă dușcă și continuă.

— Tocmai o surprinsesem pe maică-mea cu un bărbat.

Sunt tulburat de vorbele doctorului, dar privirile lui stau ațintite asupra mea. Mărturisesc că Dr. Jalal m-a luat de multe ori pe nepregătite. Felul lui de a vorbi, pe față, mă depășește; nu sunt obișnuit cu genul acesta de destăinuiri. La Kafr Karam, asemenea dezvăluiri înseamnă condamnarea la moarte. N-am auzit niciodată să vorbească cineva în felul acesta despre maică-sa, iar naturalețea cu care doctorul își expune rufele murdare mă derutează.

— Sunt lucruri care se întâmplă, adaugă el.

— De acord, spun, pentru a trece la altceva.

— De acord cu ce?

Sunt stânjenit. Nu știu ce e în capul lui, iar faptul că mă văd lipsit de argumente mă sâcâie.

Dr. Jalal o lasă încurcată. Nu suntem din același aluat și, uneori, când discută cu oameni de condiția mea, are sentimentul că vorbește cu pereții. Totuși, singurătatea îl apasă și puțină pălăvrăgeală, oricât de neserioasă ar fi aceasta, are măcar meritul de a-l scuti de

coma alcoolică. Când nu vorbește, Dr. Jalal trage la măsea. Beția îi este destul de pașnică, dar el se teme de lumea în care alunecă. Degeaba își tot repetă că e pe mâini bune, că nu izbutește să se convingă. Nu sunt oare aceleași mâini care trag din întuneric, sugrumă și înăbușe, care strecoară chestii explozive sub scaunele indezirabililor? Ce-i drept, de când a sosit el la Beirut, n-au avut loc expediții punitive, dar oamenii care îl întâmpină au la activ grămezi de cadavre. Ceea ce le citește în ochi nu-l înșală: ăștia sunt moartea ambulantă. Un pas greșit, o indiscreție, și n-ar mai avea timp nici măcar să înțeleagă ce i se întâmplă. În urmă cu două săptămâni, Imad, un băiat care avea sarcina să se ocupe de mine, a fost găsit scăldându-se în propriile excremente, chiar în mijlocul unui scuar. Pentru poliție, Imad a murit din pricina unei supradoze. Și e mai bine așa. Camarazii lui, care l-au executat, n-au fost la înmormântare; s-au făcut că n-au nici în clin, nici în mânecă cu el. De atunci, înainte de a se băga în așternut, doctorul se uita de două ori sub pat.

— Adineauri, vorbeai de unul singur, spune el.

— Mi se mai întâmplă.

— Despre ce vorbeai?

— ...Nu-mi mai amintesc.

El clatină din cap și începe iar să contemple orașul. Stăm pe terasa hotelului, la ultimul etaj, într-un soi de alcov din sticlă, ce dă spre artera principală a cartierului. Aici sunt câteva fotolii de nuiele, două măsuțe joase și o canapea într-un colț, toate vegheate de niște etajere încărcate cu cărți și broșuri.

— Nu-ți pune prea multe întrebări, îmi spune el.

— Nu-mi mai pun întrebări.

— Adesea, când te izolezi, îți pui întrebări.

— Eu nu.

Doctorul Jalal a predat multă vreme în universitățile europene. Era văzut cu regularitate pe platourile de televiziune, blamând „deviaționismul criminal" al coreligionarilor săi. Nici fatwa[2] decretată împotriva lui, nici tentativele de răpire nu au reușit să-i domolească virulența. Era pe cale de a deveni un șef de școală al celor ce bravau Jihadul armat. Apoi, tam-nisam, a apărut în primele rânduri ale lojei Imamatului integrist. Profund decepționat de colegii occidentali, constatând că statutul său de „tuciuriu" de serviciu îi submina într-un fel prăgubos erudiția, a pus pe hârtie un teribil rechizitoriu la adresa rasismului intelectual răspândit printre bisericuțele conformiste din Occident și și-a schimbat cu totul atitudinea, apropiindu-se de mediile islamiste. Bănuit, la început, că era agent dublu, ulterior a fost reabilitat și mandatat de către Imamat. Astăzi, străbate țările arabe și musulmane, punându-și talentul de orator și formidabila inteligență în slujba Jihadului.

— E un bordel prin apropiere, îmi propune el. Ce-ai zice să te duci acolo și să pui un număr?

Sunt uluit.

— Nu-i chiar un bordel, mă rog, nu ca celelalte. Clienții obișnuiți pot fi numărați pe degete, niște tipi cu clasă... La Madame Rachak, ești printre persoane distinse. Ciocnește omul un păhărel, mai trage câte o linie, dar fără s-o ia razna, dacă înțelegi ce vreau să spun. Apoi, pleacă și — nevăzut, necunoscut. Cât despre fete, sunt frumoase și inventive, niște profesioniste. Dacă ești blocat dintr-un motiv sau altul, ele te pun pe roate cât ai clipi.

— Nu-i de mine.

---

2 Fatwa (ar.) — verdict dat de o instanță religioasă (*N. t.*).

— De ce spui asta? La vârsta ta, eu nu-mi lăsam curul să se răcească.

Grosolănia lui mă descumpănește.

Îmi vine greu să cred că un erudit de talia lui e în stare de o vulgaritate atât de crasă.

Doctorul Jalal e cam cu treizeci de ani mai în vârstă decât mine. În satul meu, de când e lumea și pământul, nici nu-ți poți imagina un asemenea vocabular în fața cuiva mai mare ca tine. O singură dată, la Bagdad, în timp ce mă plimbam cu un unchi de-al meu, mai tânăr, cineva a înjurat când a trecut pe lângă noi. Dacă pământul s-ar fi deschis înaintea mea, în clipa aia, n-aș fi stat pe gânduri și m-aș fi ascuns acolo pentru totdeauna.

— Ți-ar surâde?...

— Nu.

Doctorului Jalal îi pare rău pentru mine. Se apleacă peste rampa de fier forjat și, cu un bobârnac, își trimite chiștocul să se plimbe prin văzduh. Privim amândoi punctul roșu care se rostogolește de la un etaj la altul, până ce se împrăștie pe jos, într-o mulțime scânteioare.

— Crezi că, într-o zi, or să ni se alăture? l-am întrebat, ca să schimb vorba.

— Cine?

— Intelectualii noștri.

Doctorul Jalal îmi aruncă o uitătură piezișă:

— Ești virgin, așa-i?... Îți vorbesc despre un bordel din apropiere...

— Iar eu îți vorbesc despre intelectualii noștri, doctore, i-am întors-o cu destulă fermitate, ca să-l pun la locul lui.

Doctorul înțelege că propunerea lui indecentă mă indispune.

— Or să intre în rândurile noastre? insist eu.

— E chiar așa de important?

— Pentru mine, da... Intelectualii dau un sens oricărui lucru. Ei le vor povesti celorlalți despre noi. Lupta noastră va avea o memorie.

— Ceea ce ai îndurat nu ți-e de ajuns?

— Ca să avansez, n-am nevoie să privesc în urma mea. Ororile de ieri sunt cele care mă mână înainte. Dar războiul nu se mărginește doar la asta.

Încerc să citesc în privirea lui dacă mă urmărește. Doctorul fixează o prăvălie de jos și se mărginește să dea afirmativ din cap.

— La Bagdad, am auzit o droaie de discursuri și predici. Și mă băgau în draci, de parcă aș fi fost o cămilă turbată. Aveam o singură dorință: să arunc în aer întreaga planetă, de la Polul Nord, la Polul Sud... Iar când tu, eruditul, vorbești despre ura mea față de Occident, mânia mea devine mândria mea. Încetez să-mi mai pun întrebări. Tu îmi dai toate răspunsurile.

— Ce fel de întrebări? se interesează el, ridicând capul.

— Atunci când tragi pe dibuite, îți trec prin minte o droaie de întrebări. Cei care cad nu sunt întotdeauna trădătorii. Uneori, o zbârcești, și gloanțele își greșesc ținta.

— Acesta e războiul, fătul meu.

— Știu. Dar războiul nu le explică pe toate.

— Nu e nimic de explicat. Omori, apoi mori. Așa se petrec lucrurile încă din epoca de piatră.

Tăcem. Fiecare privește orașul din partea lui.

— Ar fi bine dacă intelectualii noștri ni s-ar alătura în luptă. Crezi că e posibil?

— Tare mi-e teamă că n-or să vină cu grămada, a oftat el, dar un anumit număr o vor face, fără nicio îndoială. Nu mai avem nimic de așteptat din partea Occidentului. Până

la urmă, intelectualii noştri or să-şi dea şi ei seama cum stau lucrurile. Occidentul nu se iubeşte decât pe sine. Nu se gândeşte decât la sine. Când ne întinde o mână, o face doar ca să ne ia ceva. Ne manipu-lează, ne asmute împotriva alor noştri şi, după ce se satură să ne facă de batjocură, ne pune bine în sertarele lui secrete şi ne uită acolo.

Respiraţia doctorului se accelerează. Îşi aprinde o altă ţigară. Mâna îi tremură, şi, în lumina de o clipă, aruncată de flacăra brichetei, chipul i se încreţeşte ca o cârpă stoarsă.

— Totuşi, erai prezent pe toate platourile de televiziune.

— Da, dar pe câte podiumuri? mormăie. Occidentul nu ne va recunoaşte niciodată meritele. Pentru el, arabii sunt buni doar să dea cu piciorul într-o minge sau să zbiere la un microfon. Cu cât îi dovedim contrariul, cu atât refuză să-l accepte. Dacă vreodată, din întâmplare, bisericuţele astea ariene sunt constrânse să facă un gest înspre „marocanii" şcoliţi de ele, aleg să-i promoveze pe cei mai puţin buni, ca să-i lase cu buza umflată pe cei mai merituoşi. Ştiu eu prea bine cum e, că doar am avut parte de aşa ceva.

Jarul chiştocului său luminează balconul, de parcă doctorul ar vrea să termine toată ţigara dintr-un singur fum.

Îi sorb cuvintele de pe buze. Diatribele doctorului seamănă cu obsesiile mele, îmi întăresc ideile fixe, îmi insuflă o extraordinară energie mentală.

— Au învăţat-o şi alţii, pe pielea lor, înaintea noastră, continuă el cu năduf. Ducându-se în Europa, credeau că or să găsească o patrie pentru erudiţia lor şi un pământ fertil pentru aspiraţii. Totuşi, vedeau cât se poate de clar că nu erau bineveniţi, dar, mânaţi de cine ştie ce

nerozie, au rezistat cum au putut mai bine. Pentru că aderau la valorile occidentale, credeau cu sfințenie în ceea ce li se șoptea la ureche: libertatea de exprimare, drepturile omului, egalitate, dreptate... cuvinte mari și vagi ca orizonturile pierdute. Dar nu tot ce strălucește este aur. Câte din geniile noastre au reușit? Majoritatea au murit cu furia în suflet. Sunt sigur că, în fundul mormintelor, ei continuă să-și poarte pică. Cu toate astea, se vedea de la o poștă că se luptau degeaba. Confrații lor occidentali nu aveau să îngăduie niciodată să le fie recunoscute meritele. Adevăratul rasism a fost întotdeauna unul intelectual. Segregația se vede de cum deschizi una dintre cărțile noastre. Oamenilor noștri mari de ieri le-a trebuit o eternitate ca să-și dea seama de lucrul ăsta; nici nu apucau bine să-și rectifice tirul, că, gata, nu mai erau la ordinea zilei... Noi n-o să pățim așa ceva. Suntem vaccinați. Cine nu are, nu dă, zice un proverb de pe la noi. Occidentul nu este decât o minciună acidulată, o perversitate savant dozată, un cântec de sirenă pentru naufragiații identitari. Își spune „pământ de azil"; în realitate, nu e decât un punct de cădere, de unde nu te mai ridici niciodată întreg...

— Crezi că nu mai avem încotro.

— Categoric. Coabitarea nu mai este posibilă. Ei nu ne iubesc, iar noi nu le mai suportăm aroganța. Fiecare trebuie să trăiască în tabăra lui, întorcându-se definitiv cu spatele la celălalt. Numai că, înainte de a ridica marele zid, o să le tragem o ciomăgeală bună, pentru răul pe care ni l-au făcut. E musai să afle că răbdarea cu care le-am îndurat ticăloșia nu a fost niciodată lașitate.

— Și cine o să învingă?

— Cel care n-are mare lucru de pierdut.

Își aruncă jos chiștocul și îl strivește de parcă ar storci capul unui șarpe.

Din nou, pupilele lui strălucitoare se ațintesc asupra mea:

— Sper că o să le rupi botul ca la carte scârbelor ăstora.

Tac. Doctorul nu trebuie să cunoască motivul șederii mele la Beirut. Nimeni nu trebuie să-l știe. Nici chiar eu nu am idee ce trebuie să fac. Știu doar că e vorba de *cea mai mare operațiune desfășurată vreodată pe terenul inamic, de mii de ori mai zguduitoare decât atentatul de la 11 septembrie.*

Își dă seama că mă atrage pe un teren primejdios și pentru mine, și pentru el, își strivește doza de bere în pumn și o aruncă într-o pubelă.

— O să fie o poceală în stil mare, bombăne el. Pentru nimic în lume n-aș vrea să pierd așa ceva.

Mă salută și pleacă.

Rămas singur, mă întorc cu spatele spre oraș și îmi amintesc de Kafr Karam... Kafr Karam, un târgușor mizerabil și urât, pe care nu l-aș fi dat nici pe o mie de orașe gătite în haine bogate de sărbătoare. Era un colțișor potolit, de pe întinsul deșertului. Nicio podoabă nu-i desfigura specificul, nicio zarvă nu-i tulbura lâncezeala. Trăiam retrași — nimeni nu mai știe de câte generații — în spatele zidurilor noastre de chirpici, departe de lume și de bestiile ei murdare, mulțumindu-ne cu ceea ce ne punea Dumnezeu în blide și aducându-i laudă atât pentru nou-născutul pe care ni-L încredința, cât și pentru aproapele chemat la El. Eram săraci, umili, însă eram liniștiți. Până în ziua când intimitatea ne-a fost violată, tabuurile profanate, demnitatea târâtă în noroi și sânge... până în ziua când, în grădinile Babilonului, niște brute înarmate până în dinți cu grenade și cătușe au venit să-i învețe pe poeți cum să fie oameni liberi...

Kafr Karam

1

În fiecare dimineață, sora mea geamănă, Bahia, îmi aducea micul dejun în cameră. „Hei, tu de colo, sus — îmi striga, împingând ușa —, ai să dospești ca un aluat". Punea tava pe o mescioară joasă de la capătul patului, deschidea fereastra, se întorcea și îmi pișca degetele de la picioare. Avea gesturi autoritare, care nu se potriveau deloc cu dulceața glasului ei. Pentru că era mai mare decât mine cu câteva minute, mă socotea prâslea și nu își dădea seama că crescusem.

Era o fată plăpândă, puțintel cam tipicară în privința ordinii și a curățeniei. Când eram mic, ea mă îmbrăca și mă ducea la școală. Dat fiind că nu eram în aceeași clasă, în recreație o găseam în curtea școlii, unde mă urmărea de la distanță, și să mă fi ferit sfântul dacă „mi-aș fi făcut familia de rușine". Mai târziu, când tuleiele au început să-mi sublinieze trăsăturile de băiețandru slăbănog și plin de coșuri, m-a vegheat personal, potolindu-mi criza de adolescență, luându-mă la rost de fiecare dată când ridicam tonul la celelalte surori sau când făceam mofturi în fața unor bucate pe care le socoteam neîndestulătoare pentru creșterea mea. Nu eram un băiat

dificil; totuși, ea găsea că felul în care treceam prin perioada pubertății dădea dovadă de o mitocănie inadmisibilă. Uneori, exasperată, mama o punea la locul ei; Bahia se domolea o săptămână–două, apoi, cum călcam strâmb, mă și lua la refec.

Nu m-am revoltat niciodată când mă socrea din cale-afară. Dimpotrivă, de cele mai multe ori, mă distra.

— Îți pui pantalonii albi și cămașa cu carouri, mi-a ordonat, arătându-mi hainele împăturite, puse pe masa de melamină care îmi folosea ca birou. Ți le-am spălat și ți le-am călcat aseară. Ar trebui să-ți cumperi alți pantofi, a adăugat, împingând cu vârful piciorului șalupele mele scâlciate. Ăștia aproape că nici nu mai au pingele; și put de te trăznesc.

Și-a băgat mâna în sân, de unde a scos niște bancnote.

— Ai aici destui bani, ca să nu te mulțumești cu niște sandale ordinare. Cumpără-ți și niște parfum. Fiindcă, dacă mai miroși așa de urât, n-o să mai avem nevoie de insecticid pentru stârpit gândacii.

Înainte să am răgazul de a mă scula în capul oaselor, mi-a lăsat banii pe pernă și a dispărut.

Sora mea nu lucra. Obligată să lase liceul la șaisprezece ani, ca să se mărite cu un văr — care, până la urmă, a murit de tuberculoză cu șase luni înaintea nunții —, se ofilea în casă, așteptând un alt pretendent. Nici celelalte surori mai mari ca noi nu avuseseră mai mult noroc. Cea mai vârstnică, Aicha, se măritase cu un bogat crescător de pui. Stătea în satul vecin, într-o casă mare, împreună cu familia soțului. Traiul îi devenise tot mai greu, pe măsură ce trecuse vremea, până într-o zi, când n-a mai putut îndura jignirile și abuzurile unora și altora, și-a luat cei patru țânci și s-a întors în căminul părintesc.

Toți au crezut că bărbată-său avea să vină valvârtej s-o ia înapoi, dar el n-a dat niciun semn de viață, nici chiar de sărbători, ca să-și vadă copiii. Sora mai mică, Afaf, avea treizeci și trei de ani și niciun fir de păr pe cap. O boală din copilărie o lăsase cheală. Fiindcă se temea să nu ajungă de râsul colegilor ei, tata s-a gândit că era mai înțelept să n-o trimită la școală. Afaf și-a dus zilele închisă într-o odaie, ca o infirmă, cârpind haine vechi și, apoi, cosând rochii pe care mama se omora să le vândă în dreapta și-n stânga. Când tata și-a pierdut slujba, în urma unui accident, Afaf și-a luat pe umeri grija familiei; pe atunci, huruitul mașinii ei de cusut se auzea de la o poștă. Cât despre Farah, în vârstă de treizeci și unu de ani, a fost singura care a învățat mai departe, la facultate, în ciuda dezaprobărilor clanului, care nu vedea cu ochi buni faptul că o fată trăia departe de părinți și, prin urmare, aproape de tentații. Farah s-a ținut tare și și-a luat diplomele ca-n brânză. Fratele bunicului a vrut s-o mărite cu un vlăstar de-al lui, un țăran credincios și îndatoritor; Farah a refuzat categoric oferta și a preferat să lucreze la spital. Atitudinea ei a lăsat fără glas tot clanul, iar fiul umilit ne-a făcut tuturora, la grămadă, o mutră lungă de un cot, urmat de taică-său și de maică-sa. Astăzi, Farah operează într-o clinică particulară din Bagdad și câștigă bine. Banii ei erau ăia pe care soră-mea geamănă mi-i lăsa, din când în când, pe pernă.

La Kafr Karam, tinerii de vârsta mea încetaseră să mai facă pe rușinoșii când vreo soră sau vreo mamă le strecura discret, în mână, ceva parale. La început, erau oarecum stânjeniți și, ca să dreagă busuiocul, făgăduiau să-și achite datoriile cât mai curând cu putință. Toți visau să dea de un loc de șmotruit, care să le îngăduie să țină fruntea sus. Dar erau timpuri grele; războaiele și embargoul

îngenuncheaseră ţara, iar băieţii de pe la noi erau prea pioşi ca să se aventureze în oraşele mari, unde binecuvântarea strămoşească n-avea trecere şi unde diavolul ducea sufletele la pierzanie mai iute decât un prestidigitator... La Kafr Karam, nu merge aşa ceva. Decât să te apuci de porcării sau de furat, mai bine crăpi. Degeaba cântă sirenele cât le ţine gura, chemarea Străbunilor le acoperă întotdeauna, căci suntem cinstiţi prin vocaţie.

Intrasem la universitatea din Bagdad cu câteva luni înaintea ocupaţiei americane. Eram în al nouălea cer. Statutul meu de student îi reda tatei toată mândria. El, un analfabet, un fântânar bătrân şi zdrenţăros, tată al unui medic şi al unui viitor doctor în litere! Nu era asta o revanşă minunată în faţa tuturor necazurilor? Îmi făgăduisem să nu-l dezamăgesc. Dar îl dezamăgisem vreodată în viaţa mea? Voiam să reuşesc pentru el, ca să-l văd încrezător, să-i citesc în ochii bolnavi din pricina prafului toate câte le ascundea chipul lui: fericirea de a culege ceea ce semănase — o sămânţă cu trup şi minte sănătoasă, care nu cerea altceva decât să încolţească. În timp ce alţi taţi se grăbeau să-şi înhame progenitura la povara grea care le fusese osândă lor şi strămoşilor lor, al meu îşi strângea cureaua până simţea că-l taie în două, doar ca să-mi pot continua eu studiile. Nu era musai — nici pentru el, nici pentru mine — ca, la capătul tunelului, să se afle reuşita socială, dar el era convins că un sărman şcolit era mai puţin vrednic de plâns decât un sărman nătărău. A şti să-ţi citeşti singur scrisorile şi a-ţi completa formularele însemna deja a-ţi câştiga, în mare parte, demnitatea.

De prima oară, când trecusem pragul universităţii, nu şovăisem să-mi pun ochelari, deşi natura mă înzestrase cu o vedere de vultur. Aşa izbutisem să-i cad cu tronc lui

Nawal, care, atunci când ne întâlneam pe coridor, după cursuri, se îmbujora toată. Deși nu îndrăznisem niciodată să mă apropii de ea, mă făcea fericit chiar și cu un zâmbet cât de mic. Tocmai închipuiam pentru ea perspective mirifice, când cerul Bagdadului fu înstelat de niște focuri de artificii ciudate. Sirenele răsunară în tăcerea nopții; clădirile începură să se transforme în fum și, de pe o zi pe alta, idilele cele mai nebune se risipiră în lacrimi și sânge. Dosarele și poemele mele căzură pradă focurilor iadului, universitatea încăpu în mâinile vandalilor, iar visurile în ale groparilor. M-am întors la Kafr Karam, halucinat, dezorientat și, de atunci, n-am mai călcat prin Bagdad.

În casa părinților mei, n-aveam de ce să mă plâng. Nu eram pretențios; mă mulțumeam chiar și cu un nimic. Stăteam pe terasă, într-o fostă spălătorie transformată în cameră de locuit. Mobila mea era alcătuită din lăzi vechi, patul mi-l făcusem din scânduri adunate de ici-colo. Eram satisfăcut de micul univers pe care mi-l construisem în jurul spațiului meu intim. Încă nu aveam televizor; totuși, dispuneam de un radio care hârâia, dar îmi oferea avantajul de a-mi ține de cald în singurătatea mea.

La etajul întâi, pe latura dinspre curte, părinții mei ocupau o cameră cu balcon; pe latura dinspre grădină, în fundul coridorului, surorile mele împărțeau două încăperi mari, pline de vechituri și de tablouri religioase aduse din câte un souk itinerant. Unele dintre acestea înfățișau caligrafii labirintice, altele îl arătau pe Sidna Ali[3] dând iama printre demoni sau bătând la armatele vrăjmașe ca la fasole, ajutat de legendarul său iatagan cu

[3] Sidna Ali — „Domnul" Ali, nepotul Profetului Mahomed (*N. t.*).

două tăișuri, învârtit ca o tornadă peste capetele necredincioșilor. Astfel de tablouri găseai în camere, în hol, deasupra ferestrelor și ușilor. Nu se aflau acolo ca obiecte decorative, ci ca talismane: te fereau de deochi. Într-o zi, trăgând un șut în minge, dădusem jos unul dintre ele. Era un tablou frumos, cu versete coranice brodate în fir galben, pe fond negru. Se spărsese ca o oglindă. Pe mama, doar că n-o trăsnise apoplexia. O văd și acum, cu mâna la piept și cu ochii holbați, albă ca varul: nici șapte ani de nenorocire nu ar fi lovit-o mai rău.

La parter, era bucătăria — față în față cu chichineața folosită de Afaf ca atelier —, două săli alăturate, pentru oaspeți, și o imensă cameră de zi a cărei ușă-fereastră dădea într-o grădină de zarzavat.

De îndată ce-mi lăsam lucrurile în odaie, coboram s-o salut pe mama, o femeie zdravănă, cu privirea deschisă, pe care nici corvezile gospodăriei, nici uzura vremurilor nu izbuteau s-o descurajeze. O sărutare pe obrazul mamei îmi transmitea o bună doză din energia ei. Ne înțelegeam din priviri.

Tatăl meu se așeza turcește în curtea interioară, la umbra unui copac al cărui soi era greu de precizat. După rugăciunea *el-fejr*[4], pe care o făcea obligatoriu la moschee, se întorcea să-și numere mătăniile în curte, cu brațul infirm ascuns între faldurile halatului (își pierduse capacitatea de a-l mișca, odată, când se prăbușise un puț pe care îl curăța)... Îmbătrânise al naibii de tare tatăl meu. Aura lui de Bătrân Înțelept își pierduse strălucirea, privirea lui de stăpân nu răzbătea mai departe decât o pietricică aruncată cu praștia. Altădată, i se mai întâmpla să se alăture unui grup de apropiați și să mai schimbe

---

4 El-fejr — prima rugăciune a zilei, care are loc înaintea zorilor (*N. t.*)

câte o părere cu privire la vreun lucru sau vreun eveniment. Apoi, bârfa luând locul corectitudinii, se retrăsese. Dimineața, când ieșea de la moschee, până să se trezească bine strada, se așeza la rădăcina copacului său, cu o ceașcă de cafea la îndemână, și asculta atent zgomotele din jur, ca și cum spera să le deslușească sensul. Bătrânul meu era un om de bine, un beduin de condiție umilă, care nu mânca pe săturate în fiecare zi, dar era *tatăl meu*, și, pentru mine, rămânea tot ce putea fi mai vrednic de respect. Totuși, de fiecare dată când îl vedeam lângă copacul ăla, nu mă puteam împiedica să nu simt pentru persoana lui o milă adâncă. De bună seamă, era demn și curajos, dar mizeria îi torpila stăpânirea de sine pe care se căznea s-o afișeze. Cred că nu se resemnase niciodată pentru pierderea brațului, iar sentimentul că trăia pe spinarea fiicelor lui îl dobora.

Nu-mi amintesc să fi fost apropiat de el sau să mă fi lipit de pieptul lui; totuși, eram convins că, dacă aș fi făcut eu primul pas, nu m-ar fi respins. Problema era cum să fi riscat un asemenea gest? Neclintit ca un totem, bătrânul meu nu lăsa să transpară nimic din emoțiile lui... În copilărie, îmi părea o fantomă; îl auzeam în zori, făcându-și bocceluța și plecând pe șantier. Până să ajung lângă el, plecase deja și nu avea să se întoarcă decât noaptea târziu. Nu știu dacă a fost un tată bun. Rezervat ori prea sărac, nu știa să ne dea jucării și nici nu părea să dea atenție ciorovăielilor noastre de copii, ori tăcerii noastre subite. Mă întrebam dacă era capabil de dragoste, dacă statutul său de părinte nu avea să ia sfârșit, transformându-l în statuie de sare. La Kafr Karam, exista convingerea că tații trebuie să se păstreze la distanță de progenitura lor, altfel, familiaritatea le-ar fi subminat autoritatea. De câte ori nu crezusem că zăresc o sclipire

îndepărtată în privirea austeră a bătrânului meu? Dar, imediat, el își lua seama și își dregea glasul, ca să mă facă s-o șterg de acolo.

În acea dimineață, sub copacul lui, tata și-a dres, așadar, glasul, când l-am sărutat cu solemnitate în creștetul capului, și nu și-a retras mâna, când i-am luat-o ca să i-o sărut. Am înțeles că nu l-ar fi deranjat să-i țin tovărășie, dar ce aveam noi să ne spunem? Nici măcar nu reușeam să ne privim în ochi. Odată, mă așezasem lângă el. Timp de două ore, niciunul din noi nu a fost în stare să articuleze o silabă. El se mulțumea să-și numere mătăniile; eu nu mă mai opream din frământatul unui colț de rogojină. Dacă n-ar fi venit mama să mă trimită undeva, am fi stat așa până la căderea serii.

— Mă duc să dau o raită. Ai nevoie de ceva?

El a făcut nu din cap.

Am profitat de ocazie și mi-am luat la revedere.

Kafr Karam a fost întotdeauna un târgușor foarte bine organizat: n-aveam nevoie să ne aventurăm prin alte părți, ca să ne satisfacem nevoile de bază. Aveam un loc de adunare pentru diverse evenimente; terenurile noastre pentru jocuri, în general maidane; moscheea noastră, unde, pentru a apuca loc în primele rânduri, vinerea trebuia să te scoli devreme; băcăniile noastre; două cafenele — *Safir*, frecventată de tineri, și *El Hilal*; un garaj ținut de un mecanic de milioane, capabil să dreagă orice motor, cu condiția să fie diesel; un fierar, care, la nevoie, era și instalator; un felcer care scotea dinți, vânzător de plante medicinale din vocație și tămăduitor în timpul liber; un bărbier cu înfățișarea unui Hercule de bâlci, placid și distrat, căruia rasul unei țeste îi lua mai mult timp decât i-ar fi luat unui bețivan ca să

bage ață în ac; un fotograf, la fel de întunecat ca atelierul lui; și un poștaș. Aveam și un birtaș; dar, cum niciun pelerin nu catadicsea să se oprească la noi, se apucase de cizmărie.

Pentru mulți, satul nostru nu era decât o așezare culcată de-a curmezișul drumului, aidoma unui dobitoc care crăpase — nici n-aveai timp să-l zărești, că și dispăruse —, dar noi eram mândri de el. Totdeauna ne ferisem de străini. Cât timp făceau ocoluri mari, ca să ne evite, eram în siguranță, iar dacă, uneori, vântul aducător de nisip îi obliga să se abată pe la noi, aveam grijă de ei, așa cum poruncea Profetul, fără însă a încerca să-i reținem, atunci când începeau să-și strângă lucrurile. Ceea ce venea de aiurea ne aducea aminte de prea multe lucruri rele...

Majoritatea locuitorilor din Kafr Karam erau uniți prin legături de sânge. Ceilalți erau aici de generații întregi. Aveam, de bună seamă, micile noastre ciudățenii, dar certurile dintre noi nu degenerau niciodată. Când se îngroșa gluma, Bătrânii interveneau și potoleau spiritele. Dacă cei ofensați considerau că afrontul era de neiertat, încetau să le mai vorbească ofensatorilor, și cazul era închis. Pe de altă parte, ne plăcea să ne întâlnim în piață ori la moschee, să ne târâm papucii pe străzile noastre prăfuite sau să puturoșim la soare, pe lângă pereții noștri de chirpici, urâțiți de câte o cărămidă știrbită și netencuită, ivită pe alocuri. Nu era chiar paradisul, însă — micimea fiind doar în ideile noastre, dar nu și în inimi — știam să profităm de orice vorbă de duh, ca să râdem în hohote, și să găsim în priviri ceva cu care să ținem piept porcăriilor vieții.

Dintre toți verii mei, Kadem îmi era cel mai bun prieten. Dimineața, când ieșeam din casă, spre el mă duceau

pașii. Îl găseam invariabil la colțul străzii Măcelarului, în spatele unui zid scund, cu fundul lipit de un pietroi mare și cu fălcile în palme, făcut una cu „jilțul" lui ocazional. Era ființa cea mai scârbită din câte cunosc. Cum mă vedea că vin, scotea un pachet de țigări și mi-l întindea. Știa că nu fumez și totuși nu se putea stăpâni să nu facă același și același gest de întâmpinare. Cu timpul, din curtoazie, am ajuns să-i accept oferta și să-mi duc o țigară la gură. Imediat, îmi dădea bricheta lui și se punea pe un râs tăcut, atunci când primul fum mă făcea să tușesc. Apoi, intra din nou în cochilie, cu privirea pierdută și cu chipul impenetrabil. Totul îl obosea; serile petrecute cu prietenii, ca și priveghiurile. Cu el, discuțiile se opreau brusc, iar uneori îi stârneau niște furii absurde, a căror taină o știa doar el.

— Trebuie să-mi cumpăr pantofi noi.

Și-a aruncat repede ochii la șalupele mele și a început din nou să fixeze orizontul.

Am încercat să găsesc un subiect comun, atrăgător, o idee pe care s-o dezvolt; dar el nu servea.

Kadem era un virtuoz al lăutei. Își câștiga pâinea producându-se pe la nunți. Avea de gând să pună pe picioare o orchestră, când destinul îi făcuse praf proiectele. Prima lui soție, o fată de la noi, murise la spital, în urma unei banale pneumonii. La acea epocă, planul „petrol contra hrană", adoptat de ONU, începea să ia apă, așa că medicamentele de primă necesitate lipseau chiar și de pe piața neagră. Kadem suferise mult din pricina pierderii premature a soției sale. Taică-său îl silise să-și ia o a doua nevastă, în speranța că o să-i mai domolească suferința. La optsprezece luni după nuntă, o meningită galopantă îl făcuse văduv pentru a doua oară. Kadem își pierduse încrederea.

Eram una dintre rarele persoane care se puteau apropia de el fără să-l facă să-şi iasă imediat din pepeni.

M-am lăsat pe vine, alături de el.

În faţa noastră, se afla o veche antenă de-a Partidului, inaugurată cu surle şi trâmbiţe în urmă cu treizeci de ani, înainte de a deveni bună de dat la rebut, din lipsa convingerii ideologice. În spatele construcţiei puse sub sigiliu, doi palmieri pricăjiţi încercau să facă pe arătoşii. Pare-se că erau acolo din noaptea timpurilor, cu silueta lor strâmbă, aproape grotescă, şi cu ramurile lor pleoştite, uscate. În afară de câini, care ridicau piciorul la rădăcina lor, şi de câteva păsări aflate în trecere, dornice să găsească un loc vacant pe care să se cocoaţe, nimeni nu le dădea atenţie. În copilărie, mă intrigau. Nu înţelegeam de ce nu se foloseau de întunericul nopţii, ca să dispară pentru totdeauna. Un şarlatan rătăcitor povestea că aceşti doi palmieri erau, de fapt, fructul unei halucinaţii colective vechi de când lumea, pe care mirajul, risipindu-se, uitase s-o ia cu el.

— Ai ascultat radioul în dimineaţa asta? Pare-se că italienii or să-şi ia tălpăşiţa.

— De-aia nu mai putem noi, a mormăit el.

— După părerea mea...

— Parcă trebuia să-ţi iei pantofi noi!

Am dus braţul la piept, în semn că mă predau:

— Ai dreptate. Trebuie să fac paşi, ca să-mi dezmorţesc picioarele.

El consimţi, în fine, să se întoarcă spre mine:

— N-o lua şi tu aşa. Poveştile astea mă bagă-n boală.

— Înţeleg.

— Nu tre' să-mi porţi pică. Îmi petrec zilele sictirit, iar nopţile lehămetit.

M-am ridicat.

În momentul în care am ajuns la capătul micului zid, mi-a spus:

— Cred că am eu niște pantofi acasă. Treci pe la mine ceva mai târziu. Dacă-ți vin, ai tăi sunt.

— De acord... Ne vedem mai încolo.

Dar el nici nu mă mai băga în seamă.

2

În piața transformată în teren de fotbal, o droaie de țânci loveau, țipând, o minge uzată și se avântau în asalturi haotice, comițând niște încălcări de regulament care-ți luau piuitul. Parcă ar fi fost un stol de vrăbii zburlite, care se certau pe o boabă de porumb. Deodată, un năpârstoc reuși să scape din îngrămădeală și o luă la fugă de unul singur, ca un vierme uriaș, spre poarta adversă. Își driblă un adversar, îl depăși pe al doilea, devie spre linia de tușă, îi trimise, în adâncime, unui coechipier, care, lansat ca un bolid, rată lamentabil lovitura și se duse să se dea cu fundul de pământul plin de pietricele. Pe neobservate, un băiețel anormal de gras, care stătuse liniștit pe vine, lângă un zid, se năpusti asupra mingei, o înșfăcă și o luă la sănătoasa. Mai întâi uluiți, jucătorii înțeleseră că intrusul le fura balonul; toți, în bloc, porniră în urmărirea lui, făcându-l cum le venea la gură.

— Nu-l voiau în echipele lor, îmi explică fierarul, așezat alături de ucenicul lui, pe pragul atelierului. Așa că le-a stricat și el jocul.

Toți trei — fierarul, cu un zâmbet înduioșat, iar ucenicul, cu un aer absent — ne uitam după băiatul cel

gras, care dispărea după niște case, cu ceilalți pe urmele lui.

— Ai auzit ultimele știri? mă întrebă fierarul. Italienii se cară.

— N-au spus când.

— Principalul e că-și fac bagajele.

Și se porni să facă o analiză lungă, care se pierdu în curând printre teorii vagi despre înnoirea țării, libertate etc. Ucenicul lui, un ins pirpiriu și tuciuriu, slab ca un băț, îl asculta cu docilitatea patetică a unui boxer care a încasat-o în freză și dă din cap, la recomandările antrenorului, între două runde de caft pe îndesate, în timp ce privirile i se pierd, leșinate.

Fierarul era un tip amabil. Dacă îl solicitai, la o oră imposibilă, pentru o mică spărtură de rezervor sau pentru vreo plesnitură oarecare de țeavă, răspundea prezent. Era un vlăjgan osos, cu brațele pline de vânătăi și cu fața ascuțită. Ochii îi erau luminați de o strălucire metalică, exact ca a scânteilor care țâșneau la capătul lămpii lui de sudat. Glumeții se făceau că poartă o mască de sudor, ca să-l poată privi în față. În realitate, avea ochii bolnavi și lăcrimoși și, de o bucată de vreme, vederea i se încețoșa. Tatăl unei jumătăți de duzină de puști, el venea la atelier mai mult ca să scape de hărmălaia de acasă, decât ca să mesterească. Fiul lui cel mare, Souleyman, care era cam de vârsta mea, era retardat; putea să stea zile întregi într-un colț, fără să se clinteească, și, apoi, pe nepusă masă, îl apuca criza și începea să alerge, să alerge până cădea lat. Nimeni nu știa de la ce îi venea. Souleyman nu vorbea, nu se plângea, nu ataca; trăia retras în lumea lui și o ignora cu desăvârșire pe a noastră. Apoi, deodată, scotea un țipăt, același, și se năpustea în deșert, fără să privească în urmă. La

început, îl priveam luând-o la sănătoasa în cuptorul ăla, cu taică-său după el. Cu timpul, ne dăduserăm seama că aceste curse nebunești îi șubrezeau inima și că, până la urmă, amărâtul risca să cadă din picioare, doborât de un infarct. În sat, ne organizaserăm astfel încât să-l oprim, de îndată ce se dădea alarma. Când puneam mâna pe el, Souleyman nu se zbătea; se lăsa prins și dus acasă fără nicio rezistență, cu gura deschisă într-un râset mut, cu ochii daţi peste cap.

— Ce-ți mai face feciorul?

— Cuminte ca un înger, spuse el. Se ține bine de câteva săptămâni. Ai crede că s-a vindecat complet... Dar tatăl tău?

— Tot mereu lângă copacul lui... Trebuie să-mi cumpăr pantofi noi. Se duce careva în oraș, astăzi?

Fierarul se scărpină în creștet.

— Mi s-a părut că văd o mașină pe drum, acum o oră, dar nu-ți pot spune dacă se ducea în oraș. Trebuie să aștepți până după rugăciune. Și, apoi, e din ce în ce mai complicat să te deplasezi, cu check-point[5]-urile astea și cu toate necazurile legate de ele... Ai vorbit cu cizmarul?

— Pantofii mei sunt irecuperabili. Îmi trebuie pantofi noi.

— Cizmarul n-are numai tălpi și lipici.

— Marfa lui este demodată. Am nevoie de încălțări noi, suple, șic.

— Crezi că s-ar înțelege bine cu starea „pardoselii" de pe la noi?

— Ăsta nu-i un motiv... Ar fi bine, dacă m-ar putea repezi careva până în oraș. Vreau și o cămașă nouă.

---

5 Check-point (engl.) — punct de control (*N. t.*).

— După părerea mea, riști să aștepți mult și bine. Taxiul lui Khaled e în pană, iar autobuzul nu mai trece pe aici de când era să-l facă praf un elicopter, chiar pe șosea, luna trecută.

Puștii își recuperaseră mingea și se întorceau pășind victorioși.

— Supărăciosul care le-a stricat jocul n-a ajuns prea departe, remarcă fierarul.

— Era prea gras ca să le scape.

Cele două echipe se desfășurară din nou pe teren, fiecare în spațiul cuvenit, și partida începu iar, din punctul în care fusese întreruptă. Imediat, se auziră și strigătele, care îl făcură pe un dulău bătrân să bată în retragere.

Fiindcă tot n-aveam mare lucru de făcut, m-am așezat pe o piatră și am început să urmăresc cu interes meciul.

La sfârșitul partidei, am băgat de seamă că fierarul și ucenicul lui dispăruseră și că atelierul era închis. Acum, soarele ardea, nu glumă. M-am ridicat și am luat-o pe stradă, în direcția moscheii.

La bărbier era lume. De obicei, vinerea, după Marea Rugăciune, bătrânii din Kafr Karam își dădeau întâlnire aici. Veneau să se uite cum unii dintre ai lor se lăsau tunși de mașina frizerului, un personaj elefantesc, drapat într-un șorț ca al unui spintecător de viței. Înainte, dezbaterile o dădeau pe după vișin. Zbirii lui Saddam aveau urechea ciulită. Pentru un cuvânt nelalocul lui, toată familia era deportată; locurile de tortură și spânzurătorile erau la tot pasul. Dar, de când tiranul fusese prins în gaura lui de șobolan și închis în alta, limbile se dezlegau, iar inșii fără treabă din Kafr Karam își descopereau o stupefiantă volubilitate... În dimineața asta, la frizer, se adunaseră înțelepții satului, iar, dacă pe lângă

ei se aciuaseră și niște tineri, asta însemna că dezbaterile se arătau promițătoare. L-am recunoscut pe Jabir, zis și Doc, un septuagenar țâfnos, care predase cu două decenii în urmă filosofia, la un liceu din Basra, după care dospise vreme de trei ani în pușcăriile baathiste, pentru o chestie neînsemnată din domeniul etimologiei. La ieșirea din temniță, Partidul îi făcuse cunoscut că îi era interzis să mai predea, pe întreg teritoriul irakian, și că moukhabarații[6] stăteau cu ochii pe el. Doc înțelesese, atunci, că viața lui atârna de un fir de păr și se întorsese valvârtej în satul natal, unde făcuse pe mortul, până la dărâmarea statuilor rais[7]-ului din piețele publice. Era înalt, aproape seniorial, în djellabaua albastră, de o curățenie imaculată, care îi conferea o ținută hieratică. Alături de el, ghemuit pe o bancă, perora Basheer Șoimul, un fost tâlhar de drumul mare, care jefuise prin regiune, în fruntea unei hoarde nesătule, înainte de a se refugia la Kafr Karam, cu toată prada, în chip de garanție. Nu făcea parte din clan, dar Bătrânii preferaseră să-i ofere ospitalitate, în loc să-i îndure incursiunile. În față, în mijlocul clanului lor tăcut, frații Issam, doi moșnegi vlăguiți, dar redutabili, încercau să demonteze argumentele unora și altora; aveau practica contrazicerii în sânge și erau în stare să renunțe la propria idee dezvoltată în ajun, dacă o adopta cumva un aliat indezirabil. Apoi, neclintit în colțul lui, la distanță, ca să se pună mai bine în evidență, Decanul de vârstă trona pe un scaun de nuiele — pe care partizanii i-l cărau oriunde se ducea —, ținându-și impozantul șirag de mătănii într-o mână și pipa de la narghilea în cealaltă. El nu intervenea niciodată în

---

6 Moukhabarați (ar.) — agenți ai securității (*N. t.*).

7 Rais (ar.) — șef de stat, președinte în țările arabe (mai ales în Egipt).

dezbateri, rezervându-se pentru sfârșitul acestora; nu suporta să-i sufle cineva ultimul cuvânt.

— Totuși, ne-au descotorosit de Saddam, protesta Issam 2, luându-i pe cei din anturajul apropiat ca martori.

— Noi nu le-am cerut nimic, bombăni Șoimul.

— Cine putea s-o facă? spuse Issam 1.

— E adevărat, îi întări spusele frate-său. Până și dacă scuipai pe jos, erai în pericol de a fi lovit de fulgerele din cer sau de a fi arestat imediat, pentru insultă adusă rais-ului, și spânzurat de o macara!

— Dacă Saddam împărțea pedepse crunte, era din cauza micilor și marilor noastre lașități, insistă, disprețuitor, șoimul. Popoarele nu au decât regii pe care îi merită.

— Nu sunt de acord cu tine, spuse un bătrân cu glasul ca un behăit, din dreapta lui.

— Tu nu poți fi de acord nici măcar cu tine însuți.

— De ce spui asta?

— Pentru că e adevărat. Tu ești azi cu unii, mâine cu alții, și asta tot mereu. Nu te-am auzit niciodată susținând aceeași opinie două zile la rând. Adevărul e că tu n-ai opinie. Tu prinzi trenul din mers și, când apare altul, te arunci în el fără să încerci să-i afli destinația.

Bătrânul cu glasul ca un behăit se retrase în sine, afișând o mutră ofensată și întunecată.

— Nu-ți spun asta ca să te jignesc, prietene, zise Șoimul, pe un ton împăciuitor. M-aș urî de moarte dacă aș fi lipsit de respect față de tine. Dar n-am să te las să arunci în spinarea lui Saddam greșelile noastre. Era un monstru, da, însă un monstru de-al nostru, cu sângele nostru, și noi am contribuit cu toții la consolidarea megalomaniei lui. Dar, de aici, până la a-i prefera pe niște necredincioși veniți de la celălalt capăt al pământului ca

să ne calce în picioare, e prea din cale afară. Acești GI[8] nu sunt decât niște brute, niște fiare sălbatice, care fac pe supermanii în fața văduvelor și a orfanilor noștri și nu șovăie să-și arunce bombele peste dispensarele noastre. Uite ce-au făcut din țara noastră: un iad.

— Saddam făcuse din ea o morgă, îi aminti Issam 2.

— Nu Saddam, ci frica noastră. Dacă am fi dat dovadă de un minimum de curaj și de solidaritate, câinele ăsta nu și-ar fi îngăduit niciodată să meargă atât de departe cu tirania lui.

— Ai dreptate, spuse bărbatul tuns de mașina bărbierului, adresându-i-se, prin oglindă, Șoimului. Ne-am lăsat în voia lui, iar el a abuzat. Dar tu n-o să mă faci să-mi schimb părerea: americanii ne-au descotorosit de un căpcăun care amenința să ne înfulece de vii, unul după altul.

— De ce crezi tu că sunt americanii aici? se încăpățână șoimul. Din milă creștinească? Ăștia-s afaceriști, ne vând ca la piață. Ieri, era petrol contra hrană. Azi, e petrol contra Saddam. Și noi ce chilipir avem din toate astea? Praful de pe tobă. Dacă americanii ar avea un dram de bunătate, nu și-ar trata negrii și latinii ca pe niște troglodiți. În loc să traverseze epoci și oceane ca să le dea o mână de ajutor unor amărâți tuciurii și fără vlagă, ar face mai bine să-și mănânce în fața ușii și să-și vadă de indienii lor, care se usucă prin rezervații, departe de ochii curioșilor, de parcă ar avea vreo boală rușinoasă.

— Categoric, vorbi răspicat moșneagul cu glas behăitor. Îți închipui niște GI care să se arunce în tun, la mii de kilometri de casă, din milă creștinească? Nu-s ei ăia.

— Pot să spun și eu o vorbă? zise, în sfârșit, Jabir.

---

8 GI (am.) — membru al forțelor armate SUA (*N. t.*).

O tăcere plină de respect se așternu în salon. Când Doc Jabir lua cuvântul, era întotdeauna un moment solemn. Fostul profesor de filosofie, pe care temnicerii lui Saddam îl ridicaseră la rang de erou, vorbea puțin, dar intervențiile lui puneau la punct o mulțime de lucruri. Glasul îi era sonor, cuvintele bine alese, iar argumentele de necombătut.

— Pot pune o întrebare? adaugă el, pe un ton grav. De ce se ține Bush scai de țara noastră?

Întrebarea făcu înconjurul asistenței, fără să găsească răspuns; toți presupuneau că avea o chichiță și nimeni nu dorea să facă figură proastă.

Doc Jabir tuși în pumn, sigur că atenția generală era îndreptată numai spre el. Ochii lui de dihor pândeau vreo privire șovăielnică, dar, cum nu descoperiră niciuna, binevoi să-și dezvolte pe larg ideea:

— Pentru a ne scăpa de un despot, sluga lor de ieri, dar devenit astăzi un individ compromițător?... Pentru că martiriul nostru a ajuns să înduioșeze păsările de pradă de la Washington?... Dacă voi credeți vreo secundă basmul ăsta, înseamnă că sunteți zob. SUA știau două lucruri extrem de îngrijorătoare pentru planurile lor hegemonice: 1) Țara noastră era la două degete de a dispune de elementul care avea să-i asigure pe deplin suveranitatea: arma nucleară. Odată cu noua ordine mondială, numai națiunile ce dispun de arma nucleară sunt suverane; în viitor, celelalte vor fi doar niște potențiale focare de tensiune, niște grânare providențiale pentru marile puteri. Lumea e condusă de marii financiari internaționali, pentru care pacea este un șomaj tehnic. Chestiune de spațiu vital... 2) Țara noastră era singura forță militară capabilă să țină piept Israelului. Irakul odată înghenuncheat, înseamnă că Israelul poate face tot ce vrea în

regiune. Astea două sunt adevăratele motive care au dus la ocuparea patriei noastre. Motivul cu Saddam e praf în ochi. Dacă el pare să legitimeze, în ochii opiniei publice, agresiunea americană, nu-i mai puțin adevărat că e o înșelătorie diabolică având ca scop să-i zăpăcească pe oameni, pentru a le ascunde esențialul, care e acela de a împiedica o țară arabă să posede mijloace strategice de apărare a integrității sale și, în consecință, de a ajuta Israelul să-și instaleze definitiv autoritatea în Orientul Mijlociu.

Cum nimeni nu prevăzuse lovitura, toată asistența rămăsese cu gura căscată.

Satisfăcut, Doc savură o clipă efectul produs de pertinența intervenției sale, își drese glasul cu aroganță, convins că îi lăsase țuț pe toți, și se ridică.

— Domnilor, decretă el, vă las să cugetați la vorbele mele, în speranța că mâine o să vă revăd luminați și mai evoluați.

După care, își netezi, maiestuos, djellabaua și părăsi, plesnind de mândrie, salonul.

Bărbierul, care nu era atent la vorbele unora sau altora, își dădu seama, în cele din urmă, că în jurul lui se așternuse tăcerea; ridică dintr-o sprânceană, apoi, fără să-și pună prea multe întrebări, continuă să-și tundă clientul, cu indolența unui pahiderm păscând un smoc de iarbă.

Acum, că Doc se retrăsese, privirile se ațintеau asupra Decanului. Acesta se fâțâi în jilțul lui de nuiele, plescăi și spuse:

— Lucrurile pot fi privite și din unghiul ăsta.

Tăcu îndelung, apoi adăugă:

— De fapt, culegem ce-am semănat: rodul jurămintelor noastre strâmbe... Am căzut în greșeală.

Odinioară, eram noi înșine, niște arabi curajoși și cinstiți, cu nițeluș orgoliu în suflet, însă numai atât cât să ne facă îndrăzneți. În loc să devenim mai buni, cu timpul am dat înapoi.

— Și care au fost greșelile noastre? întrebă, susceptibil, Șoimul?

— Credința... Ne-am pierdut-o; și, odată cu ea, ne-am pierdut și onoarea.

— După câte știu eu, moscheile nu se golesc niciodată.

— Da, dar ce au devenit credincioșii? Oameni care se duc să se roage mașinal și, după ce se termină slujba, se înapoiază la viața lor plină de zădărnicie. Asta nu e credință.

Un adept de-al lui îi întinse un pahar cu apă.

Decanul bău câteva înghițituri; zgomotul pe care îl făcea apa lunecându-i pe gâtlej răsună în salon, asemenea celui scos de niște pietre ce cădeau într-un puț.

— Acum cincizeci de ani, când conduceam caravana unchiului meu în Iordania, în fruntea celor vreo sută de cămile, m-am oprit într-un sat de lângă Amman. Era la vremea rugăciunii. Împreună cu oamenii mei, ne-am dus la o moschee și am început să ne facem spălatul ritual, într-o curticică dalată. Imamul, un personaj impozant, îmbrăcat într-o tunică strălucitoare, s-a apropiat de noi. „Ce faceți aici, băieți?", ne-a întrebat. „Ne spălăm pentru rugăciune", i-am răspuns eu. „Credeți că apa din burdufuri vă ajunge ca să vă purificați?", s-a interesat imamul. „Trebuie neapărat să ne spălăm înainte de-a intra să ne rugăm", am insistat eu. Atunci, el și-a scos din buzunar o smochină foarte frumoasă și proaspătă, a curățat-o îndelung într-o ceașcă de apă, apoi a desfăcut-o sub ochii noștri. Smochina cea frumoasă mișuna de

viermi. Imamul a tras concluzia: „Nu este vorba de trup, ci de suflet: pe el trebuie să-l purificați, băieți. Dacă sunteți putrezi pe dinăuntru, nici fluviile, nici oceanele nu vă vor putea curăța".

Toți cei adunați la bărbier dădură din cap, învinși.

— Nu trebuie să aruncăm în cârca altora răspunderea pentru ceea ce ne-am făcut noi, cu mâna noastră. Dacă americanii sunt aici, noi suntem de vină. Pierzând credința, ne-am pierdut calea și simțul onoarei. Ne-am...

— Gata! exclamă bărbierul, dând cu peria pe ceafa stacojie a clientului său.

Oamenii din salon înlemniră, indignați.

Departe de a bănui că tocmai îl bruiase pe venerabilul Decan și că-i scandalizase pe cei care sorbeau cuvintele de pe buzele acestuia, bărbierul își agita mai departe peria, cu o mână dezinvoltă.

Clientul își luă ochelarii vechi și cârpiți cu bucăți de scotch și de sârmă, și-i potrivi pe nasul tumefiat și se admiră în oglinda din fața lui. Zâmbetul i se transformă pe loc într-o strâmbătură.

— Ce-i asta? gemu el. M-ai tuns ca pe o oaie.

— Nici când ai venit nu aveai prea mult păr, îi atrase atenția, impasibil, bărbierul.

— O fi, dar tu chiar că ai exagerat. Doar că nu mi-ai luat și pielea de pe țeastă.

— Ar fi trebuit să-mi spui când să mă opresc.

— Cum? Când, fără ochelari, nu văd nimic!

Bărbierul făcu o mutră încurcată:

— Îmi pare rău. Am făcut ce am putut mai bine.

În acea clipă, cei doi își dădură seama că ceva nu era în regulă. Se întoarseră și primiră drept în față privirile ofuscate ale persoanelor adunate în salon.

— Ce e? întrebă bărbierul, cu glasul pierit.

— Decanul tocmai ne explica ceva, îi atraseră atenţia, pe un ton de reproş, ceilalţi, şi, după ce că nu-l ascultaţi, voi vă mai şi ciorovăiţi pentru o prăpădită de tunsoare anapoda. E de neiertat.

Pricepând că dăduseră dovadă de bădărănie, bărbierul şi clientul lui îşi duseră mâna la gură, ca nişte copii surprinşi în timp ce vorbeau porcării, şi se făcură mici-mititei.

Tinerii care ascultau în faţa uşii se făcură nevăzuţi, în vârful picioarelor. Când cei mari şi înţelepţi se luau la harţă, adolescenţii şi burlacii din Kafr Karam trebuiau s-o şteargă de acolo. Din discreţie. Am profitat de ocazie, ca să mă abat pe la cizmar, al cărui atelier stătea aciuat la vreo sută de metri de acolo, alături de o clădăraie oribilă, ascunsă în spatele unor faţade atât de urâte, încât ai fi jurat că fuseseră înălţate de djinni[9].

Razele soarelui ricoşau pe pământ şi îmi răneau ochii. Între două coşmelii, l-am zărit pe vărul meu, Kadem, în locul unde îl lăsasem, ghemuit pe pietroiul lui; i-am făcut un semn cu mâna, pe care nu l-a observat. Mi-am văzut de drum.

Atelierul cizmarului era închis; oricum, umblătorii oferiţi de el nu erau potriviţi decât pentru moşnegi şi, dacă unii se scorojeau de un car de ani în cutiile lor de carton, asta nu era din pricina banilor.

În faţa clădăraiei, în dreptul porţii ei mari, din fier vopsit într-un maro respingător, Omar Caporalul necăjea un dulău. De îndată ce mă văzu, trase un şut în fundul patrupedului, care se îndepărtă schelălăind, şi îmi făcu semn să mă apropii.

---

9 Djinn (ar.) — spirit binefăcător sau demon (în credinţa musulmană) (*N. t.*).

— Pun pariu că ești înfierbântat, îmi strigă el. Ai venit să vezi dacă nu se fâțâie pe aici vreo oaie rătăcită, nu-i așa?

Omar era o pacoste ambulantă. În sat, tinerii nu-i apreciau nici vorbele fără perdea, nici aluziile nerușinate; toți fugeau de el ca de ciumă. Trecerea prin armată îl făcuse s-o ia razna.

Plecat, cu cinci ani în urmă, să-și satisfacă serviciul militar în bucătăria unui batalion, se întorsese în sat după asedierea Bagdadului de către americani, incapabil să explice cuiva ce se întâmplase. Într-o noapte, unitatea lui era în stare de alertă totală, cu baioneta la armă și cu glonțul pe țeavă, iar dimineața niciun soldat nu mai era la post: toată lumea dezertase, cu ofițerii în frunte. Omar se întorsese în căminul părintesc, strecurându-se pe lângă ziduri. Suportase foarte greu fuga batalionului său, înecându-și rușinea și suferința în poșirca pe care o bea. Pesemne că de aici i se trăgea grosolănia; pierzându-și respectul de sine, simțea o plăcere josnică de a-și scârbi rudele și prietenii.

— Mai sunt și oameni de onoare pe aici, îi amintii eu.

— Da' ce-am zis? Ceva care contrazice legea sunnită?

— Te rog...

El își îndepărtă brațele.

— OK, OK. Dacă, acum, nu mai poți nici să te prostești puțin...

Omar era cu unsprezece ani mai în vârstă decât mine. În armată se înrolase din pricina unei dezamăgiri în dragoste: frumoasa la care visa fusese făgăduită altuia. El n-avea habar de nimic; de altfel, nici ea. Când Omar și-a luat inima în dinți ca s-o pună pe mătușii-sa să ceară mâna muzei lui, i-a căzut cerul în cap. Și nu și-a mai revenit.

— Îmi mănânc ficații în gaura asta împuțită, mormăi el. Am bătut pe la toate porțile, nimeni nu vrea să meargă în oraș. Mă întreb de ce or prefera să rămână proptiți în cotineața lor de rahat, în loc să dea și ei nițel o raită pe un bulevard fain, cu magazine climatizate și cu terase pline de flori. Ce au de văzut aici, în afară de câini și de șopârle? În oraș, cel puțin, când stai la masă pe o terasă, vezi mașinile care trec, fetele care-și ondulează șoldurile; simți și tu că exiști, ce dracu'! Că trăiești... La Kafr Karam, nu simt așa ceva! Am impresia că-mi dau duhul, fiert la foc mic, îți jur. Mă înăbuș, crăp, fir-ar al dracu'!... Până și taxiul lui Khaled e în pană, iar autobuzul nu mai deservește de săptămâni întregi zona asta.

Omar era îndesat ca o boccea, pe picioarele lui scurte. Purta o cămașă uzată, în carouri, prea strâmtă ca să-i împiedice burtoiul s-o ia la vale, spre genunchi. Nici pantalonii mânjiți de păcură nu arătau mai acătării. Pe hainele lui Omar, petele astea negricioase erau nelipsite. Dacă s-ar schimba într-un bloc operator, cu haine scoase direct din ambalajul lor de origine, în clipa următoare el tot ar găsi o cale ca să le umple de păcură, de parcă ar secreta-o propriul corp.

— Unde te duci? mă întrebă el.

— La cafenea.

— Să-i vezi pe amărâții ăia jucând cărți la fel ca ieri, ca alaltăieri, ca mâine și ca peste douăzeci de ani? Zău dacă nu-ți vine s-o iei razna... Băga-mi-aș picioarele! Ce dracu' oi fi făcut într-o viață anterioară, de-am avut parte să renasc într-o văgăună așa de împuțită?

— E satul nostru, Omar, cea dintâi patrie a noastră.

— Halal patrie. Nici măcar corbii nu fac escală aici.

Își supse burtoiul ca să-și strecoare poala cămășii sub curea, respiră până-n rărunchi și spuse într-un suspin:

— Oricum, n-avem de ales. Fie, hai la cafenea.

Ne întoarserăm din drum și o luarăm spre cafenea. Omar era turbat de furie. De fiecare dată când dădeam de vreo rablă parcată în fața unei curți, el trăsnea și plesnea:

— De ce și-or mai cumpăra măgarii ăștia tărăboanțe, dacă le lasă să se giorsăiască în pragul ogeacului?

Își înghiți necazul o clipă, apoi se porni și mai abitir.

— Și văru-tău? spuse, arătându-l cu bărbia pe Kadem, care stătea lângă micul zid, la capătul celălalt al străzii. Cum mișculează, de stă toată ziulica în colțul ăla al lui? Într-una din zile, o să-și paradească la sigur un circuit.

— Îi place să stea singur, atâta tot.

— La batalion, am cunoscut un tip care se purta exact ca el, stătea mereu într-un colț al camerei, niciodată lângă foc, niciodată la masă, să frece menta împreună cu fârtații. Într-o dimineață, l-au găsit la latrină, spânzurat de lampă.

— Asta n-o să i se întâmple lui Kadem, am spus eu, cu spinarea cutreierată de un fior.

— Pe ce punem pariu?

Cafeneaua *Safir* era a lui Majed, un văr bolnăvicios și trist, care se topea pe picioare, îmbrăcat într-o salopetă atât de urâtă, încât părea croită dintr-o prelată. El stătea în spatele tejghelei rudimentare, aidoma unei statui nereușite, purtând pe cap o caschetă militară veche, îndesată până la urechi. Clienții nu veneau aici decât ca să joace cărți, așa că Majed nu se mai ostenea să-și pună în funcțiune aparatele, ci se mulțumea să aducă de acasă un termos plin cu ceai roșu, pe care, deseori, era nevoit să-l bea singur. Localul era frecventat de tineri fără ocupație, în punga cărora sufla vântul, și care se înființau

dimineața, pentru a ridica tabăra de-abia la lăsarea serii, fără să-și fi băgat măcar o dată mâna în buzunar. Majed se gândise de multe ori să se lase de meserie, dar ce să fi făcut altceva? La Kafr Karam, pustietatea depășea orice imaginație; fiecare se agăța de simulacrul lui de ocupație, ca să nu se țicnească.

Văzându-l pe Omar, Majed făcu o mutră acră.

— Să te ții, acum, tărăboi! mormăi el.

Omar aruncă o privire rănită spre cei câțiva tineri așezați la mese, ici-colo.

— Parcă am fi într-o cazarmă, când e toată lumea consemnată, spuse, scărpinându-și bucile.

În fundul sălii, îi recunoscu pe gemenii Hassan și Hossein stând în picioare, lângă fereastră, și urmărind partida de cărți dintre Yacine, nepotul lui Doc Jabir — un băiat întunecat și coleric —, Salah, ginerele fierarului, Adel, un vlăjgan cam nătărău și Bilal, băiatul bărbierului.

Omar se apropie de aceștia, îi salută în treacăt pe gemeni, după care se proțăpi în spatele lui Adel.

Adel se mișcă, iritat:

— Îmi faci umbră, Caporale.

Omar se trase înapoi cu un pas.

— Umbra e în dovleacul tău, flăcăule.

— Dă-i pace, spuse Yacine, fără să-și ia ochii de la cărți. Nu ne deranja.

Omar rânji disprețuitor și rămase la pândă.

Cei patru jucători își priveau cu mare atenție cărțile.

După un interminabil calcul mintal, Bilal își drese glasul:

— E rândul tău, Adel.

Adel începu să-și verifice din nou cărțile, făcând bot. Nehotărât fiind, nu se grăbea deloc.

— Ce faci? O mai freci mult? își pierdu răbdarea Salah.

— Hei, protestă Adel, tre' să mă gândesc.

— Nu mai face pe interesantul, îi spuse Omar. Ultimul gram de creier care-ți mai rămăsese ți s-a scurs azi dimineață, când ți-ai luat-o la labă.

Atmosfera din local deveni grea ca plumbul...

Tinerii de lângă ușă se făcură nevăzuți; ceilalți nu știau unde să se mai vâre.

Omar își dădu seama de neghiobia lui; înghiți în sec și așteptă să-i cadă cerul peste tărtăcuță.

În jurul mesei, jucătorii stăteau cu nasul în cărți, înmărmuriți. Doar Yacine își puse binișor cărțile deoparte și își ridică spre fostul caporal privirile albite de indignare.

— Nu știu unde vrei să ajungi cu limbajul tău murdar, dar, de data asta, ai întrecut orice limită, Omar. Aici, în satul nostru, și tinerii, și bătrânii se respectă. Tu ai crescut printre noi, și știi ce înseamnă asta.

— N-am...

— Gura!... Tacă-ți fleanca aia mare și trage apa, spuse Yacine, cu o voce monocordă, ce contrasta violent cu furia care-i țâșnea din ochi. Nu ești la cazarmă, ci la Kafr Karam. Aici, suntem toți frați, veri, vecini, prieteni și ne controlăm faptele și gesturile... Ți-am spus de o sută de ori, Omar. Fără obscenități, pentru numele lui Dumnezeu; nu ne strica rarele momente de liniște cu jargonul tău de răcan scârbos...

— Ei, hai, am zis și eu așa, în glumă.

— Păi, uită-te în jurul tău, Omar. Râde cineva? Spune-mi, se distrează cineva?

În gâtlejul fostului caporal, mărul lui Adam tresălta.

Yacine îndreptă spre el un deget acuzator:

— Începând de azi, Omar, fiu al unchiului meu Fadel și al mătușii mele Amina, îți interzic — am spus exact, *îți interzic* să mai rostești o singură înjurătură, un singur cuvânt deplasat...

— Ia stai, îi tăie vorba Omar, mai mult ca să-și salveze prestigiul, decât ca să-l pună pe Yacine la locul lui, eu sunt mai mare decât tine cu șase ani și nu-ți permit să-mi vorbești pe tonul ăsta.

— Dovedește-mi!...

Cei doi tineri să măsurară din ochi, cu nările fremătând.

Omar își coborî privirile cel dintâi:

— Gata, mormăi, băgându-și, cu un gest furios, cămașa în pantaloni.

Se răsuci pe călcâie și se îndreptă spre ușă:

— Vreți să vă spun ceva?... tună, din prag.

— Mai întâi, șterge-te la gură, i-o tăie Yacine.

Omar dădu din cap și dispăru.

După plecarea lui Omar, atmosfera din cafenea deveni și mai încordată. Gemenii plecară cei dintâi, fiecare în altă parte. Apoi, nimeni nu mai avu tragere de inimă să continue partida de cărți. Yacine se ridică la rândul lui și ieși, cu Adel pe urme. Nu mai aveam altceva de făcut decât să mă întorc acasă.

Încuiat în camera mea, încercam să ascult radioul, pentru a risipi sentimentul neplăcut care mi se instalase în suflet, după scena de la *Safir*. Eram de două ori nefericit: mai întâi, pentru Omar; apoi, pentru Yacine. Desigur, caporalul merita să fie pus la punct, dar severitatea vărului său mai mic mă indispunea la fel de mult și, cu cât mi-era mai tare milă de dezertor, cu atât îi găseam mai puține scuze lui Yacine. În realitate, relațiile ne erau tot

mai înveninate din cauza veştilor care ne soseau de la Felloudja, Bagdad, Mosul, Basra, în vreme ce viaţa noastră se desfăşura la ani-lumină de drama care depopula ţara. De la începutul ostilităţilor, în ciuda sutelor de atentate şi a contingentelor de morţi, niciun elicopter nu ne survolase până acum regiunea. Nicio patrulă nu profanase pacea satului nostru. Iar acest sentiment ce ne excludea, pe undeva, din Istorie, se transforma — de la tăcere, la expectativă — într-un adevărat caz de conştiinţă, cu care bătrânii păreau să se acomodeze, dar pe care tinerii din Kafr Karam îl trăiau foarte greu.

Radioul nu izbutea să-mi schimbe gândurile, aşa că m-am lungit în pat şi mi-am pus perna peste faţă. Căldura înăbuşitoare îmi exacerba tulburarea. Nu ştiam ce să fac. Străzile satului mă iritau, chiţimia mea mă înăbuşea; mă dizolvam în propria plictiseală...

La venirea serii, un vântuleţ începu să mişte uşurel perdelele. Am scos un scaun metalic şi m-am aşezat în pragul odăii mele. La doi–trei kilometri de sat, livezile familiei Haitem ţineau piept asediului dat de stâncărie; unic pătrat de verdeaţă pe multe leghe în jur, se lăfăiau cu insolenţă, în reverberaţia luminii. Soarele asfinţea, învăluit în praf. În curând, orizontul se înflăcără de la un capăt la celălalt, accentuând linia ondulată a colinelor din depărtare. Pe platoul arid, care se întindea cât vedeai cu ochii spre sud, drumul carosabil amintea de albia unui râu secat. O ceată de ţânci se întorcea, mofluză, de la livadă, cu coada între picioare. Era clar că expediţia micilor hoţomani se terminase cu un eşec.

— A venit un pachet pentru tine, mă anunţă sora mea geamănă, Bahia, punând o sacoşică de plastic la picioarele mele... Îţi aduc cina acuşica, într-o jumătate de oră. Poţi să mai rabzi până atunci?

— Nicio problemă.

Ea îmi scutură un firișor de praf de pe gulerul cămășii.

— N-ai fost în oraș?

— N-am găsit pe nimeni care să mă ducă.

— Mâine, încearcă să fii mai convingător.

— Îți promit... Ce-i cu pachetul ăsta?

— L-a adus adineauri frățiorul lui Kadem.

Păși în cameră, ca să vadă dacă totul e în ordine, și se întoarse la tingirile ei.

Desfăcui punga de plastic și scosei din ea o cutie lipită cu leucoplast. Înăuntru, descoperii o superbă pereche de pantofi negri, nou-nouți, și o hârtiuță pe care era scris: *I-am purtat de două ori, în seara când m-am însurat prima oară și, apoi, când m-am însurat a doua oară. Sunt ai tăi. Fără supărare. Kadem.*

3

Captiv al vidului său, Kafr Karam-ul se dezlâna pe măsură ce treceau zilele.

La bărbier, la cafenea, pe lângă ziduri, oamenii o ţineau înainte cu aceeaşi trăncăneală. Se vorbea prea mult; nu se făcea nimic. Oamenii se indignau de-a surda, din ce în ce mai fără vlagă; argumentele li se toceau după cum aveau şi ei toanele, iar conciliabulele se transformau în peroraţii plictisitoare. Treptat, nimeni nu mai asculta pe nimeni. Totuşi, începea să se petreacă ceva neobişnuit. Dacă, la Bătrâni, ierarhia rămânea neclintită, în rândul tinerilor avea loc o curioasă schimbare de atitudine. De când Yacine îi aplicase acea corecţie lui Omar Caporalul, dreptul celui mai vârstnic se clătina din temelie. Desigur, cei mai mulţi condamnau ceea ce se petrecuse la *Safir*, dar o minoritate, alcătuită din capete înfierbântate şi din rebeli în devenire, se folosea de incident pentru a-şi întări poziţia.

Cu excepţia acestei necuviinţe, pe care bătrânii se făceau că o ignoră — căci întâmplarea, deşi ajunsese pe buzele întregului sat, nu iscase mare tărăboi —, lucrurile îşi urmau cursul, într-o jalnică lâncezeală. Soarele continua

să răsară când binevoia şi să apună când avea chef. Noi trăiam cufundaţi în mica noastră fericire autistă, târnosind mangalul sau tăind frunză la câini. Parcă am fi vegetat pe o altă planetă, rupţi de dramele care răvăşeau ţara. Dimineţile noastre se recunoşteau după zgomotele lor fără însemnătate, serile după somnul care nu ne îmbia mai deloc, şi mulţi s-ar fi putut întreba la ce folosesc visele, când zările sunt pustii. Zidurile noastre ne ţineau de multă vreme prizonieri în penumbra lor. Cunoscuserăm regimurile cele mai abominabile şi le supravieţuiserăm, aşa cum supravieţuiau vitele noastre molimelor. Uneori, când un tiran îl gonea pe altul, în sat se înfiinţau noi zbiri, veniţi la vânat. Sperau ca, în felul acesta, să pună gheara pe vreo oaie neagră, bună de sacrificat pe loc, doar ca să ne facă să stăm în banca noastră. Dar, curând după aceea, le pierea cheful şi se întorceau în vizuina lor, mofluzi, dar bucuroşi că nu trebuie să mai pună piciorul într-o văgăună uitată ca asta, unde era greu să-i deosebeşti pe cei vii de fantomele care le ţineau tovărăşie.

Însă, aşa cum zice un proverb din bătrâni, dacă îţi fereci uşa, ca să n-auzi ţipetele vecinului, ele îţi vor ajunge la urechi pe fereastră! Fiindcă nimeni nu e la adăpost, când bântuie nenorocirea. Degeaba te fereşti s-o pomeneşti, degeaba crezi că nu-i loveşte decât pe ceilalţi şi că e de-ajuns să stai în colţul tău, ca să te fereşti de ea, căci prea multă fereală îi dă de bănuit, şi, până la urmă, într-o bună dimineaţă, se înfiinţează cu un plan subţire, ca să vadă cum mai merge treaba... şi ceea ce trebuia să se întâmple se întâmplă. Nenorocirea debarcă la noi fără surle şi trâmbiţe, aproape în vârful picioarelor, mascându-şi jocul. Tocmai beam un ceai în atelierul fierarului, când nepoata acestuia dădu năvală, urlând:

— Souleyman... Souleyman...

— Iar a fugit? strigă fierarul.

— Și-a tăiat mâna în poartă... nu mai are degete, hohoti fetița.

Fierarul sări peste măsuța joasă dintre noi, răsturnând ceainicul care trona pe ea, și o luă la sănătoasa spre casă. Ucenicul lui dădu zor să-l ajungă din urmă, făcându-mi semn să-l urmez. Din capătul străzii se auzeau țipete de femeie. În fața porții larg deschise a curții interioare, se și adunase o ceată de puști. Souleyman își ținea la piept mâna însângerată și râdea fără glas, fascinat de sângele șiroind.

Fierarul îi ordonă nevesti-sii să tacă și să caute o cârpă curată. Țipetele încetară pe dată.

— Degetele sunt aici, spuse ucenicul, arătând spre două bucățele de carne de pe pragul porții.

Cu un calm uimitor, fierarul adună cele două falange retezate, le șterse și le puse într-o batistă, pe care și-o strecură în buzunar. Apoi, se aplecă asupra rănii fiului său.

— Trebuie să-l duc la dispensar, spuse. Altfel, i se scurge tot sângele.

Se întoarse către mine:

— Am nevoie de o mașină.

Dădui din cap și mă năpustii spre casa lui Khaled Taxi. Îl găsii în curte, reparând jucăria țâncului său.

— Avem nevoie de tine, îl anunțai eu. Souleyman și-a retezat două degete, trebuie să ne duci la dispensar.

— Îmi pare tare rău, aștept niște musafiri la prânz.

— E urgent. Souleyman pierde mult sânge.

— Nu pot să vă duc. Dacă vrei, ia mașina. E în garaj. Nu pot să merg cu voi; vin niște oameni chiar acum, să-i ceară mâna fiică-mi.

— De acord, dă-mi cheile.

Lăsă deoparte jucăria odraslei lui și mă pofti să-l urmez în garaj, unde își rodea frâul un Ford vechi și paradit.

— Știi să conduci?

— Bineînțeles...

— Ajută-mă să scot rabla asta în stradă.

Deschise ușile garajului și fluieră după țâncii care puturoșeau la soare, ca să ne dea o mână de ajutor.

— Demarorul cam face pe nebunul, îmi explică el. Așază-te la volan, să te împingem.

Puștii se îmbulziseră în garaj, înveseliți și bucuroși că fuseseră solicitați.

Ridicai frâna, băgai mașina în viteză și o lăsai pradă entuziasmului plozilor. După vreo cincizeci de metri, Fordul atinse o viteză convenabilă. Apăsai pe ambreiaj și motorul mugi cât îl țineau supapele lui bulite, după o formidabilă zvâcnitură. În spatele meu, puștii scoaseră un strigăt de bucurie, identic celui pe care îl făceau auzit atunci când se aprindea din nou lumina, după ce curentul fusese oprit mult timp.

Când oprii în fața curții fierarului, Souleyman avea deja mâna înfășurată într-un prosop plușat, cu un garou în jurul încheieturii; pe chipul lui nu se vedea nici urmă de durere. Mi se părea ciudat și nu-mi venea să cred că puteai afișa o asemenea insensibilitate, când abia îți retezaseși două degete.

Fierarul își instală fiul pe bancheta din spate și se așeză lângă el. Nevastă-sa veni în goană, zburlită și nădușită, de jurai că e o nebună dusă cu totul; îi întinse lui bărbată-său un teanc de fițuici cu colțurile îndoite, strânse într-un elastic.

— E carnetul lui de sănătate. Cu siguranță că o să ți-l ceară.

— Foarte bine; acum, du-te acasă și încearcă să te potolești. Nu e sfârșitul lumii.

Ieșirăm din sat cu o sută pe oră, escortați de o haită de obrăznicături, ale căror răcnete ne urmăriră multă vreme prin deșert.

Ceasul era în jur de unsprezece, iar soarele presăra întinderea din fața noastră cu oaze amăgitoare. Pe cerul încins până la alb, o pereche de păsări se căzneau, sfârșite, să dea din aripi. Drumul mergea drept înainte, alburiu și nesfârșit, aproape insolit pe platoul pietros pe care îl tăia de la un capăt la celălalt. Bătrânul Ford deșelat sălta la hârtoape, se cabra când și când și dădea impresia că nu se supune decât propriei frenezii. Pe bancheta din spate, fierarul își strângea fiul la piept, ca să nu se lovească de portieră. Nu spunea nimic, lăsându-mă să conduc așa cum puteam.

Traversarăm un câmp lăsat în părăsire, lăsarăm în urmă o stație de pompare dezafectată; după aceea, nu mai era nimic. Orizontul își întindea goliciunea la infinit. În jurul nostru, cât vedeai cu ochii, nu se mai zăreau nici colibe, nici mașini, nici țipenie. Dispensarul era la vreo șaizeci de kilometri spre vest, într-un sat de dată recentă, unde drumurile erau asfaltate. Acolo, mai erau un comisariat și un liceu pe care ai noștri îl ocoleau din niște motive ce-mi rămâneau necunoscute.

— Crezi că avem destulă benzină? mă întrebă fierarul.

— Nu știu. Toate acele de pe tabloul de bord sunt în bernă.

— Mă cam bătea pe mine gândul. N-am întâlnit nici măcar o mașină. Dacă rămânem în pană, ăia suntem.

— Dumnezeu n-o să ne lase, îi spusei.

După vreo jumătate de oră, văzurăm un uriaș nor de fum negru, care se înălța în depărtare. Drumul național

nu mai era decât la câteva sute de metri, iar fumul ne intriga. La o cotitură, după o mică ridicătură de teren, apăru, în sfârșit, șoseaua națională. O semiremorcă ardea, de-a curmezișul drumului, cu cabina în șanț și cu cisterna răsturnată. Flăcări gigantice o devorau cu o înspăimântătoare lăcomie.

— Oprește, mă sfătui fierarul. Cu siguranță, e un atac al fedayinilor[10], și militarii nu vor întârzia să se ivească. Întoarce până la drumul lateral și ia-o pe vechiul traseu. N-am chef să cădem tocmai în mijlocul unei încăierări.

Întorsei.

Ajuns pe drumul vechi, scrutai împrejurimile, pândind apariția trupelor de întărire. Cu câteva sute de metri mai încolo, paralel cu drumul nostru, șoseaua națională sclipea în soare, asemenea unui canal de irigație, dreaptă și îngrozitor de pustie. În curând, norul de fum rămase doar un jalnic firișor cenușiu, chircit în deznădejdea lui. Din când în când, fierarul scotea capul pe geam, să vadă dacă nu ne urmărește vreun elicopter. Eram singurul semn de viață din locurile astea, și o confuzie s-ar fi putut produce lesne. Fierarul era neliniștit; chipul i se întuneca tot mai mult.

Eu, unul, eram mai degrabă senin; mă duceam în satul vecin și aveam un bolnav la bord.

Drumul făcu un ocol larg, ca să ferească o groapă de obuz, urcă din nou pe o colină, o luă brusc în jos și se redresă după câțiva kilometri, mai la vale. Națională se putea vedea din nou, la fel de dreaptă și de pustie, evocând, într-un mod tulburător, primejdia. De data asta, drumul ni se îndrepta chiar într-acolo, pentru a se confunda cu ea. Roțile Fordului își schimbară tonul, de

---

10 Fedayin (ar.) — luptător într-o acțiune de gherilă (*N. t.*).

îndată ce atinseră asfaltul, iar motorul își încetă gargariseala grosolană.

— Suntem la cel puțin zece minute de sat și nu se vede niciun vehicul, constată fierarul. E ciudat.

Nici nu avui vreme să-i răspund. Un punct de control ne bara drumul. De-o parte și de alta a acestuia, erau benzi cu țepi. Două mașini pestrițe erau trase pe margine, cu mitraliera gata de tragere. În față, pe o movilă, o gheretă improvizată se baricada în spatele unor trunchiuri de copac și al unor saci cu nisip.

— Fii calm, îmi spuse fierarul, și respirația lui îmi arse ceafa.

— Sunt calm, îl asigurai. Nu avem ce să ne reproșăm, și ducem un bolnav la bord. N-or să ne facă necazuri.

— Unde sunt soldații?

— Sunt ascunși în spatele șanțului. Văd două căști. Cred că se uită la noi cu binoclul.

— Bun. Dai înapoi și înaintezi încet. Fă exact ce-ți spun ei.

— Fii pe pace, o să ne descurcăm.

Primul care își părăsi adăpostul fu un soldat irakian. Acesta ne făcu semn să ne ducem în dreptul unui panou de semnalizare pus în mijlocul drumului. Făcui întocmai.

— Oprește motorul, îmi ordonă în arabă. Mâinile le ții pe volan. Nu deschizi portiera și nu cobori decât atunci când ți se spune. Ai înțeles?

Stătea la distanță, cu pușca îndreptată spre parbrizul meu.

— Ai înțeles?

— Am înțeles. Țin mâinile pe volan și nu fac nimic fără permisiune.

— Foarte bine... Câți sunteți în mașină?

— Trei. Noi..

— Răspunzi numai la întrebările pe care ți le pun. Și fără gesturi bruște; fără gesturi, și gata, înțeles?... De unde veniți și unde mergeți, și de ce?

— Venim de la Kafr Karam și ne ducem la dispensar. Avem un bolnav care și-a retezat degetele. E vorba de un bolnav mintal.

Soldatul irakian își îndreptă arma de asalt spre mine, cu degetul pe trăgaci și cu crosa lipită de obraz; apoi, îi ochi pe fierar și pe fiu-său. Doi GI se apropiară la rândul lor, vigilenți, cu armele gata să ne ciuruiască la cea mai mică tresărire. Eu îmi păstram calmul, cu mâinile bine puse la vedere, pe volan. În spatele meu, fierarul respira gâfâit.

— Fii atent la fiu-tău, bodogănii eu. Tre' să stea liniștit.

— Gura! zbieră la mine un GI ivit în dreapta cine știe de unde, cu țeava puștii îndreptată spre tâmpla mea. Ce i-ai spus tovarășului tău?

— I-am spus să stea...

— *Shut your gab!* Tacă-ți fleanca...

Era un negru herculeean, care se proptea, arcuindu-se, în pistolul-mitralieră, cu ochii albiți de furie și cu colțurile gurii pline de clăbucii balelor. Era atât de uriaș, încât mă impresionase. Somațiile lui trăsneau ca niște rafale, mă paralizau.

— De ce zbiară? întrebă fierarul, înnebunit de grijă. O să-l sperie pe Souleyman.

— Fleanca! lătră soldatul irakian, aflat pesemne acolo ca interpret. La control nu se vorbește, nu se discută ordinele, nu se bombăne, recită el, așa cum citești un regulament; la control taci și te supui cu sfințenie. Înțeles? *Mafhoum?*... Tu, șoferule, pui mâna dreaptă pe geam și

deschizi, calm, cu mâna stângă, portiera. Pe urmă, îți pui amândouă mâinile după ceafă și cobori încet.

Alți doi GI se arătară în spatele Fordului, cărând la arme, ca niște vite de povară, cu ochelarii negri, pentru deșert, puși pe căști, și cu vestele anti-glonț la vedere. Se apropiară pas cu pas, cu armele ațintite asupra noastră. Soldatul negru zbiera mai să-și scuipe bojocii. Cum pusei jos un picior, mă smulse din mașină și mă sili să îngenunchez. Mă lăsai bruscat, fără să opun rezistență. El se dădu înapoi și, cu arma îndreptată spre bancheta din spate, îi ordonă fierarului să coboare.

— Vă rog, nu strigați. Fiul meu e bolnav mintal și-l speriați...

GI-ul negru nu înțelegea mare lucru din ceea ce încerca să-i explice fierarul; părea iritat la culme că i se vorbea într-o limbă care nu-i spunea nimic, iar asta îi stârnea și mai și arțagul. Zbierătele lui mă zgâriau pe creier, declanșându-mi o mulțime de furnicături dureroase în articulații. *Shut your gab! Tacă-ți fleanca, altfel, te fac ciur... Mâinile pe cap...* În jurul nostru, militarii nu ne pierdeau din ochi nici cele mai mici gesturi, impenetrabili și tăcuți, unii ascunși în spatele ochelarilor de soare care le dădeau un aer teribil de înfricoșător, ceilalți schimbând ocheade codificate, pentru a ne ține sub presiune. Stăteam uluit în bătaia puștilor care ne înconjurau; ai fi zis că țevile lor sunt tot atâtea răsuflători dând în infern, gurile lor mi se păreau mai mari decât craterul unui vulcan, gata să ne îngroape sub un val de lavă și sânge. Eram înmărmurit, țintuit la pământ, cu mărul lui Adam înțepenit în gâtlej. Fierarul coborî la rândul lui, cu mâinile pe cap. Tremura ca o frunză. Încercă să-i vorbească soldatului irakian; un bocanc îl apăsă pe gambă și-l sili să pună un genunchi în pământ. În momentul când se

pregătea să se ocupe de al treilea pasager, GI-ul negru observă sângele de pe mâna și de pe cămașa lui Souleyman... *Fir-ar al dracu'! Îi pișe bulionul*, strigă el, sărind îndărăt. *Nenorocitul ăsta e rănit*... Souleyman era terorizat. Își căuta tatăl... *Mâinile pe cap, mâinile pe cap*, răcnea GI-ul, cu bale la gură. *E bolnav mintal*, strigă fierarul spre soldatul irakian. Souleyman alunecă de pe banchetă și ieși din mașină, buimac. Privirile oarbe îi jucau încoace și încolo, înnebunite, pe fața din care îi dispăruse și ultima picătură de sânge. GI-ul își zbiera ordinele ca la asalt. Fiecare urlet de-al lui mă făcea parcă și mai mic. Nu se auzea decât el; în el se concentrase vacarmul de pe întreg pământul. Deodată, Souleyman scoase *propriul* strigăt, pătrunzător, incomensurabil, recognoscibil printre mii de zgomote apocaliptice. Era un strigăt atât de straniu, încât GI-ul încremeni. Fierarul nu avu timp să se arunce asupra fiului său, să-l oprească, să-l împiedice să plece. Souleyman gonea ca săgeata, drept înaintea lui, atât de iute, că soldații americani rămaseră tablou. *Lăsați-l să se îndepărteze*, strigă un sergent. *Poate că e burdușit cu explozivi*... Acum, toate armele îl ținteau pe fugar. *Nu trageți*, implora fierarul, e *bolnav mintal. Don't shoot. He is crazy*... Souleyman alerga și alerga, cu spinarea țeapănă, cu brațele bălăbănind, cu corpul înclinat în chip ridicol, spre stânga. Doar după felul în care fugea, și tot îți dădeai seama că nu e normal. Dar, în vreme de război, îndoiala îi dă întâietate neghiobiei, în detrimentul judecății la rece; chestia asta se cheamă legitimă apărare... Prima împușcătură mă zgudui din cap până-n picioare, ca un șoc electric. Apoi, urmă un adevărat potop. Năuc, complet ametit, vedeam nori de praf țâșnind din spatele lui Souleyman, acolo unde era nimerit. Și fiecare glonț care îl atingea pe fugar mă traversa pe mine,

dintr-o parte în cealaltă. Furnicături intense îmi cutreierau gambele, după care mi se revărsau în pântece. Souleyman fugea, fugea, abia scuturat de gloanțele care-i ciuruiau spinarea. Lângă mine, fierarul răcnea ca un apucat, cu chipul scăldat în lacrimi... *Mike!*, lătră sergentul, *javra aia poartă vestă anti-glonț. Ochește-l în cap...* Pe gheretă, Mike își reglă tirul, își ținu răsuflarea și apăsă cu delicatețe pe trăgaci. Țeasta lui Souleyman explodă ca un pepene; cursa lui nestăvilită se opri brusc. Fierarul își puse mâinile în cap, înnebunit, cu gura căscată într-un țipăt suspendat; privi trupul fiului său profilându-se ca o pânză în depărtare și prăbușindu-se din picioare, cu coapsele peste gambe, apoi cu bustul peste coapse, apoi cu capul făcut țăndări, peste genunchi. O tăcere mormântală cuprinse câmpia. Măruntaiele mi se zvârcoliră ca împinse de un val; o lavă incandescentă îmi râcâi beregata și, din gură, țâșni în aer liber. Lumina se estompă... Apoi, mă cufundai în neant.

Îmi venii în fire puțin câte puțin, cu urechile țiuind. Fața îmi era în țărână, într-o baltă de vomă. Corpul nu-mi mai reacționa. Stăteam ghemuit alături de roata din față a Fordului, cu mâinile legate fedeleș la spate. Avui timp doar să-l văd pe fierar care flutura carnetul de sănătate al fiului său pe sub nasul soldatului irakian, care părea încurcat. Ceilalți militari îl priveau în tăcere, cu arma în repaus; apoi, am dat iar ochii peste cap.

Când îmi recuperai o parte din facultăți, soarele ajunsese la zenit. O căldură caniculară făcea pietrele să zumzăie. La mâini nu mai aveam cablul de plastic cu care fusesem legat; acum, eram instalat la umbră, lângă gheretă. În locul unde îl trăsesem, Fordul cu cele patru portiere vraiște, cu capacul portbagajului ridicat, părea o

orătanie zburlită. Controlul nu dusese la nicio descoperire: nici armă de foc, nici urmă de cuțit, nici măcar o trusă farmaceutică.

O ambulanță purtând crucea roșie pe o latură aștepta în dreptul gheretei. Portierele larg deschise ale mașinii lăsau să se vadă o brancardă pe care zăceau rămășițele pământești ale lui Souleyman. Acesta era acoperit cu un cearșaf de sub care ieșeau două picioare pricăjite; cel drept își pierduse pantoful și își arăta degetele zdrelite, mâzgălite de sânge și praf.

Un gradat de la poliția irakiană discuta cu fierarul, mai la o parte, în timp ce un ofițer american, adus de un jeep, asculta raportul sergentului. Se vedea că toată lumea își dă seama de eroare, dar fără să facă mare caz pentru atâta lucru. Incidente de felul ăsta erau la ordinea zilei, în Irak. În confuzia generată, fiecare își trăgea spuza pe turtă. A greși era omenesc, iar fatalitatea avea spatele tare, în stare să ducă orice.

GI-ul negru îmi întinse plosca lui; nu știam dacă mi-o dă ca să beau sau ca să mă spăl pe față. O respinsei cu o mână febrilă. Degeaba se căznea să pară trist, schimbarea asta la o sută optzeci de grade părea incompatibilă cu temperamentul lui. Bruta rămâne tot brută, chiar dacă zâmbește; privirea arată care e cu adevărat sufletul omului.

Doi infirmieri arabi veniră să mă ajute; se lăsară pe vine, lângă mine, și mă bătură pe umăr. Mâinile lor răsunau prin ființa mea ca niște lovituri de baros. Aveam nevoie să fiu lăsat în pace; fiecare dovadă de simpatie mă ducea din nou la sursele traumatismului meu. Din când în când, mă apuca un hohot pe care mă căzneam din răsputeri să-l stăpânesc. Eram sfâșiat între nevoia de a-mi potoli demonii și cea de a-i stârni. O sfârșeală cum-

plită mă copleșea; nu auzeam decât aerul ce ieșea din mine, în timp ce sângele îmi bătea în tâmple, cadențând ecoul exploziilor.

Fierarul voi să-și recapete mortul; șeful poliției îl lămuri că trebuia respectată procedura administrativă. Fiind vorba de un accident regretabil, se impunea o serie de formalități. Corpul lui Souleyman trebuia depus la morgă; avea să fie redat rudelor numai după încheierea anchetei privind această eroare.

O mașină a poliției ne duse înapoi în sat. Eu nu eram pe deplin conștient de ceea ce se petrecea. Mă aflam într-un soi de balon fragil, când suspendat în gol, când risipindu-mă ca un vălătuc de fum. Îmi aminteam doar de țipătul imposibil de îndurat, scos de mama lui Souleyman, când fierarul intrase în casă. Imediat, se adunase mulțimea, năucită, incredulă. Bătrânii băteau din mâini, consternați; tinerii erau revoltați. Când ajunsei acasă, eram într-un hal fără hal. Cum trecui pragul curții, tata, care dormita lângă copacul lui greu de definit, tresări. Înțelesese că se întâmplase o nenorocire. Mama nu avu curajul să mă întrebe ce se petrecuse. Se mulțumi să-și cuprindă obrajii cu mâinile. Celelalte surori ale mele veniră fuga, cu plodărimea agățată de fuste. Afară, începură să se audă ici-colo primele bocete de moarte, pline de mânie și de suferință. Sora mea geamănă, Bahia, mă susținu de braț și mă ajută să urc în camera mea de pe terasă. Mă culcă pe pătuceanul meu, aduse un lighean cu apă, îmi scoase cămașa mânjită de vomă și începu să mă spele până la brâu. Între timp, vestea se răspândi în sat, și toată familia mea dădu fuga să consoleze familia fierarului. Bahia așteptă să mă bag în pat, după care se făcu și ea nevăzută.

Ațipii...

A doua zi, Bahia veni să-mi deschidă fereastra și să-mi aducă haine curate. Îmi povesti că un colonel american, însoțit de autoritățile militare irakiene, venise în ajun să le prezinte condoleanțe părinților îndoliați. Decanul îl primise la el, însă în curte, ca să-i arate că nu era bine-venit. Nu credea în versiunea cu accidentul și nu admitea nici că cineva putea trage într-un sărac cu duhul, adică într-o făptură pură și nevinovată, mai aproape de Domnul decât sfinții. Niște echipe de televiziune voiră să relateze evenimentul și propuseră să-i consacre un reportaj fierarului, pentru a-i cunoaște părerea în privința acestui caz. Decanul se arătă de neînduplecat și de data asta, refuzând categoric ca niște străini să tulbure doliul satului său.

4

Trei zile mai târziu, o furgonetă de la noi, trimisă de Decan în persoană, aduse de la morgă corpul lui Souleyman. A fost un moment cumplit. Niciodată nu mai cunoscuseră oamenii din Kafr Karam o asemenea atmosferă. Decanul ceru ca înmormântarea să se desfășoare cu demnitate și în strictă intimitate. Doar o delegație a Bătrânilor dintr-un clan aliat a fost îngăduită la cimitir. După încheierea ceremoniei, fiecare se duse la casa lui, ca să cugete la soarta rea ce-i răpise Kafr Karamului făptura cea mai curată, care îi fusese talisman și stea. La căderea serii, vârstnicii și tinerii se adunară în casa fierarului și psalmodiară versete din Coran până noaptea târziu. Dar Yacine și gașca lui, care își arătau deschis indignarea, nu înghițeau așa ceva; se întâlniră toți la Sayed, fiul lui Basheer șoimul, despre care se spunea că se apropiase de mișcarea integristă și era bănuit că umblase la școala din Peshawar, pe vremea talibanilor. Acesta era un flăcău înalt, de vreo treizeci de ani, cu chip ascetic și imberb, înfrumusețat doar de musca de sub buza inferioară și alunița de pe obraz. Stătea la Bagdad și nu se întorcea la Kafr Karam decât în

funcție de evenimente. Sosise în ajun, ca să ia parte la înmormântarea lui Souleyman... Pe la miezul nopții, veniră la el și alți băieți fără somn. Sayed îi primi cu multă considerație și-i instală într-o sală mare, plină cu rogojini și perne. În timp ce toți pescuiau alune din coșulețele doldora și sorbeau ceai, Yacine nu-și mai găsea locul. Parcă intrase dracul în el. Nu-și mai lua privirile scăpărătoare de la cefele plecate, cărora le căuta râcă. Cum nimeni nu-l băga în seamă, se întoarse drept spre cel mai credincios cirac al său, Salah, ginerele fierarului.

— Te-am văzut plângând la cimitir.

— E adevărat, recunoscu Salah, care nu știa unde vrea să ajungă celălalt.

— De ce?

— De ce ce?

— De ce ai plâns?

Salah se încruntă:

— După tine, de ce am plâns?... De-aia, pentru că sufeream. Am plâns pentru că moartea lui Souleyman m-a întristat. Ce-i așa de nemaipomenit, să jelești după o ființă iubită?

— Asta, am înțeles eu, insistă Yacine. Dar de ce să verși lacrimi?

Salah simțea că lucrurile îi scapă.

— Nu-ți înțeleg întrebarea.

— Moartea lui Souleyman mi-a sfâșiat inima, spuse Yacine. Dar n-am vărsat nici măcar o lacrimă. Nu-mi vine să cred că te poți da în spectacol într-un asemenea hal. Ai bocit ca o muiere, și asta e inadmisibil.

Cuvântul „muiere" îl zgândări pe Salah. Scrâșni din dinți și fălcile i se mișcară ca niște scripeți.

— Și bărbații plâng, îi spuse căpeteniei gărții sale. Chiar și Profetul avea această slăbiciune.

— N-am eu treabă cu asta, izbucni Yacine. Nu trebuia să te porți ca o *muiere*, adăugă, apăsând pe ultimul cuvânt.

Salah se ridică drept în picioare, scandalizat. Se uită lung, cu o privire rănită, la Yacine, își luă sandalele și se pierdu în întuneric.

În sala mare, unde se îngrămădiseră vreo douăzeci de inși, privirile rătăceau încoace și încolo. Nimeni nu înțelegea ce-l apucase pe Yacine, de ce se purtase așa de oribil cu ginerele fierarului. O stânjeneală cuprinse încăperea. După o tăcere îndelungă, Sayed, stăpânul casei, tuși ușor în pumn. În calitate de gazdă, trebuia să pună lucrurile la punct fără întârziere.

Îi aruncă lui Yacine o privire tăioasă:

— Tatăl meu mi-a spus odată o poveste, pe care, copil fiind, n-am priceput-o prea bine. La vârsta aceea, nu știam că poveștile au o morală. Era vorba despre un vlăjgan egiptean care domnea ca un satrap peste cartierele sărace din Cairo. Un hercule ieșit parcă dintr-o topitorie de demult, necruțător cu sine, după cum era și cu ceilalți, și a cărui mustață uriașă amintea de coarnele unui berbec. Nu mai știu cum îl chema, dar, în amintire, am păstrat neștearsă imaginea pe care mi-o făcusem despre el. Un fel de Robin Hood al mahalalelor, gata oricând să pună osul la treabă, dar și să se dea mare cocoș în piața care mișuna de hamali și de geambași. Când se stârnea vreo neînțelegere între vecini, la el veneau să-i judece. Hotărârile lui erau fără apel. Era vanitos și, pe cât de arțăgos, pe atât de încrezut; cum nimeni nu-i contesta autoritatea, se proclamase rege al bătuților de soartă și striga în gura mare că niciun om din lume nu era în stare să-l privească drept în ochi. Vorbele lui nu rămaseră fără ecou. Într-o seară, șeful poliției îl chemă la post. A doua zi, în casa vlăjganului

se întoarse un om cu capul în pământ, cu priviri furișe. Nu avea nici răni, nici urme de lovituri, doar o evidentă povară a rușinii, care îi încovoiase deodată spinarea. Se încuie în magherniţa lui, până când vecinii începură să se plângă de o puternică duhoare de putreziciune. Când sparseră ușa, îl găsiră pe vlăjgan întins pe salteaua lui de paie, mort de câteva zile. Mai târziu, un gabor dăduse de înțeles că, atunci când vlăjganul se aflase în fața șefului poliției, se aruncase la picioarele lui, cerându-i iertare. Nu se mai ridicase niciodată.

— Și după aia? întrebă Yacine, pândind niscaiva insinuări.

Sayed schiță un mic zâmbet zeflemitor:

— Tata nu mi-a mai povestit.

— Aiureli, mormăi Yacine, conștient de limitele lui, când era vorba să priceapă apropourile.

— Așa am crezut și eu la început. Cu vremea, am încercat să găsesc morala acestei povești.

— Pot s-o știu și eu?

— Nu. Este morala găsită de mine. Trebuie s-o găsești și tu pe a ta, una care să ți se potrivească.

După asta, Sayed se ridică și se duse în camera lui, care era la etaj.

Musafirii înțeleseră că adunarea se încheiase. Își luară sandalele și părăsiră casa. În încăpere rămaseră doar Yacine și „garda lui pretoriană".

Yacine fierbea; se considera tras pe sfoară, degradat în fața oamenilor lui. Nici nu se punea problema să nu limpezească povestea asta. Își trimise acasă, cu un semn din cap, ciracii și urcă să ciocănească la ușa lui Sayed.

— N-am înțeles, îi spuse acestuia.

— Nici Salah nu a înțeles unde voiai tu să ajungi, îi spuse, pe palier, Sayed.

— Cu povestea ta tâmpită, m-ai făcut să par un bou. Pariez că ai născocit-o și că n-are mai multă morală decât o nerozie.

— Tu ești ăla care adună nerozii peste nerozii, Yacine. Și te porți exact ca vlăjganul acela din Cairo...

— Atunci, luminează-mă, dacă nu vrei să-ți dau foc la coșmelie. Nu înghit când mă ia careva de sus și nu o să-i îngădui nimănui, chiar *nimănui*, să mă facă de băcănie. Poate că n-am eu multă carte, dar mândrie am, de pot să dau și la alții.

Sayed nu era intimidat. Dimpotrivă, zâmbetul i se lățea pe măsură ce lui Yacine îi creștea arțagul.

Îi spuse pe un ton monocord:

— Cine se hrănește cu lașitatea altora, și-o îngrașă pe a lui; mai devreme sau mai târziu, ea îi va hali măruntaiele, apoi sufletul. De câtăva vreme, tu te porți ca un tiran, Yacine. Strici ordinea lucrurilor, nu mai respecți ierarhia clanului, te răzvrătești împotriva celor mai în vârstă decât tine, îi jignești pe cei din jur, îți place să-i umilești de față cu lumea; ridici tonul pentru orice fleac, așa că, în sat, nu te mai auzi decât tu.

— Și de ce ai vrea tu să le caut în coarne netrebnicilor ăstora?

— Te porți exact ca ei. Dacă ei își privesc doar buricul, tu îți privești doar mușchii. Ce mi-e Tanda, ce mi-e Manda. La Kafr Karam, nimeni n-are de invidiat sau de reproșat ceva cuiva.

— Îți interzic să mă asemuiești cretinilor ăstora. Eu nu sunt un laș.

— Dovedește-o... Hai, ce te împiedică să treci la fapte? De atâtea amar de vreme, irakienii se tot luptă cu vrăjmașii. Orașele noastre se fac fărâme, zi de zi, din pricina mașinilor-capcană, a ambuscadelor și a

bombardamentelor. Închisorile sunt pline cu frați de-ai noștri, cimitirele dau pe dinafară. Și tu, tu faci pe grozavul în satul tău pierdut; îți strigi în gura mare ura și indignarea și, după ce-ți scuipi veninul, te duci acasă și stingi lampa. Prea ieftin... Dacă tu crezi în ceea ce spui, pune-ți gândul în practică și fă-i chiseliță pe scârbele astea de americani. Dacă nu, ciocu' mai mic și las-o mai moale.

După spusele soră-mii Bahia — care auzise povestea chiar din gura surorii lui Sayed, care ascultase la ușă cum se înfruntaseră cei doi —, Yacine plecase cu coada între picioare, fără să mai scoată o vorbuliță.

Cu mortul lor în brațe, oamenii din Kafr Karam rătăceau prin hățișul ezitărilor. Moartea lui Souleyman îi debusola. Nu știau cum să se descurce cu ea. Ultimele isprăvi războinice le făcuseră acum o generație, în războiul cu Iranul; opt dintre fiii satului se întorseseră de pe front în sicrie sigilate, pe care nici măcar nu avuseseră voie să le deschidă. Ce îngropaseră la acea vreme? Scânduri, patrioți sau fărâme din demnitatea lor? Cu Souleyman însă era altceva. Era vorba de un accident oribil și prozaic, iar oamenii nu izbuteau să se hotărască: Souleyman era un martir sau un biet amărât care se aflase în locul nepotrivit și în momentul nepotrivit?... Bătrânii îi sfătuiau pe oameni să se liniștească. Nimeni nu este fără greșeală, spuneau ei. Colonelul american era sincer mâhnit. Singura lui vină era că-i pomenise fierarului despre bani. La Kafr Karam, nimeni nu vorbește vreodată despre bani când cineva este în doliu. Nicio compensație nu ar fi putut alina suferința unui tată prăbușit peste mormântul copilului său, iar fără intervenția lui Doc Jabir, povestea ar fi putut fi luată drept o ofensă.

Săptămânile treceau și, încetul cu încetul, satul își redobândea spiritul de turmă și rutinele. Ce-i făcut e bun făcut. Desigur, moartea violentă a unui sărac cu duhul stârnește mai degrabă mânia decât suferința. Dar, vai!, mersul lucrurilor nu se schimbă. Voind să fie drept, Dumnezeu nu-și ajută sfinții; doar diavolul are grijă de cei vânduți lui.

Ca un adevărat drept-credincios, fierarul acceptă ideea de fatalitate. Și, într-o dimineață, fu văzut luând lacătul de pe ușa atelierului și luându-și din nou lampa de sudat.

La bărbier, dezbaterile începură din nou, iar tinerii se reîntoarseră la *Safir*, să omoare timpul cu pietrele dominoului, atunci când partidele de cărți îșI pierdeau suflul. Sayed, fiul lui Basheer Șoimul, nu rămăsese multă vreme printre noi. Treburile îl chemaseră urgent în oraș. Ce treburi? Nimeni nu știa. Totuși, trecerea lui fulgerătoare prin Kafr Karam influențase spiritele; felul lui de a vorbi, atât de deschis, îi încântase pe tineri, iar charisma lui îi adusese atât respectul celor mari, cât și al celor mici. Mai târziu, drumurile noastre se vor încrucișa. El va fi cel ce mă va face să cresc în propria stimă; el mă va iniția în primele reguli ale gherilei și-mi va deschide larg toate porțile Sacrificiului suprem.

După plecarea lui Sayed, Yacine și gașca lui ocupară din nou piața, întunecați și agresivi, motiv pentru care Omar Caporalul nu mai tândălea pe străzi. Devenit o umbră, după incidentul de la cafenea, dezertorul își petrecea mai tot timpul retras în vizuina lui. Când era nevoit să scoată nasul pe afară, trecea prin sat ca vântul, ducându-se să-și rumege rușinea departe de provocări, și nu se întorcea decât la căderea nopții, de obicei în patru labe. Adesea, pușlamalele de copii îl surprindeau matolindu-se în fundul cimitirului sau chiar beat-mort,

cu braţele în lături şi cu cămaşa desfăcută pe burta lui de caşalot... Apoi, fără zgomot, dispăru din circulaţie.

După înmormântarea lui Souleyman, la care eu nu am luat parte, am stat în casă. Amintirea acelei erori mă chinuia fără încetare. Cum adormeam, răcnetele GI-ului negru se năpusteau asupră-mi. Îl visam pe Souleyman alergând, cu spinarea ţeapănă, cu braţele atârnând, cu corpul înclinat când într-o parte, când în cealaltă. O mulţime de gheizere minuscule îi ţâşneau din spate. În clipa în care ţeasta i se făcea ţăndări, mă trezeam urlând. Bahia stătea la căpătâiul meu, cu o cratiţă plină de comprese îmbibate în apă. „Nu-i nimic, îmi spunea ea. Sunt aici. Nu-i decât un vis urât..."

Vărul meu, Kadem, veni să mă vadă într-o după-amiază. Se hotărâse, în sfârşit, să se dezlipească de zidul lui. Îmi aducea casete audio. Prima dată se simţi jenat. Avea sentimentul că abuzează de această situaţie. Mă întrebă, doar ca să destindă atmosfera, dacă perechea de pantofi pe care mi-o dăduse mi se potrivea. Îi răspunsei că erau tot în cutie.

— Sunt noi, ştii?

— Ştiu, îi răspunsei. Şi, mai ales, ştiu ce reprezintă pentru tine. Gestul tău m-a impresionat foarte mult, îţi mulţumesc.

El mă sfătui să nu mă uite Dumnezeu prea mult timp în odaia mea, dacă voiam să ies din nou la lumină. Bahia era de aceeaşi părere. Trebuia să învingşocul şi să mă întorc la viaţa normală. Eu, unul, nu ţineam să ies pe stradă; mi-era teamă să nu fiu pus să povestesc cu de-amănuntul ce se întâmplase la punctul de control. Până şi gândul că, astfel, aş fi răsucit cuţitul în rană, era de-ajuns să mă înspăimânte. Kadem nu era de acord. „N-ai decât să-i trimiţi la naiba", îmi spuse.

Continuă să mă viziteze, și petrecurăm ore în șir, vorbind despre tot și nimic. Mulțumită lui, într-o seară, îmi luai inima în dinți și ieșii din vizuina mea. Kadem îmi propuse să ne dezmorțim picioarele departe de sat. La jumătatea drumului dintre Kafr Karam și livezile familiei Haitem, platoul se prăbușea brusc, și o vastă falie sfâșia pe kilometri întregi valea jalonată de coline de gresie și de arbuști spinoși. În acest loc, vântul își arăta talentul de bariton.

Era vreme frumoasă și, în ciuda vălului de praf suspendat în zare, văzurăm un asfințit superb.

Kadem îmi puse la urechi căștile CD-playerului său. Am recunoscut-o pe Fairouz, diva din Liban.

— Știi că am început să cânt din nou la lăută? îmi mărturisi el.

— Asta e o veste nemaipomenită.

— În momentul acesta, compun ceva. O să-ți cânt după ce termin.

— Un cântec de dragoste?

— Toate cântecele arabe sunt de dragoste, îmi spuse. Dacă Occidentul ne-ar putea înțelege muzica, dacă ne-ar putea măcar asculta cântând, simțindu-ne bătaia inimii în sunetele scoase de viorile noastre, dacă ar putea, măcar atât cât durează un preludiu, să audă vocea lui Sabah Fakhri sau a lui Wadi Es-Safi, suflul etern al lui Abdelwaheb, chemarea languroasă a lui Ismahane, octava superioară a lui Oum Kalsoum; dacă ar putea să comunice cu universul nostru, cred că ar renunța la tehnologia lui de vârf, la sateliții și la armatele lui, ca să ne urmeze până la capătul artei noastre...

Mă simțeam bine alături de Kadem. El știa să găsească vorbe liniștitoare, iar glasul lui inspirat mă ajuta să ridic fruntea. Eram ușurat să-l văd renăscând. Era un băiat

minunat; nu merita să se prăpădească în umbra unui zid.

— Eram la un pas de a fi dărâmat, îmi mărturisi. De luni întregi, mintea mea era aidoma unei urne funerare, cenușa ei îmi întuneca privirea, îmi ieșea din nări și din urechi. Nu vedeam capătul tunelului. Apoi, moartea lui Souleyman m-a readus la viață. Uite așa, adăugă el, pocnind din degete. Mi-a deschis ochii. Nu vreau să sfârșesc fără să fi trăit. Până atunci, nu făcusem decât să îndur. Ca și Souleyman, nu înțelegeam mare lucru din ceea ce mi se întâmpla. Dar nici nu se punea problema să mă duc ca el. Când am aflat de moartea lui, prima întrebare care mi-a trecut prin minte a fost: Ce? Souleyman a murit? De ce? Oare a existat vreodată, cu adevărat?... și chiar așa e, vere. Sărmanul amărât era de vârsta ta. Îl vedeam zi de zi pe stradă, rătăcind prin universul ăla al lui. Uneori, alergând după nălucirile lui. Și totuși, acum, că nu mai este, mă întreb dacă a existat cu adevărat... Întors de la cimitir, în timp ce mă îndreptam spre zidul meu, mă pomenii intrând în casă. Urcai în odaia mea, deschisei cufărul cu încuietori de aramă, care seamănă cu un sarcofag dosit în fundul unei debarale, scosei lăuta din cutia ei și... crede-mă, fără ca măcar s-o acordez, începui pe dată să improvizez. Parcă eram apucat, vrăjit.

— Mor să te ascult.

— Mai am de făcut doar câteva retușuri.

— Și cum ți-ai botezat compoziția?

El mă privi în ochi.

— Vere, eu sunt superstițios. Nu-mi place să vorbesc despre lucruri pe care încă nu le-am isprăvit. Dar, în cazul tău, fac o excepție, cu condiția să păstrezi totul pentru tine.

— Promit.

Ochii începură să-i strălucească în întuneric, când îmi mărturisi:

— Am intitulat-o *Sirenele Bagdadului.*

— Alea care cântă sau alea de pe ambulanțe?

— Cum va înțelege fiecare.

5

La Kafr Karam, viața își relua cursul, searbădă ca zilele de post.

Când n-ai nimic, asta e! Chestie de mentalitate.

Oamenii sunt doar niște fapte de vitejie furișă, niște chinuri îndelung îndurate, niște Sisifi înnăscuți, jalnici și mărginiți; au vocația de a răbda suferința până ce îi ucide.

Zilele își vedeau de drum, asemenea unei caravane fantomă. Se iveau de niciunde, în zori, fără surle și trâmbițe, și dispăreau seara, pe neobservate, înghițite de întunecime. În acest timp, copiii continuau să se nască, iar moartea să vegheze la echilibrul lucrurilor. La șaptezeci și trei de ani, vecinul nostru devenise tată pentru a zecea oară, iar fratele bunicului murise de bătrânețe, în patul lui, înconjurat de familie. Așa este *sunna*[11] existenței. Ceea ce se duce, purtat de vântul deșertului, este adus înapoi de memorie; ceea ce este șters de furtunile de nisip, este refăcut de mâinile noastre.

---

11 Sunna (ar.) — precept, tradiție sfântă a islamismului ortodox, care se compune din povestiri și aforisme atribuite profetului Mahomed (*N. t.*).

Khaled Taxi își măritase fata în familia Haitem, ale cărei livezi se aflau la câteva sute de metri de sat. A fost o premieră. Unii chiar strigaseră că e o păcăleală. De obicei, familia Haitem, oameni înstăriți și taciturni, își alegeau nurorile de la oraș, din familii emancipate, care știau cum să se poarte la masă și cum să primească lumea bună. Faptul că ne acordau deodată atenție era ceva care îi descumpănea pe mulți... Această revenire la origini era de bun augur. Ne trataseră de sus atâta vreme, încât, acum, când unul dintre vlăstarele lor se îndrăgostise de o fecioară de pe la noi, n-aveam să facem pe grețoșii. Oricum, o căsătorie în perspectivă, fie ea săracă sau nu, merita osteneala. În sfârșit, avea loc un eveniment fericit ce făgăduia să ne răzbune pentru viața noastră cotidiană insipidă, repetată la nesfârșit, care ne omora cu pustiul ei!...

La *Safir* erau noutăți. Bomba fusese dotată cu un televizor și cu o antenă parabolică — un dar de la Sayed, fiul lui Basheer Șoimul, „pentru ca tinerii din Kafr Karam să nu piardă din vedere realitatea tragică a țării lor". Cafeneaua aia prăpădită devenise, de pe o zi pe alta, o adevărată sufragerie pentru răcani ce umblau brambura. Majed, cafegiul, își smulgea părul din cap. Și așa, localul lui de-abia mai supraviețuia; dacă, pe deasupra, clienții se mai înființau și cu gustările lor demne de apetitul unui Gargantua și cu tot calabalâcul, chiar că se alegea praful. Clienții nu se sfiau deloc. Îi băteau în ușă chiar din zori, ca să le deschidă cafeneaua; să juri că aveau tabăra în stradă, nu alta. De îndată ce aprindeau televizorul, treceau de pe un canal pe altul, ca să ia pulsul întregii lumi, apoi rămâneau pe Al Jazeera și nu se mai clinteau de acolo. La prânz, locanta mișuna de tineri surescitați. Comentariile și invectivele zburau în toate

părțile. De fiecare dată când obiectivul arăta o frântură din drama națională, protestele și îndemnurile la omor zguduiau cartierul. Erau huiduiți partizanii războiului preventiv, erau aplaudați anti-yankeii, iar deputații stipendiați erau fluierați și tratați de oportuniști și de lachei ai lui Bush... În primele rânduri, Yacine și gașca lui făceau figură de invitați simandicoși. Chiar și când soseau cu întârziere, își găseau locurile libere. În spatele lor, două–trei rânduri de simpatizanți. În fundul sălii, caracuda. Cafegiul nu știa ce să mai facă. Cu capul în palme și cu termosul lăsat în părăsire, la capătul tejghelei, fixa cu o privire întristată haita trândavă, care îi paradea mobila, într-un tămbălău asurzitor.

În primele zile mergeam și eu, împreună cu vărul Kadem, la *Safir*. Asta ne mai schimba gândurile. Uneori, la câte o remarcă hazlie, râsetele umpleau șandramaua, și nu era ceva mai potrivit decât o reflecție anapoda, pentru a ne înviora. Iar vederea tuturor acestor osândiți cu privirile goale, care se hlizeau de nu mai puteau pentru că unul dintre ei o zbârcise, era o terapie de o nebănuită eficacitate. Dar, cu timpul, șotiile irită și se întâmplă adesea ca glumețul s-o afle pe pielea lui. Șmecherașii, care profitau de orice ocazie ca să distreze galeria, începeau să sâcâie. Așa cum era de așteptat, Yacine trebui să pună lucrurile la punct.

Se lăsase întunericul de o bună bucată de vreme și toți urmăreau informațiile de pe Al Jazeera. Crainicul de la JT ne înfățișa Fellouja, unde armata irakiană, susținută de trupele americane, se înfrunta cu rezistența populară. Orașul asediat își jurase mai degrabă să moară decât să depună armele. Desfigurat, plin de fum, se lupta cu o emoționantă ardoare. Se vorbea despre sute de morți, majoritatea femei și copii. În cafenea, o tăcere mormânta-

lă cuprinsese sufletele. Asistau cu toţii neputincioşi la un adevărat masacru; de o parte, erau soldaţii supraechipaţi, sprijiniţi de tancuri, de avioane telecomandante şi de elicoptere, de cealaltă, o populaţie lăsată de izbeliţte, luată ostatică de o cohortă de „rebeli" zdrenţăroşi şi înfometaţi, care o întindeau unde vedeau cu ochii, înarmaţi cu puşti şi cu lansatoare de rachete jegoase... Atunci, un tânăr bărbos exclamă:

— Necredincioşii ăştia de americani n-or să aibă parte de rai. Dumnezeu o să le prăvale cerul în cap. Niciun GI n-o să plece întreg din Irak. Pot să se dea ei mari şi tari până nu mai pot, că or să sfârşească ca toate armatele alea de necredincioşi de odinioară, tocate de păsările Ababill. Dumnezeu o să le trimită păsările Ababill[12].

— Fleacuri!

Bărbosul înlemni, cu mărul lui Adam înţepenit în gâtlej.

Se întoarse către cel ce rostise „blasfemia".

— Ce-ai zis?

— Ai auzit foarte bine.

Bărbosul era uluit. Chipul congestionat îi zvâcnea de furie.

— Ai zis „fleacuri"?

— Da, fleacuri! Exact asta am zis: fleacuri. Nicio silabă în plus, nicio silabă în minus: flea-curi. E vreo problemă?

Toată sala se întorsese cu spatele la televizor, ca să vadă unde voiau să ajungă cei doi tineri.

— Îţi dai seama ce spui, Malik? se sufocă bărbosul.

---

12 Păsările Ababill — păsări misterioase [menţionate în Coran (105, 3)] trimise de Dumnezeu împotriva abisinienilor conduşi de Avraam, ce porniseră spre Mecca (*N. t.*).

— Pare-se că tu ești ăla care debitează tâmpenii, Haroun.

Sala fu cutreierată de un fior.

Yacine și gașca lui urmăreau cu interes ceea ce se petrecea în fundul sălii. Haroun bărbosul părea că mai are puțin și-l lovește apoplexia, atât de nemăsurată era insolența blasfematoare a lui Malik.

— Vorbeam despre păsările Ababill, ce Dumnezeu? gemu bărbosul. E vorba de un capitol important din Coran.

— Nu văd nicio legătură cu ceea ce se petrece la Felloudja, spuse Malik, neînduplecat. Ce văd eu pe acest ecran e un oraș asediat, văd musulmani sub dărâmături, văd oameni care au scăpat cu viață, rămași în bătaia proiectilelor și a rachetelor, și, în jurul lor, niște brute fără niciun Dumnezeu care ne calcă în picioare în propria țară. Iar tu, tu vorbești de păsările Ababill. Îți dai puțin seama cât e de ridicol?

— Taci, îl imploră Haroun. A intrat dracu' în tine.

— Aia e, rânji Malik, disprețuitor. Cum nu mai știi s-o-ntorci, dai vina pe dracu'. Trezește-te, Haroun. Păsările Ababill au murit odată cu dinozaurii. Suntem la începutul mileniului al treilea, și niște ticăloși veniți de aiurea ne târăsc în noroi în fiecare zi de la Dumnezeu. Irakul este sub ocupație, domnule. Uită-te puțin la televizor. Ce-ți spune televizorul? Ce vezi acolo, sub nasul tău, în timp ce-ți mângâi, cu superioritate, barba? Niște necredincioși care sunt pe cale să-i supună pe musulmani, să le terfelească oamenii de seamă și să le arunce eroii în coliviile cu poponari, unde fufe în uniforme de camuflaj îi trag de urechi sau de testicule și se fotografiază pentru posteritate... Ce așteaptă Dumnezeu ca să-i învețe minte? E atâta vreme de când ei Îl sfidează în casa Lui, în templele Lui

sacre și în inima credincioșilor Lui. De ce nu-și mișcă nici măcar degetul cel mic, în timp ce scârbele astea ne bombardează pieţele și serbările, ne ucid oamenii ca pe niște câini, la fiecare colţ de stradă? Prin urmare, unde sunt păsările Ababill ale Sale, care au făcut praf și pulbere oștile vrăjmașe ce se năpustiseră odinioară asupra pământului binecuvântat, călare pe elefanţi? Mă întorc la Bagdad, dragul meu Haroun. Te scutesc de alte detalii. Noi suntem singuri pe lume. Nu trebuie să ne bizuim decât pe noi înșine. Nu ne va veni din cer niciun ajutor, niciun miracol nu ne va salva... Dumnezeu are alte treburi. Noaptea, când îmi ţin răsuflarea, în patul meu, nu-L aud nici măcar respirând. Noaptea, toată noaptea, le aparţine lor. Și ziua, când ridic ochii spre cer, ca să-L implor, nu văd decât elicopterele lor — păsările Ababill ale Lor —, care ne îngroapă sub găinaţul lor incendiar.

— Nu mai am nicio îndoială: ţi-ai vândut sufletul diavolului.

— Nu l-ar vrea nici chiar dacă i l-aș oferi pe o tavă de argint.

— *Astaghfirou Llah.*

— Chiar așa... Până una-alta, acești GI ne profanează moscheile, ne batjocoresc sfinţii și ne vâră rugăciunile în sticle, ca pe niște muște. Ce-I mai trebuie Dumnezeului *tău* ca să-Și iasă din pepeni?

— Da' tu la ce te așteptai, cretinule? tună Yacine.

Toate privirile se întoarseră spre el.

Yacine își puse mâinile în șold și îl cercetă cu dispreţ pe blasfemator.

— Tu la ce te așteptai, gură bogată? Hai?... Ca Domnul să vină pe calul Lui alb, cu burnuzul în vânt, și să-Și încrucișeze spada cu lepădăturile astea?... *Noi suntem mânia Lui*, urlă el.

Strigătul lui păru ca o detunătură în cafenea. Nu se mai auziră decât câteva gâtlejuri care înghiţeau în sec.

Malik încercă să susţină privirea lui Yacine, dar nu-şi putu împiedica zvâcnetul pometilor.

Yacine se lovi cu palma în piept:

— Noi suntem mânia lui Dumnezeu, spuse pe un ton cavernos, noi suntem păsările Ababill... Fulgerele şi Răcnetele Lui. Şi o să-i facem praf pe nemernicii ăştia de yankei; o să-i călcăm în picioare până o să le iasă căcatul pe urechi, până or să împroaşte cu calculi prin gaura curului... E clar? Ai înţeles? Ai priceput unde este mânia lui Dumnezeu, tembel amărât? E aici, e în noi. O să-i gonim pe demonii ăştia în iad, unul după altul, până la unul. E la fel de adevărat ca soarele care răsare de la est...

Yacine traversă sala, în timp ce toţi se grăbeau să-i facă loc. Ochii lui îl devorau pe blasfemator. Suflarea îi era ca a unui piton ce se apropia, neînduplecat, de prada lui.

Se opri în faţa lui Malik, nas în nas, şi îşi miji ochii pentru a-l fixa mai bine cu privirea.

— Dacă te mai aud vreodată că te îndoieşti, chiar şi o secundă, de victoria noastră asupra câinilor ăstora turbaţi, îţi jur în faţa lui Dumnezeu şi a băieţilor adunaţi aici că-ţi smulg inima cu mâinile goale.

Kadem mă trase de marginea cămăşii şi îmi făcu semn cu capul să-l urmez afară.

— Este cam multă electricitate în aer, îmi spuse el.

— Yacine a luat-o razna. Nici zece cămăşi de forţă nu l-ar dovedi.

Kadem îmi întinse pachetul lui de ţigări.

— Nu, mulţumesc.

— Ba da, insistă el. O să-ţi mai schimbe dispoziţia.

Îi făcui pe plac; observai că îmi tremura mâna.

— Mă bagă în sperieți, îi mărturisii.

Kadem îmi oferi bricheta lui, înainte de a-și aprinde țigara. Își dădu capul pe spate și suflă fumul în vânt.

— Yacine este un rahat, spuse el. După câte știu, nimic nu-l împiedică să sară într-un autobuz și să plece să se războiască la Bagdad. Până la urmă, numărul lui o să-i plictisească pe toți, dacă nu cumva o să-i aducă niște necazuri serioase... Mergem la mine?

— De ce nu?

Kadem stătea într-o căscioară clădită din pietre, în dosul moscheii. La părinții lui, o pereche de bătrâni bolnăvicioși. M-a condus în camera pe care o avea la etajul întâi. Încăperea era mare și bine luminată. În ea se aflau un pat dublu, înconjurat de carpete, o combină muzicală stereo, *made in Taiwan*, care părea pitică între cele două impozante boxe acustice, o comodă alături de care stătea o oglindă ovală și un scaun tapițat.

În colțul de lângă ușă, odihnindu-se pe o blană de berbec cu lâna spumoasă ca o frișcă, o lăută... *Lăuta* — regina orchestrelor orientale, cel mai nobil și mai mitic dintre instrumentele muzicale, ea, care îi ridica pe virtuozi la rangul de divinități și transforma un tripou interlop într-un Olimp. Cunoșteam povestea rocambolescă a acestei lăute, făurită de însuși bunicul lui Kadem, un muzician fără pereche, care a delectat un întreg Cairo în anii 1940, înainte de a cuceri Beirutul, Damascul, Ammanul și de a deveni o legendă vie, din Machrek până în Maghreb. Bunicul lui Kadem cântase pentru prinți și sultani, președinți și tirani, fermecase femei și copii, amante și amanți. Se povestea că el fusese cauza multor conflicte conjugale din mediile arabe cele mai moțate. De altfel, la Alexandria, un căpitan gelos îi trăsese cinci

gloanțe în ghiozdan, pe când se producea în luminile scăzute de la *Cléopâtre*, clubul cel mai fain de pe la sfârșitul anilor 1950...

În fața lăutei, parcă pentru a exercita un permanent trafic de influență, pe noptieră trona o ramă sculptată ce încadra fotografia lui Faten, prima soție a vărului meu.

— Era frumoasă, nu-i așa? spuse Kadem, agățându-și vestonul într-un cui.

— Era foarte frumoasă, recunoscui.

— Poza asta nu s-a clintit niciodată de la locul ei. Chiar și a doua mea soție a lăsat-o acolo unde a găsit-o. Bineînțeles că asta o deranja, dar a fost înțelegătoare. O singură dată, în prima săptămână de după căsătorie, întinsese mâna spre ea, ca s-o întoarcă. Nu îndrăznea să se dezbrace sub această privire imensă, îndreptată asupra ei. Apoi, încetul cu încetul, se obișnuise cu această conviețuire... Ceai sau cafea?

— Ceai.

— Cobor să-ți aduc.

Coborî scara dintr-o săritură.

Mă apropiai de fotografie. Tânăra mireasă zâmbea, cu ochii la fel de mari ca și festivitatea din spatele ei. Chipul îi strălucea mai tare decât toate lampioanele din jur. Îmi amintesc că, pe vremea când era adolescentă și ieșea cu maică-sa la cumpărături, noi ne grăbeam să dăm ocol caselor, ca s-o privim când trece. Era superbă.

Kadem se întoarse cu o tavă. Puse ceainicul pe comodă și începu să toarne ceaiul clocotit în două pahare.

— M-am îndrăgostit de ea cum am văzut-o, mă surprinse Kadem. (La Kafr Karam nu se vorbea niciodată despre aceste lucruri). N-aveam încă șapte ani. Fără a anticipa cu adevărat lucrurile, știam chiar de la vârsta aia că suntem făcuți unul pentru celălalt.

Împinse un pahar înspre mine, cu ochii gâlgâind de splendide evocări. Era pe un nor, cu zâmbetul larg, cu sprâncenele eliberate din încruntare.

— De fiecare dată când auzeam o lăută cântând, mă gândeam la ea. Cred chiar că am vrut să devin muzician doar ca să-i cânt frumusețea. Era o fată uluitoare, generoasă, și de o modestie!... Cu ea alături, nu mai aveam nevoie de nimic altceva. Ea era mai mult decât tot ce puteam spera.

O lacrimă agățată în gene amenința să i se rostogolească pe obraz; el se întoarse la iuțeală, prefăcându-se că așază mai bine capacul ceainicului.

— Bun, zise, dacă am pune puțină muzică?

— Excelentă idee, îl aprobai, ușurat.

El scotoci într-un sertar și scoase o casetă audio, pe care o puse în fanta combinei stereo.

— Ia să-mi asculți chestia asta...

Era din nou Fairouz, diva lumii arabe, interpretând nepieritorul *Dă-mi flautul*.

Kadem se întinse pe pat, își încrucișă picioarele și, cu paharul de ceai în mână, exclamă:

— Doamne... Nu i-ar ajunge la glezne nici măcar îngerii. Ăsta nu e un cântec de sirenă, e suflul cosmic care se delectează cu propria eternitate...

Se ridică într-un cot, ca să mă privească. Privirea lui mă străbătea dintr-o parte într-alta, de parcă aș fi fost transparent.

Asculta iar și iar, într-o stare de extaz:

— Îți dai seama!... Dacă ar trebui să-i atribui un glas Mântuirii, acela ar fi al lui Fairouz... și, când o ascult așa cum o ascult exact în clipa asta, savurându-i vocea până la cel mai neauzit freamăt, simt că aș vrea să trăiesc o mie de ani și, în același timp, să mor pe loc...

Ascultarăm caseta până la capăt, fiecare în micul lui univers, ca doi puștani pierduți în visurile proprii. Zgomotele străzii și ciripitul țâncilor nu ne tulbura. Zburam printre arabescurile viorilor, departe, foarte departe de Kafr Karam, de Yacine și de excesele lui. Soarele ne inunda cu binefacerile lui, ne scălda în aur. În rama ei, răposata ne zâmbea. O clipă, crezui că o văd mișcând sub *giulgiu*.

Kadem își făcu o țigară de iarbă, din care trase cu nesaț. Râdea neauzit, cadențând, uneori, cu o mână vlăguită, cântarea nemuritoare a artistei. La un moment dat, începu să cânte și el, cu pieptul fremătând, un refren. Kadem avea o voce magnifică.

— Când o să-mi pui să ascult *Sirenele Bagdadului*?

Ridică dintr-o sprânceană și întinse degetul spre mine:

— Tu nu te lași deloc.

— Mi-ai promis.

Se răsturnă într-un cot și îmi spuse:

— O să asculți la timpul potrivit.

Când caseta se termină, puse alta, apoi alta, de la vechile cântece ale lui Abdelhalim Hafez, la cele ale lui Abdelwaheb, trecând prin Ayam Younes, Najat și alte glorii eterne ale *tarab el arabi*[13]-ului.

Noaptea ne prinse beți de-a binelea de iarbă și de cântări.

Televizorul dăruit de Sayed trândavilor din Kafr Karam se dovedi a fi un dar otrăvit, care umplu satul doar de tămbălău și discordie. Multe familii aveau televizor. Dar, acasă, cu tatăl ce trona, avându-l pe fiul cel mare la

---

13 Tarab el arabi (ar.) — gen muzical clasic arab (*N. t.*).

dreapta sa, trebuia să-ți ții comentariile pentru tine. La cafenea, treaba era cu totul alta. Puteai să te răţoieşti, să discuţi alandala şi să-ţi schimbi părerea după cum aveai chef. Sayed nimerise la fix. Ura fiind la fel de molipsitoare ca râsul, dezbaterile o luau razna, creând o prăpastie între cei ce se aflau la *Safir* pentru a se distra şi cei ce veneau ca să se „instruiască". Cei din urmă îşi impuseră felul lor de a vedea lucrurile. Începură să urmărească pas cu pas, toţi la un loc, nenorocirea naţională. Asediile de la Falloudja şi Basra, ca şi raidurile sângeroase asupra celorlalte oraşe, produceau multă agitaţie. Atentatele înspăimântau pentru o clipă, dar, cel mai adesea, entuziasmau. Erau ovaţionate ambuscadele reuşite, erau deplânse ciocnirile sfârşite prost. La capturarea lui Saddam, asistenţa fu, mai întâi, încântată, apoi se simţi frustrată: raisul încolţit ca un şobolan, de nerecunoscut, cu barba aia de vagabond şi cu privirea rătăcită, înfăţişat fără ruşine, ca un trofeu, de toate camerele planetei era, în ochii lui Yacine, cel mai grav afront adus irakienilor. E un monstru, îi aminteau ceilalţi. Mda, dar e monstrul nostru, le-o întorcea Yacine. Şi, când era umilit în asemenea hal, ruşinea cădea pe arabii din lumea întreagă.

Nu ştiai pe ce parte să mai întorci evenimentele, care atentat era un act de vitejie şi care era o laşitate. Ceea ce era vrednic de dispreţ în ajun, a doua zi era ridicat în slăvi. Părerile unora erau combătute cu înverşunare de către adversari, ceea ce ducea tot mai des la încăierări.

Situaţia degenera, dar Bătrânii refuzau să intervină în mod public, fiecare preferând să-şi dăscălească puşlamaua la el acasă. Kafr Karamul era măcinat de cele mai grave neînţelegeri din istoria lui. Supunerea şi tăcerile cumulate de-a lungul secolelor şi al regimurilor despotice răbufneau, aidoma leşurilor îngropate în mâlul unui

fluviu și care, sătule să dospească pe fundul apelor tulburi, ies la suprafață, șocându-i pe cei vii...

Yacine și gașca lui — gemenii Hassan și Hossein Salah, ginerele fierarului, Abdel, și Bilal, fiul bărbierului — dispărură, și satul avu parte de o relativă pace.

Trei săptămâni mai târziu, stația de pompare dezafectată, care se părăginea la vreo douăzeci de kilometri de Kafr Karam, fu incendiată de mâini necunoscute. Comunicatele relatară că fusese atacată o patrulă de poliție irakiană. Incidentul se soldase cu pierderi umane, două vehicule distruse și mai multe arme luate de către agresori. Zvonurile avură grijă să ridice ambuscada la rangul de mare fapt de arme, iar, pe străzi, oamenii începură să vorbească despre grupuri tainice, zărite ici-colo, în întunericul nopții, dar de care nimeni nu se apropiase îndeajuns, ca să le identifice sau să le captureze. O atmosferă plină de încordare ținea spiritele în alertă. În fiecare zi, erau așteptate știri de pe „frontul" despre care se presupunea că își aruncase ancora pe meleagurile noastre.

Într-o seară, pentru prima oară de la ocuparea țării de către trupele americane și aliații lor, un elicopter militar survola sectorul în trei rânduri. De acum, nu mai încăpea nicio îndoială: în zonă se petreceau niște lucruri.

În sat, ne pregăteam pentru ce putea fi mai rău.

Zece, douăzeci de zile... O lună... La orizont, nimic; nici convoaie militare, nici mișcări suspecte.

Și, cum în sat nu avu loc nicio razie „forțoasă", oamenii se destinseră. Bătrânii începură din nou să bată apa în piuă la frizerie, tinerii își reluară scandalurile de la *Safir*, iar deșertul își regăsi goliciunea plicticoasă și nesfârșita platitudine.

Totul părea să reintre în normal.

6

Khaled Taxi era pus la ţol festiv. Cu nişte ochelari de soare de doi gologani pe mutră, cu părul năclăit de gel, pieptănat spre spate, se fudulea în stradă, aruncând priviri îngrijorate spre ceas. În ciuda caniculei, era încingat într-un costum cu vestă, care cunoscuse zile mai bune într-o viaţă anterioară. O cravată ca de paiaţă, de un galben ţipător, vărgată cu maro, i se etala pe burtă. Din când în când, îşi scotea un pieptănuş minuscul din buzunarul interior al vestonului, cu care îşi pieptăna mustaţa.

— Vin? strigă spre terasa unde fiu-său în vârstă de paisprezece ani stătea de strajă.

— Nu încă, îi răspunse băiatul cu mâna streaşină în dreptul frunţii, deşi avea soarele în spate.

— Ce naiba învârtesc ăştia? Sper să nu-şi fi schimbat hotărârea.

Băiatul se înălţa în vârful picioarelor şi începea din nou să scruteze depărtările, pentru a-i arăta lui taică-său că era pe fază.

Familia Haitem se lăsa aşteptată. Întârziaseră o oră şi, prin livezile lor, nu se vedea nici urmă de praf.

Alaiul care trebuia să plece din Kafr Karam era gata. Cinci maşini lustruite şi pline de pompoane aşteptau la poarta miresei, cu portierele deschise din pricina căldurii de cuptor. Un bărbat le supraveghea, îndepărtând cu un gest exasperat ţâncii care se învârteau pe lângă ele.

Khaled Taxi îşi consultă ceasul pentru a enşpea oară. Sătul de aşteptare, se duse lângă puştiul lui, pe terasă.

Familia Haitem nu invitase multă lume din Kafr Karam. Ei impuseseră o listă destul de scurtă, cu oameni aleşi pe sprânceană, unde figurau Decanul şi nevestele lui, Doc Jabir şi familia, Basheer şoimul cu fiii lui şi alţi cinci–şase notabili. Tatăl meu nu avu parte de asemenea onoare. Fântânar oficial al familiei Haitem — le săpase toate fântânile din livezi, le instalase motopompele şi aspersoarele rotative şi le trasase un mare număr de canale de irigaţie —, el rămăsese, în ochii foştilor săi patroni, un străin oarecare. Mama nu apreciase acest soi de ingratitudine, dar bătrânului ce şedea lângă copacul lui puţin îi păsa. Oricum, nici n-avea cine ştie ce haine cu care să se îmbrace pentru nuntă.

Seara se lăsa asupra satului. Cerul era bătut în mii de stele. Căldura făgăduia să-şi menţină asediul până târziu în noapte. Kadem şi cu mine stăteam pe terasa casei mele, aşezaţi pe două scaune cam betege, în jurul unui ceainic. Ne uitam în aceeaşi direcţie cu vecinii: livezile familiei Haitem.

Niciun vehicul nu se hotăra s-o ia pe drumul alburiu, care era cutreierat când şi când de norii de praf ridicaţi de vânt.

Bahia venea cu regularitate să vadă dacă nu avem nevoie de serviciile ei. Băgai de seamă că era cam agitată şi că urca tot mai des la noi, ba aducându-ne biscuiţi, ba

umplându-ne paharele. Purtarea ei mă intriga și, în cele din urmă, începui să-i urmăresc privirile; soră-mea geamănă era cu ochii la văru-meu. Ea se roși ca focul când o surprinsei, prin geam, că-i zâmbea.

Alaiul sosi, în sfârșit, și satul intră în transă, într-un vacarm de claxoane și de țipete stridente scoase de femei. Strada gemea de pușți neastâmpărați; pentru ca Mercedesul împodobit cu flori să-și poată croi drum prin mulțime, a fost nevoie de rugăminți cu cerul și pământul. Familia Haitem nu se zgârcise deloc; cele zece mașini sosite aveau motoare puternice și erau ornate excesiv. Arătau ca niște brazi de Crăciun, cu paietele lor multicolore, cu baloanele și cu panglicile ca niște tentacule. Șoferii purtau cu toții același costum negru și aceeași cămașă albă, cu papion. Un cameraman adus de la oraș imortaliza evenimentul, cu aparatul pe umăr și cu un roi de obrăznicături după el; flashurile scăpărau unde voiai și unde nu voiai.

O carabină salută cu focuri trase în aer ieșirea miresei, superbă în rochia ei albă. O formidabilă tălăzuire străbătu piața, când cortegiul făcu un ocol pe lângă moschee, după care intră pe drumul carosabil. Pușții alergau după mașini, țipând cât îi ținea gura, și toată această lume luminată își însoți fecioara până la ieșirea din târg, trăgând și câte un șut, din mers, în coastele maidanezilor.

Kadem și cu mine stăteam în picioare, sprijiniți de balustrada terasei. Ne uitam cum se îndepărtează alaiul, el prizonier al amintirilor, iar eu înveselit și totodată încântat. În zare, se puteau ghici, prin întunericul ce se lăsa, luminile serbării, strălucind în mijlocul masei negre a livezilor.

— Îl cunoști pe ginere? îl întrebai pe văru-meu.

— Nu chiar. L-am întâlnit, acum vreo cinci–şase ani, în casa unui prieten muzician. Nu au fost făcute prezentările, dar mi s-a părut un băiat simplu. Nu era nici pe departe ca taică-său. Cred că e o partidă bună.

— Sper. Khaled Taxi e un om de bine, iar fiică-sa e superbă. Ştii că-mi pusesem ochii pe ea?

— Nu ţin să ştiu. De acum, îi aparţine altcuiva, iar tu trebuie să-ţi scoţi chestia asta din cap.

— Am zis şi eu aşa.

— Nu tre' să zici. E un păcat, chiar dacă e doar cu gândul.

Bahia se înfiinţă din nou, cu ochii strălucitori.

— Rămâi să iei cina cu noi, Kadem? ciripi ea, cu tremolouri în glas.

— Nu, mulţumesc. Bătrânii sunt niţel cam suferinzi.

— Ba da, rămâi să iei cina cu noi, îi spusei, pe un ton care nu admitea replica. E aproape nouă, şi ar fi o jignire să pleci exact în momentul când ne aşezăm la masă.

Kadem strânse din buze, şovăind.

Bahia îi pândea răspunsul, frângându-şi mâinile.

— De acord, cedă el. E multă vreme de când n-am mai gustat din bucatele mătuşii.

— Cina eu am pregătit-o, îi aduse la cunoştinţă Bahia, roşie ca bujorul.

Şi dădu buzna pe scări, fericită ca o puştoaică, într-o zi de Aid[14].

Nici nu terminaserăm de mâncat, când o deflagraţie se făcu auzită la mare distanţă. Kadem şi cu mine ne ridicarăm de la masă, ca să vedem ce este. Vecinii apărură

---

14 Aid (ar.) — sărbătoare; Aid al adha — sărbătoarea sacrificiului, când se taie mieii, după perioada de pelerinaj; Aid al-fitr — sărbătoare cu care se încheie Ramadanul. (*N. t.*).

pe terasa lor, urmați, curând după aceea, de tot restul familiei. În stradă, cineva întreba ce se întâmplă. Cu excepția luminilor minuscule din spatele livezilor, platoul părea liniștit.

— E un avion, strigă cineva, în întunericul nopții. L-am văzut căzând.

Pe stradă, se auzi zgomotul unor pași alergând și îndepărtându-se spre piață. Vecinii începură să plece de pe terasă, ca să fugă după vești. Oamenii ieșeau din case, adunându-se ici-colo. În întuneric, grupurile lor dezordonate alcătuiau o imagine neliniștitoare. *Este un crash*[15], ne spuserăm la rândul nostru. *Ibrahim a văzut un avion în flăcări, zdrobindu-se de pământ.* Piața orașului gemea de curioși. Femeile stăteau în fața porților, încercând să prindă frânturi de informații de la trecători. *S-a prăbușit un avion, însă foarte departe de aici,* le asigurau aceștia...

Deodată, două faruri de automobil se iviră dintre pomii livezilor și se năpustiră spre drum. Se îndreptau în mare viteză către noi.

— E de rău, îmi spuse Kadem, privind vehiculul care se clătina, înnebunit, pe drum. E foarte rău.

Și o luă la fugă pe scară.

Mașina aproape că derapă când se angajă pe drumul lateral care deservește Kafr Karamul. Sunetul claxonului, care ajungea până la noi în frânturi, ne îngrijora. Acum, lumina farurilor atinse primele case din sat, iar sunetele claxonului îi făcea pe oameni să se refugieze, la iuțeală, pe lângă ziduri. Vehiculul traversă terenul de fotbal, frână brusc în fața moscheii și patină câțiva metri, până se opri într-un nor de praf. Șoferul sări jos, în timp ce oamenii alergau spre el. Chipul îi era răvășit, iar ochii

15 Crash (engl.) — prăbușire (*N. t.*).

holbați de groază. Arăta cu degetul spre livezi și bâiguia cuvinte de neînțeles.

O altă mașină se opri în spatele primei; șoferul ne strigă, fără să se mai ostenească să coboare:

— Urcați-vă repede. E nevoie de ajutoare la familia Haitem. A căzut o rachetă chiar peste nuntași.

Dându-și seama de gravitatea situației, oamenii începură să alerge încoace și încolo. Kadem mă împinse în a doua mașină și sări lângă mine, pe bancheta din spate. Trei tineri se înghesuiră alături de noi, în timp ce alți doi se instalau în față.

— Trebuie să ne grăbim, strigă șoferul către mulțime. Dacă nu găsiți mașini, veniți pe jos. Sunt mulți oameni printre dărâmături. Luați ce puteți: cazmale, cuverturi, cearșafuri, truse farmaceutice, și nu mai zăboviți. Vă implor, dați-i zor...

Dădu mașina înapoi și se năpusti în direcția livezilor.

— Ești sigur că e vorba de o rachetă? îl întrebă un pasager.

— Habar n-am, spuse șoferul aflat încă în stare de șoc. Al dracului să fiu dacă știu ceva. Mesenii se distrau, și, deodată, mesele și scaunele parcă au fost luate de vânt. Asta e nebunie, e sminteală, e ceva ce nu seamănă a nimic. Corpuri și țipete, țipete și corpuri. Dacă n-a fost o rachetă, atunci a fost un trăsnet din cer...

Simții că mi se face rău. Nu înțelegeam ce căutam în mașina asta, care gonea nebunește în noapte, nu înțelegeam de ce acceptasem să mă duc să văd oroarea de aproape, eu, care abia mă refăcusem după o groaznică eroare. Transpirația îmi curgea ca o cascadă pe spate, îmi șiroia pe frunte. Mă uitam la șofer, la oamenii așezați în față, la cei de lângă mine, la Kadem care își mușca buzele, și nu izbuteam să cred că acceptasem să-i urmez.

Unde te duci, biet amărât? îmi strigă o voce interioară. Nu știam dacă trupul mi se răzvrătea sau era zgâlțâit de hârtoapele drumului. Mă înjuram de unul singur, cu fălcile încleștate, cu pumnii strânși de teama care începea să-mi crească în pântece, asemenea unui aluat. *Unde alergi așa, tâmpitule?* Pe măsură ce ne apropiam de livezi, frica mea sporea și sporea, în timp ce un soi de toropeală îmi îngreuia membrele și mintea.

Livezile erau cufundate într-o întunecime nesănătoasă. Le traversarăm așa cum ai traversa un teritoriu blestemat. Casa familiei Haitem era neatinsă. În capul scării, stăteau niște umbre, unele prăbușite pe trepte, cu capul în mâini, altele rezemate de pereți. Locul tragediei se afla ceva mai departe, într-o grădină, unde un foișor înalt, ridicat probabil pentru festivitate, ardea printre grămezi de resturi fumegânde. Suflul exploziei aruncase scaune și corpuri la vreo treizeci de metri în jur. Supraviețuitorii rătăceau, în zdrențe, cu mâinile înainte, asemenea orbilor. Câteva corpuri mutilate, carbonizate, zăceau aliniate la o margine de alee. Mașinile luminau cu farurile lor hecatomba, în vreme ce niște arătări se agitau în mijlocul dărâmăturilor. Și apoi, urlete, urlete nesfârșite, chemări și strigăte, de puteai acoperi cu ele planeta. Femeile își căutau țâncii, în zăpăceala generală; cu cât primeau mai puține răspunsuri, cu atât răcneau mai tare. Un bărbat plin de sânge plângea, ghemuit lângă trupul unei rude.

Greața mă frânse în două, de îndată ce pusei un picior afară din mașină; căzui în patru labe și îmi vărsai și măruntaiele. Kadem încercă să mă ridice, dar mă abandonă iute și se repezi spre un grup de oameni care îi ajutau pe răniți. Mă adunai de pe jos și mă așezai lângă un pom; cu brațele în jurul genunchilor, contemplai delirul.

De la Kafr Karam, se întorceau acum alte maşini, încărcate cu voluntari, cazmale şi baloturi. Dezordinea îngreuia, cu agitaţia ei nebună, operaţiunile de salvare. Oamenii ridicau cu mâinile goale grinzi în flăcări şi porţiuni din pereţii prăbuşiţi, în căutarea unui semn de viaţă. Cineva târî un muribund până lângă mine. *Te implor, nu care cumva să adormi*, îl ruga. Cum rănitul se cufunda încetişor în somn, celălalt îi trăsni câteva palme, pentru a-l împiedica să leşine. Un bărbat se apropie şi se aplecă asupra corpului. *Vino, nu mai poţi face nimic pentru el.* Celălalt continua să-l pălmuiască pe rănit tot mai tare, din ce în ce mai tare... *Ţine-te bine, îţi spun. Ţine-te bine... Ce să se mai ţină?* îi spuse bărbatul. *Vezi bine că e mort.*

Mă ridicai ca un somnambul şi alergai spre incendiu.

Nu mai ştiu de cât timp eram acolo, rostogolind şi răsturnând totul în jurul meu. Când îmi venii în fire, aveam mâinile însângerate, umflate de lovituri, degetele îmi erau rănite la încheieturi; mi-era atât de rău, încât căzui în genunchi, cu pieptul plin de fum şi de miros de cremaţie.

Zorii se iveau, luminând locul masacrului.

Din sala devastată, fuioare de fum se înălţau spre cer, asemenea unor rugăciuni risipite. Aerul era greu de miasme oribile. Morţii — şaptesprezece, în majoritate femei şi copii — se odihneau într-un colţ al grădinii, acoperiţi cu cearşafuri. Răniţii gemeau ici-colo, înconjuraţi de infirmieri şi de rude. Ambulanţele sosiseră de puţină vreme, iar brancardierii nu ştiau de unde să înceapă. Confuzia se mai atenuase, dar febrilitatea creştea pe măsură ce oamenii îşi dădeau seama de amploarea tragediei. Din când în când, câte o femeie scotea un urlet, şi, din nou, începeau ţipetele şi răcnetele. Bărbaţii se învârteau fără

rost, buimaci, pierduți. Sosiră și primele mașini de poliție. Erau irakiene. Șeful lor fu luat imediat deoparte de către cei scăpați cu viață. Situația începea să degenereze, și oamenii începură să arunce cu pietre în gaborii care se urcară în mașini și spălară putina. Se întoarseră după o oră, aducând ca întăriri două camioane de soldați. Un ofițer foarte corpolent ceru să stea de vorbă cu un reprezentant al familiei Haitem. Cineva aruncă în el cu o piatră. Soldații traseră în aer, pentru a calma spiritele. În acea clipă, echipele unor televiziuni străine năvăliră și ele. Un tată îndoliat le arătă masacrul și strigă: „Priviți, sunt numai femei și copii. Petreceam la o nuntă. Unde sunt teroriștii?" Trăgându-l pe un cameraman de braț, pentru a-i arăta trupurile zăcând pe iarbă, continuă: „Teroriști sunt ticăloșii ăia care au trimis racheta peste noi..."

Cu mâinile bandajate, cu cămașa sfâșiată și cu pantalonii mânjiți de sânge, părăsii livezile și pornii pe jos spre casă, parcă bâjbâind prin ceață...

7

Eram o fire emotivă; suferința altora mă dobora. Mi-era imposibil să trec pe lângă o nenorocire și să n-o iau cu mine. Copil fiind, plângeam adesea în camera mea, încuiat de două ori cu cheia, de teamă să nu fiu surprins de soră-mea geamănă — o *fată* — scăldat în lacrimi. Era considerată mai puternică decât mine, mai puțin plângăreață. Dar nu-i purtam pică pentru asta. Așa eram eu, și gata. O făptură ca un bibelou de porțelan. Maică-mea mă punea în gardă: „Trebuie să devii mai tare. Trebuie să poți lăsa mai la o parte necazurile altora; nu sunt bune nici pentru ei, nici pentru tine. Ești prea defavorizat de soartă ca să mai plângi și soarta altuia..." Degeaba. Nu te naști brută, ci devii așa; nu te naști înțelept, ci înveți să fii așa. Eu, unul, m-am născut în sărăcie, iar sărăcia m-a învățat că trebuie să le fii alături celorlalți. Orice suferință care îmi era destăinuită devenea a mea. Pentru rest, exista un arbitru în cer; el avea căderea de a-i aduce lumii retușurile pe care le considera necesare, după cum era liber să nu ridice nici măcar un deget.

La școală, colegii de clasă mă luau drept o cârpă. Degeaba mă provocau, eu nu le dădeam niciodată înapoi

loviturile. Chiar şi atunci când refuzam să-mi întind şi celălalt obraz, pumnii tot în buzunar mi-i ţineam. Cu timpul, puşlamalele mă lăsară în plata Domnului, descurajaţi de stoicismul meu. În realitate, nu eram o cârpă, însă aveam oroare de violenţă. Când asistam la încăierările din curtea de recreaţie, îmi vâram capul între umeri şi mă pregăteam să cadă cerul peste mine... Poate că asta păţisem la familia Haitem: căzuse cerul peste mine. Îmi spuneam că vraja cea rea care tocmai risipise sărbătoarea, care transformase chiotele de veselie în înspăimântătoare ţipete de agonie, nu avea să se mai dezlipească de mine. Că destinele ne erau pecetluite, unite în durere, până ce altceva mai rău avea să le despartă. Un glas îmi repeta, izbindu-mă în tâmple, că moartea care împuţea livezile îmi altera în acelaşi timp sufletul, că murisem, murisem şi eu...

Dacă hazardul hotărâse să vin în livezile familiei Haitem — adică pe pământul preafericiţilor, pe proprietatea bogătaşilor cărora nu le păsa de noi —, ca să văd cu ochii mei nimicul existenţei, ca să măsor aproape la milimetru fragilitatea certitudinilor noastre, ca să abdic cu trup şi suflet în faţa precarităţii averilor adunate, înseamnă că, pe undeva, era timpul să mă trezesc, să devin conştient de mine însumi.

Nu-ţi instalezi grătarul de friptură pe un pământ pârjolit, fără să-ţi arzi mâinile sau picioarele.

Eu, care nu-mi amintesc să fi avut pică pe cineva, uite că mă simţeam gata să muşc chiar şi mâna care ar fi încercat să mă consoleze... Numai că mă stăpâneam. Eram revoltat, bolnav, acoperit de spini din cap până-n picioare. Eram un salcâm rătăcind prin iad, un Hristos aflat la paroxismul martiriului său, iar drumul crucii pe care mergeam se învârtea în loc, pentru că nu înţelegeam.

Ceea ce se întâmplase la familia Haitem n-avea sens. Nu treci de la veselie la doliu pocnind, pur și simplu, din degete. Viața nu este o scamatorie, chiar dacă adesea atârnă doar de un fir de păr. Nu mori cu grămada, în pas de dans; nu, ceea ce se întâmplase la familia Haitem nu semăna a nimic...

Seara, la telejurnal, se vorbi despre un avion american, teleghidat, care ar fi detectat semnale suspecte la nivelul sălii de festivități. Nu se preciza ce fel de semnale. Se menționa doar că, în sector, s-ar fi semnalat mișcări teroriste, teză pe care riveranii o refuzară cu tărie. Armata americană încercă totuși să se justifice, avansând și alte argumente cu privire la securitate, apoi, sătulă să se mai acopere de ridicol, deplânse, în cele din urmă, eroarea și își ceru scuze de la familiile victimelor.

Și, cu asta, se termină totul...

Încă un fapt divers care avea să facă ocolul planetei și, apoi, dat la gunoi, avea să fie înlocuit de alte grozăvii.

Dar, la Kafr Karam, furia dezgropase securea războiului: șase tineri le cerură credincioșilor să se roage pentru ei. Făgăduiră să-și răzbune morții și să nu se întoarcă acasă decât după ce ultimul *boy* avea să fie trimis în țara lui, într-un sac de pânză cerată... După îmbrățișările de rigoare, războinicii plecară și se făcură una cu întunericul.

Câteva săptămâni după aceea, comisarul circumscripției fu ucis în mașina lui de serviciu. În aceeași zi, un vehicul militar fu aruncat în aer de o mină artizanală.

Kafr Karamul își plânse primii *chahid*[16] — șase dintr-odată, surprinși de o patrulă, în timp ce se pregăteau să atace un post de control.

---

16 Chahid (ar.) — Martir (*N. t.*)

În sat, tensiunea atinsese proporții demențiale. În fiecare zi, se făceau nevăzuți alți tineri. Eu nu mai ieșeam pe stradă. Nu mai suportam privirile Bătrânilor — mirați să mă vadă încă aici, în timp ce vitejii de vârsta mea li se alăturaseră celor din rezistență —, nici zâmbetele sardonice ale adolescenților, care mi le aminteau pe ale colegilor mei de clasă, de pe vremea când mă socoteau o cârpă. Mă zăvoram în odaia mea și mă refugiam printre cărți sau printre casetele audio pe care mi le trimitea Kadem. Ce-i drept, eram furios, îi pizmuiam pe cei ce se coalizaseră, dar nu mă vedeam trăgând cu pușca în gură-cască, pe toate drumurile. Nu le aveam cu războiul. Nu eram croit pentru violență; mă credeam, mai degrabă, capabil s-o îndur o mie de ani, decât s-o practic fie și o zi.

Într-o noapte, cerul căzu din nou peste mine. Mă gândisem mai întâi la o rachetă, când ușa odăii mele zbură, izbită de perete. O ploaie de înjurături și de țurloaie mă acoperi, năucindu-mă. Nici nu avui vreme să întind mâna spre comutator. Un pluton de GI tocmai îmi deflora integritatea. *Culcat! Să nu miști, că te fac praf... În picioare!... Culcat! În picioare! Mâinile pe cap. Nicio mișcare!* Lanternele mă țintuiau de pat, în timp ce armele mă ocheau. *Să nu miști că-ți întind creierii pe zid...* Ce răcnete! Atroce. Demente. Devastatoare. Te deșirau fibră cu fibră, te făceau să nu te mai recunoști nici tu însuți... Niște brațe mă smulseră din pat și mă azvârliră de-a curmezișul camerei; altele mă apucară și mă striviră de perete. *Mâinile la spate!* Ce-am făcut? Ce se întâmplă? Soldații îmi sparseră șifonierul, îmi răsturnară sertarele, îmi împrăștiară lucrurile, cu lovituri de picior. Bătrânul meu radio se făcu fărâme sub talpa unui bocanc. Ce se întâmplă? *Undei ai vârât armele, scârbă?* N-am arme. Aici nu-i

nicio armă. *Asta o să vedem noi, jigodie. Duceți-mi-l pe ticălosul ăsta lângă ceilalți.* Un soldat mă apucă de ceafă, un altul îmi trase un genunchi în josul pântecului. Eram înghițit de o tornadă, răsucit cu furie dintr-o parte în alta; trăiam, de-a-n picioarelea, un coșmar, ca un somnambul atacat de niște spirite bătăușe. Aveam vaga senzație că eram târât pe terasă, că eram îmbrâncit pe trepte; nu mai știam dacă mă prăbușeam sau planam... O tevatură asemănătoare se auzea și la etajul întâi. Plânsetele nepoților mei acopereau scandalul din jur. O auzii pe soră-mea geamănă, Bahia, răzvrătindu-se, după care tăcu brusc, probabil trăsnită de o țeavă de armă sau de un bocanc... Pe jumătate îmbrăcate, livide, surorile mele erau adunate în fundul sălii, împreună cu plozii. Cea mare, Aicha, își strângea țâncii lângă fustele ei. Tremura ca o frunză și nu-și dădea seama că sânii goi îi ieșiseră din bluză. La dreapta, mezina ei, Afaf, croitoreasa, se clătina, cu degetele agățate de cămașă. Deșteptată cu brutalitate din somn, își uitase peruca pe noptieră; sub lumina plafonierei, țeasta cheală îi lucea jalnic, asemenea unui ciot amputat, și o făcea să se rușineze atât de tare, încât, după felul în care își vâra gâtul între umeri, ai fi zis că încerca să se refugieze în propriul trup. Bahia se ținea bine, cu un nepot în brațe. Cu părul zburlit și cu chipul livid, brava în tăcere pușca îndreptată spre ea; un firișor de sânge i se prelingea pe ceafă...

Simții că leșin. Mâna mea căuta zadarnic un sprijin.

Din fundul culoarului, izbucniră niște înjurături care ar fi făcut să pice până și coarnele lui Sarsailă. Maică-mea fu azvârlită din camera ei; se ridică și-i sări imediat în ajutor bărbatului ei beteag. *Lăsați-l în pace. E bolnav.* Soldații îl scoaseră pe bătrân. Nu-l văzusem niciodată în asemenea hal. Cu izmenele alea ponosite, care-i ajungeau la ge-

nunchi, și cu maioul de piele, ros până la urzeală, disperarea lui era fără margini. Era însăși întruchiparea mizeriei, a ofensei în deplinătatea grosolăniei sale. *Lăsați-mă să mă îmbrac*, gemea el. *Mă văd copiii*. Vocea lui tremurândă umplea coridorul cu o suferință de neconceput. Mama încerca să meargă în fața tatei, să ne cruțe ochii de vederea nudității lui. Privirile ei înnebunite ne rugau, ne implorau să ne întoarcem cu spatele. Eu nu mă puteam întoarce. Eram hipnotizat de tabloul pe care mi-l înfățișau ei doi. Nu le vedeam nici măcar pe brutele care îi încadrau. Nu o vedeam decât pe această mamă rătăcită; nu-l vedeam decât pe acest tată costeliv, cu izmene lăbărțate, cu brațele bălăbănind, cu ochii îngroziți, care se clătina sub îmbrânceli. Într-o ultimă tresărire, el se răsuci pe călcâie și încercă să se întoarcă în camera lui, ca să-și pună halatul. Și lovitura izbi... Cu patul armei sau cu pumnul, ce mai conta? Lovitura izbi, sorții se aleseră. Tatăl meu căzu pe spate, cu maioul lui nenorocit peste față, cu pântecele descărnat, boțit, cenușiu ca burta unui pește mort... și văzui, în timp ce onoarea familiei era târâtă în țărână, văzui ceea ce n-ar fi trebuit în ruptul capului să văd, ceea ce un fiu demn, plin de respect, ceea ce un adevărat beduin nu trebuie niciodată să vadă — chestia aia bleagă, respingătoare, înjositoare; acel teritoriu interzis, o, sacrilegiu: penisul tatălui meu căzând într-o parte, cu testiculele bătându-i fundul... Asta depășea tot ce puteam îndura! După așa ceva, nu mai există nimic, e vidul infinit, o cădere interminabilă, neantul... Toate mitologiile tribale, toate legendele lumii, toate stelele din cer își pierduseră strălucirea. Soarele putea să răsară mult și bine, că eu, unul, n-aș mai fi putut deosebi ziua de noapte... Un occidental nu poate înțelege, nu poate bănui gravitatea dezastrului. Pentru mine, să văd sexul părintelui

meu însemna să reduc întreaga mea existență, valorile și scrupulele mele, mândria și unicitatea mea, la o grosolană și pornografică străfulgerare: porțile iadului mi s-ar fi părut mai puțin neîndurătoare!... Eram sfârșit. Totul se sfârșise. Irecuperabil. Ireversibil. Tocmai cunoscusem stâlpul infamiei, tocmai căzusem într-o lume paralelă, de unde n-aveam să mă mai întorc. Și mă pomenii urând acel braț neputincios care nu mai putea nici să răspundă la lovituri, nici să tragă o izmană amărâtă, acel braț grotesc, străveziu și urât, care simboliza propria-mi neputință; urându-mi ochii, care refuzau să-și întoarcă privirile ce implorau orbirea; urând urletele maică-mii, care mă degradau. Mă uitam la tata, iar tata se uita la mine. Pesemne că citea în ochii mei disprețul față de tot ceea ce contase pentru noi, mila pe care mi-o inspira subit ființa pe care o veneram mai presus de toate și în ciuda tuturor lucrurilor. Eu îl priveam pe el parcă din înaltul unei faleze blestemate, într-o noapte furtunoasă, el mă privea pe mine parcă din străfundurile rușinii; și exact în acea clipă, știam deja că ne priveam pentru ultima oară... și, *exact în acea clipă*, când nu cutezam nici să mă clintesc, știam că nimic nu avea să mai fie ca înainte, că nu aveam să mai consider lucrurile în același fel, că bestia murdară tocmai mugise în străfundul măruntaielor mele, că, mai devreme sau mai târziu, orice s-ar fi întâmplat, orice s-ar fi petrecut, eram condamnat să spăl cu sânge ofensa, până când fluviile și oceanele aveau să devină la fel de roșii ca rana de pe ceafa Bahiei, ca ochii mamei mele, ca fața tatălui meu, ca jarul care-mi halea măruntaiele, inițiindu-mă deja în privința iadului care mă așteptа...

Apoi, nu-mi mai amintesc ce s-a întâmplat. Nici nu-mi păsa. Ca o epavă, mă lăsam purtat de colo-colo, în voia

valurilor. Nu mai era nimic de salvat. Zbierătele soldaților nu mai ajungeau până la mine. Armele lor, zelul lor, nu mă mai impresionau deloc. Cerul și pământul puteau să se răstoarne, să verse flăcări ca vulcanii, să bubuie mai rău decât tunetele, că nu mă mai impresionau. Îi vedeam agitându-se, de parcă ar fi fost după sticla unei ferestre, într-un microcosmos de umbre și de tăcere.

Casa fu întoarsă cu fundul în sus. Nicio armă, nici măcar un vârf de briceag...

Niște brațe mă azvârliră în stradă, unde câțiva băieți stăteau pe vine, cu mâinile pe cap.

Și Kadem era acolo. Brațul îi sângera.

Somațiile soldaților declanșau nebunia în casele învecinate.

Soldații irakieni ne treceau în revistă, după niște liste cu fotografii imprimate pe ele. Cineva îmi ridică bărbia, îmi plimbă lumina unei lanterne pe față, își verifică fișele și trecu la vecinul meu. Ceva mai departe, înconjurați de GI surescitați, niște suspecți așteptau să fie ridicați; stăteau pe burtă, în țărână, cu mâinile legate și cu un sac pe căpățână.

Două elicoptere survolară satul, plimbându-și proiectoarele pe deasupra noastră. Uruitul elicelor avea în el ceva apocaliptic.

Se lumina de ziuă. Soldații ne duseră în spatele moscheii, unde fusese ridicat un cort. Furăm interogați fiecare, unul câte unul. Ofițerii irakieni îmi arătară niște fotografii; unele înfățișau fețele unor cadavre, fotografiate la morgă sau pe locul unor masacre. Îl recunoscui pe Malik, „blasfematorul" de la *Safir*; avea ochii holbați și gura larg căscată, iar din nas îi curgea sânge și i se împrăștia pe bărbie. Îmi recunoscui și un văr îndepărtat, ghemuit la picioarele unui felinar, cu maxilarul rupt.

Ofițerul ordonă să-mi declar toate legăturile de rudenie; secretarul lui îmi notă spusele într-un registru, apoi mă lăsară în libertate.

Kadem mă aștepta în colțul străzii. O tăietură urâtă îi brăzda brațul, pornind de la umăr și ajungând la încheietura mâinii. Tricoul îi era mânjit de sudoare și de sânge. Îmi povesti că soldații americani făcuseră praf, cu o lovitură de bocanc, lăuta de la bunică-său, o lăută fabuloasă, de o valoare inestimabilă; un patrimoniu tribal, ba chiar național. Nu-l auzeam decât pe jumătate. Kadem era la pământ. Lacrimile îi încețoșau privirea. Jelania lui mă dezgusta.

Ne opriserăm lângă un zid scund, rămânând cu capul în mâini, minute la rând, minute lungi, goale, greoaie. Cerul se limpezea încet, în timp ce, la orizont, parcă ivindu-se dintr-o fractură deschisă, soarele se pregătea să se mistuie în propriile vâlvătăi. În curți, primii ștrengari începeau să facă gălăgie; în curând, aveau să ia cu asalt piața și maidanele. Vuietul camioanelor anunța retragerea trupelor. Bătrânii ieșeau din curți și zoreau spre moschee. Se duceau după noutăți; cine fusese arestat și cine cruțat? Femeile zbierau din poartă, chemându-și odraslele sau soții ridicați de soldați. Treptat, în timp ce disperarea se întindea de la o magherniță la alta, iar suspinele se lățeau pe deasupra acoperișurilor, Kafr Karamul mă umplea de un venin care ar fi fost de-ajuns ca să-l mănânce, asemenea unei viituri.

— Trebuie să plec de aici, spusei.

Kadem mă privi, speriat.

— Unde vrei să te duci?

— La Bagdad.

— Ce să faci acolo?

— În viață nu există doar muzică.

El clătină din cap și rumegă îndelung vorbele mele.

În afară de un maiou de piele ros și de un vechi pantalon de pijama, nu aveam nimic pe mine. Pe deasupra, mai eram și desculț.

— Kadem, poți să-mi faci un serviciu?

— Depinde...

— Am nevoie să-mi iau lucrurile de acasă.

— Și care e problema?

— Problema e că nu mă pot întoarce acolo.

El se încruntă.

— De ce?

— Uite-așa, și gata. Vrei tu să te duci să-mi iei lucrurile? O să știe Bahia ce să-mi pună în sac. Spune-i că mă duc la Bagdad, la soră-mea Farah.

— Nu înțeleg. Ce s-a întâmplat? De ce nu vrei să te întorci acasă?

— Te rog, Kadem. Tu fă doar ce te-am rugat.

Kadem ghicea că se petrecuse ceva foarte grav. Cu siguranță că se gândea la un viol.

— Chiar vrei să știi ce s-a întâmplat, vere? zbierai la el. Chiar vrei să știi?

— Gata, am priceput, mormăi el.

— N-ai priceput nimic. Nimic, nimic, nimic.

Pomeții îi zvâcniră, când își întinse degetul spre mine:

— Fii atent, că sunt mai mare decât tine. Nu-ți dau voie să-mi vorbești în felul ăsta.

— Tare mi-e teamă că, de acum înainte, nimeni de pe lume nu mai are vreo autoritate asupra mea, vere.

Îl privii drept în luminile ochilor:

— Ba, mai rău, începând din minutul ăsta, din secunda asta, mi se fâlfâie de ceea ce mi s-ar putea întâmpla, adăugai. Te duci să-mi iei prăpăditele alea de lucruri, ori trebuie să plec așa? Îți jur că sunt în stare să mă arunc în

primul autobuz, doar cu maioul ăsta și cu pantalonii ăștia de pijama pe mine. De-acum, nu-mi mai pasă de nimic, nici de ridicol, nici de sperjur...

— Potolește-te, ce Dumnezeu?

Kadem încercă să mă apuce de mâini.

Îl împinsei.

— Auzi, îmi spuse, respirând iute, ca să se stăpânească, uite ce-o să facem. Mergem la mine...

— Vreau să plec de aici.

— Te rog. Ascultă-mă, ascultă-mă... știu eu că ești cu desăvârșire...

— Cu desăvârșire ce, Kadem? Habar n-ai de nimic. E ceva de neimaginat.

— De acord, dar haidem mai întâi la mine. O să te gândești în liniște, și, pe urmă, dacă ești sigur că vrei să pleci, o să merg eu însumi cu tine, până în satul vecin.

— Te rog, vere, îi spusei cu glasul stins, du-te să-mi iei bocceaua și toiagul de pelerin. Trebuie să-i spun vreo două vorbe lui Dumnezeu.

Kadem înțelese că nu mai eram în stare să ascult nici o vorbă.

— Bine, îmi spuse. Mă duc să-ți iau lucrurile.

— Te aștept în dosul cimitirului.

— De ce nu aici?

— Kadem, pui prea multe întrebări, iar pe mine mă doare capul.

Cu mâinile unite a rugă, mă imploră să stau liniștit și se îndepărtă, fără să se mai uite în urmă.

Când Kadem se întoarse, eu tocmai terminam de doborât cu pietre un arbust rahitic.

După ce rătăcisem prin cimitir, mă așezasem pe o movilă și mă apucasem să dezgrop pietrele din jur, ca să le

arunc în ramurile uscate, pline de praf și de pungi de plastic.

De fiecare dată când brațul mi se lăsa în jos, un *ha* de furie îmi râcâia gâtlejul. Parcă răsturnam munții, parcă alungam norul de prevestiri sumbre care îmi învăluia gândurile, parcă îmi vâram mâna în amintirea zilei de ieri, ca să-i smulg inima.

Peste tot pe unde îmi rătăcea privirea, era interceptată de *acel lucru* abominabil, întrevăzut în sală.

De vreo două ori, un icnet impetuos îmi zguduise pântecele, silindu-mă să mă ghemuiesc ca să borăsc. Trupul mi se legăna peste călcâie, zguduit de spasme fulgerătoare; deschideam gura, dar nu ieșea nimic din mine, în afară de un horcăit de fiară sălbatică.

În căldura dimineții, locul din jur puțea. Fără îndoială vreun hoit care se descompunea. Nu mă deranja. Nu mă mai opream din dislocat pietrele cu care loveam arbustul; aveam degetele zdrelite.

În spatele meu, satul se scula prost dispus; exasperarea dădea pe dinafară: ici, un tată își lua la rost strengarul, colo, un mezin se revolta împotriva unui frate mai mare. Eu nu mă recunoșteam în această mânie. Voiam ceva care să fie mai vast decât suferința mea, mai adânc decât rușinea mea.

Kadem se strecura printre mormintele care umflau ca niște cocoașe pajiștea celor dispăruți. Îmi arătă de departe sacul. Bahia îl urma, cu capul înfășurat într-un șal de muselină. Purta rochia neagră a despărțirilor.

— Toți credeau că te-au luat soldații, îmi spuse ea, cu fața parcă sculptată în ceară.

Era clar că nu venise ca să mă facă să-mi iau gândul de la plecare. Nu-i stătea în fire. Îmi înțelegea motivele și, de bună seamă, le aproba în totalitate, fără rezerve și

fără păreri de rău. Bahia era o adevărată fiică a poporului său. Chiar dacă, în conformitate cu tradiția ancestrală, onoarea era o chestiune de care se ocupau bărbații, ea știa să o recunoască și s-o ceară.

Smulsei sacul din mâinile lui Kadem și începui să scotocesc prin el. Brutalitatea gestului meu nu-i scăpă soră-mii. Dar nu o condamnă:

— Ți-am pus două maiouri, două cămăși, două perechi de pantaloni, șosete, trusa de toaletă...

— Și banii mei?

Ea scoase din sân un teanc mic, îndoit și legat cu grijă, și i-l întinse lui Kadem, care mi-l dădu pe dată:

— Doar banii mei, îi spusei soră-mii, nicio para în plus.

— Aici sunt doar economiile tale, te asigur... Ți-am pus și o șapcă, adăugă, stăpânindu-și un hohot de plâns. Pentru soare.

— Foarte bine. Acum, întoarceți-vă cu spatele, ca să mă schimb.

Îmi pusei niște pantaloni cu dungi subțiri, cămașa mea în carouri, pantofii dăruiți de văru-meu.

— Ai uitat cureaua.

— E în buzunarul exterior al sacului, îmi spuse Bahia. La un loc cu lanterna.

— Foarte bine.

Terminai cu îmbrăcatul, apoi, fără o privire pentru soră-mea și văru-meu, apucai sacul și coborâi pe o cărare, în direcția șoselei. *Să nu te întorci*, îmi poruncea un glas interior. *Ești deja în altă parte. Aici, nu te mai așteaptă nimic. Nu te întoarce.* Mă întorsei... și o văzui pe soră-mea în picioare, pe movilă, fantomatică în rochia pe care vântul i-o înfășura în jurul picioarelor, și pe văru-meu, cu mâinile în șold și cu capul vârât între umeri. Soră-mea

veni și se lipi de mine. Lacrimile ei îmi scăldară obrajii. Simțeam trupul ei sfrijit tresărind în brațele mele.

— Te rog, îmi spuse ea, ai grijă de tine.

Kadem îmi deschise brațele. Ne cuprinserăm într-o îmbrățișare strânsă, care dură o eternitate.

— Ești sigur că nu vrei să vin cu tine până în satul vecin? mă întrebă, cu un nod în gât.

— Nu-i nevoie, vere. Știu drumul.

Îi salutai cu mâna și mă grăbii să ajung iar la șosea. Fără să mă întorc.

Bagdad

8

Mersesem pe jos până la răscrucea care era la vreo zece kilometri de sat. Din când în când, mă uitam înapoi, în speranța că voi vedea venind vreun vehicul, dar, pe drum, nu se vedea niciun nor de praf. Eram singur, infim, în mijlocul deșertului. Soarele își suflecase mânecile. Ziua se anunța caniculară. La răspântie era o stație de autobuz improvizată. Înainte, aici se oprea autocarul care deservea Kafr Karamul. Acum, locul părea părăsit și de oameni, și de animale. Acoperișul de tablă ondulată se rupsese, lăsându-și fierătaniile să atârne deasupra băncii. Mă așezasem la umbră și așteptasem două ore; la orizont, nicio mișcare.

Îmi văzusem iar de drum, până la șoseaua laterală, pe unde o luau de obicei camioanele frigorifice care aprovizionau cu fructe și legume localitățile izolate ale regiunii. De când cu embargoul, deplasările acestora se reduseseră considerabil, dar se mai întâmpla ca un negustor ambulant să treacă pe aici. Era o cale al naibii de lungă, iar căldura care tot creștea mă strivea.

Pe o movilă ce se înălța lângă drum, zării două pete negre. Erau doi băieți de vreo douăzeci de ani. Stăteau

pe vine, în bătaia soarelui, neclintiți și de nepătruns. Cel mai mic îmi aruncă o privire rapidă; celălalt trasa niște cercuri prin praf, cu ajutorul unei crengi rupte. Amândoi purtau pantaloni de jogging de un alb îndoielnic și cămăși boțite, jegoase. Un sac mare le zăcea la picioare, amintind de o pradă doborâtă la pământ.

Mă așezasem pe un deluțor de nisip, făcându-mă că-mi leg șireturile de la pantofi. De fiecare dată când îmi ridicam ochii la cei doi străini, mă cuprindea un sentiment bizar. Băiatul cel mai tânăr avea un fel neplăcut de a se apleca spre tovarășul lui, ca să-i șușotească ceva la ureche. Celălalt dădea din cap, fără a înceta să se joace cu creanga. O singură dată, îmi aruncă o privire care mă cam băgă la idei. După vreo douăzeci de minute, cel mai tânăr se ridică și se îndreptă spre mine. Ochii lui înroșiți mă priviră în treacăt și simții o răsuflare arzătoare biciuindu-mi fața. El trecu prin fața mea și se duse să se ușureze lângă o tufă uscată.

Mă prefăcui că mă uit la ceas și o pornii iar la drum, zorindu-mi pașii. Mă chinuia o dorință nebună de a privi în urmă, dar m-am ținut bine. După ce m-am îndepărtat îndeajuns, am verificat dacă mă urmăreau. Ei stăteau din nou pe movilă, ghemuiți deasupra sacului lor, asemenea unor păsări de pradă care vegheau un hoit.

După câțiva kilometri, mă ajunse din urmă o camionetă. Mă așezai pe marginea drumului și făcui semne cu mâna. Camioneta mai că mă trânti jos și trecu într-o hărmălaie de fierătănii și de supape ostenite. În cabină îi recunoscui pe cei doi indivizi de adineauri. Priveau drept înainte.

Pe la ora prânzului, eram sfârșit. Transpirația îmi fumega pe haine. Mă târâi sub un copac — singurul pe o distanță de două leghe de jur împrejur — care creștea

pe o ridicătură de pământ. Crengile spinoase și pleșuve dungau pământul cu umbra lor scheletică. Mă așezai sub el, ca o cămilă care se aruncă într-o băltoacă de apă.

Foamea și setea îmi sporeau oboseala. Îmi scosei pantofii și mă lungii sub copac, astfel încât să nu pierd drumul din ochi. Trecură ore întregi până să zăresc în depărtare un vehicul. Încă nu era decât un punct cenușiu care se strecura printre reverberații, dar îl recunoscusem după sclipirile intermitente. Mă încălțai imediat și alergai spre drum. Spre marea mea dezamăgire, punctul își schimbă direcția și se pierdu în zare.

Ceasul arăta ora patru. Satul cel mai apropiat se afla la vreo patruzeci de kilometri spre sud. Ca să ajung acolo, trebuia să renunț la pista carosabilă, și nu țineam neapărat să bâjbâi prin locurile astea. Mă dusei din nou lângă copac și așteptai.

Soarele cobora spre asfințit când un nou punct scânteietor apăru în zare. Socotii că, înainte de a-mi părăsi adăpostul, era înțelept să mă asigur că înainta chiar în direcția mea. Era un camion cu aripile smulse, zgâlțâindu-se din toate încheieturile. Venea spre mine. Mă grăbii să-i ies înainte, rugându-mă la toți sfinții să nu mă lase în drum. Camionul încetini. Îi auzii frânele scârțâind, mai să se rupă.

Șoferul era un omuleț uscat, cu fața boțită și cu brațele slabe ca două bețe. Transporta lăzi goale și saltele uzate.

— Merg la Bagdad, îi spusei, urcat pe marginea portierei.

— Nu-i chiar în vecini, flăcăule, zise el, după ce mă privi bine. Da' tu de unde ai mai ieșit?

— De la Kafr Karam.

— Ah! Văgăuna aia... Eu mă opresc la Basseel. Nu-i chiar în drumul tău, dar, pe acolo, trec taxiuri.

— Îmi convine.

Șoferul mă cercetă cu neîncredere.

— Pot să-mi arunc un ochi peste ce ai tu în tașca aia?

Îi întinsei sacul pe geam. El îl puse pe bord și-i verifică, plin de minuțiozitate, conținutul.

— Bun, treci în partea ailaltă.

Îi mulțumii și ocolii capota. El se aplecă și-mi deschise portiera, al cărei mâner exterior era lipsă la apel. Mă așezai pe locul mortului sau, mai exact, pe ceea ce mai rămăsese din el.

Șoferul demară într-un vacarm metalic.

— N-ai puțină apă?

— E un burduf chiar în spatele tău. Dacă ți-e foame, a mai rămas ceva de îmbucat în torpedou.

Mă lăsă să-mi potolesc setea și să mănânc în liniște. Ceva ca un văl de suferință îi întuneca obrajii descărnați.

— Nu fi supărat pe mine că ți-am scotocit prin lucruri. N-am chef de necazuri. Sunt atâția oameni înarmați care bat drumurile...

Nu spusei nimic.

Străbăturăm kilometri întregi în tăcere.

— Tu nu ești prea vorbăreț, așa-i? spuse șoferul, care poate că spera la puțină conversație.

— Nu.

Dădu din umeri și mă lăsă în plata Domnului.

Ajunserăm la o șosea asfaltată, întâlnirăm niște camioane care goneau cu toată viteza în sens opus, și, arar, câteva taxiuri Toyota hârbuite, vopsite în portocaliu cu alb, gemând de pasageri. Șoferul bătea cu degetele în volan, cu mintea în altă parte. Vântul îi răsucea șuvița căruntă de pe frunte.

La un punct de control, soldații ne obligară să ieșim de pe șoseaua asfaltată și s-o luăm pe un drum proaspăt

trasat cu buldozerul. Deși era destul de bine amenajat, avea denivelări și, uneori, dădeai peste curbe atât de strânse, că nu puteai să avansezi cu mai mult de zece kilometri pe oră. Camionul hurducăia prin făgașe, gata-gata să-și distrugă suspensiile. Puțin după aceea, începurăm să ne întâlnim și cu alte mașini întoarse din drum de la postul de control. O utilitară își dădea sufletul pe margine, cu capota ridicată; pasagerii, femei cu văluri negre și copii, coborâseră să se uite la șoferul care se lupta cu motorul. Nimeni nu opri ca să le dea o mână de ajutor.

— Crezi că o fi fost vreun tâmbălău pe națională?

— N-am călători așa de liniștiți, îmi spuse șoferul. Ne-ar fi puricat la sânge, apoi ne-ar fi lăsat să ne coacem în soare și, poate, să petrecem noaptea sub cerul liber. Fără îndoială că e vorba de un convoi militar. Ca să evite atacurile mașinilor-capcană, soldații deviază toate vehiculele, inclusiv ambulanțele, pe drumurile de țară.

— Asta înseamnă că o să facem un ocol mare?

— Nu chiar. Ajungem la Basseel înainte de căderea nopții...

— Sper să găsesc un taxi pentru Bagdad.

— Un taxi, noaptea?... Avem restricții de circulație, și sunt în vigoare. Cum apune soarele, tot Irakul trebuie să-și bage capul la cutie. Măcar ai actele la tine?

— Da.

Își trecu brațul peste gură și îmi spuse.

— Ai tot interesul.

Ieșirăm pe un drum vechi, mai larg și nivelat. Mașinile porniră în goană, ca să recupereze din întârziere. Lăsând nori de praf în urmă, ne depășiră la iuțeală.

— Acolo e compania pe care o aprovizionam înainte cu alimente, îmi spuse șoferul, arătând cu bărbia spre un cantonament militar din vârful unui deal.

Cazarma era vraiște, cu zidul înconjurător prăbușit; puteam vedea barăcile cu ușile și ferestrele smulse de hoți. Construcția de zidărie, care trebuie să fi fost sediul comandamentului și al administrației unității, părea să fi scăpat dintr-un cutremur. Acoperișul nu mai era decât un vălmășag de grinzi înnegrite. Fațadele îi fuseseră mușcate de proiectile. Un noian de hârțoage se revărsase din birouri, încurcându-se printre barele grilajelor, în spatele hangarelor. Mașinile bombardate își arătau resturile în parcare, iar un castel de apă montat pe un eșafodaj metalic, pesemne retezat de la bază de un obuz, strivea un foișor carbonizat. Pe frontonul clădirii ce fusese o cazarmă modernă, portretul unui Saddam bucălat, cu surâs de carnasier, se coșcovise sub furia mitralierelor.

— Pare-se că ai noștri n-au tras nici măcar un foc. Au luat-o la sănătoasa ca iepurii, înainte de venirea trupelor americane. Ce rușine!

Contemplam mormanul de tristețe de pe deal, pe care nisipul îl invada pe ascuns. Un câine cafeniu și înfometat ieși din ghereta aflată la intrarea principală a cazărmii, se întinse și, apoi, cu botul adulmecând pământul, dispăru după o grămadă de moloz.

Basseel era un târgușor înghesuit între două stânci uriașe, netezite de furtunile de nisip. Satul se ghemuia în fundul unei văi care, pe caniculă, amintea de o baie de aburi. Colibele lui din chirpici se agățau disperate de pantele dealurilor, despărțite între ele de o încâlceală de ulicioare întortocheate, pe care abia dacă putea să treacă o șaretă. „Bulevardul" central — albia unui râu dispărut încă din epoca de piatră — îl traversa dintr-o suflare. Flamurile negre de pe acoperișuri arătau că acea

comunitate era șiită[17], pentru a se demarca de acțiunile sunniților și a se situa de partea celor care țineau tira noului regim.

De când punctele de control jalonau șoseaua națională, încetinind astfel circulația și transformând o raită oarecare într-o expediție interminabilă, Basseel devenise un loc de popas obligatoriu pentru drumeți. Locantele și birturile, anunțate de ciorchini de lampioane ce străpungeau noaptea de la mulți kilometri, răsăriseră la marginea satului ca ciupercile. Mai la vale, acesta era cufundat în întunecime. Niciun felinar nu-i lumina ulicioarele.

Vreo cincizeci de vehicule, majoritatea cisterne cu carburanți, se înghesuiau pe o parcare improvizată la intrarea în sat. O familie poposise ceva mai departe, lângă dubița proprie. Niște pușți dormeau ici-colo, înveliți cu cearșafuri. Pe o zonă degajată, șoferii făcuseră focul și trăncăneau în jurul unui ceainic; umbrele lor tremurătoare se întrepătrundeau într-un dans șerpesc.

Binefăcătorul meu izbuti să se strecoare printre mașinile parcate cum dădea Dumnezeu și își lăsă camionul în apropierea unei cafenele care părea o vizuină de tâlhari. În curticica acesteia, erau niște mese și scaune ocupate deja de un grup de călători cu chipurile întunecate. În zarva ce domnea acolo, se auzea un radiocasetofon care îngâna cântece vechi, de pe Nil.

Șoferul mă invită să-l urmez în birtul învecinat, pitit sub un acoperământ din prelate și ramuri de palmier roase de gângănii. Sala era plină de oameni nebărbieriți și prăfuiți, adunați în jurul meselor goale. Unii stăteau

---

17 Șiit — adept al șiismului. Șiismul (ar. *chi'a* = partid) este un curent islamic ce se deosebește de curentul majoritar — sunnismul — prin aceea că nu recunoaște întregirea și explicarea Coranului, din secolul al IX-lea (*N. t.*).

chiar pe jos, prea înfometați ca să mai aștepte până se elibera un scaun. Toată această confrerie de naufragiați — țărani și șoferi trecuți prin experiența drumurilor și a posturilor de control, care încercau acum să-și recapete forțele pentru a face față încercărilor de-a doua zi — zumzăia în jurul farfuriilor, cu degetele pline de sos și dând vârtos din fălci. Toți îmi aminteau de taică-meu, căci purtau pe chip un semn care nu putea înșela pe nimeni: pecetea învinșilor.

Binefăcătorul meu mă lăsă în pragul birtului și păși peste câțiva oameni care cinau pe jos, pentru a se apropia de tejgheaua unde un ins gras, în djellaba[18], primea comenzile, dădea restul și își lua la rost, în același timp, ospătarii. Îmi aruncai ochii prin sală, nădăjduind să zăresc vreun cunoscut. Nu recunoscui pe nimeni.

Șoferul meu se întoarse, desumflat:

— Bun, acum sunt nevoit să te las. Clientul meu nu vine până mâine seară. O să trebuiască să te descurci fără mine.

Dormeam sub un copac, când mă deșteptă un uruit de motoare. Cerul încă nu se limpezise, dar camionagiii manevrau cu nervozitate, ca să iasă din parcare. Primul convoi cobora pe drumul abrupt ce înconjura satul. Alergai de la un vehicul la altul, în căutarea unui șofer milostiv. Nimeni nu voi să mă ia.

Încetul cu încetul, pe măsură ce parcarea se golea, eram cuprins de un sentiment de frustrare și de furie. Iar, în curând, disperarea mi se transformă în panică, la vederea ultimelor trei mașini rămase pe loc: o dubiță

---

18 Djellaba (ar. *djallaba*) — robă lungă cu glugă, purtată în Africa de Nord, precum și în Orientul Apropiat și Mijlociu (*N. t.*).

familială, al cărei motor refuza să pornească, și două rable neocupate; pasagerii lor probabil că mâncau în birt. Așteptai întoarcerea lor, cu burta lipită de șira spinării.

— Hei! îmi strigă un bărbat care stătea la intrarea unei cafenele. Ce te tot învârtești pe lângă căruța mea? Pleacă mintenaș de acolo, dacă nu vrei să te las fără ouă.

Și, cu mâna, îmi făcu semn să mă îndepărtez. Mă luase drept hoț. Mă îndreptai spre el, cu sacul în spinare. El își puse mâinile în șolduri și mă privi scârbit, în timp ce mă apropiam.

— Da' nu mai poate omul să bea liniștit o cafea?

Era un lungan cu chipul arămiu. Purta pantaloni curați și un veston în carouri, de sub care se vedea un tricou de lână verde ca sticla. La mână, avea un ceas mare, cu brățară aurie. Arăta a gabor, cu privirea aia de sus și cu rânjetul de brută.

— Merg la Bagdad, îi spusei.

— N-am eu treabă cu chestia asta. Să nu te apropii de rabla mea, OK?

Îmi întoarse spatele și se duse înapoi, la o masă din apropierea ușii.

O pornii pe drumul pietros, care ocolea satul, și mă așezai lângă un copac.

Mai întâi, trecu o mașină atât de încărcată, încât nici măcar nu mă ostenii s-o petrec cu privirea în timp ce hurducăia înspre nord.

Dubița al cărei motor tușea adineauri aproape că mă atinse când coborî panta, scrâșnind din toată tăblăria.

Soarele se arătă de după deal, greoi și amenințător. Mai la vale, spre sat, oamenii ieșeau din vizuinele lor.

O altă mașină își arătă botul. Mă ridicai și întinsei brațul, cu degetul mare ridicat. Mașina mă depăși, rulă mai

departe vreo sută de metri și, în timp ce mă pregăteam să mă așez la loc, se opri. Nu știam dacă o făcuse pentru mine ori avea vreo problemă de ordin mecanic. Șoferul claxonă, apoi își scoase brațul pe geamul portierei și-mi făcu semn să mă mișc. Îmi înhățai sacul și începui să alerg de parcă aș fi vrut să pun mâna pe șansa vieții mele.

Era bărbatul de la cafenea, cel care mă crezuse hoț.

— Cincizeci de foșnitori, și te las la Al Hillah, îmi propuse de-a dreptul.

— De acord, acceptai, mulțumit s-o șterg de la Basseel.

— Pot să știu ce ai în boccea?

— Doar lucruri de îmbrăcăminte, domnule, îi răspunsei, golind conținutul sacului pe capotă.

Bărbatul mă urmărea, cu rânjetul încremenit pe figură. Îmi ridicai cămașa, ca să-i arăt că nu ascundeam nimic sub curea. El dădu din cap și, cu un semn din bărbie, mă invită să urc.

— De unde vii?

— De la Kafr Karam.

— N-am auzit niciodată de locul ăsta... Dă-mi pachetul de țigări, e în torpedou.

Mă executai.

Își aprinse bricheta și dădu fumul afară, pe nări. După ce mă privi țintă, demară.

După o jumătate de oră de mers, timp în care se lăsase furat de gânduri, își aminti de mine:

— De ce nu spui nimic?

— Ăsta-i felul meu.

Își aprinse altă țigară și îi dădu înainte.

— În ziua de azi, ăia care vorbesc cel mai puțin, fac cele mai multe chestii... Te duci la Bagdad ca să intri în vreo mișcare de rezistență?

— Mă duc la sora mea... De ce îmi spui asta?

El întoarse retrovizorul înspre mine.

— Uită-te în oglindă, flăcăule. Parcă ai fi o bombă gata să facă explozie.

Mă uitai în retrovizor și nu văzui decât doi ochi arzători, pe o față chinuită.

— Mă duc la sora mea, spusei.

El îndreptă, mașinal, retrovizorul și dădu din umeri:

— N-am eu treabă cu asta.

Și nu-mi mai dădu nicio atenție.

După o oră de nori de praf și de hârtoape, intrarăm pe șoseaua națională. Eram ușurat că intraserăm iar pe asfalt și scăpasem de scuturăturile care îmi chinuiau vertebrele. Eram depășiți în mare viteză de autobuze și semiremorci. Întâlnirăm trei mașini de poliție ai căror ocupanți păreau relaxați. Traversarăm un cătun suprapopulat, cu o grămadă de dughene pe trotuar. Un polițist în uniformă, cu cascheta dată pe ceafă, cu cămașa udă sub braț și în spate, disciplina gloata. În centrul satului, îmbulzeala ne făcu să încetinim: era un târg volant, asediat de mulțime. Gospodinele îmbrăcate în negru scotoceau cu mâini îndrăznețe prin mărfurile de pe tarabe, dar coșurile rămâneau adesea goale. Putoarea de legume stricate, alături de căldura arzătoare și de norii de muște care năpădeau grămezile de alimente, te amețea. Într-o stație de autobuz din capătul pieții, asistarăm la o adevărată busculadă în jurul unui autocar; în ciuda loviturilor de curea pe care le împărțea orbește, taxatorul nu izbutea să oprească asaltul pasagerilor.

— Uită-te la vitele astea, oftă șoferul meu.

Nu eram de acord, dar nu făcui niciun comentariu.

După cincizeci de kilometri, șoseaua se lărgi. De la două benzi, trecu la trei, considerabil lățite. Pe alocuri, înaintam bară la bară, din cauza punctelor de control. Până

la prânz, nu făcuserăm nici jumătate din drum. Când și când, dădeam de câte o remorcă arsă, împinsă pe margine, pentru a degaja circulația, sau de pete mari și negre, care indicau locul în care vehiculele fuseseră surprinse de deflagrații sau de tiruri susținute. Cioburi de sticlă, pneuri sparte și bucăți de tablă erau împrăștiate de-a lungul șoselei. La o cotitură, zăceau rămășițele unui Humvee american răsturnat într-un șanț, trăsnit pesemne de o rachetă, căci locul era numai bun pentru ambuscade.

Șoferul îmi sugeră să ne oprim și să îmbucăm ceva. Pentru asta, alese o benzinărie. După ce făcu plinul, mă chemă să ne împrospătăm puterile într-un soi de chioșc transformat în bufet. Furăm serviți cu două sucuri destul de reci și cu niște frigărui dubioase, puse într-o chiflă din care se scurgea un sos de roșii ce-mi întoarse stomacul pe dos. Voiam să-mi plătesc partea, dar șoferul mă refuză cu un gest al mâinii. Ne odihnirăm vreo douăzeci de minute și pornirăm din nou la drum.

Șoferul își pusese ochelarii de soare și conducea de parcă era singur pe lume. Mă cuibării bine pe locul meu, lăsându-mă legănat de sforăitul motorului...

Când mă deșteptai, mașinile nu mai înaintau. La o intersecție cu un drum lateral, sub un soare de plumb, domnea o adevărată babilonie. Oamenii își lăsaseră deoparte rablele și bombăneau, plini de lehamite, din pricina drumului.

— Ce se întâmplă?

— Se întâmplă că încă n-am scăpat de belele.

Un elicopter survolă în razmot[19] și viră brusc, într-un tămbălău înspăimântător. Dădu ocoluri pe deasupra unei

---

19 Razmot (fr. *rase-mottes*) — zborul unor aeronave aproape de nivelul solului (*N. t.*).

coline îndepărtate și se poziționă în zbor staționar. Deodată, dădu drumul unei perechi de rachete care sfâșiară aerul, cu un șuierat strident. Văzurăm două coloane de flăcări și de praf, ridicându-se de pe o creastă. Imediat, toți cei de pe drum fură scuturați de un fior și se grăbiră să urce din nou în mașini. Unii își pierdură cumpătul și întoarseră, provocând o reacție în lanț, care, în mai puțin de zece minute, reduse la jumătate coada celor ce așteptau.

Șoferul meu urmări cu un ochi înveselit panica din jur și profită de debandada celorlalți pentru a înainta cu câteva sute de metri.

— Nu-i niciun bombardament. Elicopterul e acolo doar ca să scoată vânatul din vizuină. Într-un fel, asta-i abureală. Dacă ar fi fost pe bune, ar fi avut pe puțin două Cobre, ca să se acopere reciproc... Am fost un „tuciuriu al nisipurilor", asta-i porecla noastră, a colaboraționiștilor. Oricum, nici nu se pune problema să facem cale întoarsă. Al Hillah e doar la o sută de kilometri și n-am chef să mai petrec o noapte sub cerul liber. Dacă ți-e teamă, coboară.

— Nu mi-e teamă.

După o oră, circulația reveni la normal. Ajunși la punctul de control, ne dădurăm seama cam care fuseseră motivele babiloniei. Pe o margine de șanț, zăceau două trupuri ciuruite de gloanțe; purtau pantaloni albi de jogging, acum însângerați, și cămăși murdare. Erau cei doi bărbați care, în ajun, lângă Kafr Karam, pândiseră o mașină, stând ghemuiți pe o movilă, cu un sac mare la picioare.

— Încă o eroare, bodogăni șoferul meu. *Boys* mai întâi trag, și verifică după. E unul dintre motivele care m-a făcut să bat în retragere.

Eu stăteam cu ochii pironiți în retrovizor, incapabil să-mi mut privirea de la cele două cadavre.

— Opt luni, ascultă la mine, continuă șoferul. Opt luni, ca să le suport aroganța și sarcasmele de înapoiați mintal. Acești *boys* sunt doar o reclamă hollywoodiană. Praf în ochi, demagogie. N-au mai multe scrupule decât o haită de hiene într-o stână. I-am văzut trăgând în tânci și în bătrâni, de parcă s-ar fi antrenat pe ține de carton...

— Am văzut asta.

— Nu cred, puștiule. Dacă mai ai încă mintea întreagă, înseamnă că n-ai văzut mare lucru. Mie, unul, îmi filează o lampă. Am coșmaruri în fiecare noapte. Eram translator pe lângă un batalion al Trupelor Regulate. Niște îngerași, în comparație cu Pușcașii Marini. Am înghițit cât nu puteam duce. Și, pe deasupra, ăia mă mai luau și la mișto și mă tratau ca pe un rahat. Pentru ei, nu eram decât unul care își trăda poporul. Am avut nevoie de opt luni ca să-mi dau seama. Într-o seară, m-am dus la căpitan și i-am spus că plec acasă. El m-a întrebat ce nu era în ordine. I-am răspuns: totul. În realitate, nu voiam în niciun caz să semăn cu acei cow-boys scandalagii și mărginiți. Chiar și învins, eu valorez mai mult decât ăia.

Câțiva polițiști și soldați ne făceau semne largi, ca să ne mișcăm mai repede. Nu controlau pe nimeni, prea ocupați să descongestioneze șoseaua. Șoferul meu accelera.

— Ne consideră înapoiați, bombăni el. Pe noi, pe arabi, ființele cele mai fabuloase de pe fața pământului, care i-am dat omenirii atâtea, care am învățat-o să nu-și sufle nasul la masă, să se șteargă la fund, să gătească, să calculeze, să se doftoricească... Ce imagini despre noi au în minte degenerații ăștia ai timpurilor moderne? O caravană de cămile urcând pe coama dunelor, în lumina asfințitului? O fantoșă în robă albă, satinată, purtând pe

cap un keffieh[20] și tocând milioane prin cazinourile de pe Coasta de Azur? Clișee, caricaturi...

Ofensat de propriile cuvinte, își aprinse o țigară și mă ignoră cu desăvârșire până la Al Hillah. Mă conduse direct la autogară, grăbit să se descotorosească de mine, și îmi întinse mâna:

— Vânt bun din pupa, puștiule.

Îmi scosei teancul de bancnote legat cu o sfoară, din buzunarul pantalonilor, ca să-i plătesc.

— Ce faci? mă întrebă.

— Păi, ăia cincizeci de...

Îmi împinse banii cu dosul mâinii, așa cum făcuse mai devreme, în stația de benzină.

— Ține-ți gologanii pentru tine, băiete. Și uită ce ți-am spus. De când îmi filează o lampă, nu trăncănesc decât tâmpenii. Nu m-ai văzut niciodată, de acord?

— De acord.

— Și, acum, șterge-o.

Mă ajută să-mi iau sacul, întoarse mașina pe loc și plecă de la autogară, fără niciun semn de adio.

---

20 Keffieh (ar.) — acoperământ tradițional al beduinilor, făcut dintr-o bucată de țesătură menținută pe cap cu un șnur gros (*N. t.*).

9

Autobuzul gâfâia din greu. Era o vechitură ce se zgâlțâia din toate încheieturile, cu un motor care tușea amarnic și părea să-și fi trăit de multișor traiul. Nu înainta, ci se târa ca un animal rănit, gata să-și dea duhul. De fiecare dată când încetinea, mi se strângea inima. Avea să ne lase în plin deșert? Două pneuri sparte și o pană ne făcuseră să întârziem mult, sub un soare de plumb. Roțile de rezervă erau la fel de netede și de puțin fiabile ca acelea care făcuseră pană, așadar nu era nimic de capul lor.

Șoferul era extenuat; când își pusese cricul la loc, se clătinase. Eu nu-l scăpam din ochi. Cu o mână bandajată din cauza unei roți îndărătnice, părea să se simtă foarte rău; mi-era teamă să nu se prăbușească în timp ce conducea. Din când în când, își ducea la gură o sticlă cu apă, din care bea îndelung, fără să-i pese de drum, apoi începea să se șteargă cu o cârpă agățată de spătarul scaunului. Să tot fi avut cincizeci de ani, dar, cu ochii înfundați în orbite, cu părul cărunt de la tâmple și cu chelia din creștetul capului țuguiat ca un ou, părea mai bătrân cu

zece ani. Nu se mai oprea din înjurăturile la adresa șoferilor cu care se întâlnea pe drum.

În autobuz era liniște. Aerul condiționat nu funcționa, așa că domnea o căldură ucigătoare. Toate geamurile erau deschise, iar pasagerii zăceau pe banchetele lor. Majoritatea ațipiseră; ceilalți urmăreau priveliștea care le defila prin fața privirilor absente. Pe al treilea rând de banchete, în spatele meu, un tânăr încruntat se încăpățâna să umble încontinuu pe scala radioului portabil, care scotea un sunet agasant, ca de tigaie încinsă. Când dădea peste un cântec, rămânea un minut pe postul respectiv, apoi începea să caute din nou alte emisiuni. Neastâmpărul lui mă călca pe nervi.

De abia așteptam să ies din acest coșciug rătăcitor.

Călătoream de trei ore, fără pauză. Fusese prevăzut să facem o oprire la un birtaș, ca să mâncăm ceva, dar schimbarea celor două roți și peticirea furtunurilor de radiator dăduseră peste cap orarul.

În ajun, când binefăcătorul meu mă lăsase la autogara din Al Hillah, întârziasem doar câteva minute și pierdusem autobuzul. Prin urmare, îl așteptasem pe următorul, care pleca după patru ore. Sosise la timp, dar nu erau decât vreo douăzeci de pasageri. Taxatorul ne-a explicat că autobuzul lui nu pleca dacă nu avea cel puțin patruzeci de călători, altfel societatea de transporturi nu-și acoperea cheltuielile. Așteptam și ne rugam să mai vină și alți pasageri. Șoferul se învârtea în jurul autobuzului și zbiera „Bagdad! Bagdad!" Uneori, se ducea spre anumiți oameni încărcați de bagaje și-i întreba dacă nu merg la Bagdad. Când aceștia făceau „nu" din cap, se repezea la alți călători. Târziu, spre sfârșitul după-amiezii, șoferul ne rugase să coborâm și să ne recuperăm bagajele. Se auziră câteva proteste, apoi toată lumea se

adună pe trotuar, uitându-se după autocarul care se întorcea la depou. Cei ce locuiau în oraș plecaseră acasă, cei aflați în trecere se întorseseră în stația de autobuz, să-și petreacă noaptea acolo. Și ce noapte! Hoții încercaseră să-l dezbrace pe un călător adormit. Victima, înarmată cu un par, nu-i lăsase să se apropie. Întâi, agresorii se retrăseseră, apoi se întorseseră și mai mulți, iar poliția fiind lipsă la apel, asistaserăm la cea mai abjectă ciomăgeală. Noi rămăseserăm deoparte, baricadați în spatele valizelor și al sacilor noștri, și niciunul nu cutezase să-i sară în ajutor victimei. Sărmanul amărât se apărase vitejește. Nu rămăsese dator cu nicio lovitură. În cele din urmă, hoții, care se înverșunaseră împotriva lui, îl trântiră la pământ și, după ce îl ușuraseră de tot ce avea, îl luaseră cu ei. Totul se întâmplase pe la ora trei dimineața și, după aceea, nimeni nu mai închisese ochii.

Încă un baraj militar. O lungă coadă de vehicule înainta încet, adunându-se la dreapta. Pe mijlocul drumului erau panouri de semnalizare, precum și niște pietroaie mari, care delimitau cele două benzi. Soldații erau irakieni. Îi controlau pe toți pasagerii, verificau portbagajele mașinilor, compartimentele pentru valize din autobuze, sacii, îi puricau la sânge pe bărbații a căror mutră nu le era pe plac. Urcară în autocarul nostru, ne cerură actele și comparară anumite figuri cu fotografiile unor indivizi dați în urmărire, pe care le aveau la ei.

— Voi doi, coborâți, ordonă un caporal.

Doi tineri se ridicară și părăsiră, resemnați, autocarul. Un soldat începu să-i percheziționeze, apoi îi somă să-și ia lucrurile și să-l urmeze până la un cort ridicat pe nisip, la vreo douăzeci de metri.

— Gata, îi spuse șoferului caporalul. Poți pleca.

Autocarul începu să se zgâlțâie și să tușească. Noi îi priveam pe cei doi pasageri stând în fața cortului. Nu păreau îngrijorați. Caporalul îi îmbrânci în cort, unde dispărură de sub ochii noștri.

În sfârșit, se iviră clădirile la periferia Bagdadului, înfășurate într-un văl ocru. Furtuna de nisip trecuse și pe aici, iar aerul era plin de praf. Mai bine, mă gândii eu. Nu țineam să regăsesc un oraș desfigurat, murdar și lăsat pradă demonilor săi. Odinioară, Bagdadul îmi plăcuse mult. Odinioară? Mi se părea că asta se întâmplase într-o viață anterioară. Cu arterele lui largi, cu bulevardele lui șicoase, pline de vitrine sclipitoare și de terase însorite, Bagdadul era un oraș frumos. Pentru țăranul de mine, era totuna cu Champs-Elysées, așa cum mi-l imaginam din fundul vizuinii mele de șobolani de la Kafr Karam. Eram fascinat de firmele cu neon, de aranjamentul magazinelor, și-mi petreceam o bună parte a nopților bătând bulevardele răcorite de briză. Când vedeam atâta lume preumblându-se pe străzi și atâtea fete superbe unduindu-se pe esplanade, aveam sentimentul că-mi ofeream toate călătoriile la care condiția mea mă împiedica să acced. N-aveam para chioară, dar aveam ochi, pentru a contempla până mă lua amețeala, și nas, pentru a adulmeca cu nesaț miresmele îmbătătoare din cel mai fabulos oraș al Orientului Mijlociu, pe care Tigrul îl copleșea cu binefaceri, și ale cărui feerice legende și cântări le purta pe apele lui pline de meandre. Ce-i drept, umbra raisului îi pângărea luminile, dar pe mine nu mă atingea. Eram un tânăr student uluit, care eșafoda în mintea lui construcții mirobolante. Fiecare frumusețe cu care mă îmbia Bagdadul devenea a mea: cum să nu fii cucerit de farmecele orașului

huriilor[21], fără să te identifici puțin cu el? Ehei, nici nu se compară cu Bagdadul de dinaintea embargoului, atunci să-l fi văzut!..., îmi spunea Kadem.

Dacă Bagdadul supraviețuise embargoului impus de ONU, doar ca să dea cu tifla Occidentului și traficului său de influență, cu siguranță că n-avea să supraviețuiască afrontului pe care i-l aduseseră propriii avortoni.

Iar acum, hop și eu, să-mi vărs, la rândul meu, veninul. Nu știam cum o să fac, totuși eram sigur că o să-i dau orașului o lovitură urâtă. Așa era din noaptea timpurilor. Beduinii, cât ar fi ei de săraci, nu glumesc când e vorba de sentimentul onoarei. Ofensa trebuie spălată cu sânge, singurul detergent autorizat pentru a-ți păstra amorul-propriu. În familia mea, eram singurul băiat. Tatăl meu fiind invalid, mie îmi revenea sarcina supremă de a răzbuna ofensa suferită, chiar dacă, pentru asta, ar fi trebuit să-mi dau și viața. Când demnitatea ne este în joc, nu stăm să ne târguim. Dacă am pierde-o, nu ne-ar ajunge toate lințoliile din lume pentru a ne ascunde fața, și niciun mormânt nu ne-ar primi leșul, fără să se surpe asupră-i.

Mânat de nu știu ce vrajă rea, aveam să lovesc și eu, aveam să mânjesc cu mâinile mele zidurile pe care le mângâiasem, aveam să scuip vitraliile în care mă oglindisem, aveam să-mi azvârl cota de cadavre în Tigrul sacru, Tigrul silit să devină antropofag, el, cel avid odinioară de fecioare sublime oferite divinităților, iar astăzi îmbuibat cu făpturi indezirabile ale căror rămășițe îi pângăresc cu putreziciunea lor apele caste...

Autocarul traversă un pod de-a lungul fluviului. Nu voiam să privesc scuarurile, pe care le ghiceam răvășite,

---

21 Hurie — fecioară nespus de frumoasă, făgăduită credincioșilor musulmani, în rai (*N. t.*).

nici oamenii, care mișunau pe trotuare, și pe care deja nu-i mai iubeam. Cum să mai pot iubi după ceea ce văzusem la Kafr Karam? Cum să mă mai cred în stare să-i apreciez pe niște iluștri necunoscuți, după ce decăzusem în propriii ochi? Mai eram oare eu însumi? Și, dacă da, cine eram?... Nu mă interesa să aflu. De acum, asta nu mai avea nicio importanță pentru mine. Legăturile fuseseră rupte, tabuurile se prăbușiseră, și, pe rămășițele lor, prindea rădăcini o lume de maleficii și anateme. Ceea ce era înspăimântător, în toată povestea asta, era ușurința cu care treceam de la un univers la altul, fără să mă simt derutat. Cât era de lesne! Mă culcasem băiat supus și binevoitor, și mă deșteptasem în carnea unei furii de nestins. Îmi purtam ura ca pe o a doua natură; ea îmi era armură și tunică a lui Nessus, soclu și rug. Era tot ce îmi mai rămânea în viața asta amăgitoare și nedreaptă, ingrată și crudă.

Nu veneam să regăsesc amintiri fericite, ci să le alung pentru totdeauna. Între mine și Bagdad, se terminase cu vremea candorilor înmugurite. Nu mai aveam ce să ne spunem. Semănam ca două picături de apă; ne pierduserăm sufletul și ne pregăteam să li-l șutim și altora.

Autobuzul se opri în dreptul unui soi de curte a miracolelor. Locul era împânzit de o haită de pușți zdrențăroși, cu privirea vicleană și cu mâna iute. Erau contingente de copii ai străzii, niște fauni mâncând de prin gunoaie, aruncați în mijlocul orașului de către orfelinatele și centrele de reeducare căzute în ruină. Un fenomen recent, pe care nici măcar nu-l bănuisem. Nici nu coborâseră bine primii călători, că și începuse să strige cineva: „Hoții! Hoții!". O bandă de pușteni se apropiase de compartimentul bagajelor și se servise „din goana calului".

Până să-ți dai seama, banda gonea deja pe partea cealaltă a drumului, cu prada pe umăr.

Mă îndepărtai în grabă, cu sacul bine strâns sub braț. Clinica Thawba se afla la câteva cvartale de autogară. Mă hotărâi să merg pe jos, ca să-mi mai pun oasele la loc. Într-o mică parcare încadrată de palmieri amărâți, stăteau ici-colo câteva mașini. Timpurile se schimbaseră, și clinica la fel; nu mai era decât umbra celei de altădată: acum, ferestrele ei păreau niște ochi speriați, iar frontonul își pierduse strălucirea.

Urcai treptele de la intrare; în capul lor, un agent de pază se scobea în dinți cu un chibrit.

— Am venit la doctorița Farah, îi spusei.

— Arată-mi programarea.

— Sunt fratele ei.

El îmi ceru să aștept la intrare și se duse într-o boxă, să-l întrebe ceva pe un om de la ghișeu. Acesta din urmă îmi aruncă o privire suspicioasă, apoi ridică receptorul telefonului și vorbi două minute. Îl văzui dând din cap, a aprobare, către agent, care se întoarse și mă conduse într-o sală de așteptare cu canapelele desfundate.

După vreo zece minute, veni Farah, în halatul ei alb, cu stetoscopul pe piept. Era strălucitoare, fardată cu grijă, totuși rujată cam prea puternic. Mă primi fără entuziasm, ca și cum ne-am vedea în fiecare zi. Asta era, fără îndoială, din cauza muncii, care nu-i lăsa niciun răgaz. Ce-i drept, mai slăbise ceva. Sărutările îi erau zorite, iar îmbrățișarea, lipsită de însuflețire.

— Când ai venit? mă întrebă.

— Chiar acum.

— Bahia m-a sunat alaltăieri, să-mi spună că vii.

— Am pierdut mult timp pe drum. Cu toate barajele astea militare și cu ocolurile forțate...

— Erai obligat? îmi spuse, cu o umbră de reproș în glas.

Nu pricepui imediat, dar fixitatea privirii ei mă ajută să văd limpede. La mijloc nu era oboseala pricinuită de munca ei: soră-mea pur și simplu nu se bucura să mă revadă.

— Ai mâncat?

— Nu.

— Trebuie să mă ocup de trei pacienți. O să te duc într-o rezervă. Mai întâi, faci o baie bună, fiindcă miroși de la o poștă, și, după aia, o să-ți aducă de mâncare o infirmieră. Dacă eu mai întârzii, lungește-te pe pat și odihnește-te până mă întorc.

Îmi luai de jos sacul și mă ținui după ea pe un coridor, apoi, la etaj, unde mă băgă într-o încăpere mobilată cu un pat și cu o noptieră. Pe un suport fixat de perete, era un mic televizor și, în spatele unei perdele de plastic, un duș.

— Săpun, șampon și prosoape găsești în dulap. Apa este raționalizată, îmi atrase ea atenția. N-o lăsa să curgă fără rost.

Se uită la ceas.

— Trebuie să-i dau zor.

Și plecă.

Eu rămăsei să mă uit lung înspre locul în care stătuse ea, întrebându-mă dacă nu cumva îmi greșisem socotelile. Desigur, Farah fusese întotdeauna distantă. Era o răzvrătită și o luptătoare, singura fată din Kafr Karam care cutezase să încalce regulile tribale și să facă exact ce dorea să facă. Îndrăzneala și insolența îi formaseră, de bună seamă, temperamentul, făcând-o mai agresivă și mai puțin conciliantă, dar primirea ei mă tulbura. Ultima oară, ne întâlnirerăm în urmă cu doi ani. Venise la

Kafr Karam să ne vadă și, chiar dacă stătuse cu noi mai puțin decât fusese prevăzut, nu păruse deloc că ne-ar fi luat de sus. E drept că rareori o auzeai râzând, dar, de aici, s-o bănuiești că ar fi stare să-și primească propriul frate cu o asemenea detașare...

Îmi scosei hainele, mă băgai sub jetul dușului și începui să mă săpunesc din cap până-n picioare. Când ieșii, aveam sentimentul că eram ca nou. Îmi pusei haine curate și mă întinsei pe salteaua acoperită cu o pânză cerată. O infirmieră îmi aduse o tavă cu de-ale gurii. Înfulecai ca un gămân și ațipii imediat.

Când Farah se întoarse, soarele scăpăta. Ea părea mai relaxată. Se așeză pe-o bucă, la marginea patului, și își cuprinse cu mâinile un genunchi.

— Am mai trecut pe aici, dar dormeai buștean și n-am vrut să te scol.

— Nu mai închisesem ochii de două zile și două nopți.

Ea se scărpină, plictisită, la tâmplă.

— Prost moment ți-ai mai ales ca să apari aici. Bagdadul din ziua de azi e cel mai primejdios loc de pe fața pământului.

Privirea ei, fixă mai adineauri, începu să mă evite.

— Te deranjez? o întrebai.

Ea se ridică și aprinse lumina. Gest ridicol, fiindcă încăperea era bine luminată. Se întoarse brusc și-mi spuse:

— Ce cauți la Bagdad?

Din nou, acea umbră de reproș care îmi zgândări susceptibilitatea.

Farah și cu mine nu fuseserăm niciodată apropiați. Era mult mai în vârstă decât mine și, de altfel, plecase foarte devreme de acasă; prin urmare, relația noastră era destul de vagă. Chiar și atunci când mergeam la facultate, nu

ne vedeam decât ocazional. Acum, că o aveam în fața mea, îmi dădeam seama că, pentru mine, era doar o străină. Ba chiar mai rău, că nu o iubeam.

— La Bagdad nu ai decât belele, spuse ea.

Își linse buzele.

— La clinică suntem depășiți. Zi de zi, nici nu ne mai vedem dintre oameni bolnavi, răniți și mutilați. Jumătate din confrații mei s-au lăsat păgubași. Și, cum nici salariile nu-s grozave, am mai rămas doar vreo douăzeci care ne căznim să salvăm ce putem.

Scoase din buzunar un plic și mi-l întinse.

— Ce-i asta?

— Ceva bani. Găsește-ți un hotel pentru vreo câteva zile, până văd cum te rostuiesc.

Nu-mi credeam urechilor.

Împinsei plicul.

— Să înțeleg că nu mai ai apartamentul?

— Ba da, îl am, dar nu te pot găzdui la mine.

— De ce?

— Nu pot.

— Cum așa? Nu pricep. La noi acasă, facem ce facem și ne descurcăm...

— Eu nu sunt la Kafr Karam, îmi spuse ea. Sunt la Bagdad.

— Sunt fratele tău. Nu-i închizi ușa în nas unui frate.

— Îmi pare nespus de rău.

O privii drept în față. Ea îmi evită privirea. Nu o mai recunoșteam. Nu mai semăna cu imaginea pe care o păstrasem în mintea mea. Trăsăturile ei nu-mi spuneau nimic; era altcineva.

— Ți-e rușine cu mine? Asta era? Te-ai rupt de rădăcinile tale; tu ești o fată de la oraș, modernă și tot ce vrei, iar eu am rămas un țopârlan care strică decorul? Doamna

este medic. Trăiește singură într-un apartament șic, în care nu-și mai primește rubedeniile, de teamă să nu se facă de râs în fața vecinilor de palier...

— Nu te pot găzdui la mine pentru că trăiesc cu cineva, mă întrerupse ea, pe un ton sec.

O ploaie de gheață se abătu asupra mea.

— Trăiești cu cineva? Cum așa? Te-ai măritat fără știrea familiei?

— Nu sunt măritată.

Sării în picioare.

— Trăiești cu un bărbat? Trăiești în păcat?

Ea ridică spre mine o privire rece.

— Ce-i aia păcat, frățioare?

— N-ai dreptul, e... E interzis de... de... La urma urmei, ai înnebunit? Tu ai o familie. Te-ai gândit la familia ta? La onoarea ei? La a ta? Tu ești... tu nu poți trăi în păcat, tu nu...

— Eu nu trăiesc în păcat, îmi trăiesc viața.

— Nu mai crezi în Dumnezeu?

— Cred în ceea ce fac, și îmi e de-ajuns.

10

Rătăcisem prin oraș până când nu mai putusem să fac un pas. Nu voiam să mă gândesc la nimic, nu voiam să văd nimic, nu voiam să aud nimic. Oamenii se agitau pe lângă mine, dar nu le dădeam atenție. De câte ori nu mă aruncase câte un claxon înapoi, pe trotuar? Ieșeam o clipă din tenebrele mele, apoi mă cufundam la loc, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. În întuneric, mă simțeam la largul meu, la adăpost de suferințe, departe de întrebări supărătoare, singur cu mânia care își săpa albia în vinele mele, care devenea una cu fibrele ființei mele. Farah era deja o poveste veche. O izgonisem din mintea mea, de îndată ce o părăsisem. Nu mai era decât un demon al dezmățului, o curvă; nu mai avea loc în viața mea. Conform unei tradiții ancestrale, atunci când un apropiat se îndepărta de calea cea dreaptă, era izgonit, categoric, din comunitatea noastră. Dacă cea care greșea era o fată, atunci înlăturarea era cu atât mai expeditivă.

Noaptea mă prinse pe o bancă, într-un loc rău famat, din preajma unei stații de spălare a mașinilor, unde își

făceau veacul dilii de toate soiurile, părăsiți și de îngeri și de demoni, eșuați aici ca niște balme pe care vârtejurile oceanelor nu le mai luau în seamă — o adunătură de boschetari beți morți, de pe care curgeau zdrențele, de aurolaci, de femei pierdute cerșind la rădăcina câte unui copac, cu pruncii în brațe... Pe vremuri, cartierul nu era așa. Nu era elegant, însă era liniștit și curățel, cu prăvălii bine luminate și cu gură-cască blajini. Acum, era bântuit de orfani înfometați, de tineri strigoi rufoși și plini de escare, care, pentru a avea un câștig, nu s-ar fi dat înapoi de la nimic.

Strângându-mi sacul la piept, urmăream din ochi o haită de lupani care dădeau târcoale pe lângă banca mea.

— Ce vrei? îl întrebai pe un mucos care se așezase lângă mine.

Era un pici de vreo zece ani, cu fața crestată și cu mucii gârlă. Pe frunte, părul lui încâlcit semăna cu un cuib de vipere de pe capul Meduzei. Avea priviri viclene și un zâmbet fals în colțul gurii. Purta o cămașă care îi ajungea mai jos de genunchi și pantaloni rupți. Era desculț. Degetele de la picioare, rănite și negre de jeg, îi puteau a hoit.

— Am și eu dreptul să mă odihnesc, nu? scheună el, susținându-mi privirea. Asta-i bancă publică, nu e proprietatea ta.

Din buzunar, i se vedea mânerul cuțitului.

La câțiva metri, trei puștlamale se prefăceau nespus de interesate de o brazdă de iarbă. În realitate, ne supravegheau pe furiș și așteptau un gest al tovarășului lor, ca să se apropie.

Mă ridicai și mă îndepărtai. Țâncul de pe bancă îmi trase o înjurătură spurcată și îmi arătă josul pântecului. Cei trei ciraci se uitau la mine rânjind. Cel mai vârstnic

dintre ei n-avea nici treisprezece ani, dar toți duhneau a moarte de la două poște.

Îmi zorii pașii.

Câteva străduțe mai departe, din întuneric țâșniră niște umbre care se năpustiră asupra mea. Luat pe nepregătite, fui izbit de perete. Niște mâini îmi înhățară sacul și încercară să mi-l smulgă. Trăsei o lovitură cu piciorul, atinsei o pulpă și mă retrăsei spre o poartă. Nălucile bătăușe deveniră și mai feroce. Simții cum se rup curelele sacului și începui să împart lovituri orbește. După o luptă crâncenă, scăpai din mâinile atacatorilor, care o luară la fugă. Când trecură pe sub un felinar, îi recunoscui pe cei patru lupani de adineauri.

Mă lăsai pe vine acolo, pe trotuar, și, cu capul în mâini, trăsei aer, adânc, în plămâni, ca să-mi recapăt respirația.

— Ce-i cu țara asta? mă auzii spunând, cu sufletul la gură.

Ridicându-mă, avui impresia că sacul mi se ușurase. Într-adevăr, era tăiat într-o parte, și jumătate din lucruri dispăruseră. Dusei mâna la buzunarul din spate al pantalonilor și îmi veni inima la loc, constatând că banii erau tot acolo. Atunci, o rupsei la fugă spre centrul orașului, sărind în lături când vreo umbră îmi ieșea în cale.

Luai cina la un vânzător de frigărui, așezat la o masă dintr-un ungher depărtat și de ușă, și de ferestre, cu un ochi la mâncare și cu celălalt la clienții care intrau și ieșeau ca la moară. Nu-mi plăcea nicio mutră, și fiecare privire în direcția mea mă făcea să mă crispez. Nu mă simțeam bine în mijlocul acestor ființe hirsute, care îmi stârneau și neîncrederea, și teama. N-aveau mai nimic în comun cu oamenii din satul meu, poate doar înfățișarea

umană, care nu le îndulcea deloc aspectul de brute. Totul, în ei, îmi inspira o antipatie rece. Aveam sentimentul că mă aventurasem pe un teritoriu inamic, ba chiar mai rău, pe un câmp minat, și mă așteptam în orice clipă să mă pomenesc făcut praf și pulbere.

— Liniștește-te, îmi spuse omul care servea, punându-mi în față o farfurie cu cartofi prăjiți. Eu îți întind farfuria de mai bine de un minut, și tu te holbezi la mine fără să mă vezi. Ce-i cu tine? Ai scăpat de vreo razie, sau ai ieșit teafăr dintr-un atentat?

Și, făcându-mi cu ochiul, plecă să se ocupe de alt client.

După ce îmi înfulecai frigăruile și cartofii prăjiți, comandai din nou, și din nou. O foame nemaipomenită absorbea tot ce înghițeam și, cu cât mâncam, cu atât creștea și ea. Golisem o sticlă de suc de un litru, o carafă de apă, două coșulețe de pâine și vreo douăzeci de frigărui cu garnitură. Bulimia asta bruscă mă speria.

Cerui nota, ca să-i pun capăt.

— E vreun hotel pe aproape? îl întrebai pe casier, în timp ce-mi dădea restul.

Acesta ridică dintr-o sprânceană și mă privi pieziș:

— E o moschee la celălalt capăt al străzii, în spatele scuarului. Pe dreapta, cum ieși. Acolo sunt găzduiți, pe timpul nopții, oamenii aflați în trecere. Așa, cel puțin, poți dormi liniștit.

— Vreau să mă duc la un hotel.

— Se vede că nu ești de pe aici. Toate hotelurile sunt supravegheate. Iar hotelierii sunt hărțuiți de poliție în asemenea hal, că și-au pus cheia sub preș. Du-te la moschee. Acolo, descinderile sunt destul de rare și, în plus, e gratis.

— În locul tău, eu așa aș face, îmi șopti chelnerul, strecurându-se prin spatele meu.

Îmi luai sacul și ieșii în stradă.

Moscheea era, de fapt, un depozit transformat în sală de rugăciune, la parterul unei clădiri cu două etaje, înghesuită între un mare bazar dezafectat și un imobil. Strada era luminată sărăcăcios de un felinar, și avea pe ambele părți băcănii cu vitrinele baricadate. Locul îmi displăcu de îndată ce-l văzui. Era o văgăună primejdioasă. La ora unsprezece noaptea, cu excepția mâțelor vagabonde, care răscoleau grămezile de gunoaie de pe trotuare, aici nu era nici țipenie. Sala de rugăciune fusese evacuată, iar oamenii fără adăpost erau adunați într-o altă încăpere, destul de mare pentru a primi vreo cincizeci de persoane. Pe podea, erau întinse cuverturi ponosite. O lustră își trimitea lumina crudă peste masele informe care se ghemuiau ici-colo. Erau vreo douăzeci de prăpădiți, care dormeau cu hainele pe ei, unii cu gura căscată, alții în poziție fetală; mirosea a picioare și a zdrențe.

Îmi alesei un colț, unde mă întinsei alături de un bătrân. Cu sacul căpătâi, mă uitam în tavan și așteptam.

Lustra se stinse. Începură să se audă sforăituri zgomotoase, care se intensificară și, apoi, se rărira. Îmi ascultam sângele bătând în tâmple. Respirația îmi deveni tot mai iute; fui cuprins de accese de greață, care se transformau în râgâieli înăbușite. O singură dată, imaginea tatălui meu căzând pe spate mă străfulgeră, dar o izgonii pe dată din mintea mea. Eram prea bătut de soartă ca să mă mai chinuiesc și cu amintirile dureroase.

Visai o haită de câini, care mă fugărea printr-o pădure întunecată, plină de urlete și de crengi spinoase. Eram gol, cu brațele și picioarele însângerate, cu părul șiroind de găinați. Deodată, hățișul dispăru și, la picioare, mi se

căscă o prăpastie. Eram gata-gata să mă rostogolesc în hău, când chemarea muezinului mă trezi din somn.

În sală, majoritatea celor ce dormiseră acolo își făcuseră bagajele. Bătrânul plecase și el. Doar patru mizerabile zdrențe umane mai dormeau. Cât despre sacul meu, nu se mai afla aici. Dusei mâna la buzunarul din spate al pantalonilor; banii dispăruseră.

Stând jos, pe trotuar, cu bărbia în pumni, mă uitam la polițiștii în uniformă, care controlau mașinile. Cereau actele șoferilor, le verificau pe ale pasagerilor, uneori îi puneau pe toți să coboare și începeau să scotocească sistematic. Portbagajele erau puricate la sânge; erau ridicate capotele, erau inspectate șasiurile. În ajun, chiar aici, oprirea unei ambulanțe se transformase în dramă. Medicul încercase să explice că era vorba de o urgență. Polițiștii nici nu voiseră să audă. Atunci, medicul se enervase, iar un jandarm îi trăsese un pumn în față. Apoi, totul degenerase. Ploua cu lovituri din ambele tabere, care, la insulte, răspundeau cu amenințări. Până la urmă, jandarmul își scosese revolverul și trăsese în piciorul medicului.

Era un cartier rău famat. Cu două zile înaintea incidentului în care o pățise medicul de pe ambulanță, un bărbat fusese ucis chiar pe locul unde era instalat barajul poliției. Omul avea vreo cincizeci de ani. Ieșea de la prăvălia din față, cu o sacoșă de cumpărături în brațe. Se pregătea să se urce în mașina lui, când o motocicletă se oprise chiar alături. Trei împușcături, și tipul se prăbușise, cu capul pe sacoșă.

În același loc, cu trei zile în urmă, fusese omorât un tânăr deputat. Era în mașina lui, când îl ajunsese din urmă o motocicletă. O rafală, și parbrizul îi fusese acoperit de

o rețea de crăpături ca o pânză de păianjen. Vehiculul sărise pe trotuar, răsturnase un pieton, apoi se zdrobise de un felinar. Ucigașul, care purta cagulă, deschisese iute portiera. Îl trăsese pe tânărul deputat afară, îl trântise pe jos și îl ciuruise de la mică distanță. Apoi, fără nicio grabă, se urcase iar pe motocicletă și dispăruse în huruitul motorului.

Fără îndoială că poliția înconjurase acest loc ca să mai stăvilească omorurile. Dar Bagdadul era o strecurătoare. Lua apă de peste tot. Aici, atentatele erau monedă curentă. Nu se astupa o gaură, că apăreau altele, și mai ucigătoare. Ăsta nu mai era oraș, era un câmp de luptă, un poligon de tir, un gigantic abator. Lăsasem cândva un oraș cochet, regăseam o hidră stafidită, încovrigată peste sminteala ei. Cu câteva săptămâni înainte de bombardamentele aliaților, oamenii încă mai credeau că se putea întâmpla un miracol. Peste tot pe fața pământului, la Roma, ca și la Tokyo, la Madrid sau la Paris, la Cairo sau la Berlin, oamenii demonstrau în masă. Milioane de necunoscuți se adunau în centrul orașelor lor pentru a spune nu războiului. Cine-i auzise?

Odată ce fusese deschisă cutia Pandorei, bestia scârboasă se întrecea pe sine. Nimic nu mai părea în măsură s-o potolească. Bagdadul se descompunea. Fasonat îndelung în strânsoarea repercusiunilor, iată-l că-și desfăcea lanțurile care îl chinuiseră și începea să plutească în derivă, fascinat de propria furie suicidară și de vârtejul fărădelegilor nepedepsite. După căderea tiranului, își regăsea intacte tăcerile silite, lașitatea revanșardă, răul propriu în toată amploarea lui, și își extrăgea cu forcepsul vechii demoni. Dat fiind că nu-și înduioșase nicio clipă călăii, nu vedea cum să-i fie milă de propria soartă, acum, când toate interdicțiile erau înlăturate. Își potolea

setea bând sângele ce-i izvora din rana cu care se alesese când fusese pus la stâlpul infamiei: se adăpa din propria ranchiună. Îmbătat de suferință și de îngrețoșarea pe care aceasta i-o stârnea, Bagdadul se dorea întruchiparea tuturor lucrurilor pe care nu le suporta, inclusiv a imaginii pe care și-o făceau alții despre el, și pe care o respingea cu furie; astfel, își lua din disperarea cea mai cruntă ingredientele propriului martiriu.

Orașul ăsta era nebun de legat.

Și, pentru că nu-i ședea deloc bine în cămașa de forță, prefera centurile explozive și drapelele transformate în lințolii.

Două săptămâni... Trecuseră două săptămâni de când rătăceam printre dărâmături, fără un ban și fără țintă. Dormeam pe unde apucam, mă hrăneam cu te miri ce, tresărind când auzeam explozii. Parcă am fi fost pe front, cu toate cordoanele interminabile de sârmă ghimpată, care delimitau cartierele de înaltă securitate, cu baricadele de adunătură, cu obstacolele antitanc, de care se izbeau, dezintegrându-se, mașinile kamikaze, cu posturile de observație de pe acoperișuri, cu grapele puse de-a curmezișul șoselelor și cu oamenii ca niște somnambuli ce nu mai știau încotro s-o apuce și care, cum avea loc un atentat, se năpusteau asupra locului unde se petrecuse tragedia, ca muștele asupra unei picături de sânge.

Eram obosit, doborât, revoltat și scârbit în același timp. Cu fiecare zi, disprețul și furia îmi mai creșteau puțin. Aveam părul încâlcit, iar fața boțită — cu ochii sticlind ca de febră și cu gura arsă — îmi devenise respingătoare; hainele mele lăsau de dorit, devenisem un boschetar.

— Nu mai sta acolo, îmi strigă un polițist.

Îmi trebuiră câteva minute, ca să pricep că mi se adresa mie.

— Hai, hai, mișcă...

Nu știam de câte ore ședeam pe trotuar, în fața postului de control. Mă ridicai, cam buimac din pricina foamei care îmi rodea măruntaiele. Mâna mea căuta un punct de sprijin, dar nu întâlni decât vidul. Cu pași șovăielnici, mă îndepărtai.

Și mersesem, mersesem... Parcă înaintam într-o lume paralelă. Bulevardele se deschideau în fața mea, asemenea unor boturi uriașe. Mă clătinam în mijlocul mulțimii, cu privirile tulburi, cu picioarele moi. Din când în când, un braț exasperat mă împingea. Mă ridicam în picioare și îmi continuam drumul fără țintă.

Pe un pod, o grămadă de oameni înconjura un vehicul incendiat. Străbătui mulțimea la fel de ușor ca un spărgător de gheață pe marea numai sloiuri.

Apa fluviului se lovea, clipocind, de maluri, surdă la țipetele osândiților. Un vânt încărcat cu nisip îmi biciuia fața. Nu știam ce să fac nici cu umbra mea, nici cu pașii mei.

— Hei!

Nu mă uitai înapoi. N-aveam putere să mă întorc; o mișcare greșită, și m-aș fi prăbușit. Mi se părea că singurul mod de a mă ține pe picioare era să umblu cu capul vârât între urechi și, mai ales, să nu-mi îndrept atenția în altă parte.

Un claxon mugi iar și iar... Apoi, un zgomot de pași mă ajunse din urmă și o mână mă apucă de umăr.

— Ești surd, sau ce ai?

Un tip dolofan mi se așeză în drum. Nu-l recunoscui de îndată, din pricina vederii încețoșate. El își deschise

brațele, eliberându-și burdihanul, care i se revărsă peste curea. Zâmbetul îi semăna cu o rană.

— Sunt eu...

A fost ca o oază ivită din delirul meu. Toată ființa îmi fremăta. Nu știu să mai fi trăit înainte o asemenea senzație de eliberare, o asemenea fericire. Bărbatul care îmi zâmbea mă aducea înapoi pe pământ, îmi reda viața. Dintr-odată, devenea singurul meu ajutor, singura mea salvare. Era Omar Caporalul.

— Ți-am luat maul, așa-i? exclamă el, încântat. Uită-te cum sunt înțolit, spuse și se răsuci în loc. Un adevărat star, nu?

Își netezi piepții vestonului, pantalonii ce cădeau drept...

— Nici pic de unsoare, nici urmă de cută, strigă el. La marele fix, vere. Nou-nouț. Îți amintești cum eram la Kafr Karam? Când mă căutai, aveam pete de ulei sau de unsoare pe haine. Ei bine, de când sunt în Bagdad, nu mi s-a mai întâmplat.

Entuziasmul îi scăzu brusc. Își dăduse seama că nu mă simțeam bine, că abia mă țineam pe picioare, că mai aveam puțin și leșinam.

— Doamne Dumnezeule! De unde ai scăpat?

Îmi agățasem privirile de el, așa cum se agață de o creangă un om luat de ape, și îi spusesem:

— Mi-e foame.

11

Omar mă dusese într-un birt. Nu scosese o vorbă cât timp mâncasem. Înțelegea că nu eram în stare să aștept nicio clipită cât de mică. Mă aplecasem asupra farfuriei ca asupra propriului destin. N-aveam ochi decât pentru cartofii prăjiți fleșcăiți, pe care-i îndesam în gură cu pumnul, și pentru pâinea din care rupeam cu ferocitate. Cred că nici măcar nu mă mai osteneam să mestec. Îmbucăturile, pe care le hălpăiam ca un lup, îmi zgâriau gâtlejul, degetele îmi erau năclăite de unsori, sosul mi se prelingea pe bărbie. Clienții așezați la mesele vecine mă observau, îngroziți. A trebuit să se încrunte la ei Omar, ca să nu se mai uite la mine.

Când terminai de înfulecat, mă duse într-o prăvălie, ca să-mi cumpere haine. Apoi, mă lăsă într-o baie publică. Ieșind de acolo, mă simții ceva mai bine.

— Presupun că n-ai unde să te duci, îmi spuse Omar, oarecum stânjenit.

— Nu.

El își scărpină bărbia.

— Tu n-ai nicio obligație, declarai, susceptibil.

— Nu-i vorba de asta, vere. Eşti în mâini bune, numai că nu sunt chiar libere. Eu stau cu un asociat de-al meu, într-o mică garsonieră.

— Nu-i nicio nenorocire. Mă descurc eu.

— Să nu crezi că-ţi fac vânt. Încerc doar să-mi pun biloiul la contribuţie. Nici vorbă să te las de izbeliște. Bagdadul nu-i iartă pe cei rătăciţi.

— Nu vreau să te deranjez. Ai făcut, şi aşa, destule pentru mine.

Cu un gest al mâinii, mă rugă să-l las să se gândească. Eram în stradă, eu stând în picioare, pe trotuar, el rezemat de maşină, cu braţele încrucişate, cu indexul sprijinit de bărbie, şi cu burdihanul înainte, ca un fel de barieră între noi.

— Atâta pagubă. O să-i spun colocatarului meu să mă caute în altă parte, până îţi găsesc ţie ceva. E un tip cumsecade. Familia lui e de pe-aici.

— Eşti sigur că nu te deranjez?

Se îndreptă din şale şi îmi deschise portiera.

— Urcă, vere. Trebuie să ne ajutăm între noi.

Şi, cum şovăiam, mă luă de umăr şi mă împinse pe banchetă.

Omar stătea la ultimul etaj, într-o clădire din Salman Park, cartier periferic din sud-estul oraşului. Un căsoi cu ziduri leproase, la care ducea o străduţă pe care mişuna plodărimea. Scara era pe jumătate ruinată, iar uşile aproape ieşite din ţâţâni. Pe casa scării plină de duhori, cutii poştale betegite, dintre care unele smulse cu totul din locaşul lor. O penumbră nesănătoasă învăluia treptele crăpate.

— Nu e lumină, mă avertiză Omar. Din cauza hoţilor. Pui becul şi, după un minut, îl saltă.

Două fetiţe mici, cu feţele pline de un jeg respingător, se jucau pe palier.

— Mama lor e sărită de pe fix, îmi șopti el. Le lasă aici, cât e ziua de lungă, și puțin îi pasă ce fac. Uneori, le mai adună din drum unii trecători. Iar mama lor nu e deloc mulțumită când oamenii îi spun să fie atentă la copilele ei... Trăim într-o lume de țicniți.

Deschise ușa și se dădu deoparte, ca să mă lase să intru. Încăperea era mică, mobilată cu zgârcenie, ca o peșteră de troglodit. O saltea de două locuri era pusă direct pe podea, un mic televizor trona pe o ladă de lemn, iar lângă perete stătea un taburet. În fața ferestrei ce dădea în curte, se afla un dulap încuiat cu lacătul. Asta era tot. O temniță i-ar fi oferit deținutului său un confort mai mare decât le oferea, lui Omar și invitaților săi, garsoniera.

— Ăsta e regatul meu, exclamă Caporalul, făcând un gest teatral. În dulapul din perete ai să găsești cuverturi, cutii de conserve și biscuiți. N-am bucătărie, și, ca să mă cac, trebuie să-mi sug burta și să mă strecor până la closet.

Îmi arătă, cu degetul mare, toaleta.

— Apa e raționalizată. Curge o dată pe săptămână, cu țârâita. Dacă nu ești acasă ori îți umblă mintea cu sorcova, n-ai decât să aștepți până data viitoare. Nu ți-ar fi de niciun folos să mârâi. Pe lângă alte belele, n-ai izbuti decât să fii și mai însetat... Am două canistre la toaletă. Ca să mă spăl pe față, fiindcă zeama asta nu e bună de băut.

Descuie lacătul și scoase lănțișorul de la ușa dulapului, ca să-mi arate ce conținea.

— Simte-te ca acasă... Eu trebuie s-o șterg, altfel sunt pus pe liber. Mă întorc după trei–patru ore. O să aduc de mâncare și o să vorbim despre vremurile bune de altădată, până când o să credem și noi ce spunem.

Înainte de a pleca, mă sfătui să încui ușa de două ori și să dorm cu un ochi deschis.

Când Omar se întoarse, soarele apunea.

El se așeză pe taburet și se uită cum mă întindeam pe saltea.

— Ai dormit douăzeci și patru de ore fără oprire, mă anunță el.

— Glumești?

— Te asigur că e adevărat. Am încercat să te scol azi-dimineață, însă nici nu te-ai clintit. M-am întors la prânz, dar dormeai buștean, în continuare. Nici explozia din apropiere nu te-a trezit.

— A fost vreun atentat?

— Suntem la Bagdad, vere. Dacă nu explodează o bombă, explodează măcar o butelie de aragaz. De data asta, a fost un accident. Au fost morți, dar nu m-am uitat la cifra lor. Las' că văd eu data viitoare.

Eu parcă eram lovit cu leuca, dar mulțumit să mă știu sub un acoperiș, cu Omar lângă mine. Cele două săptămâni de vagabondaj accelerat mă storseseră. N-aș mai fi rezistat multă vreme așa.

— Pot să știu și eu ce învârtești la Bagdad? mă întrebă Omar, examinându-și unghiile.

— Vreau să răzbun o jignire, îi răspunsei fără șovăială.

Își ridică ochii spre mine. Privirea îi era tristă.

— Să vii, în ziua de azi, la Bagdad ca să răzbuni o jignire suferită în altă parte, înseamnă să-ți greșești amarnic ținta... Ce s-a întâmplat la Kafr Karam?

— Americanii.

— Ce ți-au făcut?

— Nu pot să-ți spun.

El clătină din cap.

— Înțeleg... Hai să facem puțină mișcare, îmi spuse, ridicându-se. După aia, mergem să roadem ceva la birt. Când ai ceva la ghiozdan, parcă trăncănești mai lesne...

Bătuserăm cartierul în lung și-n lat, vorbind despre fleacuri și lăsând pe mai târziu esențialul. Omar era îngrijorat. O cută urâtă îi brăzda fruntea. Cu capul în piept și cu mâinile la spate, își târa picioarele de parcă ar fi purtat o povară copleșitoare. Șuta întruna în cutiile de conserve întâlnite pe drum. Seara se lăsa încet peste orașul ghiftuit cu propria nebunie. Din când în când, mașinile de poliție ne depășeau cu sirenele urlând, apoi zarva obișnuită a mahalalelor își relua cursul, aproape imperceptibilă din pricina banalității sale.

Cinarăm într-un mic restaurant din piață. Omar îl cunoștea pe patron. Nu erau decât doi clienți, un bărbat cu alura unui june-prim, purtând ochelari încercuiți cu metal argintiu și costum sobru, și un șofer de tir plin de praf, care nu-și scăpa din ochi camionul parcat peste drum, la îndemâna unei bande de ștrengari.

— De când ești la Bagdad? mă întrebă Omar.

— De vreo douăzeci de zile.

— Unde ai dormit?

— Prin scuaruri, pe malurile Tigrului, prin moschei. Cum se nimerea. Mă culcam acolo unde mă lăsau picioarele.

— Cum ai ajuns așa, fir-ar să fie? Dacă ți-ai fi văzut mutra, ieri... Te recunoscusem de departe, însă, când m-am apropiat, am început să am îndoieli. Parcă se pișase pe tine o curvă grasă și sifilitică în timp ce-i lipăiai fofeaza.

Îl regăseam, în toată splendoarea lui, pe Caporalul din Kafr Karam. În mod bizar, obscenitățile lui nu mă scârbiră din cale afară.

— Venisem cu gândul că o să stau, la început, cu soră-mea, îi povestii eu. Dar nu s-a putut. Aveam ceva bani la mine, cam pentru o lună. Între timp, aveam să-mi găsesc un loc unde să mă aciuez, îmi făcusem eu socoteala. În prima noapte am dormit într-o moschee. Dimineața, lucrurile și banii mei făcuseră picioare. Urmarea, te las pe tine s-o ghicești... Cum a reacționat colocatarul tău? îl întrebai, ca să schimb subiectul.

— E un tip cumsecade. Știe și el ce înseamnă să n-ai un adăpost.

— Îți promit să nu abuzez de ospitalitatea ta.

— Nu te prosti, vere. Nu mă deranjezi. Și tu ai fi făcut la fel pentru mine, dacă aș fi fost în aceeași situație. Suntem beduini, doar. N-avem nimic în comun cu oamenii de pe aici...

Își uni mâinile în dreptul gurii și își ațintì asupra mea privirile intense:

— Ce-ar fi să-mi explici acum care e treaba aia cu răzbunarea? Ce ai de gând să faci, la drept vorbind?

— Habar n-am...

Își umflă obrajii și dădu drumul unui oftat de nestăpânit. Mâna lui dreaptă se așeză din nou pe masă, apucă o lingură și începu să amestece supa rece, pe fundul farfuriei. Omar ghicea ce-mi umbla mie prin cap. Țărani care veneau din cele patru colțuri ale țării, pentru a îngroșa rândurile *fedayinilor*, erau cohorte întregi. În fiecare dimineață, autocarele revărsau în autogări adevărate armate. Motivele lor erau multiple, dar obiectivul era același. Sărea în ochi.

— N-am dreptul să mă așez în calea alegerii tale, vere. Nimeni nu deține adevărul. Personal, nu știu dacă greșesc sau nu. Și nici lecții n-am să-ți dau. Tu ești cel ofensat, așa că numai tu poți hotărî ce ai de făcut.

În glasul lui era o sumedenie de note false.

— E vorba despre onoare, Omar, îi amintii eu.

— Nu vreau să mai flecărim în privința asta. Dar trebuie să știi cu exactitate unde pui piciorul. Mișcarea de rezistență, vezi și tu ce face în fiecare zi. Mii de irakieni au căzut, în acțiunile ei. Dar câți americani? Dacă nu-ți pui această întrebare, e problema ta. Dar eu, unul, nu sunt de acord.

Comandă două cafele, ca să mai câștige timp și să-și adune argumentele, apoi continuă:

— Sincer vorbind, eu venisem la Bagdad ca să fac totul zob în sens propriu. N-am reușit niciodată să diger afrontul pe care mi l-a adus Yacine, la cafenea. A fost lipsit de respect și, de atunci, de fiecare dată când mă gândesc la chestia asta — adică de câteva ori pe zi —, mă sufoc. Parcă aș fi devenit astmatic.

Evocarea incidentului de la Kafr Karam îl emoționă. Își scoase o batistă din buzunar și începu să se șteargă cu ea.

— Sunt convins că ofensa asta o să-mi atârne, toată viața, ca o tinichea de coadă, până ce o s-o spăl cu sânge, mi se destăinui el. În privința asta, n-am nicio îndoială: mai devreme sau mai târziu, Yacine o va plăti cu viața...

Chelnerul ne puse două cești de cafea alături de farfurii. Omar așteptă să plece și începu din nou să se șteargă cu batista. Umerii voinici îi tremurau.

Spuse:

— Mi-e rușine de ceea ce s-a petrecut la Kafr Karam, la *Safir*. Degeaba mă pileam, că nu mă linișteam. Atunci,

am hotărât să plec și să văd dacă nu sunt prin altă parte. Eram cel mai tare din parcare. Voiam să scot flăcări pe nas și să transform țara, de la un capăt la celălalt, în praf și pulbere. Tot ce băgam în gură avea gust de sânge, tot aerul pe care îl respiram puțea a ars. Mâinile îmi cereau oțelul armelor și îți jur că, atunci când mișcam un deget, simțeam cum apăs pe un trăgaci. În timp ce autobuzul mergea spre Bagdad, vedeam în fața ochilor doar tranșee pe care le săpam în deșert, doar adăposturi și posturi de comandă. Gândeam ca un genist, îți dai seama?... Se întâmplă că am sosit la Bagdad în ziua când a fost busculada aia de pe pod, din cauza unei alarme false, care i-a costat viața pe vreo mie de manifestanți. Vere, când am văzut asta, când am văzut toate cadavrele alea de pe jos, toți munții ăia de încălțări de la locul busculadei, când am văzut fețele alea albastre ale puștilor cu ochii pe jumătate închiși, când am văzut toată nenorocirea aia pricinuită de irakieni irakienilor, mi-am zis imediat că ăla nu-i războiul meu. Și mi s-a luat pe loc, vere.

Își duse ceașca de cafea la buze, luă o înghițitură și mă îndemnă să-i urmez exemplul. Fața îi fremăta, iar nările lui aminteau de un pește care se asfixia.

— Venisem ca să mă alătur *fedayinilor*, spuse. N-aveam nimic altceva în cap. Chiar și treaba cu Yacine o amânasem pe mai târziu. Aveam să-l pun la punct la momentul potrivit. Mai întâi, aveam un litigiu cu dezertorul care eram. Trebuia să regăsesc armele pe care le abandonasem pe câmpul de luptă, când se apropiase inamicul, trebuia să merit țara pe care nu știusem s-o apăr atunci când, de fapt, s-ar fi cuvenit să mor pentru ea... Dar, băga-mi-aș!... Nu intri în război cu propriul popor, doar ca să vâri lumea în draci.

Îmi așteaptă reacția, care nu veni, și se scărpină în cap, cu un aer descurajat. Tăcerea mea îl încurca. Înțelegea că nu-i împărtășeam emoțiile, că eram cramponat solid de ale mele. Așa eram noi, beduinii. Când tăceam, însemna că totul fusese spus și că nu mai era nimic de adăugat. El revedea nenorocirea de pe pod, eu nu vedeam nimic, nici măcar pe taică-meu căzând pe spate. Eram în starea aceea specifică, ulterioară șocului, ulterioară jignirii; era datoria mea să spăl afrontul, era datoria mea sacră și dreptul meu absolut. Nici eu nu știam ce însemna chestia asta, cum se eșafoda în conștiința mea; știam doar că eram mânat de o obligație imposibil de ocolit. Nu eram nici neliniștit, nici înflăcărat; mă aflam în altă dimensiune, unde singurul meu reper era certitudinea că voi merge până la capăt, ca să îndeplinesc jurământul pecetluit de străbuni cu sânge și durere, de când puseseră onoarea mai presus de propria viață.

— Mă asculți, vere?

— Da.

— Acțiunile *fedayinilor* ne coboară în ochii lumii... Noi suntem irakieni, vere. Avem unsprezece mii de ani de istorie în urma noastră. Noi suntem cei care i-am învățat pe oameni să viseze.

Își goli ceașca dintr-o înghițitură și își trecu dosul mâinii peste gură.

— Nu încerc să te influențez.

— Știi prea bine că e imposibil.

Se lăsase noaptea. Un vânt cald se strecura pe lângă ziduri. Cerul era înecat în praf. Pe o esplanadă, puștii jucau fotbal, fără să fie stânjeniți de întuneric. Omar pășea alături de mine. Picioarele i se târșâiau, greoaie și

neatente. Când ajunserăm sub un felinar, se opri și mă privi în față.

— Crezi că mă bag unde nu-mi fierbe oala, vere?

— Nu.

— N-am încercat să te îmbrobodesc. Eu nu duc pe nimeni cu preșul.

— Nici nu mi-a trecut prin minte așa ceva.

Îl privii țintă, la rândul meu.

— În viață, există niște reguli fără de care omenirea s-ar întoarce la epoca de piatră, Omar. Desigur, ele nu ne convin în totalitate, nu sunt infailibile și nici întotdeauna rezonabile, dar ne ajută să ne păstrăm o anumită direcție... știi ce mi-ar plăcea să fac în clipa asta, în care vorbesc cu tine? Mi-ar plăcea să fiu acasă, în camera mea de pe acoperiș, să-mi ascult radioul ăla hârâit și să visez la un colț de pâine și la puțină apă proaspătă. Dar nu mai am radio și nu m-aș mai putea întoarce acasă fără să mor de rușine, când aș păși pe pragul casei noastre.

12

Omar lucra la un negustor de mobilă, un fost plutonier-major cunoscut cândva, la batalion, pentru care făcea livrări. Se întâlniseră din întâmplare, la un tâmplar. Omar tocmai picase la Bagdad. Își căuta camarazii de unitate, dar adresele pe care le avea el nu mai erau de actualitate; mulți se mutaseră sau dispăruseră. Omar tocmai îi oferea tâmplarului serviciile sale, când plutonierul-major venise ca să comande mese și dulapuri. Cei doi bărbați se aruncaseră unul în brațele celuilalt. După îmbrățișări și după întrebările obișnuite, Omar îi destăinuise fostului superior situația sa. Plutonierul-major nu se scălda în aur și n-avea posibilitatea de a face noi angajări, dar spiritul de echipă învinsese considerentele de rentabilitate, iar caporalul dezertor primise pe loc o slujbă. Patronul îi încredință utilitara albastră, pe care o conducea și o întreținea cu devotament, și îi dibui garsoniera din Salman Park. Salariul primit de Omar — uneori cu întârziere de câteva săptămâni — era modic, dar plutonierul-major nu trișa. Omar știuse din capul locului că se va cocoșa pentru câțiva gologani, totuși avea un acoperiș deasupra

capului și ceva cu care să-și potolească foamea. În comparație cu ceea ce vedea în jurul lui, nu putea decât să le mulțumească sfinților și baftei lui.

Omar mă duse la patronul său, ca să mă rostuiască. Mă avertizase că mare brânză n-o să facem. Afacerile șchiopătau; până și pungile cele mai pline abia dacă ajungeau să asigure traiul de zi cu zi al familiilor. Oamenii aveau alte priorități, alte urgențe, ca să se mai gândească la cumpărarea fotoliilor. Plutonierul-major, un tip înalt ca un cocostârc, mă primi cu multă considerație. Omar mă prezentă ca fiind vărul lui, făcând mare caz de niște merite care nu erau tocmai ale mele. Plutonierul-major aproba din cap și își înălța sprâncenele admirativ, cu zâmbetul uitat în colțurile gurii. Când Omar ajunse la motivul prezenței mele în depozit, el se făcu nevăzut pe o ușiță mascată și se întoarse cu un registru pe care ni-l deschise sub nas. Rândurile scrise cu albastru se lățeau peste măsură, dar cele subliniate cu roșu, ale cifrelor, nu le urmăreau îndeaproape. Încasările de bani erau cvasiinexistente, cât despre capitolul rezervat comenzilor, înscris cu verde, era la fel de succint ca un comunicat oficial.

— Îmi pare nespus de rău, ne mărturisi el. Fluieră vântul.

Omar nu insistă.

Își sună pe mobil câțiva prieteni și mă târî după el, de la un capăt al orașului la celălalt; niciun patron nu făgădui să ne dea de veste dacă apărea ceva nou la orizont. Din cauza asta, Omar era foarte mâhnit, iar eu aveam, la rândul meu, sentimentul că-l împovăram prea mult. În a cincea zi, văzând că nu se deschide nicio ușă, hotărâi să nu-i mai stau pe cap.

Omar mă tratâ de cretin:

— Ai să stai la mine până când ai să poți zbura cu propriile aripi. Ce-ar zice ai noștri dacă ar auzi că te-am lăsat de izbeliște? Și așa, nu-mi mai suportau nici măscările, nici bețiile; doar n-o să-i las acum să-mi lipească și eticheta de trădător. Am o grămadă de metehne, asta-i sigur; n-o să merg în rai, și asta-i sigur. Dar am și eu mândria mea, vere, și țin la ea.

Într-o după-amiază, când târnoseam mangalul prin casă, împreună cu Omar, bătu la ușă un tânăr. Era un băiat timid, cu umeri înguști, cu chip de fată și cu ochi de o limpezime cristalină. Trebuie să fi avut vreo douăzeci de ani, ca mine. Purta o cămașă tropicală, desfăcută, de sub care i se vedea pieptul roz, blugi strâmți și pantofi noi, juliți pe părți. Era încurcat că mă găsea acolo, iar privirea insistentă cu care îl fixa pe Caporal mă excludea din oficiu.

Omar se grăbi să facă prezentările. Se vedea că și el era stingherit; vocea îi tremura într-un fel ciudat, când îmi spuse:

— Vere, el este Hany. Asociatul și colocatarul meu.

Hany îmi întinse o mână plăpândă și rece, care mai că se topi într-a mea, apoi, fără să-mi arate vreun interes, îi făcu semn lui Omar să-l urmeze pe palier. Închiseră ușa în urma lor. După câteva minute, Omar se întoarse și-mi spuse că avea de pus la punct niște probleme cu asociatul lui, în garsonieră; mă întrebă dacă mă deranja să-l aștept la cafeneaua din colț.

— Pică tocmai bine, că începusem să amorțesc în casă, îi spusei eu.

Omar se asigură că nu m-am supărat și mă însoți până în josul scării.

— Comandă ce vrei, fac cinste.

Ochii îi sclipeau, plini de o bucurie stranie.

— Miroase a veşti bune, îi spusei.

— Hm..., se fâstâci el. Cine ştie? Uneori, mai plouă şi cu plăcinte.

Îl salutai cu mâna la tâmplă şi mă dusei la cafeneaua cea mai apropiată. Omar apăru şi el, după o oră. Părea mulţumit de discuţia avută cu asociatul lui.

Hany veni să ne viziteze în mai multe rânduri. De fiecare dată, Omar mă ruga să-l aştept la cafenea.

Într-o seară, colocatarul, care nu voise nici în ruptul capului să se arate mai prietenos cu mine, declară că fusese foarte răbdător, dar că era timpul să revină la normal şi să se întoarcă în garsonieră. Omar încercă să-l potolească. Hany se încăpăţână. Mărturisi că nu se simţea bine la cei care-l găzduiau şi că i se făcuse lehamite să le suporte ipocrizia, când putea fi scutit de ea. Hany era hotărât. Fermitatea chipului său şi fixitatea privirii nu lăsau loc niciunei negocieri.

— Are dreptate, îi spusei lui Omar. Asta-i casa lui. A fost foarte răbdător.

Hany îşi privea ţintă asociatul. Nici măcar nu văzu mâna pe care i-o întindeam ca să-mi iau la revedere.

Omar se băgă între mine şi locatarul lui şi, mâhnit, îi spuse acestuia:

— Foarte bine. Vrei să te întorci? S-a făcut. Însă tipul ăsta e vărul meu, şi n-am să-l dau afară pentru nimic în lume. Dacă, în seara asta, nu-i găsesc un adăpost, am să dorm pe o bancă, împreună cu el. Şi aşa o să fie în fiecare noapte, până când va avea un acoperiş deasupra capului.

Încercai să protestez. Omar mă împinse pe palier şi trânti uşa în urma noastră.

Mă duse mai întâi la un cunoscut, să vadă în ce măsură ne putea găzdui două-trei zile, dar nu se înţelese cu el;

apoi, încercă la patronul lui. Acesta îmi propuse să dorm în depozit. Omar acceptă, în principiu, și continuă să bată și la alte uși. Când se convinse că bătea de-a surda, ne întoarserăm la depozit și făcurăm pe paznicii de noapte.

După o săptămână, îmi dădui seama că Omar vorbea tot mai puțin. Se închisese în el și nu mai era atent la ceea ce-i spuneam. Era nefericit. Precaritatea situației noastre îi scobea obrajii și își depunea drojdia în fundul privirii lui. Mă simțeam răspunzător, când vedeam că-și pierduse pofta de viață.

— Ce crezi despre Sayed, fiul Șoimului? mă întrebă într-o dimineață.

— Nimic deosebit. De ce?

— N-am reușit niciodată să-l citesc pe flăcăul ăsta. Nu știu ce învârtește, dar are o prăvălie cu articole electrocasnice în centrul orașului. Ai vrea să mergem la el, ca să vedem dacă nu-ți poate da o mână de ajutor?

— Bineînțeles. Dar ce te șifonează în toată chestia asta?

— Nu vreau să crezi că încerc să-ți fac vânt.

— M-aș urî dacă mi-ar trece prin gând așa ceva.

Îl bătui ușurel pe mână, ca să-l liniștesc.

— Hai la el, Omar, chiar acum.

Ne urcarăm în dubiță și pornirăm în viteză spre centrul orașului. Siliți să ne întoarcem din drum din cauza unui atentat comis într-un comisariat de cartier, ocolirăm o bună parte din oraș, pentru a ajunge pe un mare bulevard foarte animat. Magazinul lui Sayed era după colțul unei farmacii, într-o prelungire a unui scuar neatins. Omar opri la vreo sută de metri de clădire. Nu era deloc liniștit.

— Bun, avem noroc, Sayed este la casă, îmi spuse. N-o să ni se lungească urechile așteptând... Du-te la el.

Fă-te că ai trecut pe aici din întâmplare şi că ţi s-a părut că-l recunoşti prin vitrină. Cu siguranţă că o să te întrebe ce cauţi la Bagdad. O să-i spui pur şi simplu adevărul, că baţi străzile de o săptămână, că n-ai unde să te duci şi că nu mai ai bani. Atunci, ori o să te ajute, ori o să pretexteze o grămadă de belele, ca să scape de tine. Dacă te ia în grija lui, nici să nu-ţi treacă prin minte să mă cauţi la depozit. Oricum, nu imediat. Laşi să mai treacă vreo două săptămâni. Nu vreau să afle Sayed unde stau şi ce fac. Ţi-aş fi recunoscător dacă n-ai pomeni de mine în faţa lui. Eu mă întorc la depozit. Dacă nu eşti acolo diseară, înseamnă că ai fost angajat.

Mă împinse, grăbit, pe trotuar, îşi ridică degetul mare şi se strecură iute printre maşinile care făceau slalom, ocolind pietonii.

Sayed mâzgălea ceva într-un registru. Era în cămaşă, cu mânecile suflecate, lângă un mic ventilator cu pale zumzăitoare. Când îmi observă silueta nehotărâtă, în pragul magazinului, îşi ridică ochelarii pe frunte şi îşi miji ochii. Îi luă ceva timp să mă caute printre amintiri, fiindcă nu fuseserăm prea apropiaţi. Inima îmi ticăia, înnebunită. Apoi, fiul Şoimului zâmbi cu gura până la urechi şi se lumină la faţă.

— Nu se poate, exclamă, deschizându-şi braţele, pentru a mă întâmpina.

Mă strânse îndelung la pieptul lui.

— Da' ce învârteşti la Bagdad?

Îi povestii cam tot ce mă învăţase Omar. Sayed mă ascultă cu interes. Chipul lui nu exprima nimic. Mă căzneam să-mi dau seama dacă disperarea mea îl impresiona sau nu. Când ridică mâna ca să mă întrerupă, crezui că avea să mă gonească. Spre marea mea uşurare, mi-o puse pe umăr şi declară că, din clipa aia, grijile care mă

chinuiau deveneau ale lui și că, dacă mă interesa, puteam lucra în magazin. De locuit, aveam să locuiesc într-o cămăruță de la etaj.

— Eu vând televizoare, antene parabolice, cuptoare cu microunde și altele. Tot ce vei avea de făcut e să ții la zi registrele de intrări și ieșiri. Tu ai fost la facultate, dacă țin bine minte.

— La litere, în anul întâi.

— Să fii sănătos! Contabilitatea e o chestie de onestitate, iar tu ești un băiat onest. Restul o să-l înveți încetul cu încetul. Nu-i mare lucru, ai să vezi... Sunt foarte mulțumit să te primesc la mine, ți-o spun cu toată sinceritatea.

Urcarăm la etaj, să văd camera. Chichineața era ocupată de un tânăr paznic de noapte, care fu mulțumit că primea alte însărcinări și că putea, astfel, să se întoarcă acasă după ce se închidea magazinul. Locul îmi plăcu. Aveam un pat de campanie, un televizor, o masă și un dulap în care îmi puteam aranja lucrurile. Sayed îmi dădu un acont, ca să mă duc la baie și ca să-mi cumpăr o trusă de toaletă și câteva haine. Mă duse la masă într-un adevărat restaurant.

Dormii ca un înger.

A doua zi, la opt și jumătate, ridicai oblonul de fier al magazinului. Primii vânzători — trei la număr — așteptau deja pe trotuar. Sayed ni se alătură după câteva minute și făcu prezentările. Vânzătorii nu-mi arătară niciun entuziasm când îmi strânseră mâna. Erau niște tineri citadini neîncrezători și prea puțin comunicativi. Cel mai înalt, Rachid, se ocupa de depozit, unde nimeni altcineva nu avea acces. Sarcina lui consta în depozitarea mărfii și supravegherea expediției. Cel mai vârstnic, Amr, făcea livrările. Al treilea, Ismail, inginer electronist, se ocupa de serviciile de după vânzare.

Biroul lui Sayed, care trona în faţa vitrinei, era şi recepţia. Restul spaţiului folosea pentru expunerea produselor. De-a lungul pereţilor erau montate rafturi. Televizoare de fabricaţie asiatică, cu ecrane mari sau mici, alături de antene parabolice şi de tot felul de accesorii sofisticate, ocupau cea mai mare a suprafeţei. Mai erau acolo cafetiere electrice, roboţi, griluri şi ustensile de bucătărie. Spre deosebire de magazinul vânzătorului de mobilă, al lui Sayed, plasat pe o importantă arteră comercială, nu se golea niciodată. Clienţii se înghesuiau aici cât era ziua de lungă. Desigur, majoritatea veneau ca să-şi clătească ochii, dar vânzările aveau o cifră constantă.

Mă simţeam bine acolo. Până într-o zi, când Sayed mă anunţă că eram aşteptat de nişte „prieteni foarte dragi", în cămăruţa mea de la etaj. Tocmai mă întorsesem de la birt. Sayed mi-o luă înainte. Deschise uşa şi-l văzui pe Yacine, stând pe patul pliant, alături de gemenii Hassan şi Hossein. Ceva fremătase în fiinţa mea. Gemenii erau fericiţi să mă revadă. Se repeziră la mine şi începură să-mi croiască, râzând, pumni afectuoşi. Yacine nu se ridicase. Stătea ţeapăn pe pat, cu spinarea dreaptă, ca o cobră. Îşi drese glasul şi-i invită pe cei doi fraţi să termine cu hlizeala. Îşi aţinti asupra mea privirea pe care, la Kafr Karam, nimeni nu îndrăznea să i-o înfrunte.

— Ţi-a luat ceva vreme până te-ai deşteptat, mi se adresă.

Nu înţelesei ce voia să spună.

Gemenii se rezemară de perete, lăsându-mă singur în mijlocul chiţimiei, faţă în faţă cu Yacine.

— Merge treaba? mă întrebă el.

— Nu mă plâng.

— Eu însă te plâng.

Se bâțâi, ca să-și elibereze marginea vestonului, care i se prinsese sub fund. Yacine se schimbase. I-ai fi dat cu zece ani mai mult. Câteva luni fuseseră de-ajuns ca să-i înăsprească trăsăturile. Privirea lui intimida la fel de mult, dar brazde adânci îi înghițeau colțurile gurii, de parcă rictusul care i le strivea izbutise, în cele din urmă, să le facă să dispară.

Hotărâi să nu mă las intimidat.

— Pot să știu și eu de ce mă plângi?

El clătină din cap.

— Crezi că nu ești de plâns?

— Te ascult.

— Mă ascultă... Scumpul fiu al fântânarului aude, în sfârșit. Cu ce-l mai pisăm acum?

Mă privi țintă:

— Mă întreb ce-oi fi având tu în cap, omule. Trebuie să fii autist, ca să nu vezi ce se petrece. Țara este în război, și milioane de cretini parcă nu văd nimic. Când sunt explozii pe străzi, se întorc acasă și își închid obloanele, crezând că, în felul acesta, se spală pe mâini. Numai că nu merge așa. Mai devreme sau mai târziu, războiul o să intre peste ei, în casă, și o să le facă praf adăpostul ăla iluzoriu. De câte ori n-am repetat asta, la Kafr Karam? Vă spuneam: dacă nu ne băgăm noi în foc, vine focul peste noi. Cine m-a auzit? Ei, Hassan, cine m-a auzit?

— Nimeni, spuse Hassan.

— Tu, ăsta, ai așteptat focul?

— Nu, Yacine, răspunse Hassan.

— Ai așteptat să vină fiii ăia de câine și să te tragă jos din pat, în puterea nopții, ca să te deștepți?

— Nu, spuse Hassan.

Yacine mă fixă din nou:

— Eu n-am așteptat să-mi fie scuipat amorul-propriu ca să mă revolt. Ce-mi lipsea la Kafr Karam? De ce mă plângeam? Mi-aș fi putut închide obloanele, mi-aș fi putut astupa urechile. Dar știam că, dacă nu mă bagam eu în foc, venea focul peste mine. Atunci, am luat armele, ca să nu sfârșesc cum a sfârșit Souleyman. Chestie de supraviețuire? Chestie de logică, nimic mai mult. Țara asta e a mea. Pungașii încearcă să pună mâna pe ea. Ce fac eu? Ce fac, după părerea ta? Crezi că-i aștept pe ăia să vină și să-mi violeze mama sub propriul acoperiș?

Hassan și Hossein își lăsară capul în jos.

Yacine respiră încet și, îndulcindu-și privirea, îmi spuse:

— Știu ce s-a întâmplat la tine acasă.

Mă încruntai.

— Ei da, adăugă el. Dacă bărbații tac ca mormântul, scumpele lor jumătăți au gura spartă. Femeile nu știu ce înseamnă cuvântul „secret".

Plecai capul.

El se lipi de perete, își încrucișă brațele peste piept și mă privi țintă, în tăcere. Ochii lui mă indispuneau. Yacine își puse picior peste picior și mâinile pe genunchi.

— Eu știu ce înseamnă să-ți vezi părintele venerat azvârlit de o brută la pământ, cu coaiele în aer, îmi spuse.

Mărul lui Adam îmi înțepeni în gâtlej. Doar n-avea de gând să-mi expună rufele murdare în văzul lumii! N-aș putea suporta așa ceva.

Yacine îmi citea pe față ceea ce strigam în sinea mea. Dar nu-i păsa.

Mi-i arătă, cu bărbia, pe gemeni, apoi pe Sayed, și continuă:

— Noi toți cei de aici, eu, ceilalți, cerșetorii care se milogesc pe stradă, știm *perfect* ce înseamnă acest ultraj... Un GI, nu. El nu poate măsura amploarea acestui sacrilegiu. Nici măcar nu știe ce-i aia sacrilegiu. În lumea lui, pe părinți îi trimiți la azilele de bătrâni și-i uiți acolo, ca pe cele mai lipsite de importanță lucruri; îi spui maică-tii că e o javră bătrână și lui taică-tău că e un bou... La ce te poți aștepta din partea unui asemenea tip, hai?

Furia mă sufoca.

Yacine vedea cât se poate de clar, dar continuă și mai și:

— La ce te poți aștepta din partea unui mucos gata s-o arunce într-un spital — ca să moară acolo —, pe femeia care l-a purtat în pântece, care l-a adus pe lume ajutată de forceps, care l-a conceput fibră cu fibră, care l-a făcut mare și l-a vegheat așa cum este vegheat păstorul de steaua lui?... Să le respecte pe mamele *noastre*? Să-i sărute pe frunte pe bătrânii *de la noi*?

Tăcerea lui Sayed și a gemenilor îmi sporea furia. Aveam sentimentul că mă târâseră într-o capcană, și, pentru asta, aveam necaz pe ei. Era ceva obișnuit ca Yacine să se bage unde nu-i fierbe oala; dar, ca ceilalți să asiste, fără să se implice cu adevărat, era o chestie care mă făcea să turbez.

Sayed înțelese că eram pe punctul de a exploda.

Spuse:

— Oamenii ăștia n-au mai multă considerație pentru odraslele lor, decât pentru bătrâni. Asta încearcă Yacine să-ți explice. El nu te mustră. Îți *povestește*. Ceea ce s-a întâmplat la Kafr Karam ne-a zguduit pe toți, te asigur. Până azi-dimineață, nu știusem de povestea asta. Și, când mi-a fost adusă la cunoștință, am înnebunit de furie. Yacine are dreptate. Americanii au mers prea departe.

— De fapt, tu la ce te așteptai? mormăi Yacine, pe care intervenția lui Sayed îl irita. Să-și întoarcă privirile de la goliciunea unui sexagenar handicapat și terorizat?

Își întoarse palma în sus:

— De ce?

Îmi pierise graiul.

Sayed profită de ocazie, ca să mă ia și el în primire:

— De ce să-și întoarcă privirile, ei, care își pot surprinde prietenii în timp ce le tăvălesc nevestele și se poartă de parcă asta n-ar fi mare lucru? Pentru ei, pudoarea e ceva ce a dispărut de o veșnicie. Onoarea? I-au falsificat codul. Ăștia sunt doar niște avortoni zănatici, care răstoarnă valorile, ca niște bizoni rătăciți într-un magazin de porțelanuri. Vin dintr-un univers nedrept și crud, fără omenie și fără morală, unde cel puternic se înfruptă din carnea celor slabi, unde violența și ura stau la temelia Istoriei lor, unde machiavelismul le creează și le justifică inițiativele și ambițiile. Ce pot ei înțelege din lumea *noastră*, care este creatoarea celor mai fabuloase pagini din istoria civilizației umane, lume unde valorile fundamentale nu s-au învechit câtuși de puțin, unde jurămintele nu și-au pierdut deloc puterea, unde reperele de odinioară nu s-au schimbat nici cât negru sub unghie?

— Nu mare lucru, spuse Yacine, care se ridică și se apropie până ajunse nas în nas cu mine. Nu mare lucru, frate.

Sayed continuă:

— Habar n-au care ne sunt tradițiile, visele, rugăciunile. Habar n-au că avem o moștenire de la înaintași, că memoria ne este intactă, iar alegerile juste. Ce știu ei despre Mesopotamia, despre acest Irak fantastic, pe care îl calcă bocancii lor împuțiți? Despre Turnul Babel, despre Grădinile Suspendate, despre Haroun-al-Rachid, despre

cele *O mie și Una de Nopți*? Nimic! Nu citesc niciodată aceste pagini ale Istoriei și nu văd în țara noastră decât o imensă băltoacă de petrol, din care vor lipăi până când ni se va scurge și ultima picătură de sânge. Aici, ei nu se află la întâlnirea cu Istoria; aici, au venit pușI pe jaf, pe acapararea filonului, a izvorului de bogăție. Nu sunt decât niște mercenari plătiți de Marea Finanță Occidentală. Ei au redus toate valorile la o înspăimântătoare chestiune de parale, iar toate virtuțile se reduc, pentru ei, la una singură: profitul. Sunt niște prădători de temut, asta sunt! Ar fi în stare să-l calce în picioare și pe Hristos, dacă asta le-ar umple buzunarele. Și, dacă nu suntem de acord cu ei, își scot artileria grea și ne mitraliază sfinții, ne dărâmă monumentele și își suflă mucii în pergamentele noastre milenare.

Yacine mă împinse spre fereastră și îmi strigă:

— Uită-te; du-te și aruncă-ți ochii pe geam, să-i vezi cum sunt cu adevărat: niște mașinării.

— Și mașinăriile astea or să-și rupă dinții la Bagdad, spuse Sayed. Afară, pe străzile noastre, se dă cea mai mare luptă a tuturor timpurilor, se înfruntă titanii între ei: Babilonul cu Disneylandul, Turnul Babel cu Empire State Building, Grădinile Suspendate cu Golden Gate Bridge, Șeherezada cu Ma Baker, Sindbad cu Terminator...

Mă aiuriseră, mă aiuriseră de-a binelea. Aveam impresia că mă aflam în toiul unei mascarade, în mijlocul unei repetiții teatrale, înconjurat de comedianți mediocri, care își învățaseră textul pe dinafară, fără să fie în stare să-l susțină cu talentul pe care acesta l-ar fi meritat, și totuși... și totuși... și totuși, mi se părea că era exact ceea ce voiam să aud, că vorbele lor erau chiar acelea care îmi lipseau, și a căror lipsă îmi umplea capul cu migrene și

insomnii. Prea puțin conta dacă Sayed era sincer sau dacă Yacine îmi vorbea cu propriile cuvinte, cuvinte ieșite din măruntaiele lui; singura mea certitudine era că mascarada îmi convenea, că mi se potrivea ca o mănușă, că secretul pe care îl rumegasem săptămâni întregi era împărtășit acum cu ceilalți, că furia mea nu era singura, că ea îmi restituia esențialul hotărârii mele. Mă căzneam să definesc această alchimie care, în alte condiții, m-ar fi făcut să râd în hohote și, în același timp, mă simțeam ușurat. Javra asta de Yacine tocmai mă scăpase de o mare povară. Știuse să mă atingă exact unde trebuia, să răscolească toate scârboșeniile pe care le ținusem în mine, din noaptea în care cerul căzuse peste mine. Venisem la Bagdad ca să răzbun o ofensă. Nu știam cum. Dar, de acum, problema asta nu se mai punea.

Așa că, atunci când Yacine consimți, în cele din urmă, să-mi deschidă brațele, mi se păru că-mi deschidea singura cale care mă conducea spre ceea ce căutam mai mult pe lume: onoarea alor mei.

13

Yacine și îngerii lui păzitori, Hassan și Hossein, nu se mai întoarseră la magazin. Sayed ne poftise pe toți patru să luăm cina la el acasă, pentru a sărbători revederea și pentru a pecetlui jurământul nostru; apoi, după masă, cei trei tovarăși se despărțiră de noi și dispărură din circulație.

Îmi reluai slujba de paznic de noapte; n-aveam altceva de făcut decât să deschid magazinul, când veneau vânzătorii, și să-l închid, după plecarea lor. Trecură câteva săptămâni. Colegii nu se apropiau deloc de mine. Dimineața, îmi spuneau „bună ziua", iar seara „noapte bună", și nimic altceva între timp. Indiferența lor mă exaspera. Totuși, încercasem să le câștig încrederea; cu timpul, începui să-i ignor și eu. Mai aveam în mine destulă mândrie care să-mi interzică să le zâmbesc prosteș-te unor oameni ce nu erau în stare să mă aprecieze.

Luam masa chiar în piață, într-un restaurant de o curățenie cam îndoielnică. Sayed se înțelesese cu cel ce ținea restaurantul să-mi deschidă un cont și să trimită factura la magazin, când se închidea luna. Restauratorul era un omuleț negricios, sprinten și jovial. Ne simpatizam.

Mai târziu, aveam să aflu că restaurantul era al lui Sayed, împreună cu un chioșc de ziare, două băcănii, un magazin de încălțăminte de pe bulevard, un atelier fotografic și o prăvălie cu articole de telefonie.

Sayed îmi plătea un salariu bun, la sfârșitul fiecărei săptămâni. Îmi cumpăram țoale și diverse mărunțișuri, iar restul de bani îl strângeam într-o geantă de piele, pentru soră-mea geamănă Bahia; aveam de gând să-i trimit tot ce izbuteam să pun deoparte.

Lucrurile începeau să meargă fără nicio greutate. Îmi făcusem niște mici tabieturi, după pofta inimii. După ce închideam magazinul, ieșeam să dau o raită prin centrul orașului. Îmi plăcea să umblu pe jos. La Bagdad, aveai ce vedea în fiecare zi. Atentatele erau urmate de împușcături, ambuscadele — de razii, marșurile de protest — de „înăbușirea" violentă a unor grupuri minoritare. Oamenii se acomodau cu toate. Nici nu se liniștea bine un loc, după o explozie sau după o execuție sumară, că mulțimea îl și lua din nou în stăpânire. Fatalistă. Stoică. De câteva ori, nimerii peste o hecatombă încă fumegândă și rămăsei acolo, să mă holbez la grozăvia aia, până la sosirea ajutoarelor și a armatei. Priveam la brancardierii care adunau bucăți de carne de pe trotuare, la pompierii care evacuau lumea din imobilele atinse de suflu, la gaborii care îi interogau pe riverani. Cu mâinile în buzunare, uitam de mine ore în șir. Inițiindu-mă în exercitarea furiei. În timp ce rudele victimelor ridicau brațele spre cer, urlându-și durerea, mă întrebam dacă aș fi fost în stare să le provoc altora aceleași suferințe și îmi dădeam seama că întrebările astea nu mă șocau. Mă întorceam, cu pași liniștiți, în odaia mea. Nopțile nu-mi erau niciodată tulburate de coșmarul străzilor.

Odată, pe la două noaptea, mă treziseră niște zgomote înăbușite. Aprinsesem lumina la etaj, apoi la parter, ca să verific dacă nu intrase în magazin vreun spărgător, în timp ce dormeam. Nu era nimeni și nici nu părea să lipsească la apel vreun produs expus. Zgomotele veneau din încăperea aflată în spatele prăvăliei, iar ușa acesteia fusese încuiată pe dinăuntru. Era aripa în care se făceau reparațiile, un teritoriu interzis persoanelor neautorizate. Eu nu aveam dreptul să intru acolo. Prin urmare, rămăsesem în spațiul comercial, până la plecarea intrusului. A doua zi, îi semnalasem lui Sayed incidentul. El îmi explicase că se mai întâmpla ca inginerul să rămână până la ore foarte târzii, pentru a-i mulțumi pe clienții exigenți, și îmi reamintise că paza atelierului de reparații nu intra în atribuțiile mele. Băgasem de seamă, în tonul lui, o categorică punere în gardă.

Într-o vineri după-amiază, în timp ce mă învârteam printre prăpădiții de pe malul Tigrului, mă abordă Omar Caporalul. Nu-l văzusem de săptămâni întregi. Purta același costum, însă ponosit, ochelari de soare noi și grotești, iar pe pieptul cămășii, care mai că-i plesnea peste burtă, avea pete de unsoare.

— Tu-mi faci pe grețosul sau ce ai? mă întrebă. La depozit, întreb de tine în fiecare zi, dar plutonierul îmi răspunde că n-ai trecut pe acolo! Ai ceva să-mi reproșezi?

— Ce să-ți reproșez? Mi-ai fost mai mult decât un frate.

— Atunci, de ce mă tratezi cu fundul?

— Nu te tratez cu fundul. Pur și simplu, sunt foarte prins, asta-i tot.

El încercă să-mi citească în ochi dacă nu-i ascundeam ceva. Era neliniștit.

— Îmi fac sânge rău pentru tine, îmi mărturisi. Nici nu-ți poți închipui cât de rău îmi pare că te-am aruncat în brațele lui Sayed. De fiecare dată când mă gândesc la asta, îmi vine să-mi smulg părul din cap.

— Greșești. Mi-e foarte bine la el.

— Mi-ar fi necaz pe mine dacă te-ar amesteca în chestii nașpa... chestii sângeroase.

Înainte de a scuipa ce avea în gușă, înghițise în sec de câteva ori. Ochelarii negri îi ascundeau privirea, dar expresia de pe chip îl trăda. Omar era distrus, măcinat de mustrările de conștiință.

— Am venit la Bagdad ca să-mi câștig existența, Omar. Noi am vorbit deja despre asta. Inutil să mai lungim pelteaua.

Răspunsul meu, departe de a-l liniști, îl șocă. Se scărpină în cap, mai amărât ca niciodată.

— Vino, îi spusei, hai să ronțăim ceva. Îți fac cinste.

— Nu mi-e foame. Ca să fiu cinstit, de când am avut ideea aia afurisită de a te da pe mâna lui Sayed, nici nu mai mănânc.

— Te rog...

— Trebuie s-o șterg. Nu țin să fiu văzut cu tine. Prietenii tăi și cu mine nu suntem pe aceeași lungime de undă.

— Sunt liber să mă întâlnesc cu cine vreau.

— Eu nu.

Își frânse, nervos, degetele și, după ce se uită cu grijă în jur, îmi propuse:

— Am vorbit despre tine cu un fârtat din armată. E gata să te primească câtăva vreme la el. Este un fost locotenent, un flăcău simpatic. Tocmai își pune pe picioare o afacere și are nevoie de un om de încredere.

— Sunt exact acolo unde voiam să fiu.

— Eşti sigur?

— Absolut.

El clătină din cap, cătrănit.

— Bun, spuse, întinzându-mi mâna, dacă ştii ce vrei, nu mai am altceva de făcut decât s-o las baltă. Dar, dacă te răzgândeşti, ştii unde mă găseşti. Te poţi baza pe mine.

— Mulţumesc, Omar.

Îşi băgă capul între umeri şi se îndepărtă.

După vreo zece paşi, îşi luă seama şi se întoarse din drum. Pomeţii îi tresăreau spasmodic.

— Încă un lucru, vere, îmi şopti. Dacă ţii să te lupţi, fă-o curat. Luptă-te *pentru* ţara ta, nu *împotriva* lumii întregi. Cântăreşte bine lucrurile şi alege grâul de neghină. Nu omorî pe oricine, nu trage oricum. Cei care cad cel mai adesea sunt nevinovaţii, nu ticăloşii. Îmi promiţi?

— ...

— Vezi? Ai început deja să te îndepărtezi de calea cea bună. Lumea nu ne este duşmancă. Adu-ţi aminte de popoarele care au protestat împotriva războiului preventiv, de milioanele de oameni care au făcut marşuri la Madrid, Roma, Tokyo, în America de Sud, în Asia. Toţi erau şi continuă să fie de partea noastră. Cei care ne-au susţinut în acele ţări au fost mai numeroşi decât cei din lumea arabă. Să nu uiţi asta. Toate naţiunile sunt victimele unui pumn de trusturi multinaţionale hrăpăreţe. Ar fi îngrozitor să-i băgăm pe toţi în acelaşi sac. Răpirea ziariştilor, executarea membrilor unor ONG-uri, care nu sunt printre noi decât ca să ne ajute, toate astea nu fac parte din tradiţiile noastre. Dacă vrei să răzbuni o ofensă, nu ofensa pe nimeni. Dacă tu crezi că trebuie să-ţi speli onoarea, nu-ţi dezonora poporul. Nu te lăsa pradă nebuniei. M-aş spânzura de cea mai apropiată grindă,

dacă te-aș recunoaște, în vreo înregistrare pe peliculă, confundând execuția arbitrară cu fapta vitejească...

Se șterse la nas cu mâneca, clătină iar din cap, cu ceafa între umeri, și încheie:

— De bună seamă că m-aș spânzura de cea mai apropiată grindă, vere. Din clipa asta, să-ți spui că tot ce ai să faci tu, mă privește direct pe mine.

Și se grăbi să dispară în mijlocul cohortelor debusolate care umblau de-a lungul fluviului.

La două luni după întâlnirea cu Omar, obișnuințele mele nu se schimbaseră nici pic. Deșteptarea la ora șase dimineața, deschiderea magazinului două ore mai târziu, înscrierea în registru a intrărilor și ieșirilor de mărfuri, închiderea magazinului la sfârșitul după-amiezii. După ce plecau vânzătorii, Sayed și cu mine ne încuiam în magazin, unde făceam bilanțul vânzărilor și inventarul noilor achiziții. Când socotelile erau încheiate și proiectele de a doua zi stabilite, Sayed îmi înmâna trusa de chei și pleca, luând cu el sacoșa burdușită de bancnote. Rutina asta începea să mă apese, universul mi se îngusta ca pielea de șagrin. Nu mai ieșeam în oraș, nu mai bântuiam prin cafenele. Itinerarul meu se limita la două locuri aflate la vreo sută de metri unul de celălalt: restaurantul și magazinul. Cinam devreme, îmi cumpăram limonadă și biscuiți de la băcănia din colț, apoi mă zăvoram în odaia mea. Timpul mi-l petreceam zgâindu-mă la televizor, trecând în neștire de pe un canal pe altul, incapabil să mă opresc la vreo emisiune sau la vreun film. Situația asta îmi sporea dezgustul, îmi deforma caracterul. Eram tot mai susceptibil, tot mai lipsit de răbdare, și o agresivitate pe care nu mi-o cunoșteam începu să-și pună pecetea asupra cuvintelor și gesturilor mele. Nu

mai suportam să fiu ignorat de colegi și nu scăpam nici o ocazie ca să le arăt acest lucru. Când cineva nu-mi răspundea la zâmbet, mormăiam „boule", în așa fel încât să mă audă, și, dacă ăla avea tupeul să se încrunte, îl înfruntam, rânjindu-i în nas. Lucrurile se opreau aici, ceea ce nu mă răcorea deloc.

Într-o seară, ajuns la capătul răbdării, îl întrebai pe Sayed ce aștepta de nu mă trimitea la luptă. Îmi răspunse pe un ton care mă răni: „Fiecare lucru la timpul lui!" Aveam sentimentul că eram o plevușcă și că nu contam nici cât o ceapă degerată. Las' că or să vadă ei, îmi făgăduiam în sinea mea. Într-o zi, o să le arăt eu de ce sunt în stare. Pe moment, nu eram în măsură să iau inițiativa, mă mulțumeam să-mi rumeg frustrările și, ca să-mi amăgesc insomniile, îmi imaginam tot felul de proiecte abracadabrante, prin care să-mi iau revanșa.

Apoi, toate lucrurile se înlănțuiră...

Îl condusesem la ușă pe ultimul client și lăsasem pe jumătate oblonul magazinului, când doi bărbați îmi făcură semn să mă dau deoparte, ca să-i las înăuntru. Vânzătorii, Amr și Rachid, care își strângeau lucrurile, fiind pe picior de plecare, rămaseră cu gesturile în aer. Sayed își puse din nou ochelarii; când îi recunoscu pe cei doi intruși, se ridică de la birou, scoase un plic dintr-un sertar și îl împinse, cu un bobârnac, pe masă. Cei doi bărbați schimbară o privire și își încrucișară brațele. Cel mai înalt, trecut de cincizeci de ani, avea o mutră de răufăcător și un gât adipos, ca un gargui de biserică. Pe obrazul drept i se lățea până la pleoapă, silind-o să se încrețească puțin, o urmă oribilă de arsură. Insul era o veritabilă brută, cu privirea perfidă și cu rictusul sardonic. Purta o jachetă de piele roasă în coate, de sub care se vedea un tricou verde ca sticla, plin de mătreață. Celălalt,

de vreo treizeci de ani, zâmbea afectat, rânjindu-și colții de lup tânăr. Dezinvoltura lui îl trăda pe arivistul zorit să sară peste etape, convins că galoanele de gabor pe care le purta aveau puterea unui talisman. Blugii noi îi erau suflecați deasupra unor mocasini scâlciați. Se zgâia la Rachid, care stătea pe un taburet.

— Bună ziua, scumpul meu binefăcător, spuse tipul de cincizeci de ani.

— Bună ziua, căpitane, spuse Sayed, bătând plicul cu degetul. Te aștepta.

— Zilele trecute am fost în misiune.

Căpitanul se apropie încet de masă, cântări în mână plicul și mormăi:

— S-a subțiat.

— Sunt toți banii.

Ofițerul de poliție schiță o strâmbătură sceptică.

— Tu îmi știi problemele de familie, Sayed. Am de hrănit un trib întreg, și nu mi-am mai primit salariul de șase luni.

Își arătă, cu degetul mare, colegul:

— Și fârtatul meu e în același rahat. Vrea să se însoare și nu izbutește să dibuiască o cameră, nici să dai cu tunul.

Sayed strânse din buze și băgă din nou mâna în sertar. Mai scoase câteva bancnote, pe care căpitanul le făcu nevăzute, cu un gest de prestidigitator.

— Ești un suflet milostiv, Sayed. Dumnezeu o să te răsplătească.

— Trecem printr-un moment greu, căpitane. Trebuie să ne ajutăm între noi.

Căpitanul se scărpină pe obrazul rănit, se prefăcu jenat și trebui să găsească în privirea coechipierului său forța de a sparge buba:

— Sincer să fiu, nu venisem pentru plic. Fârtatul meu și cu mine punem pe picioare o afacere și mi-am zis că poate ai fi interesat, poate ne-ai da o mână de ajutor.

Sayed se așeză iar la birou și își prinse buzele între degetul mare și arătător.

Căpitanul luă loc în fața lui și își puse picior peste picior.

— Deschid o mică agenție de voiaj.

— La Bagdad? Crezi că țara noastră e o destinație căutată?

— Am niște rude la Amman. Ei cred că, pentru mine, ar fi bine să-mi investesc banii acolo. Am tras destule până acum și, ca să fiu sincer cu tine, la noi nu se vede capătul tunelului. Avem în brațe un al doilea Vietnam, și nu țin să-mi las pielea aici. Am trei „drajeuri" în corp și puțin a lipsit să nu fiu desfigurat de un cocteil Molotov. Am hotărât să dau înapoi insigna și să plec în Iordania, ca să fac avere. Afacerea mea este grasă. Beneficiu sută la sută. Și legal. Dacă vrei, te iau asociat.

— Am eu destule belele cu magazinul.

— Stai. Nu te descurci deloc rău.

— Nu-i chiar așa.

Căpitanul își vârî între buze o țigară și o aprinse cu o brichetă de unică folosință. Suflă fumul în nasul lui Sayed, care se mărgini să-și întoarcă ușor capul.

— Păcat, spuse polițistul, asta e o baftă chioară, pe care o lași să-ți scape, prietene. Zău, chiar nu ești tentat?

— Nu.

— Nu-i nicio nenorocire. Și, acum, dacă am trece la scopul vizitei mele?

— Te ascult.

— Tu ai încredere în mine?

— Cum adică?

— De când îți veghez afacerile, am încercat eu vreodată să te aburesc?

— Nu.

— M-am arătat eu nesătul?

— Nu.

— Și, dacă te-aș ruga să-mi pasezi ceva bani ca să dau drumul afacerii, crezi că nu ți i-aș înapoia?

Sayed nu se aștepta la această întorsătură. Zâmbi și își îndepărtă brațele:

— Ești o persoană loială, căpitane. Ți-aș da, cu ochii închiși, milioane, dar am datorii până peste cap, iar prăvălia merge cam pe tânjală.

— Asta s-o spui la alții! răspunse căpitanul, strivind pe cristalul biroului țigara abia începută. Te scalzi în aur. Ce crezi tu că fac toată ziua? Mă așez la o masă de la cafeneaua din față și notez baletul mașinilor tale cu marfă. Vinzi de două ori mai mult decât primești. Nu mai departe de azi, adăugă, scoțând din buzunarul interior al vestonului un carnețel de însemnări, ai scos din magazin două frigidere mari, patru mașini de spălat, patru televizoare, iar o groază de clienți au plecat cu diverse cutii. Și suntem abia luni. În ritmul în care îți vinzi fierătaniile, ar trebui să-ți faci propria bancă.

— Mă spionezi, căpitane?

— Sunt steaua ta, Sayed. Veghez asupra micilor tale combinații. Te-a supărat vreodată fiscul? Au venit vreodată alți gabori să te ușureze de parale? Pentru restul mișmașurilor tale, nici nu te doare capul. Știu că facturile îți sunt la fel de false ca declarațiile tale pe cuvânt de onoare, dar eu veghez să nu se atingă nimeni de ele. Și tu, tu îmi arunci niște firimituri, închipuindu-ți că mă îmbraci în mătăsuri. Eu nu-s un cerșetor, Sayed.

Se ridică brusc și se duse drept spre depozit. Sayed nici nu avu timp să-l ajungă. Căpitanul dădu năvală în încăperea din spatele prăvăliei și arătă cu un gest larg nenumăratele cutii de carton puse unele peste altele și acoperind trei sferturi din sală.

— Pun pariu că toată marfa asta n-a trecut niciodată printr-o vamă.

— În Bagdad, toată lumea lucrează la negru.

Sayed năduşea. Era pe punctul de a-i sări țandăra, dar încerca să se stăpânească. Cei doi caralii afișau mutra senină a celor care conduceau „dansul" cu o mână de fier. Știau ce voiau și cum să obțină acel lucru. Șperțuiala era vocația primordială a tuturor funcționarilor statului și în special a celor din corpul polițienesc; era o bună și veche practică, moștenită de la regimul înlăturat și exercitată în continuare, după ocupație, la adăpostul confuziei și al pauperizării galopante care domnea în țară, unde răpirile în vederea răscumpărării, bacșișurile, deturnările de fonduri și extorcarea de bani erau la ordinea zilei.

— Cât are aici? îl întrebă căpitanul pe colegul său.

— De-ajuns ca să-și cumpere o insulă în Pacific.

— Crezi că-i cerem marea cu sarea, inspectore?

— Doar atât cât să nu crăpăm de sete, șefu'.

Sayed se șterse cu o batistă. Amr și Rachid stăteau în ușă, înapoia celor doi polițiști, pândind un semn al patronului.

— Să ne întoarcem în birou, băigui Sayed. O să văd ce pot face pentru a vă ajuta să vă puneți firma pe roate.

— Uite o vorbă înțeleaptă, spuse căpitanul, desfăcându-și larg brațele. Fii atent însă, dacă e vorba de un plic ca ăsta pe care mi l-ai pasat, nu e cazul să te ostenești.

— Nu, nu, spuse Sayed, grăbit să-i scoată pe caralii din depozit, găsim noi un aranjament. Să ne întoarcem în birou.

Căpitanul se încruntă.

— S-ar părea că ai ceva de ascuns, Sayed. De ce ne dai afară? Ce mai e în depozitul ăsta, pe lângă ceea ce se vede?

— Nimic, te asigur. Numai că este ora închiderii și am o întâlnire la celălalt capăt al orașului.

— Ești sigur?

— Ce-oi fi vrând să ascund? Toată marfa mea e aici, în ambalajul ei.

Căpitanul își miji ochiul drept. Să se fi îndoit de ceva și căuta să-l pună la grea încercare pe Sayed? Se apropie de peretele din cutii de carton, iscodi pe ici, pe colo, și se întoarse iute, pentru a vedea dacă Sayed își ținea respirația sau nu. Rigiditatea lui Amr și a lui Rachid îi dădu de bănuit. Se lăsă pe vine, ca să se uite pe sub stivele de televizoare și cutii diverse, ochi într-un ungher o ușă ascunsă și se duse spre ea:

— Ce e după ușa aia?

— Atelierul de reparații. E încuiat cu cheia. Inginerul a plecat acum o oră.

— Pot să-mi arunc un ochi pe acolo?

— E închis pe dinăuntru. Inginerul intră pe partea cealaltă.

Deodată, în clipa când căpitanul era gata să se lase păgubaș, în spatele ușii se auzi un zgomot, înlemnindu-i pe Sayed și pe vânzători. Căpitanul își înălță o sprânceană, încântat să-și surprindă interlocutorul pe picior greșit.

— Te asigur că îl credeam plecat, căpitane.

Căpitanul ciocăni în ușă.

— Deschide, flăcăule; altfel, dărâm șandramaua.

— Un minut, am de terminat o sudură, spuse inginerul.

Se auziră huruieli, apoi scrâșnete metalice; cheia se răsuci în broască și ușa se deschise. În cadrul ei, stătea inginerul, în maiou de piele și pantaloni de salopetă. Căpitanul văzu o masă plină de sârme, șuruburi mititele, borcănele de vopsea și de lipici, precum și scule de sudură, în jurul unui televizor demontat, al cărui capac, pus în grabă, căzu, lăsând să se vadă sub carcasă o încâlceală de fire multicolore. Căpitanul își miji din nou ochiul drept. În momentul când descoperi, în interiorul aparatului, bomba abia disimulată de tub catodic, gâtul i se contractă. Fața i se întunecă și mai mult, când inginerul îi puse țeava pistolului în ceafă.

Rămas mai în spate, inspectorul nu înțelese imediat ce se petrecea. Tăcerea care se lăsase în sală îl făcu să-și ducă instinctiv mâna la curea. Dar nu-și atinse arma. Amr îl apucă din spate, îi puse o mână la gură, iar cu cealaltă îi îndesă adânc, sub omoplat, un pumnal. Inspectorul holbă ochii, fără să-i vină a crede, fremătă din cap până în picioare și se lăsă încet la pământ.

Căpitanul tremura din tot corpul. Nu izbutea nici să ridice brațele, ca semn că se predă, nici să se aplece înainte.

— N-am să spun nimic, Sayed.

— Numai morții știu să-și țină gura, căpitane. Îmi pare nespus de rău pentru tine, căpitane.

— Te implor. Am șase copilași...

— Trebuia să te gândești la asta mai înainte.

— Te rog, Sayed, cruță-mă. Jur că n-am să spun nimic. Dacă vrei, ia-mă în echipa ta. O să fiu, pentru tine, numai ochi și urechi. Nu i-am aplaudat niciodată pe

americani. Îi urăsc. Sunt caraliu, dar, poţi să verifici, n-am ridicat mâna asupra niciunui tip din rezistenţă. Sunt, cu toată inima, alături de voi... Sayed, e adevărat ce ţi-am spus; vreau s-o întind. Nu mă omorî, pentru numele lui Dumnezeu. Am şase copilaşi, iar cel mai mare n-are nici cincisprezece ani.

— Mă spionai?

— Nu, jur că nu, am fost doar lacom.

— În cazul ăsta, de ce n-ai venit singur?

— E coechipierul meu.

— Eu nu vorbesc de tâmpitul care te însoţeşte, ci de tipii care te aşteaptă afară, în stradă.

— Nu mă aşteaptă nimeni afară, îţi jur...

Se lăsă tăcerea. Căpitanul îşi ridică ochii şi, când văzu zâmbetul mulţumit al lui Sayed, îşi dădu seama de gravitatea greşelii sale. Ar fi trebuit să fie mai viclean, să-l facă să creadă că nu era singur. Avusese ghinion.

Sayed îmi ordonă să cobor cu totul oblonul magazinului. Mă executai. Când mă întorsei în depozit, căpitanul era în genunchi, cu mâinile legate fedeleş la spate. Făcuse pe el şi plângea ca un ţânc.

— Te-ai uitat afară? mă întrebă Sayed.

— N-am observat nimic neobişnuit.

— Foarte bine.

Sayed băgă capul căpitanului într-o bucată de plastic, ruptă dintr-un ambalaj, şi, cu ajutorul lui Rachid, îl întinse pe jos. Ofiţerul se zbătu nebuneşte. Punga se albi de la aburii respiraţiei. Sayed strânse cât putu de tare gura pungii pe lângă gâtul căpitanului. Acesta rămase foarte repede fără aer şi începu să se zvârcolească şi să dea din picioare. Corpul îi fu scuturat de convulsii brutale, care se răriră cu greu şi, apoi, deveniră slabe; după o ultimă tresărire, încetară dintr-odată. Sayed şi Rachid

continuară să se lase cu toată greutatea peste căpitan și nu se ridicară decât după ce cadavrul înțepeni de tot.

— Descotorosiți-vă de hoiturile astea două, le ordonă Sayed lui Amr și Rachid. Iar tu, spuse el, întorcându-se spre mine, curăță sângele ăsta până nu se usucă.

14

Sayed îi însărcinase pe Amr și pe Rachid să facă dispărute cele două corpuri. Inginerul propusese să cerem o răscumpărare de la familiile celor doi polițiști, pentru ca autoritățile să creadă că fusese vorba de o răpire și, astfel, să le punem pe o pistă greșită. Sayed i-o tăiase: „Asta-i problema ta", după care îmi ordonă să-l urmez. Luarăm Mercedesul lui negru și traversarăm orașul, ca să ajungem pe malul celălalt al Tigrului. Sayed conducea liniștit. Pusese un CD cu muzică orientală și îl dăduse tare. Calmul lui natural mă descumpănea.

Mă temusem întotdeauna de clipa în care aveam să trec acest prag; acum, rămăsese în urma mea și nu simțeam nimic deosebit. Asistasem la omor cu aceeași detașare cu care mă uitam la victimele atentatelor. Nu mai eram băiatul fragil de la Kafr Karam. Un alt individ se strecurase în ființa mea. Eram uluit de ușurința cu care treci de la o lume la alta și aproape că îmi părea rău pentru faptul că mă temusem atât de tare. Cârpa aia, care bora cum vedea un strop de sânge și dădea ochii peste cap cum auzea un schimb de focuri, rămăsese departe;

era departe zdreanța care leșinase când, din pricina unei erori, se prăpădise Souleyman. Renășteam în pielea altcuiva, a unui tip oțelit, rece, nemilos. Mâinile nu-mi tremurau. Inima îmi bătea normal. În retrovizorul din dreapta mea, se oglindea un chip lipsit de orice expresie; era o mască de ceară, impenetrabilă și inaccesibilă.

Sayed mă duse într-un mic imobil arătos, dintr-un cartier rezidențial. Cum îi recunoscură Mercedesul, paznicii ridicară bariera. Sayed părea foarte respectat de gărzi. El își băgă mașina într-un garaj și mă conduse într-un apartament luxos. Nu era cel în care ne invitase pe Yacine, pe gemeni și pe mine. Locul acesta era îngrijit de un fel de factotum, un bătrân tăcut și supus. Sayed mă sfătui să fac o baie și să vin după aceea în salonul cu ferestre la care atârnau perdele de tafta.

Mă dezbrăcai și mă băgai în cada plină cu apa ce curgea dintr-un robinet cromat, mare cât un ceainic. Era fierbinte. Mă toropi imediat.

Bătrânul ne servi cina într-un salonaș sclipind de argintărie. Sayed era înfășurat într-un halat de casă grena, care îi dădea un aer de nabab. Mâncarăm în tăcere. Nu se auzea decât clinchetul furculițelor, întrerupt din când în când de soneria telefonului mobil. Sayed se uita mai întâi la ecranul aparatului, apoi hotăra dacă era cazul să răspundă sau nu. Îl sună și inginerul, în legătură cu cele două cadavre. Sayed asculta, scoțând câte un „îhâm"; după ce închise telefonul, își ridică, în sfârșit, ochii spre mine și înțelesei că Rachid și Amr făcuseră treabă bună.

Bătrânul ne aduse un coșuleț cu fructe. Sayed continua să mă fixeze în tăcere. Poate că se aștepta să-i fac conversație. Nu vedeam ce subiect comun am fi putut avea. Sayed era o persoană taciturnă, ca să nu zic trufașă. Avea un mod de a-și conduce angajații care îmi

displăcea. Era ascultat cu sfinţenie şi, când hotăra ceva, era fără drept de apel. Paradoxal, autoritatea lui îmi insufla o stare de calm. Cu un tip de talia lui, n-aveam de ce să-mi pun întrebări; el se gândea la toate şi părea pregătit pentru a face faţă oricărei eventualităţi.

Bătrânul îmi arătă camera mea şi un clopoţel pus pe noptieră, în caz că aş fi avut nevoie de serviciile lui. Controlă ostentativ dacă totul era în ordine şi ieşi în vârful picioarelor.

Mă băgai în pat şi stinsei veioza.

Sayed veni să vadă dacă nu-mi lipsea ceva. Fără să aprindă lumina. Rămase în cadrul uşii, cu o mână pe clanţă.

— Eşti bine? mă întrebă.

— Foarte bine.

Dădu din cap, închise uşa pe jumătate, apoi o deschise din nou.

— Ţi-am apreciat mult sângele rece, la depozit, îmi spuse.

A doua zi, mă întorsei la prăvălie şi la chiţimia mea de la etaj. Activitatea magazinului îşi reluă cursul. Nu veni nimeni să ne întrebe dacă nu-i văzuserăm prin preajmă pe cei doi poliţişti. După vreo câteva zile, fotografia căpitanului şi cea a inspectorului erau pe prima pagină a unui jurnal care anunţa răpirea lor şi răscumpărarea cerută de răpitori, pentru a-i elibera.

Rachid şi Amr nu mă mai ţinură la distanţă şi nu-mi mai trântiră uşa în nas. De-acum, eram de-al lor. Inginerul continuă să-şi instaleze bombele în tuburile catodice. Bineînţeles, nu meşterea decât un televizor din zece, şi nu toţi clienţii erau purtători ai morţii. Observai doar că destinatarii coletelor-capcană erau aceiaşi, trei tineri înţoliţi în salopete de depanatori; se iveau în furgonete

purtând pe laturi un mare logo însoțit de o inscripție în arabă și în engleză: „Livrare la domiciliu". Își parcau vehiculul în dosul depozitului, semnau niște documente de ieșire și plecau.

Sayed dispăru o săptămână. Când se întoarse, îi făcui cunoscut că doream să mă alătur lui Yacine și grupului său. Crăpam de plictiseală, iar afurisita duhoare a Bagdadului îmi polua ideile. Sayed mă rugă să am răbdare. Pentru a-mi oferi ceva cu care să-mi umplu nopțile, îmi aduse niște DVD-uri pe care era scris cu carioca: Bagdad, Basra, Mosul, Safwan etc., după care urmau o dată și un număr. Erau înregistrări blătuite după reportaje televizate sau chiar făcute de amatori, arătând fărădelegile soldaților din trupele coaliției: asediul din Falloudja, violența cu care soldații britanici reprimau niște puști irakieni prinși în timpul unei manifestații populare, executarea sumară a unui civil rănit, pe care un GI îl ucidea chiar între zidurile unei moschei, tirul nocturn și fără somație al unui elicopter american, asupra unor țărani dintr-un camion rămas în pană pe un câmp; pe scurt, filmografia umilințelor și a atacurilor din eroare, care tindeau să devină fapte obișnuite. Vizionasem toate DVD-urile, fără să clipesc. Parcă primeam, pe această cale, un transfer de date ce cuprindeau toate motivele posibile și imaginabile pentru a arunca în aer întreaga lume. Fără îndoială, asta spera și Sayed: să mă impresioneze, să mă facă să acumulez în subconștient un maximum de furie care, la timpul cuvenit, să confere actelor mele de violență entuziasm și o anumită legitimitate. Nu eram naiv; consideram că îmi luasem deja supradoza de ură și că nu mai era necesară alta. Eram beduin, și niciun beduin nu rabdă o ofensă fără s-o spele cu sânge. Pesemne că Sayed pierduse din vedere această regulă constantă și

inflexibilă, care supraviețuise epocilor și generațiilor; viața citadină și peregrinările lui misterioase îl îndepărtaseră, cu siguranță, de spiritul de grup din Kafr Karam.

Îl revăzui pe Omar. Toată ziua arsese gazul prin tripouri. Mă invită să mâncăm ceva, ceea ce acceptai, cu condiția să nu pună pe tapet subiecte supărătoare. În timpul mesei, se arătă înțelegător; apoi, deodată, ochii i se umplură de lacrimi. Din pudoare, nu-l întrebai de ce era necăjit. Își goli singur sacul. Îmi povesti micile mizerii pe care i le făcea Hany, colocatarul lui. Acesta intenționa să plece în Liban, iar Omar nu era de acord. Vrui să aflu de ce îl întrista această hotărâre; el îmi răspunse că Hany îi era foarte drag și că nu va putea supraviețui după plecarea lui. Ne despărțiserăm pe malul Tigrului, el beat mort, iar eu scârbit la gândul că mă voi întoarce la odaia și la melancoliile mele.

La magazin, rutina începea să semene a corvoadă. Săptămânile treceau peste mine ca niște cirezi de bizoni. Mă sufocam. Plictiseala mă sfâșia. Nu mă mai duceam nici măcar la locul atentatelor, iar sirenele Bagdadului nu mă mai fermecau. Slăbeam văzând cu ochii, aproape că nu mai mâncam, adormeam târziu, cu mintea clocotind de gânduri. De câteva ori, în timp ce mi se ura stând în spatele vitrinei, mă surprinsei vorbind și gesticulând de unul singur. Simțeam că pierd firul propriei povești, că mă dizolvam în propriile exasperări. Ajuns la capătul răbdării, mă dusei la Sayed, să-i spun că eram *gata* și că n-aveam nevoie de tot circul ăsta, ca să mă atragă.

El era în birouaș, completând niște formulare. După ce-și examină îndelung stiloul, îl puse jos, pe un teanc de fițuici, își împinse ochelarii pe creștet și își întoarse scaunul ca să mă privească în față.

— Nu te duc cu zăhărelul, vere. Aștept instrucțiuni în privința ta. Cred că avem ceva pentru tine, ceva extraordinar, numai că ne aflăm abia în stadiul de concepție.

— Nu mai pot aștepta.

— Greșești. Suntem în război, nu la intrarea unui stadion. Dacă îți pierzi răbdarea acum, n-ai să-ți poți păstra sângele rece în momentul când vei avea nevoie. Întoarce-te la treburile tale și învață să-ți stăpânești neliniștile.

— Nu sunt neliniștit.

— Ba da, ești.

După care, puse punct discuției.

Într-o miercuri, un camion sări în aer la capătul bulevardului; explozia distrusese și două clădiri. Pe jos, zăceau pe puțin vreo sută de trupuri sfârtecate. În trotuar apăruse un crater de doi metri, iar suflul spulberase majoritatea vitrinelor din jur. Sayed își pusese mâinile în cap și se clătina, privind pagubele. Nu-l văzusem niciodată în halul ăsta. Înțelesei că lucrurile nu se desfășuraseră așa cum fusese prevăzut, căci, de la declanșarea ostilităților și până acum, cartierul fusese cruțat.

Amr și Rachid coborâră oblonul de fier al magazinului, iar Sayed mă luă imediat pe malul celălalt al Tigrului. Pe drum, își sună câțiva „asociați" și îi convocă de urgență la „numărul doi". Folosea un limbaj codificat, care semăna cu o banală convorbire între comercianți. Ajunserăm într-un cartier periferic, cu clădiri părăginite, unde lâncezea o pleavă umană uitată de Dumnezeu, apoi intrarăm în curtea interioară a unei case, unde tocmai opriseră două mașini. Șoferii lor, doi bărbați în costum, ne însoțiră în casă. Veni, după două minute, și Yacine. Sayed nu-l mai aștepta decât pe el, pentru a deschide ședința. Întâlnirea dură doar un sfert de oră.

Subiectul discuției fu, cu precădere, atentatul ce avusese loc pe bulevard. Cei trei bărbați se consultară din priviri, incapabili să emită vreo ipoteză. Nu știau cine se ascundea în spatele acestei lovituri. Ghicisem că Yacine și cei doi necunoscuți erau șefii grupurilor care operau în cartierele din jurul bulevardului și că atentatul din această dimineață îi lua pe toți trei prin surprindere. Sayed deduse că un nou grup, necunoscut și, cu siguranță, disident, încerca să se vâre în sectorul lor și că trebuia neapărat identificat, pentru a-l împiedica să le dea peste cap planul de acțiune și — în consecință — să le torpileze desfășurătorul operațiunilor stabilite. Ședința se încheie. Primii sosiți plecară, apoi Sayed, care, înainte de a sări în mașina lui, mă încredință lui Yacine „până la noi ordine".

Yacine nu era încântat să mă ia în grupul lui, mai ales acum, când niște necunoscuți se apucaseră să-i jumulească parohia. Se mulțumi să mă pună la fereală, într-un ogeac din nordul Bagdadului; o vizuină de șobolani niței mai mare decât o carceră, echipată cu două paturi suprapuse și cu un dulap liliputan. Odaia era ocupată de un băiat filiform, cu fața ascuțită ca o lamă de cuțit, din care ieșea un nas mare și coroiat, pe care îl masca oarecum o mustață blondă, subțire. Când sosirăm noi, dormea. Yacine îl lămuri că trebuie să mă găzduiască două–trei zile. Tânărul dădu din cap. După ce plecă Yacine, mă pofti să iau loc pe patul de jos.

— Ai caraliii pe urme? mă întrebă.

— Nu.

— Ai sosit chiar acum?

— Nu.

El își dădu seama că n-aveam chef de conversație și se lăsă păgubaș.

Stăturăm așa, unul lângă celălalt, până la prânz. Eram furios pe Yacine și pe toate câte mi se întâmplau. Aveam sentimentul că eram dat de colo-colo, ca o boccea prăpădită.

— Bun, spuse tânărul, mă duc să cumpăr niște sandviciuri. Pui sau frigărui de miel?

— Adu ce vrei.

El își puse vestonul și ieși pe palier. Auzii cum coboară scara, apoi nimic. Îmi ciulii urechile. Niciun zgomot. Parcă aș fi fost într-o casă părăsită. Mă apropiai de fereastră și-l văzui pe tânăr grăbindu-se spre piață. Un soare învăluit în pâclă își revărsa lumina asupra cartierului. Aveam chef să deschid fereastra și să borăsc în gol.

Tânărul îmi aduse un sandvici cu pui, înfășurat într-o bucată de jurnal. Mușcai de două ori din el, cu stomacul strâns, și-l pusei pe dulap.

— Mă cheamă Obid, îmi spuse tânărul.

— Ce învârtesc eu aici?

— Nu știu. Nici eu nu sunt aici decât de o săptămână. Înainte stăteam în centru. Acolo acționam. Apoi, am scăpat dintr-o descindere a poliției. Acum aștept să fiu trimis în alt sector sau chiar în alt oraș... și tu?

Mă prefăcui că nu auzisem întrebarea.

Seara, mă simții ușurat când îl văzui venind pe unul din gemeni, Hossein. El îl anunță pe Obid că a doua zi avea să fie luat de o mașină. Obid sări în sus.

— Și eu?

Hossein îmi dărui un zâmbet larg:

— Tu vii cu mine mintenaș.

Hossein conducea o mașinuță rablagită. Era stângaci și izbea tot timpul trotuarul. Conducea atât de rău, încât oamenii se fereau din instinct, când trecea el. Iar el râdea, înveselit de panica pe care o stârnea și de lucrurile

pe care le răsturna. Eu mă gândeam că era beat sau drogat. Nici una, nici cealaltă; nu știa să conducă, iar permisul lui era la fel de fals ca documentele mașinii.

— Nu ți-e teamă că or să te umfle? îl întrebai.

— De ce? Doar n-am călcat încă pe nimeni.

Când ieșirăm teferi din mahalale, mă mai relaxai. Hossein se hlizea din orice nimic. Nu-l cunoscusem așa. La Kafr Karam, era drăguț, de bună seamă, însă un piculeț cam greu de cap.

Hossein își opri rablionul la intrarea într-un sat care fusese zguduit zdravăn de tirul rachetelor. Magherniţele păreau pustii. Abia când trecurăm de un soi de linie de demarcație, îmi dădui seama că populația se ascundea. Mai târziu, aveam să înțeleg că acesta era semnul prezenței *fedayinilor*. Pentru ca să nu atragă atenția militarilor și a poliției, oamenii erau îndemnați să-și bage capul la cutie.

O luarăm pe o ulicioară plină de duhori, până la o casă ridicolă, cu trei etaje. Ne deschiseră Hassan, celălalt geamăn, și un necunoscut. Hossein mă prezentă acestuia din urmă, un tip livid, care părea scăpat de pe o masă de operație. Se numea Lliz și era stăpânul casei. Ne așezarăm imediat să cinăm. Masa era bogată, dar eu nu-i făcui onorurile. Noaptea se lăsă, în râgâitul unei bombe îndepărtate. Hassan se uită la ceas și spuse: „Adio, Marwan! Ne revedem în cer". Marwan trebuie să fi fost acel kamikaze care tocmai se aruncase în aer.

Apoi, Hassan se întoarse spre mine.

— Nici nu poți ști ce plăcere îmi face să te revăd, vere.

— Doar voi trei sunteți în grupul lui Yacine?

— Crezi că nu-i destul?

— Unde au ajuns ceilalți?

Hossein izbucni în râs.

Fratele lui îl bătu pe genunchi, ca să-l potolească.

— Ce înțelegi prin „ceilalți"?

— Restul găștii voastre de la Kafr Karam. Adel Naivul, Salah, ginerele fierarului, și Bilal, fiul frizerului.

Hassan dădu din cap:

— Salah este, în clipa asta, cu Yacine. Se pare că un grup disident încearcă să ne ia porumbul de pe foc... Cât despre Adel, a murit. Trebuia să se arunce în aer într-un centru de recrutare al poliției. Eu n-am fost de acord să i se încredințeze o asemenea misiune. Adel n-avea mintea întreagă. Yacine a zis că era apt. I-au pus o centură cu explozibil și cu tot ce trebuia. Când a ajuns la centru, Adel uitase cum să declanșeze detonatorul. Și totuși, era așa de simplu. N-avea altceva de făcut decât să apese pe un buton. El s-a încurcat și asta l-a înfuriat. Atunci, s-a descotorosit de haină și a început să izbească în centura explozivă. Tipii care așteptau să fie recrutați au văzut ce purta Adel în jurul mijlocului și au luat-o la sănătoasa. În curte nu mai rămăsese decât Adel, căznindu-se să-și aducă aminte cum se declanșează sistemul de aprindere. Bineînțeles că gaborii au tras în el și Adel s-a dezintegrat fără să rănească pe nimeni.

Hossein pufni în râs, fâțâindu-se:

— Doar Adel a sfârșit în felul ăsta.

— Și Bilal?

— Nimeni nu știe ce s-a ales de el. Trebuia să-l transporte la Kirkuk pe un șef al rezistenței. Șeful a așteptat în punctul de întâlnire, dar Bilal n-a mai ajuns niciodată... Am căutat pe la morgă, prin spitale, peste tot, până și la caralii și prin cazărmile unde aveam băieți de-ai noștri, și nimic... și nici urmă de mașină.

Rămăsesem în casa lui Lliz o săptămână. Să suport hlizeala deplasată a lui Hossein. Hossein nu era zdravăn

la cap. Ceva din mintea lui o luase razna. Frate-său nu-l folosea decât pentru alergătura obișnuită. În restul timpului, Hossein se înfunda într-un fotoliu și se uita la televizor, până când era trimis să cumpere de-ale gurii sau să ia cu mașina pe cineva.

Yacine îmi permise o singură dată să asigur spatele lui Hassan și al lui Lliz. Aveam misiunea de a transfera un ostatic, din Bagdad, la o cooperativă agricolă. Plecaserăm ziua în amiaza-mare. Lliz cunoștea toate scurtăturile care ocoleau posturile de control. Ostatică era o europeancă, membră a unui ONG, răpită dintr-un dispensar unde lucra ca medic. Fusese închisă în pivnița unei vile de lângă un comisariat. O transportarăm fără nicio problemă, pe sub nasul polițiștilor, și o livrarăm unui alt grup, ascuns într-o fermă, la vreo douăzeci de kilometri în sudul orașului.

Credeam că, după acțiunea asta, aveam să mă bucur de mai multă încredere și să primesc curând o a doua misiune. Zadarnic. Trecură trei săptămâni, fără ca Yacine să-mi dea vreun semn de viață. Din când în când, venea să ne vadă; atunci, discuta îndelung cu Hassan și cu Lliz. Uneori, mânca împreună cu noi. Apoi, Salah, ginerele fierarului, trecea să-l ia și mă lăsau cu inima friptă.

15

Dormisem rău. Cred că visasem ceva despre Kafr Karam, dar nu eram sigur. Mi se ruptese filmul în clipa când făcusem ochi. Capul îmi era doldora de imagini nedesluşite, încremenite pe un ecran care mirosea a pârlit, şi mă sculasem având în nas adieri din satul meu.

Din somnul meu adânc şi fără ecou, nu păstrasem decât o durere sfâşietoare, care îmi chinuia articulaţiile. Nu eram încântat să recunosc camera în care mă ofileam de săptămâni întregi, aşteptând nu se ştie ce. Aveam impresia că sunt mezina unor păpuşi ruseşti, odaia fiindu-mi o soră ceva mai răsărită, casa — sora noastră mai mare, şi, tot aşa, până la cartierul fetid, pe care-l puteam considera capac peste toate. Eram ca un şobolan prins în capcana trupului meu. Mintea îmi alerga în toate părţile, fără să găsească o portiţă de scăpare. Asta să fi fost oare claustrofobia?... Aveam nevoie să-mi ies din ţâţâni, să fac explozie ca o bombă, să folosesc la ceva, aidoma nenorocirii.

Mă îndreptai spre baie, clătindu-mă pe picioare. Prosopul pluşat agăţat într-un cui era negru de jeg. Geamul nu văzuse cârpă de şters de un car de ani. Locul mirosea

așa de rău a urină stătută și a mucegai, că-mi venea să vărs.

Pe chiuveta mânjită, o bucată de săpun care își pierduse forma stătea lângă un tub de pastă de dinți intact. Oglinda îmi trimitea înapoi imaginea lipsită de prospețime a unui tânăr ajuns la capătul puterilor. Mă uitam la mine ca la un străin.

Din robinet nu curgea pic de apă. Coborâi la parter. Prăbușit în fotoliul lui, Hossein urmărea la televizor niște desene animate. Chicotea, ciugulind dintr-o farfurie migdale prăjite. Pe ecran, o bandă de motani vagabonzi, abia coborâți din pubele, îl maltratau pe un pisoiaș speriat. Hossein era încântat de frica personificată de bietul animăluț, pierdut în jungla mahalalelor.

— Unde sunt ceilalți? îl întrebai.

Nu mă auzi.

Mă dusei în bucătărie, îmi făcui o cafea și mă întorsei în salon. Hossein schimbase canalul; acum era interesat de un meci de catch.

— Unde sunt Hassan și Lliz?

— N-au găsit cu cale să-mi spună, bodogăni el. Trebuiau să se întoarcă înainte de căderea serii, dar n-au ajuns nici la ora asta.

— N-a sunat nimeni?

— Nimeni.

— Crezi c-or fi pățit ceva?

— Dacă geamănul meu ar fi avut necazuri, aș fi simțit.

— Poate ar fi cazul să-l sunăm pe Yacine, să vedem ce se întâmplă.

— E interzis. Sună numai el, întotdeauna.

Aruncai o privire pe fereastră. Afară, străzile se scăldau în lumina dimineții. În curând, oamenii aveau să

iasă din cocioabele lor, iar ştrengarii să năvălească peste tot, ca nişte lăcuste.

Hossein luă în mână telecomanda şi schimbă canalele. Nu-l interesa nicio emisiune. Fără să închidă televizorul, se fâţâi pe fotoliu.

Brusc, mă luă la întrebări:

— Pot să te întreb ceva, vere?

— Bineînţeles.

— Zău? Pe cuvânt? Îmi răspunzi fără ocolişuri?

— De ce nu?

El îşi dădu capul pe spate, pufnind în râsul ăla care mă zgâria pe nervi şi pe care începeam să-l detest. Era un râs absurd, aiurea. Hossein râdea din orice pricină. Nu auzeam decât râsul lui. Zi şi noapte. Căci Hossein nu dormea niciodată. Stătea de dimineaţă până seara în fotoliul lui, folosind telecomanda ca pe o baghetă fermecată cu care schimba lumea şi limba la fiecare cinci minute.

— Îmi răspunzi cinstit?

— O să încerc.

Ochii îi străluciră în chip ciudat. Mi se făcu milă de el.

— Crezi că sunt... ţicnit?

Când rostise ultimul cuvânt, i se pusese un nod în gât. Arăta atât de nefericit, încât mă simţii stânjenit.

— De ce spui aşa ceva?

— Ăsta nu-i un răspuns, vere.

Încercai să-mi feresc privirea, dar ochii lui nu mă lăsară.

— Nu cred că eşti... ţicnit.

— Mincinosule! O să ajungi în iad şi o să fii spânzurat de limbă, deasupra unui grătar încins... Eşti la fel ca ceilalţi, vere. Spui una şi gândeşti alta. Dar, fii pe pace, nu sunt diliu. Am capul pe umeri, cu toate accesoriile lui. Ştiu să număr pe degete şi ştiu să citesc în ochii oa-

menilor ceea ce îmi ascund ei. E adevărat că nu mai sunt în stare să-mi stăpânesc râsul, dar asta nu înseamnă că-s diliu. Râd fiindcă... fiindcă... De fapt, nu știu de ce. Astea-s lucruri care nu se explică. M-am pricopsit cu virusul ăsta când l-am văzut pe Adel Naivul enervându-se fiindcă nu dibuia butonul detonator al bombei pe care o purta. Nu eram departe și-l urmăream în timp ce se amesteca printre candidații din curtea poliției. Pe moment, intrasem în panică. Și, când a fost aruncat în aer de tirul caraliilor, parcă m-aș fi dezintegrat odată cu el... Era un tip la care țineam mult. Crescuse în curtea noastră. Și, după ce a trecut perioada de doliu, de fiecare dată când mi-l amintesc bâjbâind după butonul de pe centura explozivă și înjurând, mă apucă râsul. Era așa de ușchit, de-a dreptul smucit... Dar, pentru asta, nu înseamnă că-s țicnit. Știu să număr pe degete și știu să despart grâul de neghină.

— N-am spus niciodată că ești țicnit, Hossein.

— Nici ceilalți. Numai că ei așa cred. Îți închipui că n-am înțeles? Înainte, mă trimiteau la șmotru fără să stea pe gânduri. Ambuscade, răpiri, execuții, eram cap de listă... Acum, mă trimit după cumpărături sau să-i duc cu rabla mea pe diverși tipi. Când mă ofer voluntar pentru o acțiune în forță, îmi spun că nu e nevoie, că au destui oameni și că e cazul să nu slăbim rândurile. Ce-o fi aia, „să nu slăbim rândurile"?

— Nici mie nu mi-au spus nimic până acum.

— Ai noroc, vere. Pentru că o să-ți spun ce cred eu. Cauza noastră e dreaptă, dar este prost apărată. Dacă râd din când în când, poate că tocmai de-aia râd.

— De data asta, spui prostii, Hossein.

— Unde ne duce războiul ăsta? Tu-i vezi capătul?

— Taci, Hossein.

— Și totuși ăsta-i adevărul. Tot ceea ce se întâmplă e lipsit de sens. Masacre, masacre și iar masacre. Zi și noapte. În piață, în moschei. Nu mai știm cine este fiecare, și toată lumea e luată în colimator.

— Vorbești aiurea...

— Știi cum a murit Adnane, fiul brutarului? Se spune că s-a aruncat, plin de fală, într-un punct de control. E fals. I se făcuse lehamite de toate măcelurile astea. Tot timpul îi ciuruia pe unii și-i dinamita pe alții. Trăgea în soukuri și în civili. Și, într-o dimineață, a aruncat în aer un autobuz școlar; un puști rămăsese agățat în vârful unui copac. Când au sosit ajutoarele, i-au pus pe morți și pe răniți în ambulanțe și i-au transportat la spital. Abia după două zile l-au simțit trecătorii pe puștiul care putrezea în copac. Și, în ziua aia, ca din întâmplare, Adnane era la fața locului. Atunci, i-a văzut pe voluntarii care îl dădeau jos pe puști de pe creanga lui. Ce să-ți mai spun? Adnane a cârmit-o. A schimbat, pe loc, macazul. N-a mai fost durul pe care-l știam. Și, într-o seară, și-a pus o centură cu franzele în jurul mijlocului, ca să pară că avea dinamită, și s-a dus să facă pe nebunul în fața soldaților dintr-o gheretă. Și-a desfăcut pardesiul ca să-și arate harnașamentul, iar soldații l-au făcut ciur. Chisăliță l-au făcut. Centura nu făcea explozie, așa că soldații trăgeau întruna. Și-au golit descărcătoarele, le-au golit și pe ale camarazilor. După aia, nu puteai deosebi bucățile de carne de bucățile de pâine... Ăsta-i adevărul, vere. Adnane n-a pierit în luptă, s-a dus la moarte de bună voie, fără arme și fără strigăte războinice; pur și simplu, s-a sinucis.

Nici nu mai putea fi vorba să rămân, fie și o secundă în plus, lângă Hossein. Îmi pusei cana pe măsuță și dădui să plec pe stradă.

Hossein nu se clinti din fotoliu.

Îmi spuse:

— Încă n-ai omorât pe nimeni, vere. Aşa că întinde-o... Ridică ancora şi şterge-o spre alte zări, fără să te uiţi în urmă. Aş fi făcut-o şi eu, dacă nu m-ar fi tras înapoi un batalion de fantome.

M-am uitat la el de parcă aş fi vrut să-l ucid cu privirea.

— Cred că Yacine are dreptate, Hossein. Nu eşti bun decât pentru mers la cumpărături.

Şi ieşii în grabă, trântind uşa după mine.

Mă dusei să văd Tigrul. Întors cu spatele spre oraş. Cu privirea agăţată de apele fluviului, ca să uit de clădirile de pe celălalt mal. Kafr Karamul îmi ocupa gândurile. Revedeam stadionul nisipos, unde alergau ţâncii după minge, cei doi palmieri convalescenţi, moscheea, frizeria, cu bărbierul tunzând ţeste în formă de rutabaga[22], cele două cafenele care se ignorau cu superioritate, fuioarele de praf zburătăcind de-a lungul drumului argintiu, apoi văgăuna în care Kadem îmi punea CD-urile cu Fairouz, şi zările la fel de pustii ca anotimpurile... Încercam să fac cale întoarsă, să mă înapoiez în sat; amintirile refuzau să mă urmeze. Filmul dezlânat al evocărilor se ambală, se blocă şi dispăru într-o mare pată maronie, iar Bagdadul mă prinse din nou, cu arterele lui însângerate, cu esplanadele populate de spectre, cu copacii zdrenţuiţi şi cu toată harababura lui. Soarele izbea duşmăneşte, atât de apropiat, încât l-ai fi putut ajunge cu un furtun de pompieri. Cred că traversasem o bună parte din oraş, fără să reţin nimic din ceea ce întâlnisem, văzusem şi auzisem. De când mă despărţisem de Hossein, rătăcisem fără încetare.

---

22 Rutabaga — specie de varză cu rădăcină-tubercul, comestibilă (*N. t.*).

Și, cum toată apa fluviului nu izbutise să-mi înece gândurile, începui din nou să merg. Fără să știu încotro. Mă aflam în Bagdad, ca o idee fixă pierdută în rumoarea neantului. Înconjurat din toate părțile de umbre învârtejite. Un grăunte de nisip în mijlocul furtunii.

Nu iubeam acest oraș. El nu reprezenta nimic pentru mine. Nu însemna nimic. Îl străbăteam așa cum străbați un teritoriu blestemat; iar el mă suporta ca pe un corp străin. Eram două nefericiri incompatibile, două lumi paralele, mergând una lângă cealaltă, fără să se întâlnească vreodată.

În stânga mea, sub o pasarelă metalică, o dubă în pană atrăgea plozii. Mai departe, în apropierea stadionului de pe care nu se mai auzeau strigăte, niște camioane americane ieșeau dintr-o tabără militară. Kafr Karamul îmi reapăru în uruitul convoiului. Din casa noastră, învăluită în penumbră, nu distingeam decât copacul dintr-o specie greu de precizat, la rădăcina căruia nu mai ședea nimeni. Nici în curte nu era nimeni. Casa era goală, fără suflet și fără fantome. Îmi căutai surorile, mama... Nimeni. În afară de zgârietura de pe gâtul Bahiei, niciun chip, nicio siluetă furișă. De parcă aceste ființe, altădată atât de dragi, fuseseră izgonite din amintirile mele. Ceva din memoria mea se frânsese, ștergând toate urmele alor mei.

Mugetul unui camion mă aruncă înapoi, pe trotuar.

— Trezește-te, boule, îmi strigă șoferul. Unde te crezi? În curtea lu' mă-ta?

Niște trecători se opriră, gata să-i adune în jurul lor și pe alți curioși. E ceva de speriat cum cel mai neînsemnat incident din Bagdad poate provoca o îmbulzeală uriașă. Îl auzii pe șofer pornind din nou să traverseze drumul.

În pantofi, picioarele mă ardeau.

Rătăceam de ore întregi.

Mă așezai la o masă de pe terasa unei cafenele și comandai o răcoritoare. Nu mâncasem nimic toată ziua, dar nu mi-era foame. Eram doar epuizat.

— Nu se poate! spuse cineva din spatele meu.

Ce fericire! Ce ușurare, când îl recunoscui pe Omar Caporalul. Era înțolit cu o salopetă nouă, care îi plesnea peste burdihan.

— Ce învârtești pe-aici?

— Beau un suc.

— Găsești așa ceva în toate cafenelele. De ce ești în asta?

— Pui prea multe întrebări, Omar, iar mintea mea e pe alte coclauri.

El își desfăcu brațele. Buzele i se lipiră cu insistență de obrazul meu. Era cu adevărat fericit că mă revedea. Își trase un scaun și se prăbuși pe el, ștergându-se cu batista.

— Mă preling ca un țurțure, îmi spuse, gâfâind. Îmi pare tare bine că te-am întâlnit din nou, vere. Zău.

— Și mie.

Îl chemă pe omul care servea și comandă o limonadă.

— Și? Ce mai zici?

— Ce face Hany?

— Ah! Ăla e un lunatic. Nu știi niciodată de unde să-l apuci.

— Tot mai vrea să plece?

— N-ar fi în stare să se descurce în afara orașului. E citadin până-n vârful unghiilor. Cum nu-și mai vede clădirea, cum începe să strige după ajutor. Mă aburea, știi? Voia să vadă dacă țin la el... Dar tu?

— Ești tot la fostul tău plutonier?

— Unde vrei să mă duc? El, cel puțin, când afacerile nu merg, mă atinge cu ceva parale. E un tip de treabă... Da' nu mi-ai spus ce mișculezi pe-aici.

— Nimic. Mă învârtesc întruna în jurul cozii.

— Văd... Nu-i nevoie să-ți mai spun că te poți baza pe mine oricând. Dacă vrei să te întorci să șmotruiești cu noi, nicio problemă. Ne-am da o mână de ajutor unii altora.

— Ai cumva de gând să te repezi până la Kafr Karam? Aș trimite niște bani acasă.

— Nu chiar imediat... Da', la urma urmei, de ce nu te întorci în sat, dacă tot crezi că nu găsești nimic pentru tine la Bagdad?

Omar încerca să mă iscodească. Plesnea de curiozitate. Tare ar fi vrut să știe dacă putea pune iar pe tapet subiectele care mă deranjau. Ceea ce citi în ochii mei îl făcu să dea înapoi. Ridică mâinile:

— Era doar, așa, o întrebare, îmi spuse, împăciuitor.

Ceasul meu arăta ora trei și un sfert.

— Trebuie să mă întorc, spusei.

— Mergi departe?

— O alergătură de iapă, până crapă.

— Pot să te duc eu, dacă vrei. Mașina mea e aici.

— Nu, nu vreau să te deranjez.

— Dar nu mă deranjezi, vere. Tocmai am livrat un cufăr pe-aici, prin zonă, și n-am nimic altceva de făcut.

— Vezi că, la întoarcere, o să ai de făcut un ocol al naibii de mare.

— Am destulă benzină în rezervor.

Sorbi o gură de limonadă și-i făcu semn casierului să-mi refuze banii.

— Pui totul în contul meu, Saad.

Casierul mă refuză și notă consumația pe o bucată de hârtie, adăugând și numele lui Omar.

Seara începea să coboare. Ultimele spasme ale soarelui împroșcau cu lumină etajele superioare ale clădirilor.

Zgomotele străzii se potoleau. Ziua fusese grea; trei atentate în centrul oraşului şi o scurtă încăierare în jurul unei biserici.

Eram în casa lui Lliz. Yacine, Salah, Hassan şi proprietarul se încuiaseră într-o încăpere de la etaj. Cu siguranţă, pentru a pune la punct un viitor raid. Hossein şi cu mine nu fuseserăm chemaţi la şedinţa de lucru. Hossein se făcea că-l doare în cot, dar eu ghiceam că e foarte afectat. Îmi ieşisem din fire şi, la fel ca el, îmi rumegam furia în tăcere.

Uşa de sus scârţâi; frânturile de conversaţie ne semnalară sfârşitul reuniunii secrete. Salah coborî cel dintâi. Se schimbase mult. Era uriaş, cu o meclă de mardeiaş stând de pază la uşa unui tripou şi cu pumni păroşi, mereu încleştaţi, ca şi cum ar fi sugrumat un şarpe. Părea că, în el, totul clocoteşte ca într-un vulcan. Vorbea rareori, nu-şi spunea niciodată părerea şi era distant cu ceilalţi. Nu avea urechi decât pentru Yacine, de care nu se dezlipea nici cu un pas. Când ne văzuserăm prima oară, nici măcar nu mă salutase.

Yacine, Hassan şi Lliz rămaseră o clipă la palavre, în capul scării, după care coborâră la noi. Chipurile lor nu exprimau nici încordare, nici entuziasm. Se aşezară pe bancheta capitonată, cu faţa la noi. Hossein luă, fără nici o tragere de inimă, telecomanda de pe jos şi închise televizorul.

— Ai prăjit motorul maşinii? îl întrebă Yacine.

— Nu mi-a spus nimeni că trebuie să-i pun ulei.

— Ai un beculeţ pe tabloul de bord.

— Am văzut eu că s-a aprins o lampă roşie, dar n-am ştiut de ce.

— Puteai să-l întrebi pe Hassan.

— Hassan se poartă de parcă nici n-aş fi aici.

— Ce tot spui? sări fratele lui geamăn.

Hossein dădu din mână și se smulse din fotoliu.

— Cu tine vorbesc, îi aminti Yacine, pe un ton autoritar.

— Nu sunt surd, da' trebuie să mă ușurez.

Salah fremătă din cap până-n picioare. Nu aprecia deloc atitudinea lui Hossein. Dacă ar fi fost după el, l-ar fi pus la punct chiar atunci, pe loc. Salah nu tolera lipsa de respect față de șef. Pufni cu putere și-și puse mâinile în sân, încleștându-și fălcile.

Yacine schimbă o privire cu Hassan. Acesta își desfăcu brațele a neputință și o șterse la toaletă. Îl auzirăm luându-și fratele la rost pe înfundate.

Lliz ne pofti să bem un ceai.

— N-am timp, îi spuse Yacine.

— Ți-ar lua mai puțin de un minut, insistă gazda.

— În cazul ăsta, îți mai rămân cincizeci și opt de secunde.

Lliz se repezi spre bucătărie.

Mobilul lui Yacine începu să sune. El îl duse la ureche, ascultă; expresia i se schimbă. Se ridică brusc și se duse la fereastră, cu spatele lipit de zid, și, plin de precauție, ridică un colț al perdelei.

— Îi văd, spuse la telefon. Ce naiba mișculează acolo?... Nimeni nu știe ce învârtim noi aici. Ești sigur că sunt pe urma noastră?... (Cu cealaltă mână, îi făcu un semn autoritar lui Salah, să urce la etaj ca să vadă ce se întâmplă pe stradă. Salah urcă treptele câte patru. Yacine continua să vorbească la mobil). După câte știu eu, în sectorul ăsta n-a fost niciodată tămbălău.

Hassan, care se întorcea de la toaletă, pricepu imediat că ceva nu era în ordine. Se strecură de cealaltă parte a ferestrei și dădu ușor deoparte perdeaua. Ceea ce văzu

îl făcu să sară înapoi. Trase o înjurătură și alergă după o pușcă mitralieră ascunsă într-un dulap, alertându-l din mers pe Lliz, care se ocupa de ceai.

Salah coborî din nou, imperturbabil.

— Sunt pe puțin douăzeci de caralii în jurul casei, ne anunță, scoțând un pușcoci cât toate zilele de la curea.

Yacine cercetă acoperișul din față și își suci gâtul, ca să vadă terasele învecinate. Spuse la telefon:

— Tu unde ești, mai exact?... Foarte bine. Îi iei din spate și faci o breșă în dispozitivul lor... Prin strada cu garajul; ești sigur? Câți sunt? Facem așa. Tu-i distrezi acolo, în partea ta, iar eu mă ocup de rest.

Închise telefonul și ne spuse:

— Cred că ne-a turnat o javră. Caraliii stau pe acoperișuri la nord, la est și la sud. Jawad și oamenii lui ne dau o mână de ajutor ca să ne tirăm de aici. Noi dăm năvală dinspre garaj. O să avem în fața noastră trei–patru colaboraționiști.

Lliz era înnebunit.

— Yacine, te asigur că, în cartier, nu-i niciun sifonar.

— Vorbim după aia. Vezi cum faci, ca s-o întindem de aici fără prea multe pagube.

Lliz se duse după un lansator de rachete sovietic. În clipa când ajunse în mijlocul salonului, un geam zbură, făcut țăndări, și Lliz căzu, secerat, pe spate. Glonțul, tras probabil de pe terasa vecină, îi sfărâmă maxilarul superior. Sângele îi țâșni din rană și curse șiroaie, pe pardoseală. Imediat, o ploaie de proiectile se abătu asupra salonului, pulverizând argintăria, ciuruind pereții de jur împrejur și smulgând nori de praf și bucăți de tencuială. Ne aruncarăm la pământ, târându-ne spre niște adăposturi iluzorii. Salah trase orbește, pe fereastră; își goli încărcătorul, scoțând strigăte sălbatice. Yacine, mai calm,

se ghemuise pe locul în care se afla. Privea țintă corpul dezarticulat al lui Lliz, gândindu-se la ce avea de făcut. Hossein se piti pe culoar, cu prohabul desfăcut. Când îl văzu pe Lliz întins pe jos, izbucni în râs.

Salah se năpusti spre lansatorul de rachete, îl armă și ne făcu semn cu capul să părăsim salonul. Hassan îl acoperi pe Yacine, care alergă să se refugieze pe culoar. Focurile de armă încetară subit și, în tăcerea mormântală, nu se mai auziră decât țipetele îndepărtate ale femeilor și copiilor. Hassan profită de această acalmie, pentru a mă împinge în fața lui.

Pârâiturile începură și mai tare. De data asta, nu ne mai viza niciun proiectil. Yacine ne spuse că Jawad și oamenii lui încercau să abată atenția polițiștilor și că acesta era semnalul ca să ieșim prin spate. Salah își îndreptă lansatorul de rachete spre o terasă și deschise focul. Zgomotul unei monstruoase detonații îmi sfredeli timpanele, urmat de o deflagrație, în timp ce un fum gros și înecăcios întuneca sala.

— Ștergeți-o, ne strigă Salah. Vă acopăr eu.

Începui să alerg buimac după ceilalți. Rafalele de armă se ocărau reciproc, cât le ținea gura. Gloanțele ricoșau în jurul meu, șuierându-mi pe lângă urechi. Încovrigat, cu mâinile pe tâmple, mi se părea că treceam printr-un zid. Mersei pe lângă o lucarnă și aterizai pe o grămadă de gunoi. Hossein se hlizea, gonind unde vedea cu ochii. Frate-său îl prinse și îl sili s-o ia pe o străduță. În față, se auziră focuri de armă. În spatele nostru explodă o rachetă. Cineva urlă, rănit de schije. Țipetele mă urmăriră mult timp. Strânsei din dinți și alergai, alergai cum nu mai alergasem niciodată în viața mea...

16

Yacine era congestionat din pricina furiei. În ascunzătoarea unde aterizaserăm după ce izbutisem să dejucăm raidul poliției, nu se auzea decât el. Lovea în mobile, șuta în ușă. Cu brațele încrucișate pe piept, Hassan își ținea ochii în pământ. Geamănul lui se ghemuia pe jos, în fundul vestibulului, cu capul între genunchi și cu mâinile pe ceafă. Salah lipsea la apel, și asta sporea furia lui Yacine. Cu capcanele, era el obișnuit, dar să-și lase în urmă cel mai fidel locotenent!...

— Vreau capul trădătorului care ne-a vândut, tuna el. Îl vreau aici, pe tavă.

Își privi celularul.

— De ce nu sună Salah?

Sfâșiat între furie și neliniște, Yacine își pierdea sângele rece. Când nu ne mitralia cu scuipatul lui alburiu, răsturna toate pe unde trecea. Abia ne înghesuiserăm în noul nostru refugiu, și deja nimic nu mai stătea la locul lui.

— În zona asta, nu era niciun sifonar, repetă el, Lliz era categoric. Suntem de luni de zile aici și n-am fost sâcâiți nici măcar o dată. Fără îndoială că ori tu (își

îndreptă degetul amenințător spre mine), ori Hossein ați călcat în strâchini.

— N-am călcat în nicio strachină, bodogăni Hossein. Și, pe urmă, nu mă mai considerați un înapoiat.

Era exact ceea ce aștepta Yacine, pe care muțenia noastră îl exaspera. Se năpusti asupra geamănului, îl înhăță de gulerul cămășii și-l smulse de la pământ.

— Mie nu-mi vorbești pe tonul ăsta, ai înțeles?

Hossein își lăsă brațele jos, pe lângă corp, în semn de supunere, dar își ridică îndeajuns capul, ca să-i arate șefului că nu-i era frică de el.

Yacine îl împinse, arțăgos, și îl privi strecurându-se pe lângă perete și reluându-și poziția inițială. Când se întoarse spre mine, simții că privirile lui incandescente mă străpungeau dintr-o parte în cealaltă.

— Tu! Ești sigur că n-ai lăsat în urma ta vreo pietricică albă?

Eram încă zăpăcit. Bubuielile și urletele îmi răsunau în cap. Nu-mi venea să cred că scăpaserăm teferi și nevătămați, după ce înduraserăm un potop de foc și alergaserăm ca niște smintiți pe o mulțime de străduțe, sub tirul încrucișat. Nici măcar nu-mi mai simțeam picioarele, care mă țineau, așa sleit, sfârșit, buimăcit cum eram. La drept vorbind, nu mai aveam nevoie de încă o încercare. Dar privirea lui Yacine parcă mă sfârteca.

— Ai legat prietesug cu vreun necunoscut? Sau ai scăpat în fața cuiva vreo vorbă care nu trebuia?

— Nu cunosc pe nimeni.

— Pe nimeni?... Atunci, cum îți explici porcăria asta care ne-a luat ca din oală? De luni de zile, stăteam aici, la fereală, fără să ne doară capul. Ori ești ghinionist, ori ai fost imprudent. Oamenii mei sunt încercați. Se uită de două ori acolo unde pun piciorul. Tu ești singurul care

nu te-ai încadrat pe deplin. Cu cine te vezi în afara grupului? Unde te duci când pleci din ogeac? Ce faci în timpul ăsta?...

Întrebările lui se prăvăleau asupră-mi ca un potop și nu-mi lăsau răgazul să strecor o vorbă sau să-mi trag sufletul. Nu izbuteam nici să le opresc, nici să le resping. Yacine urmărea să mă scoată din sărite. Eu eram veriga slabă, iar lui îi trebuia un țap ispășitor. Așa e de când lumea; când nu-ți poți explica o nenorocire, atunci născocești un vinovat. Negam întruna, mă sileam să rezist, să mă apăr, să nu mă las impresionat, când, deodată, fără să-mi dau seama, într-un strigăt de furie, îmi scăpă numele lui Omar Caporalul. Poate că la mijloc era oboseala sau lehamitea ori chiar un mod de a mă sustrage privirii absolut abjecte a lui Yacine. Până să-mi dau seama de neghiobia mea, era prea târziu. Mi-aș fi vândut și sufletul ca să-mi pot înghiți cuvintele, dar chipul lui Yacine se făcuse deja ca para focului.

— Ce? Omar Caporalul?

— Ne vedem din când în când, atâta tot.

— Știa unde stai?

— Nu. M-a lăsat o singură dată în piață. Dar nu a venit până acasă. Ne-am despărțit la benzinărie.

Speram ca Yacine să dea deoparte, cu un gest al mâinii, povestea asta și să se întoarcă la Hossein sau să-l ia în primire pe Hassan. Mă înșelam.

— Visez sau ce naiba? L-ai adus pe ticălosul ăsta până în ascunzătoarea noastră?

— M-a luat de pe drum și a fost drăguț să mă lase la benzinărie. Unde e răul? Benzinăria e departe de ascunzătoarea noastră. Omar nu putea ghici unde mă duc. Și, pe urmă, e vorba de Omar, nu de fiștecine. El nu ne-ar denunța niciodată.

— Știa că ești cu mine?

— La urma urmei, nu e mare lucru, Yacine.

— Știa?

— Da...

— Imbecilule... Cretinule! Ai îndrăznit să aduci fleoarța asta până la...

— N-are niciun amestec.

— Ce știi tu? Tot Bagdadul, toată țara mișună de turnători și de colaboraționiști.

— Stai, stai, Yacine, te înșeli...

— Gura! Să nu te-aud. N-ai nimic de zis. Nimic, ai înțeles? Unde stă boul ăsta?

Înțelesei că făcusem o greșeală gravă, că Yacine nu va șovăi să-mi facă de petrecanie, dacă nu voi încerca să-mi repar prostia. În aceeași noapte, mă sili să-l duc acasă la Omar. Pe drum, văzându-l mai relaxat, îl rugai să fie atent, să nu se înșele în privința persoanei. Mă simțeam rău, foarte rău, nu știam ce să mai fac; eram copleșit de remușcări și de teama să nu fi provocat o groaznică neînțelegere. Yacine îmi promise că, dacă Omar n-avea ce să-și reproșeze, o să-l lase în pace.

Hassan stătea la volan, cu un pumnal de braconier ascuns sub geacă. Rigiditatea cefei lui îmi făcea pielea de găină. Pe locul mortului, Yacine își privea, cu o mutră întunecată, unghiile. Eu mă făcusem mic pe bancheta din spate, cu mâinile umede, cu stomacul întors pe dos și cu picioarele strânse, ca să-mi stăpânesc o irezistibilă nevoie de a mă ușura.

Evitaserăm barajele și arterele importante, fofilându-ne până la cartierul sărăcăcios, unde locuisem câteva zile. Casa cu pricina se înălța în întuneric, aidoma unei balize funeste; nicio fereastră nu era luminată, nicio siluetă nu mișca în jurul ei. Trebuie să fi fost ora trei noap-

tea. Lăsarăm mașina într-o curticică dărăpănată și, după o privire rapidă prin jur, ne strecurarăm în clădire. Aveam dublura cheii la mine. Yacine o înșfăcă și o băgă în broască. Deschise încetișor ușa, bâjbâi după comutator, aprinse lumina... Omar era culcat pe o rogojină, gol pușcă, cu o coapsă peste șoldul lui Hany, al cărui trup diafan era complet despuiat. În primul moment, spectacolul acesta ne descumpăni. Yacine își veni în fire cel dintâi. Se înfipse bine pe picioare, cu mâinile în șolduri, și privi tăcut la cele două corpuri goale, întinse la picioarele lui.

— Ia uitați-vă aici... Eu îl știam de Omar Pilangiul și, când acolo, dau de Omar Bulangiul. Acum, și-o trage cu băieții. Nemaipomenit!

În vocea lui era atâta dispreț, încât înghițisem în sec.

Cei doi amanți dormeau buștean, printre sticle de vin goale și farfurii murdare. Duhneau. Hassan îl zgâlțâi pe Omar cu vârful pantofului. Acesta se mișcă greoi, râgâi și începu din nou să sforăie.

— Du-te și așteaptă-ne în mașină, îmi ordonă Yacine.

Eram mai mic decât el cu trei sau cinci ani, de aceea considera că nu eram îndeajuns de copt ca să asist la un spectacol atât de indecent și, mai ales, în prezența lui.

— Ai promis că, dacă n-are niciun amestec, îl lași în pace, îi amintii.

— Fă ce-ți spun.

Făcui întocmai.

După câteva minute, Yacine și Hassan se întoarseră în mașină. Cum nu auzisem nici țipete, nici focuri de armă, mă gândisem că pericolul fusese evitat. Apoi, îl văzui pe Hassan ștergându-și pe cămașă, sub braț, mâinile pătate de sânge și înțelesei.

— El a fost, mă anunță Yacine, așezându-se în față. A mărturisit.

— Ați rămas acolo mai puțin de cinci minute. Cum l-ați făcut să vorbească atât de iute?

— Spune-i, Hassan.

Hassan băgă în viteză întâi și demară. Când ajunserăm în capul străzii, se întoarse către mine și-mi spuse:

— A fost chiar el, vere. N-ai niciun motiv să-ți mănânci ficații. Japița asta n-a ezitat nici măcar o clipă, când ne-a văzut stând în fața lui. Ne-a scuipat și ne-a zis: „Hai sictir".

— Știa de ce sunteți acolo?

— A înțeles, cum s-a trezit. Chiar ne-a și râs în nas... Lucrurile sunt clare, vere. Crede-mă, nu era decât un porc scârbos, un gunoi și un trădător. N-o să mai facă rele.

Voiam să aflu mai multe, ce spusese cu exactitate Omar, ce se întâmplase cu partenerul lui, Hany. Yacine se întoarse cu totul spre mine și mugi:

— Vrei un raport ca la carte sau ce? Când suntem în război, nu facem broderie. Dacă simți că nu ești pregătit, o lăsăm baltă imediat. Și, nevăzut, necunoscut!

Doamne, cât îl uram! Îl uram cum nu m-aș fi crezut niciodată în stare. Cât despre el, observase toată ura pe care mi-o inspira, căci privirea lui, care se autoproclama inexpugnabilă, șovăi sub a mea. În acea clipă, știui că îmi făcusem un dușman de moarte și că, la următoarea ocazie, Yacine n-avea să mă cruțe.

Către prânz, pe când ne rodeam unghiile în noua noastră vizuină, telefonul lui Yacine începu să sune. Era Salah. Scăpase. Ca prin minune. După cum relata la televizor reportajul consacrat raidului, din casa lui Lliz nu mai rămăseseră decât ruine. Locuința se prăbușise sub impactul proiectilelor de mare calibru, iar incendiul

contribuise și el, în bună parte, la distrugere. După mărturiile riveranilor, lupta durase toată seara, iar trupele de întărire trimise la fața locului nu făcuseră decât să sporească confuzia generală, provocată de pana de curent și panica semănată printre vecini, dintre care unii fuseseră atinși de gloanțele rătăcite și de schijele grenadelor.

Yacine își redobândi culorile. Recunoscând la telefon glasul locotenentului său, aproape că izbucnise în lacrimi. Dar se stăpânise la iuțeală. Răcni la cel salvat, reproșându-i „muțenia"; apoi consimți să-l asculte fără să-l întrerupă. În timp ce noi îl priveam în tăcere, el dădea din cap, vârându-și iar și iar un deget pe după guler. La sfârșit, ridică bărbia și spuse în aparat:

— Poți să-l aduci aici? Întreabă-l pe Jawad, știe el cum să transporte un colet...

Închise, și fără să ne spună o vorbă, intră în camera vecină, trântindu-ne ușa în nas.

„Coletul" sosi pe seară, în portbagajul unei mașini conduse de un ofițer de poliție în uniformă, un gealat cu frunte bombată, pe care-l zărisem de vreo două–trei ori în magazinul lui Sayed. Ne comanda televizoare. Când venea la noi, era în ținută de oraș. El era Jawad — acesta era un nume conspirativ —, iar mie nici că-mi trecuse vreodată prin cap că avea funcția de adjunct al comisarului zonal.

Ne spuse că, întorcându-se dintr-o misiune de rutină, constatase că grupul de intervenție din unitatea lui era plecat în operațiune.

— Când ofițerul de gardă mi-a comunicat coordonatele, nu mi-am crezut urechilor. Comisarul viza chiar ogeacul vostru. Încerca o lovitură solo, ca să le dea clasă rivalilor lui.

— Ai fi putut și tu să ne anunți imediat, îi reproșă Yacine.

— Nu eram sigur. Ascunzătoarea ta era una dintre cele mai bune din Bagdad. Nu pricepeam cum de putea fi dibuită, cu toate sistemele de avertizare pe care le amplasasem de jur împrejur. Mi-ar fi semnalat. Ca să fiu cu inima împăcată, m-am dus în locul respectiv și, acolo, m-am dumirit.

Deschise portbagajul mașinii băgate în garaj. Înăuntru, un bărbat ghemuit pe o parte abia își trăgea sufletul. Era legat fedeleș, cu un rulou de scotch pentru ambalaj, avea căluș în gură, iar fața umflată purta urme de lovituri.

— El v-a turnat. Era la locul de desfășurare a raidului, alături de comisar, ca să-i arate unde vă pitiți.

Yacine clătina din cap, cu un aer consternat.

Salah își vârî brațele musculoase în portbagaj și-l scoase cu brutalitate pe prizonier. Îl aruncă la pământ și îl îndepărtă de mașină jucându-l în picioare.

Yacine se lăsă pe vine în fața necunoscutului și îi smulse călușul:

— Dacă zbieri, îți crăp ochii și-ți arunc limba la șobolani.

Bărbatul trebuie să fi avut vreo patruzeci de ani. Era slăbănog, cu obrajii supți și cu tâmpele încărunțite. Se zvârcolea ca un vierme, în cămașa aia de forță improvizată.

— Am mai văzut mutra asta, spuse Hossein.

— Era vecinul vostru, ne lămuri ofițerul, legănându-se, cu degetele agățate de curea. Stătea în casa din spatele băcăniei, aia cu fațada plină de plante agățătoare.

Yacine se ridică.

— De ce? îl întrebă pe necunoscut. De ce ne-ai vândut? Fir-ar să fie! Noi ne luptăm pentru tine.

— Eu nu v-am cerut nimic, i-o întoarse, cu dispreț, turnătorul. Să fiu salvat de niște lepădături de teapa voastră?... Mai bine crăp!

Salah îi trase, cu sete, un picior în coaste. Turnătorul se răsuci, cu respirația tăiată. Așteptă să-și mai vină în fire, și-i dădu înainte:

— Vă credeți, vezi Doamne, *fedayini*, dar nu sunteți decât niște asasini, niște vandali și niște ucigași de copii. Nu mi-e frică de voi. Faceți cu mine ce vreți, n-o să-mi scoateți din cap că sunteți doar niște potăi turbate, niște smintiți fără credință și fără Dumnezeu... Vă urăsc!

Și ne scuipă pe rând.

Yacine era uluit.

— Tipul ăsta e întreg la cap?

— Absolut. E învățător într-o școală primară, îi confirmă ofițerul de poliție.

Yacine își apucă bărbia între degetul mare și arătător, ca să cugete.

— Cum a făcut de ne-a reperat? N-avem fișe pe nicăieri, cazierele judiciare ne sunt virgine... Cum de a știut cine suntem?

— Aș recunoaște mutra asta printre milioane de mutre de maimuțoi, spuse turnătorul, arătând căpățâna lui Salah... Javră, lepră, fecior de curvă...

Salah se pregătea să-l desfigureze; Yacine îl potoli.

— Eram acolo când i-ai făcut de petrecanie lui Mohammed Sobhi, sindicalistul, spuse turnătorul, roșu de furie ca para focului. Eram în mașina care îl aștepta lângă clădire. Și te-am văzut împușcându-l în spate, când ieșea de pe casa scării. În spate. Ca un laș. Trădătorule, stârpitură, ucigașule! Dacă aș avea mâinile libere, te-aș

mânca de viu. Nu ești bun decât să împuști pe la spate și s-o iei la sănătoasa ca un iepure. Și, după toate astea, te crezi erou și te dai rotund în buricul târgului. Dacă Irakul ar trebui să fie apărat de niște zdrențe ca tine, mai bine l-am da la câini și la nemernici. Nu sunteți decât niște prăpădiți, niște muiști, niște...

Yacine îi trase un șut în față, închizându-i gura pe loc.

— Tu ai înțeles ceva din bălmăjeala ăstuia, Jawad?

Ofițerul de poliție își strâmbă gura într-o parte:

— Mohammed Sobhi, sindicalistul, era frățâne-său. Japița asta l-a recunoscut pe Salah, când l-a văzut intrând în ogeac. Și s-a dus să alerteze comisariatul.

Yacine făcu un bot circumspect.

— Puneți-i la loc călușul și duceți-l departe de aici, ordonă el. Vreau să moară la foc mic, fibră cu fibră, să putrezească înainte de a-și da sufletul.

Salah și Hassan își luară sarcina de a executa ordinul.

Puseră „coletul" înapoi, în portbagajul mașinii, și ieșiră din garaj cu farurile stinse, precedați de ofițerul de poliție, în rabla lui Salah.

Hossein închise poarta.

Yacine rămăsese proțăpit în locul unde îl interogase pe prizonier. Cu capul plecat, cu umerii aduși, stăteam în spatele lui, abia stăpânindu-mă să nu-i sar pe cojoc.

Trebuise să-mi răscolesc străfundurile ființei, ca să-mi recapăt suflul și să-i spun:

— Vezi? Omar n-a avut nicio vină.

Parcă aș fi deschis cutia Pandorei. Yacine fu zguduit din cap până-n picioare de un fior, se răsuci, rigid ca un trunchi și, întinzând spre mine un deget amenințător ca o sabie, îmi spuse pe un ton care mă îngheță:

— Încă o vorbă, o vorbuliță mică, și-ți rup beregata cu dinții mei.

După care, mă dădu deoparte cu dosul mâinii și se duse în camera lui, să ia la omor mobila.

Ieșii în întunericul nopții.

Era o noapte absolut aiurea, cu cerul ei care-și uitase de stele și cu duhoarea ei de hecatombă; o noapte care căzuse foarte jos și care era conștientă de acest lucru, o noapte care stătea acolo, rumegându-și gândurile negre. În luminile anemice ale bulevardelor, pe când ora stingerii se apropia ca o fiară nevăzută, mă gândii cât erau de anapoda ființele și lucrurile. Bagdadul își izgonise până și rugăciunile. Iar eu, unul, nici nu mă mai recunoșteam în ale mele. Mă strecuram pe lângă ziduri, ca o umbră chinezească, purtând moartea în suflet... *Ce-am făcut?... Dumnezeule Atotputernic! Cum fac ca să mă ierte Omar?...*

17

Somnul îmi devenise purgatoriu. Abia aţipit, începeam să fug iar şi iar, pe nesfârşite coridoare labirintice, cu umbrele strămoşilor mei pe urme. Erau peste tot. Până şi în gâfâitul meu nestăpânit... Mă trezeam tresărind, lac de apă din cap până-n picioare, cu braţele întinse. Umbrele erau mereu acolo. În lumina zorilor. În tăcerea nopţilor. Plutind deasupra patului meu. Îmi luam capul în mâini şi mă făceam atât de mic, încât dispăream printre cearşafuri... *Ce-am făcut?* Această oribilă întrebare mă ajungea din urmă, mă înhăţa din zbor, cum face şoimul cu o pasăre. Fantoma lui Omar devenise animalul meu de companie, suferinţa mea itinerantă, beţia şi nebunia mea. N-aveam decât să-mi închid pleoapele, ca să-mi umple gândurile, n-aveam decât să le deschid din nou, ca să-mi ascundă restul lumii. Nu mai eram decât el şi cu mine pe lume. Noi eram lumea.

Zadarnic mă rugam, zadarnic îl imploram să mă cruţe măcar un minut, totul era în van; rămânea acolo, tăcut şi descumpănit, atât de real, încât, dacă aş fi întins mâna, l-aş fi atins.

Trecuse o săptămână, și lucrurile se acutizau, se hrăneau din obsesiile mele, se inspirau din slăbiciunile mele, pentru a căpăta cutezanță și a da un nou asalt, îmbulzindu-se între ele, fără încetare și fără odihnă...

Simțeam că mă scufund treptat în mlaștina depresiei. Voiam să mor.

Mă dusesem la Sayed, să-i fac cunoscută dorința mea de a termina cu viața. Mă ofeream ca voluntar pentru un atentat sinucigaș. Era calea cea mai scurtă, cea mai autentică și, totodată, cea mai productivă. Ideea îmi umblase prin cap chiar mai înainte ca Omar să fie executat din cauza unei neînțelegeri. Deveni ideea mea fixă. Nu mi-era frică. Nu mai eram legat de nimic. Nu pricepeam ce aveau acei kamikaze în plus față de mine. Îi vedeai aruncându-se în aer dimineață de dimineață, prin piețe, și seară de seară, prin cantonamentele militare. Plecau la moarte ca la nuntă, în mijlocul unor nemaipomenite focuri de artificii.

— Stai la coadă, ca toată lumea, mi-o întoarse Yacine. Și așteaptă să-ți vină rândul.

Yacine și cu mine nu mai eram pe aceeași lungime de undă. Nu mă mai înghițea; eu îl uram de moarte. Tot timpul se lua de mine, întrerupându-mă când încercam să spun ceva, trimițându-mă la naiba când voiam să mă fac util. Situația asta otrăvea zilele celorlalți membri ai grupului; drama plutea în aer, atârnată de un fir de păr. El căuta să mă înfrângă, să mă facă să stau în banca mea. Eu nu eram un descreierat, nu-i contestam nici autoritatea, nici charisma; îl uram, iar el lua disprețul pe care mi-l inspira drept insubordonare.

În cele din urmă, Sayed trebui să accepte realitatea. Coabitarea cu Yacine risca să ia o întorsătură urâtă, putând pune în pericol tot grupul. Îmi permise să mă întorc

la magazin, unde îmi regăsii, plin de entuziasm, chiţimia de la etaj. Fantoma lui Omar veni după mine; mă avea numai şi numai pentru el, însă preferam să îndur hărţuielile lui, decât să-l văd pe Yacine chiar şi o secundă.

Era într-o miercuri. Mă întorceam de la birt, după ora de închidere a magazinului. Soarele îşi zugrăvea guaşele înflăcărate, întârziind în spatele clădirilor din oraş. Sayed mă pândea în prag. Ochii îi străluceau în adâncul penumbrei. Era surescitat.

Urcă împreună cu mine în odaie şi mă apucă de umeri:

— Astăzi, am primit cea mai mare veste din viaţa mea...

Mă strânse la piept, cu chipul radios, şi, fără să se mai poată stăpâni, îşi lăsă fericirea să izbucnească.

— E fantastic, vere. Fantastic.

Mă rugă să mă aşez pe pat, încercând să-şi potolească entuziasmul; în sfârşit, îmi mărturisi:

— Îţi pomenisem ceva despre o misiune. Tu nu mai aveai astâmpăr, iar eu îţi spuneam că poate găsisem ceva pentru tine, dar că aşteptam să fiu sigur... Ei bine, miracolul s-a înfăptuit. Tocmai am primit confirmarea. Nu-i nicio oră de atunci. Faimoasa misiune este, de acum, posibilă. Vei fi în măsură să ţi-o asumi?

— Mă mai întrebi?

— E vorba de cea mai importantă misiune întreprinsă vreodată. Misiunea *finală*. Cea care va aduce după sine capitularea fără condiţii a Occidentului şi ne va asigura definitiv primul loc din concertul naţiunilor... Crezi că eşti capabil să...?

— Sunt gata, Sayed. Viaţa mea îţi stă la dispoziţie.

— Nu e vorba numai de viaţa ta. Oamenii mor în fiecare zi, şi nici eu nu sunt stăpânul vieţii mele. Asta însă

e o misiune capitală. Cere un angajament total, de nestrămutat.

— Te îndoiești de mine cumva?

— Dacă ar fi așa, nu aș sta de vorbă cu tine în clipa asta.

— Atunci, care e problema?

— Ești liber să refuzi. Nu vreau să te constrâng.

— Nu mă constrânge nimeni. Rămân pe poziție. Fără condiții.

— Îți apreciez hotărârea, vere. Dacă asta te liniștește, ai toată încrederea mea. Te urmăresc de când ai venit în magazinul meu. De fiecare dată când mă uit la tine, parcă m-aș desprinde de pământ, parcă aș intra într-o stare de levitație... Alegerea a fost dificilă. Candidații nu ne lipsesc. Dar, pentru mine, e foarte important să fie ales un flăcău din sătucul meu, din acel Kafr Karam uitat de lume, pentru ca Istoria să-și aducă aminte de el cu respect.

Mă luase în brațe și mă sărutase pe frunte.

Mă ridicase la rangul de ființă respectată.

În noaptea aceea, îl visasem din nou pe Omar. Dar nu mai fugisem de el.

Sayed se mai întoarse în câteva rânduri, ca să-mi ia pulsul. Voia să se asigure că nu vorbisem într-o doară.

Înainte de a porni pregătirile pentru misiune, îmi spuse:

— Îți las trei zile ca să te gândești bine; după aia, nu mai există cale de întoarcere.

— M-am gândit; acum, vreau să acționez.

Sayed mă instală într-un mic apartament luxos, cu vedere spre Tigru. Acolo eram așteptat de un fotograf. După ședința foto, mă luă în primire un frizer, apoi făcui

un duș. Cu o săptămână înainte de plecarea mea din Bagdad, dădui o fugă până la poștă, să-i expediez Bahiei banii puși deoparte.

Părăsii Bagdadul într-o vineri, după Marea Rugăciune. Cu un camion pentru vite, condus de un țăran bătrân ce purta pe cap un turban. Eu eram chipurile nepotul și păstorul lui. Noile mele acte, falsificate, erau în regulă și, pentru a părea cât mai reale, aveau colțurile îndoite. Numele îmi era înscris în Registrul Comerțului. Trecurăm, fără probleme, de diferite baraje și ajunserăm la Ar Ramadi înainte de lăsarea serii. Sayed ne aștepta într-o fermă din afara orașului, situată spre sud, la vreo douăzeci de kilometri de acesta. Se încredință că totul se petrecuse bine, cină cu noi și, înainte de a pleca, ne comunică itinerarul etapei următoare. A doua zi, în zori, pornirăm iar la drum, îndreptându-ne spre un orășel de pe versantul estic al platoului Chamiyé, unde un alt transportator mă luă la bordul unei camionete. Noaptea ne-o petrecurăm într-un târgușor de unde plecarăm, înainte de răsăritul soarelui, spre Rutba, nu departe de frontiera iordaniană. Sayed ne-o luase înainte; ne primi în curtea unui dispensar. Un medic cu halatul ponosit ne invită să ne spălăm și să ne instalăm într-o rezervă. Din cauza unor noi mișcări de trupe din zonă, ne amânarăm în trei rânduri continuarea călătoriei. A patra zi, profitând de o furtună de nisip, camionagiul și cu mine ne îndreptarăm spre Iordania. Vizibilitatea era nulă, dar șoferul, care părea să cunoască locurile ca pe propriul buzunar, conducea foarte sigur pe el. După câteva ore de zgâlțâială și de zăpușeală, ne oprirăm în albia unui râu secat, unde vântul mugea necontenit. Ne refugiarăm într-o grotă și, după ce împinserăm mașina sub o boltă naturală, mâncarăm ceva; apoi, camionagiul, un omuleț uscățiv și impenetrabil,

urcă în vârful unei creste. Îl văzui scoțându-și telefonul celular și comunicându-și coordonatele, stabilite cu ajutorul unui aparat de navigație.

La întoarcere, îmi mărturisi:

— În seara asta, n-am să dorm sub cerul liber.

A fost singura dată când mi-a vorbit.

Se lungi în grotă și nu mai scoase niciun sunet, de parcă nici n-ar fi fost acolo.

Furtuna se potolea. Vântul se mai gargarisi o vreme prin fundul văgăunilor, apoi, pe măsură ce peisajul din jur apărea din pâcla ocru a deșertului, își pierdu suflul și tăcu subit.

Soarele se congestionă în clipa când atinse pământul, subliniind conturul colinelor pleșuve care dantelau orizontul. Deodată, răsăriți de niciunde, doi catârgii o luară prin albia secată și ajunseră la grota noastră. Aveam să înțeleg mai târziu că făceau parte dintr-o rețea de foști contrabandiști deveniți cărăuși de arme și că îi ajutau ocazional, în calitate de ghizi, pe voluntarii veniți din alte părți pentru a întări efectivele rezistenței irakiene. Camionagiul îi lăudă pentru punctualitate, se interesă de situația operațiunilor din zonă și mă lăsă în grija lor. Fără să-mi adreseze vreun salut, se întoarse în mașină și plecă valvârtej.

Cei doi necunoscuți erau înalți și subțiri, cu fețele înfășurate în keffiehuri prăfuite. Purtau pantaloni de jogging, pulovere groase și espadrile de sport.

— Totul va fi bine, mă asigură cel mai înalt.

Îmi dădu un tricou gros, de lână, și o căciulă.

— Nopțile de pe aici sunt răcoroase.

Mă ajutară să mă cațăr pe un catâr și pornirăm. Se înnopta. Vântul începu să bată, rece și șfichiuitor. Ghizii mei călăreau cu rândul pe celălalt catâr. În fața noastră,

strălucind ca opalul sub lumina lunii, se ramificau potecile bătute de capre. Coborârăm pe pante abrupte și urcarăm pe altele, oprindu-ne ca să ciulim urechea și să scrutăm zonele întunecate. Traversarea se desfășura așa cum prevăzuseră ghizii. Într-o văioagă, zărirăm un loc de popas, unde să ne hrănim și să ne recăpătăm puterile. Înfulecai mai multe felii de carne uscată și golii un burduf plin cu apă de izvor. Însoțitorii mei mă sfătuiră să nu mănânc prea repede și să încerc să mă odihnesc. Aveau mare grijă de mine; mă întrebau cu regularitate dacă mă țin bine și dacă nu vreau să cobor de pe catâr ca să mai merg puțin și pe jos. Îi rugai să ne continuăm drumul.

Pe la ora patru dimineața, trecurăm frontiera iordaniană. Cu câteva clipe mai înainte, acolo se întâlniseră două patrule de grăniceri, una pe jos, iar cealaltă într-un 4x4 militar. Postul de observație se înălța pe un dâmb și putea fi recunoscut după foișorul și după antena luminată de un proiector. Ghizii mei îl cercetau cu ajutorul unui binoclu cu raze infraroșii. Când grupul de cercetași se întoarse în tabără, apucarăm catârii de căpăstru și ne strecurarăm de-a lungul unei albii de râu. După câțiva kilometri, ne aștepta o mică furgonetă încărcată cu ligheane de plastic. La volanul acesteia era un bărbat în tunică tradițională, care purta pe cap un acoperământ beduin. Îi salută pe ghizii mei și le trasă pe sol un itinerar sigur pentru întoarcerea în Irak. Îi informă că zona era survolată de avioane teleghidate și le spuse cu de-amănuntul cum să scape de baleiajul lor; apoi, îi învăță cum să ocolească o nouă unitate a forțelor coalizate, care tocmai se desfășurase în spatele liniei de demarcație. Ghizii îi puseră câteva întrebări de ordin practic, apoi, mulțumiți, ne urară noroc și făcură cale întoarsă.

— Acum te poți relaxa, îmi spuse necunoscutul. De aici încolo, e floare la ureche. Ești în mâinile celui mai bun din profesia asta.

Tipul era sfrijit, cu ten măsliniu și cu un cap mai mare decât umerii, care-l făcea să pară că se clatină pe loc. Gura buzată lăsa să se vadă două șiruri de dinți de aur, care scânteiau în lumina dimineții. Conducea ca un smucit, fără să-i pese de gropi sau de frânele pe care le punea aiurea, izbindu-mă de parbriz.

Sayed reapăru seara, în casa noului meu ghid. Mă strânse îndelung la pieptul lui.

— Încă două etape, și ai să te poți odihni.

A doua zi, după un mic dejun substanțial, mă însoți până la un sat de frontieră, într-o mașină cu motor de mare capacitate. Acolo, mă încredință lui Chaker și lui Imad, doi tineri cu alură de studenți, și îmi spuse:

— De cealaltă parte e Siria și, imediat după, Libanul. Ne vedem peste două zile, la Beirut.

Beirut

18

Șederea mea la Beirut se apropie de sfârșit. De trei săptămâni aștept. Număr orele pe degete. În picioare, lângă fereastra camerei, privesc strada pustie. Ploaia bate în geam. Pe trotuarul măturat de vânt, un vagabond își suflă în pumni, ca să se încălzească. Pândește un suflet milostiv. Stă acolo de o bună bucată de vreme și n-am văzut pe nimeni care să-i pună vreo para în palmă. Oare ce-o spera de la ziua de mâine? Jambierele îi sunt ude leoarcă, încălțările pline de apă; mutra pe care o arborează e pur și simplu grotescă. Să trăiești ca un câine, mai aproape de mățele vagabonde decât de omul de rând, iată adevărata obscenitate. Acest individ nu este demn nici măcar să aibă o umbră care să-i însoțească decăderea. De altfel, nici nu are. Izolat în mizeria lui ca un vierme într-un fruct stricat, uită că este mort și terminat. N-am nicio compasiune pentru el. Îmi spun că, dacă soarta l-a aruncat pe buza șanțului, înseamnă că el încarnează un simbol. Care? Cel care mă face să devin conștient de insuportabila inepție a vieții. Acest om speră, de bună seamă. Dar ce? Să cadă asupra lui mana cerească? Să-i observe vreun trecător sărăcia

lucie? Să i se facă milă de el?... Imbecilul! Există oare viaţă după milă?... Kadem n-avea dreptate pe deplin. Nu lumea e cea care a decăzut atât de mult; oamenii sunt cei ce se complac în această decădere. Eu am venit la Beirut tocmai pentru că refuz să-i semăn acestui mort viu. Sau pentru a trăi ca un om ori pentru a muri ca un martir. În faţa celui ce se vrea liber, nu există altă alternativă. Nu mă închipui deloc în pielea unui învins. Din noaptea în care soldaţii americani au dat buzna în casa noastră, răsturnând ordinea lucrurilor şi a valorilor ancestrale, nu fac decât să aştept!... Aştept momentul în care să-mi redobândesc demnitatea, fără de care omul nu-i decât o zdreanţă. Mă consider pe punctul de a obţine totul sau nimic. Ceea ce am trăit şi am îndurat până acum nu contează. În acea noapte, a fost un stop-cadru. Pentru mine, pământul a încetat să se mai învârtească. Eu nu sunt în Liban, nu sunt într-un hotel; sunt în comă. Şi îmi revine obligaţia de a renaşte sau de a putrezi aici.

Sayed în persoană s-a îngrijit să nu-mi lipsească nimic. M-a instalat într-unul din cele mai scumpe apartamente din hotel şi mi i-a pus la dispoziţie pe Imad şi pe Chaker, doi tineri excepţionali, care mă tratează cu toată consideraţia posibilă şi imaginabilă, stând pe lângă mine zi şi noapte, în aşteptarea unui semn, gata să-mi îndeplinească cele mai extravagante dorinţe. Eu însă îmi interzic să mă cred cine ştie cine. Am rămas acelaşi băiat din Kafr Karam, modest şi şters. Cu toate că ştiu ce importanţă am căpătat, nu m-am abătut de la regulile simplităţii şi ale corectitudinii, care mi-au format caracterul. Singurul meu capriciu a fost acela de a cere să-mi fie scoase din apartament televizorul, radioul şi portretele puse pe pereţi şi de a avea doar un minimum de mobilier, cu câteva sticle de apă minerală în minibar. Dacă

ar fi fost după mine, aș fi ales o grotă din deșert, pentru a mă sustrage deșertăciunilor derizorii după care alergau cei obișnuiți cu răsfățul. Voiam să fiu singurul meu pol de atracție, singurul meu reper, voiam să-mi petrec restul sejurului din Liban pregătindu-mă spiritual, ca să fiu la înălțimea speranțelor pe care și le puseseră ai mei în mine.

Nu-mi mai e frică să stau singur în întuneric.

M-am inițiat deja în duhorile mormintelor.

Sunt gata!

Mi-am domesticit gândurile, mi-am pus întrebările să meargă la pas. Spaimele, ezitările, „blancurile" mele au rămas în trecut. Sunt stăpân peste ceea ce se petrece în mintea mea. Nimic nu-mi scapă, nimic nu-mi rezistă. Doctorul Jalal mi-a netezit drumul, mi-a astupat breșele. De-acum, eu și numai eu îmi convoc fricile și mi le trec în revistă. Pata întunecată care, la Bagdad, ascundea o parte din amintirile mele a dispărut. Mă pot întoarce la Kafr Karam când am poftă, pot deschide orice ușă, pot vizita orice curte și pot surprinde pe oricine în intimitatea sa. Mama, surorile, rudele, verii se întorc la mine unul câte unul. Fără să mă indispună. Camera îmi este populată de fantome și de cei absenți. Îmi împart patul cu Omar; Souleyman trece ca vântul prin camera mea; nuntașii masacrați în livezile familiei Haitem se învârtesc cu ifos în jurul meu. Chiar și tata este aici. Mi se prosternează la picioare, cu testiculele la vedere. Eu nu-mi întorc privirea, nu-mi acopăr fața. Și, când o lovitură cu patul puștii îl aruncă la pământ, nu-l ajut să se ridice. Rămân în picioare; inflexibilitatea mea de Sfinx nu-mi dă voie să mă aplec nici măcar asupra părintelui meu.

Peste câteva zile, lumea va fi aceea care se va prosterna la picioarele mele.

Cea mai importantă misiune revoluționară întreprinsă vreodată, de când a învățat omul să-și îndrepte spinarea!

Și eu, eu sunt cel care a fost ales s-o ducă la îndeplinire.

Ce revanșă în fața destinului!

Niciodată nu mi-a mai părut atât de euforic, atât de cosmic exercițiul morții.

Seara, când mă lungesc pe canapeaua din fața ferestrei, îmi reamintesc mizeriile care mi-au jalonat viața și toate îmi întăresc hotărârea. N-am idee ce o să fac exact, care va fi natura misiunii mele — *...ceva care va face ca 11 septembrie să pară o poznă dintr-o recreație.* O certitudine absolută: n-am să dau înapoi!

Cineva bate în ușă.

Este doctorul Jalal.

E vârât în aceeași salopetă pe care o purta în ajun și nu și-a dat nici acum osteneala să-și lege șireturile.

Este prima oară când îmi trece pragul. Damful lui se răspândește în toată încăperea.

— M-am săturat să clocesc în camera mea, îmi spuse. Te deranjează dacă stau cu tine câteva clipe?

— Nu mă deranjezi.

— Mulțumesc.

Se clatină până la canapea, scărpinându-și fundul, cu mâna vârâtă sub izmene. Nu miroase deloc frumos. Pariez că n-a mai făcut o baie de un car de ani.

Aruncă o privire admirativă prin apartament.

— Uau! Oi fi și tu vreun fiu de nabab?

— Taică-meu era fântânar.

— Al meu era un zero.

Își dă seama de ciudățenia replicii lui și o mătură cu un gest al mâinii.

Apoi, picior peste picior, se reazemă comod de spătarul canapelei și se holbează la plafon.

— N-am închis ochii toată noaptea, se jeluiește el. În ultimul timp, nu mai reușesc să adorm.

— Muncești prea mult.

Își mișcă bărbia.

— Fără îndoială că ai dreptate. Conferințele astea mă epuizează.

Auzisem vorbindu-se despre Dr. Jalal încă din liceu. De rău, bineînțeles. Citisem două–trei lucrări de-ale lui, în special *De ce sunt furioși musulmanii?*, un eseu despre propagarea integrismului jihadist, care, la acea vreme, stârnise indignarea clerului. Era foarte controversat în mediile intelectuale arabe și mulți i-ar fi pus pielea pe băț. Teoriile lui despre disfuncționalitățile gândirii musulmane contemporane erau niște adevărate rechizitorii, pe care imamii le respingeau în totalitate, mergând până acolo încât îi amenințau cu iadul pe cei care ar fi îndrăznit să le citească. Pentru credincioșii de rând, Dr. Jalal nu era decât un saltimbac în solda cercurilor occidentale ostile Islamului, în general, și arabilor, în particular. Chiar și eu îl detestam, imputându-i cultivarea abuzivă și exhibiționistă a unor idei preconcepute și evidentul dispreț față de ai săi. În ochii mei, el reprezenta specia cea mai respingătoare a acelor trădători care proliferează, aidoma șobolanilor, în sferele mediatico-universitare europene, gata să-și vândă sufletul pe câțiva gologani, doar ca să le apară poza în ziare și să se vorbească despre ei, și n-aș fi dezaprobat o fatwa care l-ar fi condamnat la moarte, în speranța de a pune capăt elucubrațiilor incendiare pe care le publica în presa occidentală și le prezenta, cu un zel insultător, pe platourile de televiziune.

De aceea, mare mi-a fost mirarea când am aflat de schimbarea lui radicală. Nu fără o oarecare ușurare, trebuie să recunosc.

Prima dată când îl văzusem pe Dr. Jalal în carne și oase, fusese a doua zi de la sosirea mea la Beirut. Sayed insistase să merg la conferința lui: „Este magnific!".

Asta se întâmpla într-o sală de festivități, nu departe de universitate. Era acolo lumea de pe lume, sute de oameni stând în picioare în jurul rândurilor de scaune, luate cu asalt cu multe ore mai înainte de prelegerea lui. Studenți, femei, fete, tați de familie, funcționari se înghesuiau în imensul auditoriu. Zarva lor amintea de un vulcan gata să erupă. Când doctorul apăruse pe estradă, escortat de oameni de pază, strigătele făcuseră zidurile să se zguduie, iar ferestrele să scoată clinchete. Ne ținuse un curs magistral despre hegemonia imperialistă și despre campaniile de dezinformare, care îi demonizau pe musulmani.

În ziua când l-am auzit, l-am adorat pe omul ăsta.

E drept că, atunci când îl vezi, nu dai mulți bani pe el, că-și târâie picioarele și că-și pune pe el ce dă Dumnezeu, descumpănindu-te cu mahmureala și cu indolența lui de alcoolic nărăvit, dar, când ia cuvântul — Dumnezeule! —, când potrivește microfonul, ridicându-și ochii spre auditori, transformă tribuna într-un Olimp. Știe mai bine decât oricine să vorbească despre suferințele noastre, despre ofensele îndurate, despre necesitatea de a ne răzvrăti împotriva tăcerilor noastre. *Astăzi, suntem lacheii Occidentului; mâine, copiii noștri vor fi sclavii lui*, rostea răspicat Dr. Jalal. Iar asistența exploda. Era cuprinsă, în masă, de delirium tremens. Dacă vreun glumeț s-ar fi amuzat să strige în acea clipă „Jos dușmanii", toate ambasadele occidentale ar fi fost făcute, la iuțeală, praf și pulbere. Dr. Jalal stăpânește arta de a mobiliza până și ologii. Justețea cuvintelor, eficacitatea argumentelor sale te ung la inimă. Un imam,

oricare ar fi acesta, nu i-ar putea ajunge nici până la glezne; un orator, oricare ar fi acesta, n-ar fi în stare nici pe departe să transforme murmurul în strigăt, așa cum o face el. Jalal este un hipersensibil de o inteligență excepțională; este un mentor cu o nemaipomenită charismă.

„Pentagonul l-ar face până și pe dracul să cadă în propria-i capcană, spusese el la sfârșitul conferinței, ca răspuns la remarca unui student. Oamenii ăștia sunt convinși că i-au luat-o înainte cu câteva lungimi lui Dumnezeu... Războiul împotriva Irakului a fost pus la cale, pe îndelete, de mulți ani. Ceea ce s-a întâmplat la 11 septembrie nu a fost declicul, ci pretextul. Ideea de a distruge Irakul s-a născut chiar în clipa când Saddam a pus prima piatră la temelia centrului său nuclear. Nu era vizat nici despotul, nici petrolul, ci geniul irakian. Cu toate astea, nu este interzis să unești plăcutul cu utilul: pui în genunchi o țară și, apoi, îi sugi seva. Americanii adoră să prindă două muște dintr-o lovitură. În privința Irakului, au plănuit o crimă perfectă. Ba au scornit ceva și mai bun: au făcut din mobilul crimei chiar garanția impunității lor... Să mă explic. De ce trebuia atacat Irakul? Fiindcă se presupunea că ar deține arme de distrugere în masă. Cum să-l ataci fără prea multe riscuri? Declarând că ai nevoie să te asiguri că nu deține arme de distrugere în masă. Nu-i asta o culme a geniului combinatoriu? Restul a urmat de la sine, așa cum ziua îi urmează nopții. Americanii au manipulat planeta, înspăimântând-o. Apoi, pentru a se asigura că trupele nu le erau amenințate de niciun risc, i-au obligat pe experții ONU să facă munca murdară în locul lor și fără cheltuială. Cum au avut certitudinea că în Irak nu exista nicio jucărie nucleară, cum și-au aruncat armatele asupra unui

popor năucit cu savantlâc, prin embargouri și hărțuieli psihice. Și cercul a fost închis".

Eu aveam de spălat în sânge o ofensă; pentru un beduin, e ceva la fel de sacru ca rugăciunea pentru un credincios. Datorită doctorului Jalal, ofensa s-a grefat pe ideea Cauzei.

— Ești bolnav? mă întreabă, arătând spre stocul de medicamente de pe noptiera mea.

Mă ia pe nepregătite.

Fiindcă nu-mi trecuse prin minte că l-aș avea, într-o zi, în vizită la mine, nu ticluisem nicio explicație.

Mă înjur în gând. De ce oi fi lăsat medicamentele astea aruncate peste tot, la îndemâna oricui, în loc să le pun în dulăpiorul farmaceutic din baie? Doar instrucțiunile lui Sayed sunt stricte: să nu las nimic la întâmplare, să mă feresc de toată lumea.

Intrigat, Dr. Jalal face o mișcare din șale, ca să se ridice, și se apropie de cutiuțele care umpleau noptiera.

— Măi să fie, ai aici la hapuri, de poți să îngrijești cu ele un trib întreg.

— Am niște probleme de sănătate, îi spun eu prostește.

— După câte văd eu, ai probleme grave. Dar ce e, de trebuie să înghiți toate chestiile de aici?

— Nu țin să vorbesc despre asta.

Dr. Jalal ia câteva cutii, le sucește și le răsucește în mână, citește cu voce tare numele medicamentelor, așa cum citești niște graffiti neinteligibile, parcurge în tăcere vreo două prospecte. Cu sprâncenele încruntate, apucă diverse flacoane, la privește, le scutură, făcând să sune comprimatele din ele.

— Nu cumva ai făcut vreo grefă de organ?

— Ba chiar așa, spun, salvat de deducția lui.

— Rinichi sau ficat?

— Te rog, nu vreau să vorbesc despre asta.

Spre marea mea ușurare, pune flacoanele la loc și se întoarce pe canapea.

— Oricum, pari să fii în formă.

— Fiindcă respect cu sfințenie prescripțiile. Sunt medicamente pe care trebuie să le iau toată viața.

— Știu.

Ca să schimb subiectul, îl întreb.

— Pot să-ți pun o întrebare indiscretă?

— Despre purtările maică-mii?

— Nu mi-aș îngădui.

— Am povestit pe larg, într-o lucrare autobiografică, despre escapadele ei. Era o curvă. Așa cum găsești peste tot. Taică-meu știa, dar tăcea. Eu aveam mai mult dispreț pentru el, decât pentru ea.

Mă simt stingherit.

— Care ți-e întrebarea... *indiscretă?*

— Presupun că ți-a fost pusă de sute de ori.

— Da?...

— Cum se face că, din atacatorul jihadiștilor, ai devenit teoreticianul lor?

El izbucnește în râs, se relaxează. Se vede că această conversație nu-i displace. Își mângâie ceafa, se întinde mitocănește; apoi, după ce se linge pe buze, povestește, cu chipul devenit, dintr-odată, grav:

— Astea-s niște chestii care năvălesc asupra ta atunci când te aștepți mai puțin. Ca o revelație. Dintr-odată, vezi limpede, iar micile detalii pe care nu le puneai la socoteală capătă o dimensiune extraordinară... Eu eram într-un balon de sticlă. Fără îndoială că ura față de maică-mea mă orbise în asemenea măsură, încât tot ceea ce era legat de ea, chiar și sângele, patria, familia, îmi

repugna... În realitate, nu eram decât „negrul" occidentalilor. Îmi dibuiseră punctele slabe. Onorurile și solicitările cu care mă copleșeau aveau ca scop să mă înrobească. Nu era canal de televiziune care să nu mă invite. Cum bubuia vreo bombă pe undeva, cum îmi luau urma cu microfoanele și reflectoarele lor. Discursul meu era conform cu așteptările occidentalilor. Îi reconfortam. Spuneam ceea ce voiau să audă, ceea ce ar fi vrut să spună ei înșiși, dacă n-aș fi fost eu acolo, ca să-i scutesc de această corvoadă și de tracasările ce decurgeau de aici. Întru-câtva, eram mănușa potrivită pentru mâna lor. Apoi, într-o zi, ajung la Amsterdam. La câteva săptămâni după ce un musulman îl asasinase pe un cineast olandez, din cauza unui documentar blasfemator, care arăta o femeie goală învăluită în versete coranice. Trebuie să fi auzit și tu de povestea asta.

— Vag.

Dr. Jalal schițează o strâmbătură și continuă:

— De obicei, la universitatea unde țineam conferințele, sala era arhiplină... În ziua aceea, numeroase locuri erau goale. Oamenii care se deplasaseră până aici veniseră să vadă de aproape bestia abjectă. Aveau ura întipărită pe chip. Nu mai eram doctorul Jalal, aliatul lor, cel care le apăra valorile și ideile pe care și le făceau despre democrație. Toate astea fuseseră aruncate la gunoi. În ochii lor, nu eram decât un arab, copia fidelă a arabului care îl asasinase pe cineast. Ei, precursorii modernității, cei mai toleranți, cei mai emancipați dintre europeni, se schimbaseră radical. Stăteau acolo, afișându-și tendințele rasiste ca pe un trofeu. De acum, pentru ei, toți arabii erau teroriști. Dar eu?... Eu, Dr. Jalal, dușmanul înverșunat al fundamentaliștilor, eu, asupra căruia se abătuseră valuri de sentințe date de fatwa, eu, care îmi

rupsesem spinarea pentru ei?... Eu nu mai eram în ochii lor decât un trădător al poporului meu, ceea ce mă făcea de două ori mai vrednic de dispreț... și, atunci, am avut un fel de iluminare. Am înțeles cât de mult mă păcălisem și, mai ales, unde îmi era, cu adevărat, locul. Așa că mi-am făcut bagajele și m-am întors la ai mei.

După ce și-a golit sacul, se ascunde în spatele unei expresii posomorâte. Înțeleg că tocmai i-am atins o fibră deosebit de sensibilă și mă întreb dacă, datorită indiscreției mele, n-am răsucit cuțitul într-o rană pe care și-ar fi dorit-o cicatrizată.

19

După plecarea doctorului Jalal, care, între timp, ațipise pe canapea, mă grăbesc să ascund medicamentele. Sunt furios. Unde mi-o fi fost capul? Orice idiot ar fi putut fi uluit de arsenalul flacoanelor și comprimatelor de pe noptiera mea. Oare Dr. Jalal o bănui ceva? De ce, împotriva oricărei așteptări, a venit la mine în cameră? Nu-i stătea în obicei să vină spre ceilalți. Cu excepția momentelor când trăgea la măsea de unul singur la bar, aproape că nici nu-l vedeai pe culoarele hotelului. Întunecat, distant, nu răspundea nici la saluturi, nici la zâmbete. Personalul îl evita, fiindcă, din orice nimic, îl apucau niște furii cumplite. Pe de altă parte, după câte știu eu, probabil că nici n-are habar care e scopul șederii mele la Beirut. El este în Liban pentru conferințe; eu sunt aici din niște motive secrete. De ce a venit în ajun la mine, pe terasă, el, care nu poate suferi compania cuiva?

Nu încape nicio îndoială: îl intrig.

Iau o groază de medicamente, pe care mi le-a prescris un profesor după ce m-a supus unui număr incalculabil de teste, pentru a determina produsele la care

aș putea fi alergic și pentru a-mi pregăti organismul să reziste unor eventuale fenomene de respingere. La trei zile după sosirea mea la Beirut, am fost consultat de diverși medici; aceștia mi-au făcut analize de sânge, m-au examinat în amănunțime, ajutați de scanner și de electrocardiograf. După ce m-au declarat sănătos la minte și la trup, i-am fost prezentat unui anume profesor Ghany, singurul în măsură să hotărască dacă eram apt sau nu pentru misiune. Acesta e un bătrân famelic, uscat ca un băț, cu țeasta aureolată de o coamă albă și încâlcită. Sayed mi-a explicat că profesorul Ghany este virusolog, dar că avea tangență și cu alte domenii științifice; o eminență cenușie fără egal, aproape un magician, care lucrase decenii la rând în cele mai prestigioase institute americane de cercetări, înainte de a fi mătrășit *din cauză că era arab și avea religie islamică.*

Până ieri, lucrurile se desfășuraseră în modul cel mai normal cu putință. Chaker venea să mă ia și mă ducea la o clinică privată din nordul orașului. Mă aștepta în mașină, până ce se termina consultația; apoi, mă aducea înapoi la hotel. Fără să pună întrebări.

Amestecul doctorului Jalal mă sâcâie.

De când a plecat, trec în revistă, fără încetare, rarele noastre întâlniri. Unde am greșit? În ce moment i-am atras atenția? Să fi făcut vreo gafă careva din preajma mea? Ce înseamnă fraza aia a lui „Sper să le dai bine peste bot javrelor ălora"? Cine îi îngăduia să-mi vorbească în felul ăsta?

În timp ce rumeg toată povestea, vine Chaker. Figura mea preocupată îl pune imediat pe jar.

— E vreo problemă? se interesează, în timp ce închide ușa în urma lui.

Sunt lungit pe canapea, cu spatele spre fereastră. Ploaia s-a oprit. Din stradă, se aude șuieratul scos de roțile mașinilor care trec pe carosabilul plin de apă.

Chaker ia un scaun, pe care se așază călare. Este un băiat înalt, de vreo treizeci de ani, frumos și jovial, cu părul lung, pieptănat peste cap și strâns într-o coadă de cal austeră. Trebuie să aibă vreun metru optzeci; umerii îi sunt largi, iar bărbia voluntară. Ochii lui albaștri, cu strălucire metalică, au o uitătură imprecisă, sunt doar doi ochi de azur privind pe undeva, pe aiurea, de parcă mintea posesorului lor ar umbla prin altă parte. L-am adoptat de îndată ce mi-a strâns mâna, la frontiera siriană, când Sayed m-a dat în grija lui și a lui Imad, ca să mă introducă pe ascuns în Liban. E drept că nu vorbește mult, totuși știe să-și facă simțită prezența. Putem sta unul lângă celălalt, privind același obiect, fără să schimbăm o vorbă. Totuși, în el s-a schimbat ceva. De când l-a găsit pe prietenul lui, Imad, mort într-un scuar, din pricina unei supradoze, Chaker și-a mai pierdut din semeție. Înainte scotea foc pe nări. N-aveai timp să pui receptorul jos, că el suna deja la ușă. Era peste tot în același timp, cu aceeași energie, cu același devotament. Apoi, poliția a descoperit corpul colaboratorului său cel mai apropiat și, pentru Chaker, a fost ca un duș rece. Asta i-a pus frână, de pe o zi pe alta.

Pe Imad nu l-am cunoscut prea bine. Exceptând traversarea frontierei, care începuse din Iordania, el nu stătuse mult cu mine. Venea împreună cu Chaker să mă ia de la hotel, atâta tot. Era un băiat timid, ascuns în umbra coechipierului său. Nu lăsa impresia că s-ar droga. Când mi s-a povestit cum fusese găsit, culcat pe o bancă din parc, cu gura vânătă, bănuisem o execuție deghizată. Chaker era de aceeași părere, numai că și-o ținea

pentru el. Îl întrebasem o singură dată ce crede despre moartea lui Imad; privirea azurie i se întunecase. De atunci, evităm să mai vorbim despre asta.

— Necazuri?

— Nu chiar, îi răspund.

— Pari cam șifonat.

— Cât e ceasul?

Se uită la ceas și mă anunță că mai avem vreo douăzeci de minute. Mă ridic și mă duc în baie, să mă răcoresc puțin. Apa rece cu care-mi dau pe obraz mă calmează. Minute întregi stau aplecat peste chiuvetă, spălându-mă pe față și pe ceafă.

Când mă ridic, îl surprind pe Chaker, observându-mă în oglindă. Stă cu umărul lipit de perete, își ține mâinile în sân, și capul plecat într-o parte. Se uită cu o sclipire sticloasă în ochi, cum îmi trec degetele ude prin păr.

— Dacă nu ți-e bine, o să amân întâlnirea asta, îmi spune.

— Nu am nimic...

Face un bot sceptic.

— Tu știi mai bine... Azi dimineață a venit Sayed. Ar fi foarte mulțumit să te vadă.

— N-a mai dat niciun semn de viață de cincisprezece zile, remarc eu.

— Se întorsese în Irak... Se împute treaba acolo, adaugă, întinzându-mi un prosop.

Mă șterg cu el, mi-l trec pe după ceafă.

— În după-masa asta a venit să mă vadă Dr. Jalal.

Chaker ridică o sprânceană.

— Ah, da?

— Iar ieri a venit pe terasă, să stea de vorbă cu mine.

— Și?

— Treaba asta nu-mi dă pace.

— Ți-a spus vreo chestie nelalocul ei?

Îl privesc în față.

— Ce soi de om e doctorul ăsta?

— Habar n-am. Nu-i treaba mea. Dacă vrei un sfat, nu-ți mai mânca ficații pentru un moft.

Mă întorc în cameră, ca să-mi pun vestonul și pantofii, și-i spun că sunt gata.

— Mă duc după mașină. Să mă aștepți în fața intrării, îmi răspunde el.

Poarta glisantă a clinicii se dă în lături cu un fâșâit. Chaker își scoate ochelarii negri și își bagă mașina 4x4 într-o curte interioară cu pietriș pe jos. Parchează între două ambulanțe și oprește motorul.

— Te aștept aici, îmi spune.

— Foarte bine, îi răspund, coborând din mașină.

Îmi face cu ochiul și se apleacă să închidă portiera.

Urc treptele unui vast peron de granit. Un infirmier mă ia din holul clinicii și mă conduce la etajul întâi, în biroul profesorului Ghany. Înăuntru, Sayed stă într-un fotoliu, cu degetele încleștate pe genunchi. Un zâmbet îi luminează fața, când mă vede intrând. Se ridică și mă ia în brațe. Ne strângem unul lângă celălalt. Sayed a slăbit mult. Sub costumul lui cenușiu, nu simți decât oase.

Profesorul așteaptă să ne îmbrățișăm, apoi ne invită să luăm loc pe cele două scaune din fața lui. Este nervos; lovește într-una, cu un creion, în mapa de birou.

— Rezultatele analizelor sunt excelente, mă anunță el. Tratamentul pe care ți l-am prescris a fost eficace. Ești perfect apt pentru misiune.

Sayed nu mă slăbește din ochi.

Profesorul pune jos creionul, se sprijină de birou, își ridică bărbia și mă privește drept în față.

Nu-mi feresc privirea.

— Este vorba despre o operațiune unică în felul ei, se desfășoară profesorul, ușor descumpănit de rigiditatea și de muțenia mea. N-avem încotro, Occidentul ne obligă să facem asta. Sayed s-a întors de la Bagdad. Situația este alarmantă. Irakienii clocotesc. Țara e pe marginea războiului civil. Trebuie să intervenim rapid, pentru a evita ca regiunea să fie aruncată într-o conflagrație din care să nu-și mai revină niciodată.

— Șiiții și sunniții se sfâșie între ei, îi întări spusele Sayed. Sunt deja sute de morți; zi de zi, gândul răzbunării umple tot mai multe minți.

— Cred că voi doi vă pierdeți timpul, spun eu. Spuneți-mi ce așteptați de la mine și mă execut.

Creionul profesorului încremenește.

Cei doi bărbați schimbă ocheade circumspecte.

Cel dintâi reacționează profesorul, cu creionul rămas tot în aer.

— Nu este vorba despre o misiune obișnuită, spune el. Arma pe care ți-o încredințăm este eficace și totodată imposibil de detectat. Niciun scanner, niciun control, nimic nu o poate descoperi. O poți duce unde vrei. Chiar și despuiat, dacă ai chef. Dușmanul n-o să vadă nimic.

— Vă ascult.

Creionul atinge mapa de birou, urcă ușor și, apoi, se lasă pe un vraf de hârtii, după care rămâne neclintit.

Sayed își ascunde mâinile între genunchi. O greutate ca de plumb ne strivește pe tustrei. Tăcerea se prelungește vreo două minute, imposibil de suportat. Se aude sforăitul îndepărtat al unui climatizor sau al unei imprimante. Profesorul își ia din nou creionul, îl sucește și-l

răsucește între degete. Știe că momentul este decisiv și se teme. După ce își înghite nodul din gât, își ațintește atenția asupra pumnilor și îmi trântește:

— E vorba despre un virus.

Nici nu clipesc. N-am înțeles. Nu văd ce legătură are virusul cu misiunea mea. Termenul „virus" îmi umblă prin cap ca un cuvânt necunoscut. Parcă aș avea de-a face cu un déjà-vu... Ce e asta? Virus... virus... Unde am mai auzit cuvântul ăsta, care mi se învârtește prin minte fără să-l pot situa? Apoi, examenele, radiografiile, medicamentele își regăsesc locul în puzzle, iar cuvântul virus se precizează, îmi dezvăluie treptat secretul lui: microb, microorganism, gripă, malarie, epidemie, îngrijiri, spitalizare; tot felul de imagini stereotipe îmi defilează prin cap, se întrepătrund, după care se confundă... Dar tot nu văd legătura.

Lângă mine, Sayed este încordat ca un arc.

Profesorul explică:

— Un virus revoluționar. Am avut nevoie de ani întregi ca să-l pun la punct. În acest proiect s-au investit munți de bani. Pentru reușita lui, mulți oameni și-au dat viața.

Ce tot spune?

— Un virus, repetă profesorul.

— Am auzit foarte bine. Care e problema?

— Singura problemă ești tu. Ești hotărât sau nu?

— Nu dau înapoi niciodată.

— Virusul, tu ai să-l porți.

Mi-e greu să-l urmăresc. Ceva, din vorbele lui, îmi scapă. Nu-l pot înțelege. Cred că am devenit autist.

Profesorul adaugă:

— Toate aceste consultații și medicamente au avut ca scop să verifice dacă organismul tău este în măsură să-l primească. Corpul tău a reacționat impecabil.

Abia acum mă dumiresc. Dintr-odată, în mintea mea, totul se limpezește. *Este vorba de un virus. Misiunea mea constă în a purta un virus. Asta e, am fost pregătit fizic ca să primesc un virus. Un virus. Arma mea, bomba mea, unealta mea de kamikaze...*

Sayed încercă să-mi apuce mâna; mi-o feresc.

— Pari surprins, îmi spune profesorul.

— Sunt. Dar nimic mai mult.

— E vreo problemă? se interesează Sayed.

— Nu-i nicio problemă, spun pe un ton tranșant.

— Noi am... încercă profesorul să continue.

— Domnule profesor, vă spun că nu-i nicio problemă. Virus sau bombă, ce contează? N-aveți nevoie să-mi explicați de ce, spuneți-mi doar când și cum. Nu sunt nici mai laș, nici mai curajos decât irakienii care mor zilnic în țara mea. Când am acceptat să-l urmez pe Sayed, mi-am luat rămas bun de la viață. Sunt un mort care așteaptă un mormânt decent.

— Nu m-am îndoit nicio clipă de hotărârea ta, îmi spune Sayed, cu vocea tremurândă.

— În acest caz, de ce nu trecem direct la lucruri concrete? Când voi avea... onoarea să-mi servesc Cauza?

— Peste cinci zile, răspunde profesorul.

— De ce nu astăzi?

— Respectăm un calendar strict.

— Foarte bine. Eu nu ies din hotel. Mă puteți găsi oricând doriți. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Abia aștept să-mi recapăt sufletul.

Sayed îl roagă pe Chaker să ne lase singuri și mă invită în mașina lui; traversăm jumătate din oraș fără să vorbim. Simt că-și caută cuvintele, dar nu găsește niciunul. La un moment dat, pentru că nu mai poate suporta

tăcerea, întinde mâna spre radio, apoi și-o retrage. Ploaia a început să toarne și mai tare. Clădirile par s-o îndure cu resemnare. Tristețea lor îmi amintește de vagabondul pe care-l urmăream adineauri, de la fereastra hotelului.

Trecem pe lângă un cartier cu case dărăpănate. Urmele războiului nu se lasă înlăturate ușor. Șantierele încearcă să remedieze lucrurile; devorează marginile orașului gemând de macarale și buldozere ce iau ruinele cu asalt, ca niște pitbulli. La o intersecție, doi automobiliști zbiară cât îi ține gura: și-au tamponat mașinile. Cioburi de sticlă zac împrăștiate pe asfalt. Sayed nu oprește la stop și mai că intră într-un vehicul care țâșnește de pe o stradă adiacentă. Claxoanele ne înjură din toate părțile. Sayed nu le aude. Este pierdut în gândurile lui.

O luăm pe drumul de pe faleză. Marea este dezlănțuită. Parcă ar fi un animal uriaș, apucat de o turbare cumplită, care se zbuciumă, azvârlind din copite. În radă, câteva nave așteaptă permisiunea de a intra în port; sub cerul cenușiu, par niște vase fantomă.

Am mers vreo patruzeci de kilometri, până să iasă și Sayed din negurile lui. El își dă seama că a greșit drumul, își sucește gâtul ca să vadă unde suntem, se oprește brusc pe dreapta și așteaptă să-și facă ordine în gânduri.

— Este o misiune foarte importantă, îmi spune. Foarte, foarte importantă. Dacă nu ți-am dezvăluit nimic despre virus, este pentru că nimeni nu trebuie să știe. Sincer să fiu, am crezut că, tot venind la clinică, ai să pricepi și tu ceva... Înțelegi? N-am făcut asta ca să te punem în fața faptului împlinit. Până în clipa asta, nimic nu e bătut în cuie. Te implor să nu vezi în chestia asta nicio constrângere, niciun abuz de încredere. Dacă tu

consideri că nu ești pregătit, că nu-ți convine misiunea, poți să te retragi, și nimeni n-o să ți-o ia în nume de rău. Vreau doar să știi că următorul candidat va parcurge același drum ca și tine. N-o să știe nimic până în ultima clipă. Pentru siguranța noastră, a tuturora, și pentru succesul misiunii.

— Ți-e teamă că n-aș fi la înălțimea ei?

— Nu..., strigă el, după care își recapătă stăpânirea de sine. Încheieturile degetelor de pe volan i se albesc. Iartă-mă, n-am vrut să ridic tonul la tine. Sunt confuz, atâta tot. M-aș urî dacă te-ai simți păcălit sau ai crede că ți-am întins o capcană. La Bagdad, te avertizasem că misiunea asta nu seamănă cu niciuna. Nu-ți puteam spune mai mult. Mă înțelegi?

— Acum, da.

Își scoate batista și începe să se șteargă la colțurile gurii și după urechi.

— Îmi porți pică?

— Nici cât negru sub unghie, Sayed. Povestea asta cu virusul m-a surprins, însă nu repune în discuție hotărârea mea. Un beduin nu-i o fleoarță. Vorba lui e ca glonțul. Când îi iese din gură, nu și-o mai ia niciodată înapoi. O să port virusul. În numele alor mei și în numele țării mele.

— De când te-am adus la profesor, nici nu mai dorm. Asta n-are nicio legătură cu tine. Știu că ai să mergi până la capăt. Dar este ceva atât de... capital. Tu nici nu poți să-ți dai seama de importanța operațiunii ăsteia. Este ultimul nostru cartuș, pricepi? După aceea, se va naște o nouă eră, iar Occidentul nu ne va mai privi niciodată la fel... Nu mi-e frică de moarte. Dimpotrivă, mi-e teamă că moartea mea nu ar schimba cu nimic situația noastră. Că sacrificiul martirilor noștri nu ar servi prea mult. Ar

fi cea mai scârboasă porcărie care li s-ar putea face. Pentru mine, viața nu-i decât un pariu fără noimă; felul în care mori e cel care îi dă adevăratul sens. Nu vreau ca fiii noștri să sufere. Dacă, la vremea lor, părinții noștri ar fi luat lucrurile în mână, noi am fi fost mai puțin nefericiți. Dar, vai! — ei au așteptat să se întâmple o minune, în loc să se ducă s-o caute, iar acum, noi suntem constrânși să forțăm mâna destinului.

Se întoarce spre mine. Chipul îi este livid, ochii i se scaldă în lacrimi de furie.

— Dacă ai vedea cum a ajuns Bagdadul, cu sanctuarele distruse, cu războaiele dintre moschei, cu măcelurile fratricide. Suntem depășiți. Îi îndemnăm pe oameni la calm, dar nimeni nu ne ascultă. E drept că, pe vremea lui Saddam, eram niște ostatici. Dar, Dumnezeule din cer!, astăzi suntem niște zombi. Cimitirele noastre dau pe dinafară, iar rugile noastre zboară în țăndări, cu tot cu minarete. Cum am ajuns la aceste extreme?... Dacă eu nu dorm, e fiindcă așteptăm totul, *absolut totul*, de la tine. Ești ultima noastră resursă, ultima noastră bătălie pe câmpul de onoare. Dacă reușești, vei pune toate lucrurile la punct și pentru noi va suna, în sfârșit, ora deșteptării. Nu știu dacă profesorul ți-a explicat ce e cu virusul ăsta.

— Nu-i nevoie s-o facă.

— Și, totuși, trebuie. Trebuie să știi ce înseamnă acest sacrificiu, pentru poporul tău și pentru toate popoarele asuprite de pe fața pământului. Tu însemni sfârșitul hegemoniei imperialiste, înfrângerea nefericirii, mântuirea celor drepți...

De data asta, eu sunt cel care îl apucă de mână.

— Te rog, Sayed, nu te îndoi de mine. Asta mă distruge.

— Nu mă îndoiesc de tine.

— Atunci, nu mai spune nimic. Lasă lucrurile să decurgă de la sine. N-am nevoie să fiu însoțit. O să găsesc eu singur drumul.

— Încerc doar să-ți spun cât de mult înseamnă sacrificiul tău...

— Inutil. Și, pe urmă, știi tu cum suntem noi ăștia din Kafr Karam. Nu vorbim niciodată despre un proiect, dacă vrem cu adevărat să se realizeze într-o bună zi. Dorințele au nevoie să fie ținute în secret, ca să poată înflori. Așa că hai să tăcem... O să merg până la capăt. Cu toată încrederea. Mă înțelegi?

Sayed dă din cap:

— De bună seamă că ai dreptate. Cine are încredere în sine, nu așteaptă încrederea celorlalți!

— Absolut, Sayed, absolut.

El bagă în marșarier, până la drumul cu pietriș, și apoi întoarce, îndreptându-se spre Beirut.

Am petrecut o bună parte a nopții pe terasa hotelului, plecat peste balustrada ce dă înspre bulevard, sperând să vină la mine Dr. Jalal. Mă simt singur. Încerc să-mi recapăt stăpânirea de sine. Am nevoie de furia lui Jalal ca să umplu golul din mine. Dar Jalal e de negăsit. M-am dus și i-am bătut, în două rânduri, la ușă. Nu era în cameră. Nici la bar. Din observatorul meu ocazional, supraveghez mașinile care se opresc pe trotuar, în încercarea de a-l zări coborând pe trei cărări din vreuna. Oamenii intră și ies din hotel; frânturi din cuvintele lor ajung, amplificate, până la mine, apoi se risipesc în zgomotele confuze ale nopții. Cerul este împodobit cu un colț de lună, alb și ascuțit ca o seceră. Deasupra lui, salbe de stele își etalează splendorile. Este frig; norișori de aburi îmi însoțesc oftaturile. Înfășurat în geacă, îmi suflu

în pumnii înghețați, cu ochii mai mari decât capul. De adineauri, nu mă mai gândesc la nimic. *Toxina* care dă târcoale prin mintea mea, de când cuvântul virus a trecut prin ea, nu așteaptă decât să-i fac un semn, ca să-și ia nasul la purtare. Nu vreau să-i dau ocazia de a-mi semăna tulburarea în suflet. Această toxină este Necuratul. Este capcana pusă în calea mea. Este bicisnicia mea, pierzania mea; am jurat înaintea sfinților și a strămoșilor mei că n-am să fiu niciodată îngenuncheat. Și atunci, privesc; privesc strada mișunând de noctambuli, mașinile care trec, neoanele vesele de pe frontoanele clădirilor, clienții asaltând prăvăliile; privesc, cu ochii mai mari decât întrebările, privesc cu ochii, care sunt tot ce mi-a mai rămas din cap. Și orașul ăsta, care e neîntrecut la agățat!... Nu mai departe de ieri, un uriaș giulgiu îl acoperea din cap până-n picioare, deposedându-l de lumini și ecouri, reducându-i excesele de altădată la o mizeră angoasă, aidoma celei pe care o încerci în fața foii albe, alcătuită din răceală și perplexitate, din eșec zdrobitor și din incertitudine... Oare să-și fi uitat până într-atât martiriul, încât nu poate împărtăși doliul apropiaților săi? Beirutul ăsta incorigibil! În ciuda războiului civil ce gravitează în jurul festinului său, își vede de ale lui, ca și cum nu s-ar întâmpla nimic. Și oamenii ăștia, care se agită pe trotuare, asemenea unor gândaci pe fundul unui canal, unde aleargă? Ce vis i-ar împăca din nou cu somnul? Ce zori i-ar împăca din nou cu ziua de mâine?... Nu, eu n-am să sfârșesc ca ei. Nici măcar nu vreau să le semăn.

Ora două noaptea.

Pe stradă nu mai e nimeni. Magazinele și-au tras obloanele. Ultimele fantome s-au făcut nevăzute. Jalal nu va veni. Oare am cu adevărat nevoie de el?

Intru în cameră, înghețat, însă înviorat. Toxina care dădea târcoale prin mintea mea s-a lăsat, în sfârșit, păgubașă. Mă strecor sub cuvertură și sting lumina. Pe întuneric, mă simt în largul meu. Morții și viii mei îmi sunt alături. Virus ori bombă — ce contează, când într-o mână ai ofensa și în cealaltă Cauza? N-am să iau nicio pastilă de dormit. Sunt din nou în elementul meu, totul merge bine. *Viața nu-i decât un pariu fără noimă; felul în care mori e cel care-i dă sensul.* Așa se nasc legendele.

20

La recepție se prezintă un bărbat între două vârste. Este înalt și osos, are fața de ceară a asceților. Poartă un costum închis, un palton vechi, de culoare gri, și pantofi de piele, scâlciați, dar proaspăt lustruiți. Cu ochelarii mari, de baga, și cu cravata care a cunoscut zile mai bune, are înfățișarea demnă și patetică a unui învățător aflat în preajma pensiei. Ținându-și ziarul sub braț, apasă pe clopoțelul de pe pupitru și așteaptă liniștit, cu capul drept, să vină cineva care să se ocupe de el.

— Domnul?

— Bună seara. Spuneți-i doctorului Jalal că Mohammed Seen este aici.

Recepționerul se întoarse spre tabloul din spatele lui și nu vede cheia cu numărul 36; minte:

— Doctorul Jalal nu este în camera lui, domnule.

— L-am văzut când s-a întors, acum două minute, insistă bărbatul. Probabil că este ocupat până peste cap sau se odihnește, dar sunt un vechi prieten de-al lui, și, cu siguranță, ar fi nemulțumit dacă ar afla că am trecut pe aici, iar el nu a fost anunțat.

Recepționerul aruncă o privire peste umărul vizitatorului — eu stau în salonul de primire, bând un ceai. După ce se scarpină după ureche, ia telefonul:

— Să văd dacă e la bar... Sunteți...

— Mohammed Seen, romancier.

Recepționerul formează un număr, se trage de papion, ca să-și elibereze gâtul, și își mușcă buza, când i se răspunde la telefon.

— Aici recepția, domnule. Domnul doctor Jalal este la bar?... Un anume Mohammed Seen îl caută la noi... Am înțeles, domnule.

Recepționerul pune telefonul în furcă și-l roagă pe romancier să fie amabil și să aștepte puțin.

Cu brațele deschise și cu gura până la urechi, doctorul apare de pe casa scării ce duce spre camere. *„Allah, yababa!* Ce vânt bun te aduce, *habibi?* Uau! Marele Seen își amintește de mine". Cei doi bărbați se îmbrățișează cu căldură, se pupă pe obraji, bucuroși de revedere; se privesc câteva momente interminabile și se bat pe spate.

— Ce surpriză extraordinară! exclamă doctorul. De când ești la Beirut?

— De o săptămână. La invitația Institutului Francez.

— Formidabil. Sper să-ți mai prelungești șederea. Mi-ar face o plăcere nebună.

— Duminică trebuie să mă întorc la Paris.

— Mai avem încă două zile. Doamne, că frumos mai miroși. Hai pe terasă, vino să vedem apusul de soare. De acolo, luminile orașului oferă o priveliște superbă.

Și dispar pe scară.

Cei doi bărbați se instalează într-un bovindou ce dă pe terasa hotelului. Îi aud râzând și bătându-se reciproc

pe umăr. Mă strecor pe furiș în spatele unui panou de lemn și trag cu urechea la conversația lor.

Mohammed Seen se descotorosește de palton și îl pune alături, pe brațul fotoliului.

— Bei un păhărel? îi propune Jalal.

— Nu, mulțumesc.

— Doamne! A trecut un car de ani. Ce mai faci?

— Umblu.

— Ți-am citit ultima cărțulie. Pur și simplu o minune.

— Mulțumesc.

Doctorul se așază comod, în fotoliu, și își pune picior peste picior. Se uită zâmbind la romancier, vizibil încântat de revedere.

Romancierul își pune coatele pe genunchi, își lipește mâinile ca un bonz și își sprijină cu delicatețe capul în vârful degetelor.

— Nu face fața asta, Mohammed. Ai vreun bucluc?

— Unul singur... și ești chiar tu.

Doctorul se dă pe spate, cu un râset scurt și sec. Se stăpânește imediat, ca și cum asimilase brusc cuvintele interlocutorului său.

— Ai vreo problemă cu mine?

Romancierul își îndreaptă capul; mâinile i se cramponează de genunchi.

— N-o s-o iau pe ocolite, Jalal. Am fost la conferința ta de alaltăieri. Nici acum nu mi-am revenit din uluială.

— De ce n-ai venit la mine imediat după aceea?

— Cu toată gloata aia care se învârtea în jurul tău?... Nici nu te mai recunoșteam, zău așa. Eram atât de perplex, încât cred că am ieșit ultimul din sală. Pur și simplu, rămăsesem tâmpit. Parcă îmi căzuse o cărămidă în cap.

Zâmbetul lui Jalal dispare, chipul îi mustește de tristețe. Se întunecă, fruntea i se brăzdează. Se scarpină îndelung dedesubtul buzei inferioare, sperând să găsească acolo un cuvânt care să spargă zidul invizibil ce se ridicase între el și romancier.

După un moment de încruntare, spune, cu o voce spartă:

— Chiar așa, Mohammed?...

— Dacă vrei să știi, nici acum nu mi-am revenit.

— Presupun că ai venit să mă tragi de urechi, maestre... Foarte bine, nu te jena...

Romancierul își ridică paltonul, bâjbâie nervos și scoate dintr-un buzunar un pachet de țigări. Când i-l întinde doctorului, acesta îl respinge cu un gest sec. Brutalitatea gestului nu-i scapă scriitorului.

Doctorul s-a baricadat în spatele unei grimase dezamăgite. Chipul îi este posomorât, iar în privire i se citește o ostilitate plină de răceală.

Scriitorul își caută bricheta, dar nu reușește să pună mâna pe ea; cum Jalal nu i-o oferă pe a lui, se lasă păgubaș.

— Aștept, îi amintește doctorul, cu o voce guturală.

Scriitorul dă din cap. Își pune țigara înapoi în pachet, apoi pachetul în buzunarul paltonului, pe care îl lasă iar pe brațul fotoliului. Parcă ar vrea să câștige timp, să-și pună ideile în ordine, acum, că este constrâns să se explice.

Pufnește cu putere și spune brusc:

— Cum poate cineva să-și dea vesta la întors, așa, de pe o zi pe alta?

Doctorul freamătă. Mușchii feței i se crispează. Pare să nu se fi așteptat la o lovitură atât de frontală... După o lungă tăcere, timp în care privirile îi rămân neclintite, ripostează:

— Nu mi-am dat vesta la întors, Mohammed. Pur și simplu mi-am dat seama că o purtam pe dos.

— Ba o purtai pe față, Jalal.

— Așa credeam și eu. Dar mă înșelam.

— Pentru că ți-a fost refuzată *Medalia celor Trei Academii?*

— Crezi că n-o meritam?

— Categoric că da. Numai că ăsta nu e sfârșitul lumii.

— A fost sfârșitul visurilor mele. Ca dovadă: de atunci, totul s-a schimbat.

— Și ce s-a schimbat?

— Jocul. De acum, noi suntem cei ce împart cărțile și punctele. Ba, mai mult, noi impunem regula jocului.

— Care joc, Jalal? Jocul de-a masacrul?... Nu mai amuză pe nimeni, dimpotrivă... Tu ai sărit din tren în timpul mersului. Înainte, erai un om de bine.

— Și tuciuriul de serviciu?

— Nu erai un tuciuriu de serviciu. Erai un om luminat. Astăzi, conștiința lumii, noi suntem. Tu și cu mine și toate acele inteligențe orfane, respinse de cei de un sânge și huiduite de creierele anchilozate. Desigur, noi suntem o minoritate, dar existăm. Tu și cu mine suntem singurii capabili să schimbe lucrurile. Occidentul e scos din cursă. Este depășit de evenimente, iar bătălia, cea adevărată, se dă prin intermediul confruntărilor dintre elitele musulmane, adică între noi doi și conducătorii spirituali.

— Între rasa pură și rasa impură.

— Fals. Și tu știi prea bine. Astăzi, totul se petrece la noi. Musulmanii sunt cu acela care le va purta cuvântul cât mai departe cu putință. Lor puțin le pasă dacă este un terorist sau un artist, un impostor sau un om drept, o eminență obscură sau o eminență cenușie. Ei au nevoie

de un mit, de un idol. De cineva care să-i poată reprezenta, care să-i poată face cunoscuți în toată complexitatea lor, care să-i apere în felul lui. Cu pana sau cu bomba, pentru ei nu contează. Iar obligația de-a alege armele ne revine *nouă*, Jalal: ție și mie.

— Eu le-am ales pe ale mele. Și nu există altele.

— Nu crezi ceea ce spui.

— Ba da.

— Ba nu. Vestea ta e aia care nu mai e pe față.

— Nu-ți dau voie...

— De acord, îl întrerupe Mohammed. N-am venit aici ca să-ți rănesc susceptibilitatea, ci să-ți spun asta: avem pe umeri o grea responsabilitate, Jalal. Totul depinde de noi: de tine și de mine. Dacă suntem învinși, se înscăunează haosul. Avem în mâini un instrument nemaipomenit: dubla noastră cultură. Ea ne îngăduie să știm despre ce este vorba, unde este eroarea și unde este rațiunea, unde este ruptura la unii și de ce este un blocaj la ceilalți. Occidentul este măcinat de îndoieli. Teoriile lui, pe care le impunea ca pe niște adevăruri absolute, se spulberă sub furtuna protestelor. După ce a fost legănat de iluziile lui, acum își pierde reperele. De unde metastaza care duce la dialogul de surzi, în care se înfruntă pseudobarbaria și pseudomodernitatea.

— Occidentul nu e modern; e bogat. „Barbarii" nu sunt barbari, sunt săraci, nu au mijloacele modernității lor.

— Absolut de acord cu tine. Și, aici, intervenim noi, pentru a pune lucrurile iarăși la locul lor, pentru a calma temperamentele, pentru a le arăta din nou oamenilor cum să privească lucrurile, pentru a înlătura stereotipurile care sunt la originea acestei groaznice erori. Noi

reprezentăm poziția cea justă, linia de mijloc dintre extreme, Jalal, reprezentăm echilibrul lucrurilor.

— Aiureli!... Și eu credeam asta. Pentru a supraviețui în condițiile imperialismului intelectual care mă trata de sus pe mine, un erudit, îmi repetam exact ce mi-ai spus tu acum. Dar mă îmbătam cu apă rece. Nu eram bun decât ca să-mi risc pielea pe platourile de televiziune, condamnându-i pe ai mei, condamnându-mi religia, familia și sfinții. S-au servit de mine. Ca de un vătrai. Or eu nu sunt vătrai. Sunt o lamă cu tăiș dublu. Ei m-au tocit pe o parte, dar îmi rămâne cealaltă, ca să-i spintec. Să nu crezi că asta e din cauza *Medaliei celor Trei Academii*. Asta nu-i decât o neplăcere ca atâtea altele. Adevărul este altul. Occidentul a devenit senil. Nostalgiile lui imperiale îl împiedică să admită că lumea s-a schimbat. Are o bătrânețe urâtă, a devenit paranoic și agasant. Nici nu mai e în stare să judece. De aceea, trebuie eutanasiat... Nu construiești pe temelii vechi. Razi tot și începi din nou, de la bază.

— Cu ce? Cu TNT[23], cu colete-capcană, cu avioane zdrobite? Un vandal nu construiește, ci distruge... Trebuie să ne asumăm răspunderea, Jalal, să acceptăm că aceia pe care ni-i luăm ca aliați dau lovituri sub centură și fac nedreptăți; trebuie să trecem peste propriile patimi... Este vorba despre viitorul omenirii. Ce contează deziluziile noastre, față de amenințarea care planează asupra lumii? Ei nu au fost corecți cu tine, nu te contrazic...

— Îți amintesc că nici cu tine n-au fost.

— Și crezi că trufia unei cete de templieri e un motiv valabil pentru ca soarta popoarelor să fie pusă în primejdie?

---

23 TNT — trinitrotoluen, exploziv deosebit de puternic (*N. t.*).

— În ochii mei, această ceată de cretini încarnează toată aroganța cu care ne tratează Occidentul.

— Tu uiți de discipolii tăi, de colegii tăi, de miile de studenți europeni pe care i-ai format și care îți duc mai departe învățăturile. Asta e ceea ce contează, Jalal. La naiba cu recunoașterea, dacă îți este oferită de oameni care nu-ți ajung nici la călcâie. *Când în lumea asta apare un geniu, îl recunoști după faptul că toți imbecilii se coalizează împotriva lui*, spune Jonathan Swift. Așa a fost întotdeauna... Triumful tău constă în știința pe care le-o dăruiești celorlalți, în mințile pe care le luminezi. Nu poți întoarce spatele atâtor bucurii și satisfacții, și să păstrezi în amintire doar gelozia unei haite de inconștienți zeloși.

— Hotărât lucru, Mohammed, n-ai să înțelegi niciodată. Ești prea drăguț și de o naivitate exasperantă. Eu nu mă răzbun, ci îmi revendic geniul, integritatea, dreptul de a fi mare, frumos și consacrat. Să accept excluderea, să șterg cu buretele anii de ostracizare, de despotism intelectual segregaționist și obtuz... nici nu mai poate fi vorba... Eu sunt profesor emerit...

— Erai, Jalal. Acum nu mai ești. Și, stând la tribuna obscurantismului, le dovedești foștilor elevi și celor care te-au rănit că, la urma urmei, nu valorezi mare lucru.

— Nici ei nu mai valorează mare lucru pentru mine. De acum, cursul de schimb pe care mi-l impuneau a căzut. Sunt propria-mi unitate de măsură. Propria bursă. Propriul dicționar. Am hotărât să revizuiesc totul de la început, să redefinesc totul. Să-mi impun adevărurile *mele*. Pentru a redresa lumea, trebuie s-o debarasezi de cei ce-și pleacă spinarea. Mitul căștii coloniale și-a trăit traiul. Avem mijloacele insurecției noastre. Am încetat să ne mai lăsăm trași pe sfoară și strigăm de pe acoperișuri, în gura mare și fără să ne ascundem, că Occidentul nu e

decât o farsă grosolană. O minciună rafinată. Falsitatea, în toată cochetăria ei. Am hotărât să-i ridicăm poalele rochiei elegante, ca să vedem dacă desuurile îi sunt la fel de aţâţătoare ca nurii... Crede-mă, Mohammed. Occidentul este o partidă proastă. De un car de ani ne tot spune poveşti de adormit copiii, ca să ne pipăie cum vrea el, când ne fură somnul. Până când? Am spus: gata, trebuie să-şi schimbe placa. Occidentul îi spunea unui autohton „indigen", iar unui om liber „sălbatic"; Occidentul făcea şi desfăcea după bunul lui plac mitologiile, coborându-ne cântăreţii la nivelul unor gurişti de bâlci şi ridicându-şi şarlatanii la rangul de divinităţi. Azi, popoarele ofensate au învăţat din nou să vorbească. Şi au un cuvânt de spus. Este exact ceea ce rostesc tunurile noastre.

Scriitorul îşi loveşte palmele.

— Jalal, delirezi. Revino cu picioarele pe pământ, fir-ar să fie! Locul tău nu este printre cei care ucid, masacrează şi îngrozesc oamenii. Şi tu ştii asta! Ştiu că ştii. Te-am ascultat alaltăieri. Conferinţa era lamentabilă şi n-am găsit în ea nici măcar o urmă din sinceritatea prin care te distingeai pe vremea când luptai pentru ca furia să fie înfrântă de înţelepciune, pentru ca violenţa, terorismul, nenorocirea să fie alungate din mentalităţi...

— Destul! izbucneşte doctorul, sărind ca un arc. Dacă te amuză să te facă nişte javre de nimic cârpă de şters pe jos, te priveşte. Dar nu veni să-mi spui mie că rahatul în care te complaci este o delicatesă. Eu ştiu să recunosc duhoarea de hazna, ce mama dracu'! Iar miorţăiala asta a ta pute! Şi mă calci pe nervi, băga-mi-aş picioarele!... De fapt, totul e clar. Occidentul nu ne iubeşte. Nici pe tine n-o să te iubească. N-o să te poarte în inima lui, fiindcă n-are aşa ceva, şi n-o să te urce niciodată în slava cerului,

fiindcă te ia de sus. Vrei să rămâi un lingău prăpădit, un arab servil, un tuciuriu privilegiat; vrei să speri de la ei, în continuare, ceea ce nu-s în stare să-ți dea? OK. Îndură-ți suferința cu resemnare și ai răbdare. Cine știe? Poate o să-ți pice vreun oscior din lada lor de gunoi. Dar nu veni să mă aiurești cu teoriile tale de lustragiu, *ya oualed*. Eu știu perfect ce vreau și încotro mă îndrept.

Mohammed Seen își ridică brațele în semn de renunțare, își ia paltonul și se scoală de pe fotoliu.

Mă grăbesc să dispar.

Îl aud pe Jalal zbierând pe scară, după scriitor:

— *Eu le ofer luna pe o tavă de argint, iar ei nu văd decât rahatul de muscă de pe platou. Cum vreți voi ca ăștia să rontăie luna?* Tu ai scris asta.

— Nu încerca să mă atragi pe un asemenea teren, Jalal.

— De ce atâta amărăciune în această constatare a eșecului, domnule Mohammed Seen? De ce trebuie să suferi din cauza generozității tale? Pentru că ei refuză să-ți recunoască adevărata ta valoare. Ei îți categorisesc retorica drept „grandilocvență" și îți consideră superbele sclipiri de spirit drept niște imprudente „îndrăzneli de stil". Eu lupt tocmai împotriva acestei nedreptăți; mă răzvrătesc tocmai împotriva acestei priviri minimalizatoare, pe care catadicsesc ei s-o arunce asupra măreției noastre. Oamenii ăștia trebuie să-și dea seama cât rău ne fac, să înțeleagă că, dacă se încăpățânează să scuipe pe tot ce avem noi mai bun, vor fi nevoiți să dea piept cu tot ce avem noi mai rău. Simplu ca bună ziua.

— Lumea intelectualilor este aceeași peste tot, la fel de interlopă și de vicleană ca orice loc rău famat. Este o adunătură de japițe în cel mai deplin sens al cuvântului, fără scrupule și fără onoare. Nu-i cruță nici pe ai ei, nici

pe ceilalți... Dacă asta te poate consola, eu sunt mai contestat și mai urât aici, la mine, decât oriunde altundeva. Se zice că nimeni nu-i profet în țara lui. Eu, unul, înlocuiesc punctul cu o virgulă și adaug: Și nimeni nu-i stăpân în casa altuia. *Nimeni nu-i profet în țara lui, și nimeni nu-i stăpân în casa altuia.* Revelația asta înseamnă salvarea mea: eu nu vreau să fiu nici stăpân, nici profet. Sunt doar un romancier care încearcă să le dăruiască puțin din generozitatea lui celor care binevoiesc s-o primească.

— Dacă-ți place să te mulțumești cu firimituri...

— Absolut, Jalal. Prefer să plec de la nimic, decât să iau totul în stăpânire. Suferința mea mă îmbogățește, de vreme ce nu sărăcește pe nimeni. Și nu-i mizerabil decât cel ce a găsit cu cale să semene nenorocirea acolo unde trebuie să semene viață. Între noaptea nefericirii mele și doliul după prietenii mei, eu aleg negrul care mă face să visez.

Ei mă ajung din urmă pe culoar, la parterul hotelului. Mă fac că tocmai am ieșit de la toaletă. Sunt atât de cufundați în cearta lor de intelectuali, încât trec prin fața mea zgomotoși, fremătători, nepotoliți, fără să mă observe.

— Mohammed, ești cu curul în două luntri. Asta e o situație foarte inconfortabilă. Ne aflăm în plină ciocnire a civilizațiilor. Va trebui să-ți alegi tabăra.

— Sunt propria-mi tabără.

— Îngâmfatule! Nu poți fi propria-ți tabără; așa, nu faci decât să te izolezi.

— Cel ce merge spre lumină nu e niciodată singur.

— Care lumină? A lui Icar ori cea a fluturilor de noapte?

— A conștiinței mele. Și nu e întunecată de nicio umbră.

Jalal se oprește-n loc și se uită după romancier, care se îndepărtează. Când acesta împinge ușa ce dă spre recepție, doctorul face o mișcare ca și cum ar vrea să-l ajungă din urmă, se răzgândește și își lasă brațele în jos, pe lângă corp:

— Mohammed, tu încă n-ai depășit stadiul anal de conștientizare. O lume întreagă este în mișcare, iar tu stai să te scobești în nas... Ăia n-or să-ți dea nimic, absolut nimic, strigă doctorul. Chiar și firimiturile pe care ți le dau azi, or să ți le ceară înapoi într-o bună zi... Nimic, îți spun; nimic, nimic și iar nimic...

Ușa batantă se închide cu un scârțâit. Pașii târșâiți ai doctorului se îndepărtează, apoi se pierd, estompați de mocheta din hol.

Dr. Jalal își ia capul în mâini și mormăie o înjurătură nedeslușită.

— Vrei să-i zbor creierii? îl întreb.

El mă fulgeră cu privirea, mai să mă mănânce:

— Jos labele! îmi strigă. În viață, nu e numai asta.

21

Dr. Jalal n-a scăpat neatins din discuția cu scriitorul. Rareori se dă jos din pat mai devreme de ora prânzului, iar noaptea îl aud plimbându-se la de colo-colo prin cameră. După spusele lui Chaker, și-a anulat conferința pe care trebuia s-o țină la Universitatea din Beirut, a contramandat interviurile cu presa și nu s-a mai apropiat de cartea la care scria ultimele pagini.

Eu nu izbutesc să admit ca un erudit de talia lui să șovăie în fața unui scribălău servil. Doctorul Jalal era în stare să înalțe până și o cârpă la rangul de stindard. Mă râcâie să văd cunoașterea luată la rost de un scriitoraș ordinar.

În dimineața asta, stă, prăbușit ca o boccea, într-un fotoliu. Cu spatele spre recepție. Țigara i se perpelește la foc mic, având în capăt un bastonaș de scrum. El se uită țintă la televizorul stins, cu picioarele răscrăcărate, cu brațele atârnându-i de o parte și de cealaltă a fotoliului, amintind de un boxer ce șade, năucit, pe taburetul lui.

Nu-și ridică ochii la mine.

Pe masă, niște sticle de bere golite îi țin de urât unui pahar de whisky. Scrumiera dă pe dinafară, plină de mucuri.

Plec din salonul de primire și mă duc la restaurantul din fundul holului, îmi comand un steak la grătar, cartofi prăjiți și salată verde. Doctorul nu se arată. L-am așteptat cu ochii pironiți la ușa batantă. Cafeaua mi s-a răcit. Chelnerul vine să strângă și să noteze numărul camerei mele. Ușa de intrare în restaurant rămâne închisă.

Mă întorc în salon. Doctorul stă în același loc, de data asta cu ceafa pe spătar și cu ochii în tavan. Nu îndrăznesc să mă apropii. Nu îndrăznesc să urc în camera mea. Ies în stradă și mă pierd în mulțime.

— Unde ai fost? mă ia în primire Chaker, bătând din palme.

Stă proțăpit pe canapeaua din apartamentul meu, alb la față ca hârtia.

— Te-am căutat peste tot.

— M-am plimbat pe esplanadă și am uitat de ceas.

— Doamne Dumnezeule! Puteai să suni. Încă o oră, și aș fi dat alarma. Stabiliserăm să ne întâlnim aici, la ora șaptesprezece.

— Dacă-ți spun că am uitat.

Chaker abia se stăpânește să nu mă ia la bătaie. Atitudinea mea flegmatică îl înspăimântă, iar nepăsarea mea îl face să turbeze. Ridică mâinile și încearcă să se calmeze. Apoi, ia un plic cartonat, de mici dimensiuni, care îi stătea la picioare, și mi-l întinde.

— Biletele tale de avion, pașaportul și documentele universitare. Pleci la Londra poimâine, la ora 18.10.

Pun plicul pe noptieră, fără să-l deschid.

— Ai vreo problemă? mă întreabă.

— De ce îmi pui întotdeauna aceeași întrebare?

— Pentru asta sunt aici.

— M-am plâns eu de ceva?

Chaker își pune mâinile pe coapse și se ridică în picioare. Nu pare a fi în apele lui; ochii îi sunt roșii, ca și cum n-ar fi dormit din ajun.

— Suntem obosiți amândoi, îmi spune, exasperat. Încearcă să te odihnești. O să trec mâine dimineață, la ora opt, să te iau. La clinică. Trebuie să fii pe nemâncate.

Vrea să adauge încă ceva, dar nu i se pare necesar.

— Pot să plec?

— Bineînțeles, îi spun.

Își scutură bărbia, aruncă o ultimă privire la plicul cartonat și plecă. Nu-l aud îndepărtându-se pe culoar. Trebuie că așteaptă la ușă, frecându-și bărbia și întrebându-se cine știe ce.

Mă trântesc pe pat, îmi pun brațele sub cap și mă uit la lustra de deasupra mea. Aștept să plece Chaker. Am ajuns să-l cunosc; când îi scapă ceva, nu poate trece mai departe până nu se dumirește. În sfârșit, îl aud luând-o din loc. Mă așez în capul oaselor și apuc plicul cartonat. Conține un pașaport, bilete de avion de la British Airways, o legitimație de student, un card bancar, două sute de lire și documente universitare.

Pastila care, de obicei, mă ajută să adorm, n-are niciun efect. Rămân treaz de parcă aș fi băut un termos de cafea. Culcat cu toate hainele pe mine și cu șireturile pantofilor legate, examinez cu atenție tavanul împroșcat cu reflexe sângerii de firma cu neon de afară. Pe stradă, circulația s-a mai potolit. Mașini rare trec cu un fâșâit surd, zgândărind liniștea care s-a așternut peste oraș.

În camera de alături, nici Dr. Jalal n-are somn. Îl aud învârtindu-se de colo-colo. Starea i s-a înrăutățit.

Mă întreb de ce nu i-oi fi semnalat lui Chaker vizita scriitorului.

Chaker este punctual. Mă așteaptă în cameră până ies de sub duș. Mă îmbrac și îl urmez la mașina parcată în fața unui bazar. În ciuda unei brize înghețate, cerul este senin. Razele soarelui ricoșează în ferestre, tăioase ca o lamă de brici.

Chaker nu intră în curtea interioară a clinicii. Ocolește clădirea și o ia pe un drum de garaj ce duce într-un subsol. După ce își lasă mașina în mica parcare subterană, urcăm pe o scară ascunsă privirii. Profesorul Ghany și Sayed ne întâmpină la intrarea unei săli mari, cu aspect de laborator. Ușile care dau spre etajele superioare ale clinicii sunt blindate și închise cu lacătul. În capătul unui coridor jalonat de plafoniere, o încăpere îmbrăcată complet în faianță sclipește în mii de lumini. Un perete de sticlă o împarte în două. De cealaltă parte a acestuia, văd un fel de cabinet dentar, cu un fotoliu întins sub un proiector sofisticat. De jur împrejur, stau etajere metalice supraîncărcate cu cutii cromate.

Profesorul îl trimite pe Chaker afară.

Sayed evită să mă privească. Se preface că este atent la profesor. Amândoi sunt încordați. Și eu sunt agitat. Prin gambe îmi mișună mii de furnici. În tâmple, bătăile inimii îmi răsună ca niște lovituri de baros. Îmi vine să vomit.

— Totul merge bine, mă asigură profesorul, arătându-mi un scaun.

Sayed se așază lângă mine; în felul ăsta, nu mai este obligat să-și ferească privirea. Și-a frecat cu atâta nervozitate mâinile, încât i s-au înroșit.

Profesorul rămâne în picioare. Cu mâinile în buzunarele halatului, mă anunță că a sosit momentul adevărului.

— În câteva momente, vom proceda la injectare, spune el, cu glasul sugrumat de emoție. Vreau să-ți explic cum se va desfășura totul. Din punct de vedere clinic, corpul tău este apt să primească acel... *corp străin.* La început, vei simți niște efecte secundare fără mare importanță. Probabil niște ameteli, în primele ore, apoi lucrurile vor reintra în normal. Țin să te asigur cu toată tăria. Au fost efectuate dinainte testări pe voluntari. Pe parcurs, s-au mai adus îmbunătățiri, în funcție de complicațiile constatate. Acest... *vaccin* care ți se va face este o reușită absolută. În privința asta, poți fi liniștit... După injecție, te vom ține sub observație întreaga zi. Simplă măsură de siguranță. Când vei părăsi centrul, vei fi într-o perfectă condiție fizică. Medicamentele pe care ți le-am prescris nu le mai iei. Nu mai sunt necesare. Le-am înlocuit cu două comprimate diferite, pe care trebuie să le iei de trei ori pe zi, timp de o săptămână... Mâine pleci la Londra. Acolo te va asista un medic. În prima săptămână, lucrurile se vor petrece normal. În perioada de incubație, care durează între zece și cincisprezece zile, nu vei simți efecte nedorite de importanță majoră. Primele simptome se vor declara prin febră puternică și convulsii. Medicul va fi lângă tine. Apoi, urina ta va avea, treptat, o culoare tot mai roșie. Din acel moment, contagiunea este operațională. Nu vei mai avea altceva de făcut decât să umbli prin metrouri, gări, stadioane, supermagazine, ca să contaminezi cât mai mulți oameni. Mai ales prin gări, pentru a întinde flagelul și prin celelalte regiuni ale regatului... Fenomenul are o propagare fulgerătoare. Cei pe care îi vei contamina le vor transmite

celorlalți germenul în mai puțin de șase ore, după care vor fi doborâți. Autoritățile vor crede că e vorba de o gripă spaniolă, dar, până să-și dea seama că aceasta n-are nicio legătură, o bună parte din populație va fi fost decimată. Numai noi știm cum să-i salvăm pe ceilalți. Și, pentru a interveni, vom pune niște condiții... Este vorba despre un virus imposibil de combătut. Mutant. O mare revoluție. Este arma *noastră* absolută... Medicul de la Londra îți va explica tot ce vei dori să știi. Poți să ai încredere în el, este colaboratorul meu cel mai apropiat... Ai înaintea ta trei până la cinci zile, ca să te duci în cele mai frecventate locuri publice.

Sayed își scoate batista și se șterge pe frunte și la tâmple. Mai că-și dă ochii peste cap.

— Sunt gata, domnule profesor.

Nu-mi recunosc vocea.

Am senzația că alunec într-o altă dimensiune.

Mă rog cerului să am puterea de a mă ridica, de a putea păși fără să mă prăbușesc, până la sasul ce dă în cabinetul din spatele peretelui de sticlă. Timp de câteva secunde, privirea mi se împăienjenește. Trebuie să respir din străfundul plămânilor, ca să pot avea puțin aer. Apoi, îmi regăsesc stăpânirea de sine și, zvâcnind din șale, mă ridic în picioare. Gambele continuă să mă furnice, dar, cu toate că mi s-au înmuiat picioarele, nu cad la pământ. Profesorul își pune un combinezon argintiu, care îl acoperă din creștet până-n tălpi, o mască și mănuși; Sayed mă ajută să-mi pun și eu un combinezon și se uită după mine, în timp ce trec de sas și intru de cealaltă parte a peretelui de sticlă.

Mă așez pe fotoliu, care începe imediat să se întindă și să se ridice, cu un șuierat mecanic. Profesorul deschide o casetă de aluminiu și scoate o seringă cu o formă

futuristă. Închid ochii. Îmi ţin respiraţia. Când injecţia îmi pătrunde în carne, toate celulele din corpul meu dau năvală, într-o unică mişcare de ansamblu, către locul înţepăturii; am senzaţia că o spărtură din gheaţa unui lac mă absoarbe în adâncimi abisale.

Sayed mă invită la cină, într-un restaurant aflat nu departe de hotel. O masă de adio, cu toate gesturile de jenă şi stângăcie pe care le implică aceasta, din partea lui. Parcă şi-a înghiţit limba. Nu e în stare nici să vorbească, nici să mă privească în ochi.

A doua zi, nu mă va conduce la aeroport. Nici Chaker. O să vină doar un taxi, să mă ia la ora patru fix.

Toată ziua am rămas în subsolul clinicii. Profesorul Ghany venea să mă consulte, la răstimpuri. Pe măsură ce mă vizita, era tot mai mulţumit. N-am avut decât de două ori ameţeală, după un somn adânc şi fără vise, care a durat patru ore fără întrerupere. Când m-am trezit, muream de sete. Am fost servit cu o supă şi cu o salată de cruditäţi, pe care n-am terminat-o. Nu mi-era rău; eram zăpăcit, cu gura iască, iar în urechi auzeam un zumzăit continuu. Când m-am dat jos din pat, m-am clătinat în câteva rânduri, apoi, încetul cu încetul, am reuşit să-mi coordonez gesturile şi să merg destul de bine.

Profesorul nu s-a întors ca să-şi ia rămas bun.

Chaker nu a mai apărut; toată după-amiaza, numai Sayed a stat lângă mine. Am ieşit din clinică, într-o maşinuţă închiriată, pe acelaşi drum de garaj. Se înserase, iar oraşul îşi răspândea luminile până pe coline. Arterele lui erau la fel de clocotitoare ca venele mele.

Am ales o masă din fundul sălii, ca să nu fim deranjaţi. Restaurantul este plin ochi. Vezi familii înconjurate de copii, perechi cu degetele împletite, grupuri de amici

hohotind de râs și oameni de afaceri cu priviri lunecoase. Chelnerii își dau silința pe toate fronturile, unii cu platouri pline, pe care le țin în echilibru, pe palme, alții notând servil comenzile, în carnețele minuscule. Lângă intrare, un zăbăuc cât un munte râde de se sparge, cu gura până la urechi. Femeia care stă cu el la masă pare cam jenată; se întoarce spre vecini și le zâmbește, ca și cum și-ar cere iertare pentru purtarea necuviincioasă a însoțitorului ei.

Sayed citește și recitește, nehotărât, meniul. Bănuiesc că îi pare rău că m-a invitat.

— Ai mai fost la Kafr Karam? îl întreb.

Tresare; pare să nu mă fi auzit.

Repet întrebarea. Asta îl mai destinde, căci lasă jos, în sfârșit, meniul folosit pe post de moucharabieh[24] și își ridică ochii spre mine.

— Nu, nu, n-am mai fost la Kafr Karam. Bagdadul nu mi-a mai lăsat nicio clipă de răgaz. Dar am rămas în legătură cu ai noștri. Ei mă sună adesea și mă țin la curent cu tot ce se întâmplă acolo. După ultimele vești, în livezile familiei Haitem a fost instalată o tabără militară.

— I-am trimis soră-mii Bahia niște bani. Nu știu dacă i-a primit.

— Mandatul a ajuns cu bine... M-a sunat Kadem acum două săptămâni. Voia să dea de tine. I-am spus că n-am idee pe unde ești. Atunci, mi-a dat-o pe Bahia. Ea voia să-ți mulțumească și să știe cum o duci. I-am promis că o să fac tot ce pot ca să te găsesc.

— Ea nu știe unde sunt?

---

24 Moucharabieh (ar. *machrbiyya*) — grilaj de lemn care îți permite să vezi fără să fii văzut, în arhitectura arabă tradițională; balconaș având un astfel de grilaj (*N. t.*).

— În Irak, nimeni nu știe. Am de gând să mă întorc la Bagdad poimâine. O să mă duc la ai tăi. Îți promit că n-o să le lipsească nimic.

— Mulțumesc.

Nu mai găsim nimic de adăugat.

Mâncăm în tăcere, pierdut fiecare în gândurile lui.

Sayed mă lasă în fața hotelului. Înainte de a coborî din mașină, m-am întors spre el. Mi-a zâmbit cu atâta tristețe, încât n-am îndrăznit să-i strâng mâna. Ne-am despărțit fără îmbrățișări și fără pupături, așa cum se despart două râuri din înaltul unei stânci.

22

La recepție, găsesc un mesaj. Un plic lipit cu scotch. Fără nimic pe el. Înăuntru, o felicitare ornată cu un desen abstract. Pe ea, un rând scris cu o cariocă groasă: *Sunt mândru că te-am cunoscut.* Semnat: *Chaker.*

Strecor scrisoarea în buzunarul din interiorul jachetei.

În salon, o familie numeroasă este strânsă în jurul unui gheridon. Copiii fac gură, sărind fără astâmpăr pe scaune. Mama lor încearcă zadarnic să-i liniștească, în timp ce tatăl se distrează, cu telefonul mobil lipit ostentativ de ureche. Ceva mai departe, îngrozit de larma țâncilor, Dr. Jalal se îneacă în paharul lui.

Urc în camera mea. Un sac de voiaj nou-nouț, din piele neagră, stă pe pat. În el, două perechi de pantaloni cu eticheta netăiată, maiouri de corp, slipuri, șosete, două cămăși, un pulover gros, o geacă, o pereche de pantofi într-o pungă, o trusă de toaletă, patru cărți groase, de literatură anglo-saxonă. Pe o curea, o bucățică de hârtie prinsă cu un bold. *Ăsta e bagajul tău. Restul îl vei cumpăra la fața locului.* Fără semnătură.

Dr. Jalal intră fără să bată la uşă. Este criţă şi trebuie să se ţină de clanţă ca să nu cadă.

— Pleci în călătorie?

— Aveam de gând să-mi iau la revedere mâine.

— Nu te cred.

Se clatină, se căznește de două ori să închidă uşa şi se sprijină cu spatele de ea. Şleampăt, cu cămaşa pe jumătate afară din pantalonii cu prohabul căscat, parcă ar fi un boschetar. O pată pământie îi murdăreşte cracul stâng. Chipul îi este răscolit, are pleoapele umflate şi, pe sub ele, pâlpâie o privire rătăcitoare; nările îi freamătă.

Se şterge cu mâna la gură; o gură moale, incapabilă să lege două vorbe fără să saliveze.

— Aşa, vasăzică, pleci în vârful picioarelor, ca un borfaş. Mi s-au lungit urechile aşteptându-te ore întregi în salon, ca să nu te scap. Şi tu, tu treci pe lângă mine şi nici nu mă saluţi.

— Trebuie să-mi aranjez lucrurile...

— Mă goneşti?

— Nu-i asta. Am nevoie să fiu singur. Trebuie să-mi fac bagajele şi să aranjez nişte chestii.

El îşi mijeşte ochii, face bot, se clatină, apoi, trăgând mult aer în piept, se scoală, căznindu-se din răsputeri, şi-mi strigă:

— *Tozz!*

Ţipătul, deşi vlăguit, îl face să se clatine. Mâna lui fuge repede să se agaţe de clanţă.

— Poţi să-mi spui pe unde ţi-ai purtat hoitul de dimineaţă până seara?

— M-am dus să-mi văd nişte rude.

— Curu'!... ştiu eu unde te-ai vârât, tipule. Vrei să-ţi spun eu unde te-ai vârât toată ziua?... Ai fost într-o

clinică... Mai bine i-aș zice balamuc. Băga-mi-aș picioarele! Ce-i cu omenirea asta de tembeli?

Sunt înmărmurit. Tetanizat.

— Crezi că n-am înțeles?... Grefă? Aiurea! N-ai semne pe corp nici cât creierul ăla din tărtăcuța ta... Fir-ar al dracu'! Da' tu-ți dai seama ce-au făcut ăștia din tine, în porcăria aia de clinică? Tre' să fii nebun de legat ca să ai încredere în profesorul Ghany. Ăsta e dus de tot cu capu'. Îl cunosc. N-a fost în stare să disece nimic în viața lui, nici măcar un șoarece alb, fără să se taie la deget.

N-are cum să știe, îmi repet în gând. *Nimeni nu știe. Mă aburește. Încearcă să mă tragă pe sfoară.*

— Ce tot spui? i-o întorc. Ce clinică? Cine-i profesorul ăsta al tău?... Am fost să-mi văd niște rude.

— Biet tolomac! Crezi că te aiuresc? Cretinul ăsta de Ghany e sărit de pe fix. Nu știu ce ți-a injectat, dar cu siguranță e o tâmpenie. (Își ia capul în mâini). Fir-ar să fie! Da' unde suntem? Într-un film de Spielberg? Am auzit eu că smintitul le vindea talibanilor prizonieri de război. Dar asta chiar întrece orice limită.

— Ieși afară din camera mea...

— Nici nu mă gândesc! Ce o să faci tu e foarte grav. Foarte, foarte, foarte grav. E de neconceput. De neimaginat. Știu că n-o să meargă. Virusul tău de rahat o să te halească doar pe tine, atâta tot. Dar chiar și așa, nu pot sta liniștit. Și dacă rahatul ăsta de Ghany ar fi reușit? Îți dai seama de întinderea dezastrului? Nu e vorba de niște atentate, de mici bombițe pe ici, de mici crash-uri pe colo; e vorba de un flagel, de apocalips. Morții vor fi cu sutele de mii, cu milioanele. Dacă ăsta e cu adevărat un virus revoluționar, mutant, cine o să-l oprească? Cu ce și cum? Este inadmisibil.

— Tu ziceai că Occidentul...

— Noi am trecut de nivelul ăsta, cretinule. Am spus eu o grămadă de tâmpenii la viața mea, dar n-am să las să treacă așa o asemenea chestie. Orice război are niște limite. Numai că, în cazul ăsta, am trecut de ele. Ce speri tu, după apocalips? Ce-o să mai rămână pe lumea asta, în afară de putoarea cadavrelor și de haos? Însuși bunul Dumnezeu Și-ar da cu pumnii în cap, până I S-ar prelinge creierii pe față...

Își îndreptă spre mine un deget acuzator:

— Gata cu tâmpeniile! Oprești tot, spui stop! Nu pleci nicăieri. Și nici porcăria aia din tine. Să-i dai o lecție Occidentului e una, dar să arunci planeta în aer e alta. Nu mă joc. Nu ne mai jucăm. Te duci să te predai la poliție. Și chiar imediat. Cu puțin noroc, ai să poți fi îngrijit. Dacă nu, n-ai decât să crăpi singur! Adio și-un praz verde! Cretinule!...

Chaker vine valvârtej. Cu sufletul la gură. De parcă ar avea pe urme o haită de draci. Când intră în camera mea și îl descoperă pe Dr. Jalal zăcând pe mochetă ca o cârpă, aureolat de o băltoacă de sânge, își duce mâna la gură și trage o înjurătură. Apoi, văzându-mă prăbușit în fotoliu, se lasă pe vine lângă corpul întins pe jos și verifică dacă mai respiră. Mâna lui întârzie pe gâtul doctorului. Fruntea i se încruntă. Încet, își retrage brațul și se ridică. Vocea îi tremură când îmi zice:

— Du-te în camera de alături. Asta nu mai e problema ta.

Nu izbutesc să mă scol din fotoliu. Chaker mă apucă de umeri și mă cară în salon. Mă ajută să mă așez pe canapea, încearcă să-mi smulgă scrumiera plină de cheaguri de sânge, pe care o strâng cu o mână anchilozată.

— Dă-mi asta. Gata, acum s-a terminat.

Nu înțeleg ce caută scrumiera în mâna mea, nici de ce încheieturile degetelor îmi sunt julite. Apoi, amintirile îmi revin și simt ceva, ca și cum spiritul mi s-ar fi întors în trup; un fior iute ca fulgerul mă cutreieră din cap până-n picioare.

Chaker reușește să-mi desfacă pumnul și să scoată scrumiera, pe care și-o strecoară în buzunarul pardesiului. Îl aud în dormitor, chemând pe cineva la telefon.

Mă ridic, ca să văd în ce hal l-am lăsat pe doctor. Chaker mă oprește din drum și mă duce, fără brutalitate, însă cu toată hotărârea, înapoi în salon.

După vreo douăzeci de minute, doi brancardieri intră, se agită pe lângă doctor, îi pun o mască de oxigen, îl așază pe targă și îl iau cu ei. De la fereastră, îi văd împingându-și povara într-o ambulanță, trântind portierele și demarând în urletul sirenelor.

Chaker a șters sângele de pe mochetă.

Stă pe marginea patului meu, cu bărbia în palme; fixează, fără să-l vadă, locul unde zăcuse doctorul.

— E grav?

— O să-și revină, spune fără convingere.

— Crezi că o să am necazuri cu spitalul?

— Sunt brancardierii noștri. Îl duc la noi, la clinică. Nu-ți face griji.

— Era la curent cu toate, Chaker. Cu virusul, cu profesorul Ghany. Cum e posibil?

— În viață, totul e posibil.

— Se presupune că nimeni nu trebuia să știe.

Chaker își înalță capul. Ochii lui aproape că și-au pierdut albăstrimea.

— Nu mai e problema ta. Doctorul e în mâinile noastre. O să lămurim noi povestea asta. Gândește-te doar la călătoria ta. Ai toate documentele?

— Da.
— Ai nevoie de mine?
— Nu.
— Vrei să mai stau puțin cu tine?
— Nu.
— Ești sigur?
— Sunt sigur.
Se ridică și iese pe culoar.
Spune: *Eu sunt la bar, în caz că...* Închide ușa. Fără să-mi spună vreun cuvânt de la revedere, fără să-mi facă vreun semn.

Recepția mă informează că mi-a sosit taxiul. Îmi iau sacul, mai privesc o dată camera, salonul, fereastra în care se oglindește soarele. Ce las aici? Ce iau cu mine? Mă vor urma oare fantomele mele, vor ști oare amintirile mele să se descurce fără mine? Îmi las capul în jos și o iau la picior pe culoar. O pereche și cele două fetițe ale sale își încarcă bagajele în lift. Femeia nu reușește să mute din loc o valiză enormă; soțul ei o urmărește disprețuitor, fără să-i dea prin minte s-o ajute. Cobor pe scări.
Recepționerul înregistrează doi tineri. Sunt ușurat că nu trebuie să-i spun la revedere. Traversez holul dintr-un singur pas. Taxiul este oprit în fața intrării. Mă arunc pe bancheta din spate, cu sacul alături. Șoferul se uită la mine prin retrovizor. E un băiat obez, vârât într-un uriaș tricou alb. Părul lung i se revarsă pe spate, negru și buclat. Nu știu de ce, îl găsesc caraghios, cu ochelarii lui de soare pe nas.
— Aeroport.
Dă din cap și bagă mașina în viteză. Gestul lui se vrea dezinvolt. Demarăm lin. El se strecoară între un microbuz

și o utilitară, și se amestecă printre celelalte mașini. Pentru luna aprilie, vremea este caldă. Aversa de adineauri a spălat bine străzile care, acum, scot aburi. Razele soarelui ricoșează ca niște mingi pe caroseriile mașinilor.

La un stop, șoferul își aprinde o țigară și dă radioul mai tare. Fairouz cântă *Habbeytek*. Vocea ei mă catapultează dincolo de ere și de frontiere. Ca un meteorit, aterizez în văgăuna de lângă satul meu, unde Kadem îmi punea să ascult cântecele care îi plăceau. Kadem! Mă revăd la el acasă, contemplând portretul primei sale soții. *Sirenele Bagdadului...* Până la urmă, n-o să știu despre care sirene vorbea. Ar fi trebuit să insist. Mi-ar fi cântat muzica lui și poate i-aș fi simțit pulsația geniului.

— Puteți să dați mai încet?

Șoferul își înalță sprâncenele.

— E Fairouz.

— Vă rog...

Este contrariat, ba chiar speriat, fără îndoială. Gâtul adipos îi tremură ca o piftie.

— Dacă doriți, pot să închid radioul.

— Ar fi foarte bine.

El închide radioul. Este ofensat, dar înghite gălușca.

Încerc să nu mă gândesc la ceea ce s-a întâmplat în ajun, și-mi dau seama că nu izbutesc. Țipetele doctorului Jalal îmi răsună în țeastă, la fel de bubuitoare ca acelea ale unei hidre rănite. Îmi îndrept privirea spre mulțimea care se plimbă pe trotuare, spre vitrinele prăvăliilor, spre mașinile care vin unele după altele pe ambele părți ale străzii, dar, peste tot, nu-l văd decât pe el, cu gesturi incoerente, cu limba împleticită, dar cu vorbele imposibil de stăvilit. Circulația de pe drumul spre aeroport se descongestionă. Cobor geamul pentru ca fumul

de la ţigara şoferului să iasă afară. Curentul de aer generat de viteza maşinii îmi plesneşte faţa, fără să mă înviioreze. Tâmplele îmi dau în clocot; în stomac mi s-a stârnit o adevărată furtună. N-am închis ochii toată noaptea. Şi nici n-am pus gura pe vreo fărâmă de mâncare. M-am zăvorât în camera mea, numărând orele şi luptându-mă cu dorinţa de a-mi vârî capul în closet şi de a-mi vărsa până şi măruntaiele.

Ghişeele de înregistrare sunt luate cu asalt. O voce feminină fârnâie în megafoane. Oamenii se îmbrăţişează, se despart, se întâlnesc, se caută prin mulţime. Parcă toată lumea s-ar pregăti să părăsească Libanul. Mă aşez la coadă, îmi aştept rândul. Mi-e sete, gambele mă dor de mă seacă la inimă. O fată mă roagă să-i dau paşaportul şi biletele mele de avion. Îmi spune ceva ce nu înţeleg. *Nu aveţi bagaje?* De ce mă întreabă dacă am bagaje? Se apleacă spre sacul meu. *Îl păstraţi la dumneavoastră?* Dar, la urma urmei, ce înseamnă asta? Ea pune o etichetă pe o curea a sacului meu. Îmi indică un număr pe cartea de acces la bord şi un orar, apoi întinde braţul spre locul unde oamenii se îmbrăţişează înainte de a se despărţi. Îmi iau sacul şi mă îndrept spre alte ghişee. Un agent în uniformă mă invită să-mi pun sacul pe un covor rulant. De partea cealaltă a geamului, o doamnă supraveghează un ecran. Sacul meu dispare într-un cufăr mare şi negru. Agentul îmi întinde o tăviţă şi-mi spune să pun pe ea toate obiectele metalice pe care le am asupra mea. Mă execut. *Şi monedele.* Traversez un sas. Un bărbat mă ia în primire, mă controlează cu de-amănuntul şi-mi dă drumul. Îmi recuperez sacul, ceasul, cureaua şi măruntişul, apoi mă duc la poarta indicată pe cartea mea de acces la bord. La pupitrul de recepţie nu e nimeni. Mă aşez lângă peretele de sticlă şi urmăresc baletul avioanelor de pe

aria de staționare. Pe pistă, aparatele aterizează și decolează pe rând. Sunt nervos. E pentru prima oară în viața mea când pun piciorul pe un aeroport.

Cred că am atipit.

Ceasul meu arată ora 17.40. De jur împrejur, nu mai e niciun loc liber. Două domnișoare se agită în spatele pupitrului de recepție, sub un ecran luminat. Citesc numărul zborului meu și cuvântul Londra, purtând alături logoul lui British Airways. Pe bancă, în dreapta mea, o doamnă bătrână își scoate telefonul mobil din geantă, se uită dacă n-are vreun mesaj și îl bagă înapoi. După două minute, îl scoate iar și-l verifică. Este neliniștită, așteaptă un apel care nu vine. În față, un viitor tată își soarbe din ochi soția, al cărei pântec împunge rochia de sarcină. Îi pândește până și cele mai mici gesturi și o răsfață, pentru a-i arăta cât e de încântat. Bucuria îi țâșnește din ochi. E în al nouălea cer. În picioare, lângă un distribuitor, o tânără pereche de tip european se strânge în brațe, cu chipurile acoperite de aurul pletelor. Băiatul e înalt, poartă un tricou de un portocaliu fluorescent și niște blugi care țipă pe el. Fata, cu părul ca fuiorul, trebuie să se ridice în vârful picioarelor ca să ajungă la buzele iubitului ei. Îmbrățișarea le e pasionată, frumoasă, generoasă. Ce simți când te săruți pe gură? N-am sărutat nicio fată pe gură. Niciodată. Nu-mi amintesc s-o fi luat de mână pe vreo verișoară, să mă fi aflat în pragul vreunei idile. La Kafr Karam, visam la fete pe ascuns, de departe, aproape rușinat de slăbiciunea mea. La universitate, am cunoscut-o pe Nawal, o brunetă cu privire dulce. Ne spuneam bună ziua cu o fluturare a genelor, ne luam la revedere cu coada ochiului. Cred că simțeam ceva unul pentru celălalt. Dar ce anume, n-am avut nicio clipă curajul de a afla. Ea era într-o altă grupă. Amândoi

făceam în așa fel, încât să ne întâlnim pe coridor. Desprinderea noastră de pământ dura atât cât dura un pas. Un zâmbet ne era de-ajuns ca să fim fericiți. Ne inunda ființa de-a lungul orelor de curs. Apoi, seara, un tată sau un frate mai mare venea să-mi aștepte visul la poarta universității și mi-l confisca până a doua zi. Războiul care a urmat i-a dat lovitura de grație.

Se anunță îmbarcarea pasagerilor pentru Londra. În jurul meu, oamenii încep să se agite. Două fete sunt deja la pupitrul de recepție. Doamna din dreapta mea nu se ridică. Pentru a enșpea oară, își scoate mobilul și-l fixează cu o privire plină de suferință.

Cu moartea în suflet, trece ultima. O domnișoară îi verifică pașaportul, îi întinde o bucată de tichet. Ea se întoarce pentru cea din urmă oară, apoi dispare pe un coridor.

N-am mai rămas decât eu.

Domnișoarele schimbă câteva vorbe cu un domn; de bună seamă o glumă, căci fetele râd. Bărbatul dispare după o ușă de sticlă; se întoarce după câteva minute. Un întârziat vine în fugă, însoțit de scârțâitul melancolic al valizei sale cu rotile. Nu știe cum să-și mai ceară scuze. Domnișoarele îi zâmbesc și-i arată coridorul, pe care el pășește în grabă.

Bărbatul își privește cu un aer plictisit ceasul. Colega lui se pleacă spre microfon și face ultimul apel, pentru un pasager uitat de Dumnezeu cine știe pe unde. Pe mine mă strigă. Și mă va striga din cinci în cinci minute. În cele din urmă, ridică din umeri, face ordine în spatele pupitrului și dă fuga după cele două colege, care i-au luat-o înainte pe coridor.

Avionul meu este tractat până în mijlocul ariei de staționare. Îl văd cotind încet și ducându-se pe pistă.

Ecranul de deasupra pupitrului de recepție se stinge.

S-a înnoptat de o bună bucată de vreme. Alți pasageri au venit să-mi țină tovărășie, înainte de a se îndepărta pe coridor. Acum, este anunțat alt zbor, iar scaunele sunt din nou ocupate.

— Mergeți la Paris? mă întrebă un omuleț surescitat, care tocmai s-a așezat lângă mine.

— Poftim?

— Zborul pentru Paris aici e?

— Da, îl liniștește un vecin.

Airbus-ul pentru Paris își ia zborul, maiestuos, superb. Sălile spațioase moțăie. Majoritatea compartimentelor sunt goale. Într-o altă aripă, vreo șaizeci de pasageri așteaptă cu o reculegere cucernică.

Un agent de pază se apropie, cu un talkie-walkie la vedere. Mai dăduse târcoale de vreo două-trei ori pe aici, intrigat de prezența mea. Mi se proțăpește în față, mă întreabă dacă mă simt bine.

— Am pierdut avionul.

— Bănuiam eu. Ce destinație?

— Londra.

— În seara asta, nu mai sunt zboruri pentru Londra. Arătați-mi biletele dumneavoastră... British Airways... La ora asta, toate birourile sunt închise. Nu pot face nimic pentru dumneavoastră. Va trebui să vă întoarceți mâine și să vă lămuriți cu compania respectivă. Dar, vă spun dinainte, n-o să ajungeți la nicio înțelegere cu ei. Nu cred să vă accepte biletul de astăzi... Aveți unde să vă duceți? E interzis să vă petreceți noaptea aici. Oricum, sunteți obligat să mergeți la companie, care e de cealaltă parte a zonei libere. Veniți cu mine!

Mă îndrept spre ieșire, cu mintea pustie. Mă duc încotro mă poartă pașii. N-am de ales. N-am nimic de

făcut la aeroport. În săli domnește liniștea. Un agent împinge un „trenuleț" de cărucioare. Un altul dă cu cârpa pe jos. Prin colțuri mai bântuie doar câteva umbre. Barurile și prăvăliile sunt închise. Trebuie să plec.

În timp ce rătăcesc, pierdut în neliniști, lângă mine se oprește o mașină. Se deschide o portieră. Este Chaker... *Urcă*... Mă așez pe locul mortului. Chaker ocolește o parcare, se oprește o clipă, apoi se năpustește pe șoseaua jalonată de stâlpii de iluminat. Gonim multă vreme — o adevărată eternitate — fără să ne vorbim și fără să ne privim. Chaker nu se îndreaptă spre Beirut. O ia pe o șosea ocolitoare. Respirația lui chinuită ține isonul motorului.

— Eram sigur că o să te desumfli, îmi spune cu voce surdă.

În vorbele lui nu-i niciun reproș, doar o vagă jubilare, ca atunci când constați că nu te-ai înșelat.

— Când ți-am auzit numele la megafon, am înțeles.

Izbește brusc în volan:

— De ce, fir-ar să fie? Ne-ai făcut să ne căznim atâta, pentru ca, în ultimul moment, să dai înapoi?

Se calmează, își descleștează pumnul, își dă seama că gonește ca un smintit și ridică piciorul de pe accelerație. Jos, orașul pare un sipet uriaș, deschis pentru a-și arăta nestematele.

— Ce s-a întâmplat?

— Habar n-am.

— Cum adică, „habar n-ai"?

— Eram la poarta de îmbarcare, am văzut pasagerii urcând în avion și nu m-am mai dus după ei.

— De ce?

— Ți-am spus: habar n-am.

Chaker cugetă o clipă, după care se enervează:

— Asta e țicneală!

Când ajungem în vârful unei coline, îi cer să oprească. Vreau să privesc luminile orașului.

Chaker oprește pe marginea drumului. Crede că îmi vine să vărs, mă roagă să nu-i murdăresc mașina. Îi spun că am nevoie de aer. Își duce, mașinal, mâna la curea, își înhață pușcociul:

— Să nu faci pe nebunul, mă previne. Te omor ca pe un câine, fără să stau pe gânduri.

— Unde vrei să mă duc cu porcăria asta de virus în mine?

Caut, pe întuneric, un loc unde să mă așez. Găsesc un pietroi. Mă instalez pe el. Briza mă face să tremur. Dinții îmi clănțănesc, am piele de găină sub braț. Foarte departe, la orizont, niște pacheboturi brăzdează tenebrele, asemenea unor licurici luați de viitură. Zgomotul mării acoperă foșnetul valurilor și umple tăcerea nopții agitate. Mai jos, retras că să scape de incursiunile talazurilor, Beirutul își numără comorile, sub privirile copleșite ale lunii.

Chaker se lasă pe vine lângă mine, cu arma între picioare.

— I-am sunat pe băieți. Ne întâlnim cu ei la fermă, ceva mai sus. Nu sunt deloc mulțumiți. Deloc.

Îmi strâng geaca pe lângă mine, ca să mă încălzesc.

— Nu mă mișc de aici, îi spun.

— Nu mă sili să te târăsc de picioare.

— Faci ce vrei, Chaker. Eu, unul, nu mă mișc de aici.

— Foarte bine. O să le spun unde suntem.

Își scoase mobilul și-i sună pe *băieți*. Ăia sunt furioși. Chaker rămâne calm; îi lămurește că refuz categoric să merg cu el.

Închide, mă anunță că *ei* vin, că *ei* vor fi în curând aici.

Mă fac ghem şi, cu bărbia între genunchi, contemplu oraşul. Privirea mi se înceţoşează; lacrimile mi se îmbulzesc la marginea pleoapelor. Mă încearcă o suferinţă. Care? N-aş putea spune. Grijile mi se confundă cu amintirile. Prin minte, îmi defilează întreaga viaţă; Kafr Karamul, ai mei, cei morţi şi cei vii, fiinţele care îmi lipsesc şi cele care mă bântuie. Totuşi, dintre toate amintirile mele, cele mai recente sunt şi cele mai clare. Doamna aceea de la aeroport, care căuta un răspuns pe ecranul telefonului; acel viitor tată care nu ştia ce să mai facă de atâta fericire; şi perechea aceea de tineri europeni care se sărutau... Ar merita să trăiască o mie de ani. N-am dreptul să le contest sărutările, să le spulber visele, să le zădărnicesc aşteptările. Dar eu, ăsta, ce-am făcut cu viaţa mea? N-am decât douăzeci şi unu de ani şi certitudinea că mi-am ratat de douăzeci şi una de ori existenţa.

— Nu te-a silit nimeni, bombăne Chaker. Ce te-a făcut să te răzgândeşti?

Nu-i răspund.

E inutil.

Minutele trec. Simt că îngheţ. Chaker se plimbă de colo-colo, prin spatele meu; pulpanele paltonului, suflate de vânt, îl plesnesc peste picioare. Se opreşte brusc şi exclamă:

— Uite-i.

Patru faruri de maşină părăsesc şoseaua, luând-o pe drumul care duce până la noi.

Împotriva oricărei aşteptări, mâna lui Chaker se aşază, compătimitoare, pe umărul meu.

— Îmi pare rău că s-a ajuns aici.

Pe măsură ce maşinile se apropie, degetele lui mi se înfig tot mai tare în carne, producându-mi durere.

— Am să-ți spun un secret, viteazule. Urăsc Occidentul cum nici nu-ți poți închipui. Dar, dacă stau să mă gândesc, ai făcut bine că n-ai luat avionul ăla. Nu era o idee bună.

Sunetul pneurilor scrâșnind pe pietriș se răspândește în jurul stâncii. Aud portierele care se trântesc și pașii care se apropie.

Îi spun lui Chaker:

— Să termine repede. N-am să le port pică. De altfel, nu mai port pică nimănui.

Apoi, îmi îndrept atenția spre luminile acestui oraș, pe care nu le putusem descoperi din pricina furiei oamenilor.

PRINT
multicolor
Str. Bucium nr. 34 Iași
tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
office@printmulticolor.ro
www.printmulticolor.ro
SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

YASMINA KHADRA

De fapt, despre care sirene este vorba? Despre cele care cântă ademenitor sau cele de pe ambulanțe?

Sunt întrebări ce prevestesc întreaga dramă a unui tânăr abia ieșit din adolescență, un visător sfios, îndrăgostit de poezie și muzică, un fiu crescut în respectul tradițiilor și al unui ancestral cod al onoarei.

Lăsându-și în urmă copilăria petrecută într-un sat arhetipal pierdut în întinsul deșertului, unde existența pare cantonată într-o buclă a timpului, unde toți membrii familiei sunt mai mult sau mai puțin înrudiți și unde nimeni nu iese din cuvântul Bătrânilor Înțelepți, proaspătul student ajuns la Bagdad are de înfruntat o realitate smintită și crudă.

Aceasta este povestea unui tânăr beduin, inocent și netrecut prin experiențele majore ale vieții, care devine terorist pentru a-și răzbuna tatăl umilit.

«O proză care sapă adânc, în profunzime... Vor cădea pe rând toate zidurile pe care cititorii le-au construit între *ei* și *noi*.» *Guardian*

Romanul face parte dintr-o trilogie incendiară, tradusă în peste 25 de limbi, care tematizează conflictul dintre Occident și Orient: acțiunea primului roman se petrece în Afganistan (*Rândunelele din Kaboul*), a celui de-al doilea în Israel (*Atentatul*), iar a celui de-al treilea – *Sirenele din Bagdad* – în Irak.

ISBN 978-973-707-284-9
www.edituratrei.ro